

สำนักวิจัยและพัฒนา
สถาบันพระปกเกล้า

จันทบุรี

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน

กรณีศึกษาการพัฒนานโยบายจากภาคประชาชน

จังหวัดจันทบุรี

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน:

กรณีศึกษาการพัฒนาโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี

คณะผู้วิจัย

ดร.ถวิลวดี บุรีกุล (ที่ปรึกษาโครงการ)

นางสาวนิตยา โพธิ์นอก (นักวิจัย)

นางสาวจิตรเลขา หวลกลสิน (นักวิจัย)

นางสาวดวงจันทร์ ศิริรักษ์โสภณ (ผู้ช่วยนักวิจัย)

คณะผู้วิจัยในจังหวัดจันทบุรี

ผศ.ณัฐรุฑติ ทรัพย์อุปลัมภ์ (ที่ปรึกษา)

ดร.ชลกานต์ นาคทิม (นักวิจัย)

นางสาวพิมพ์ชนก พิชัยกาล (นักวิจัย)

นางสาวจริยา ประพรต (ผู้ประสานงาน และนักวิจัย)

สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า

ตุลาคม 2564

รายงานโครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน: กรณีศึกษา การพัฒนา นโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

นิตยา โพธิ์นอก.

โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน กรณี
ศึกษาการพัฒนา นโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี.-- กรุงเทพฯ : สถาบัน
พระปกเกล้า, 2565.
301 หน้า.

1. การมีส่วนร่วมทางสังคม. I. ชื่อเรื่อง.

302.14

ISBN 978-616-476-269-5

รหัสสิ่งพิมพ์สถาบัน	สวพ.65-37-00.0 (ebook)
คณะผู้วิจัย	ดร.ถวิลวดี บุรีกุล (ที่ปรึกษาโครงการ) นางสาวนิตยา โพธิ์นอก (นักวิจัย) นางสาว จิตรเลขา หวลกลสิน (นักวิจัย) นางสาวดวงจันทร์ ศิริรักษ์โสภณ (ผู้ช่วยนักวิจัย)
คณะผู้วิจัยในจังหวัดจันทบุรี	ผศ.ณัฐรุจภูมิ ทรัพย์อุปถัมภ์ (ที่ปรึกษา) ดร.ชลกานดา นาคทิม (นักวิจัย) นางสาวพิมพ์ชนก พิชัยกาล (นักวิจัย) นางสาวจรรยา ประพรด (ผู้ประสานงาน และนักวิจัย)
ประสานงาน	สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 5 ฝั่งทิศใต้ เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210 โทรศัพท์ 0-2141-9597 โทรสาร 0-2143-8177 http://www.kpi.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้พัฒนาตัวแบบเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานโยบายสาธารณะ โดยเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเพื่อค้นหาความต้องการพัฒนาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 760 คน และแบบสอบถามเพื่อวัดระดับการรับรู้ ความคิดเห็นและการแสดงออกด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะในกลุ่มดังกล่าวซึ่งได้รับการตอบกลับ 23 ชุด ข้อมูลดังกล่าวถูกวิเคราะห์ผลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและการประกอบอาชีพของตน แต่อนาคตข้างหน้ายังอยากเห็นการพัฒนาระบบสาธารณสุขบุคคลและโครงสร้างพื้นฐานที่เข้าถึงทุกพื้นที่ ส่วนความคิดเห็นด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่การแสดงออกด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งภาครัฐควรส่งเสริมพื้นที่การแสดงออกเพื่อให้สอดคล้องต่อการรับรู้และความคิดเห็นของประชาชน ส่วนตัวแบบที่พัฒนาขึ้นยังต้องการดำเนินการต่อเพื่อพิสูจน์ว่าได้ทำให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร การวิจัยในอนาคต ควรมีการนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม อันนำไปสู่การส่งเสริมสิทธิและการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับกลุ่มและพื้นที่เฉพาะ

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมสาธารณะ การก่อตัวของนโยบาย นโยบายสาธารณะ

Abstract

This study developed a model to strengthen the rights and participation of people in public policy formulation. Open-ended interviews were used to collect information about requirements for development from 760 stakeholders in Chantaburi Province. The study also used a rating scale questionnaire to measure perceptions, opinions, and actions relevant to rights and participation in public policy formulation from those informants. Twenty-three rating scale questionnaires were returned completed. The collected data were analyzed by content analysis, frequency, percentage, and mean. The results showed that most respondents were proud about the infrastructure of the area and their occupations. However, most of them also said that development of infrastructure and public utilities to cover all areas is needed. Opinion on rights and participation was at the highest level while the action to exercise rights and participate were at high level. Therefore, the government sector should promote space for people to express their perceptions and opinions. The developed model should be further examined to prove whether and how it empowers general people. For further study, the questionnaire should be implemented with a wider sample population to compare perceptions, opinions, and actions between social groups, which could lead to enhancement of people's rights and participation in specific areas and among specific groups.

Keywords: Public participation, policy formulation, public policy

บทสรุปผู้บริหาร

งานวิจัยนี้มีเป้าหมายพัฒนาตัวแบบเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานโยบายสาธารณะ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเพื่อค้นหาความต้องการพัฒนาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 760 คน วิเคราะห์ผลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ ร้อยละ และส่งแบบสอบถามเพื่อวัดระดับการรับรู้ ความคิดเห็นและการแสดงออกด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะในกลุ่มดังกล่าว ได้รับการตอบกลับ 23 ชุด วิเคราะห์ผลด้วยร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า ตัวแบบที่พัฒนาขึ้นอันประกอบด้วยกระบวนการสร้างความเข้าใจ และกระบวนการรวบรวมความต้องการ ทั้งสองกระบวนการดำเนินการโดยมีเงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ มุมมองที่ส่งเสริมต่อการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและภาควิชาการ องค์กรใดก็ตามที่ตัวแบบนี้ควรมีการดำเนินการต่อในกระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทางเมื่อสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 คลี่คลายลง เพื่อพิสูจน์ต่อไปว่ากระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะนี้ได้ทำให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร และยังเป็นการนำตัวแบบที่ค้นพบไปขยายผลต่ออีกด้วย

ผลจากการรวบรวมความคิดเห็นจากแบบสัมภาษณ์ ข้อค้นพบลำดับแรกใน 7 ประเด็น ได้แก่

1) สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต: ภาพรวมของจังหวัดส่วนใหญ่มองเห็นเรื่องระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่มีความสะดวก ยกเว้นอำเภอโป่งน้ำร้อนที่ส่วนใหญ่เห็นภาพอดีตในประเด็นทรัพยากรที่มีแหล่งป่าไม้ อากาศบริสุทธิ์ น้ำพุร้อนธรรมชาติ และแหล่งน้ำเกษตรเพียงพอ กับอำเภอนายายอามที่ส่วนใหญ่เห็นประเด็นการท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญว่ามีความสวยงามแต่ยังไม่เป็นที่รู้จัก

2) ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี: ภาพรวมจังหวัดและอำเภอส่วนใหญ่ภูมิใจระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้น กับประเด็นเรื่องการประกอบอาชีพ ที่คนจันทบุรีภูมิใจกับการประกอบอาชีพเกษตรและรู้สึกว่ามีอาชีพที่มั่นคง เมื่อจำแนกตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมส่วนใหญ่ภูมิใจกับประเด็นสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพเช่นกัน

3) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า: ภาพรวมจังหวัดและอำเภอส่วนใหญ่อยากเห็นสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพที่ดีขึ้น ยกเว้นอำเภอแหลมสิงห์ที่อนาคตอีกห้าปีข้างหน้าส่วนใหญ่อยากเห็นทรัพยากรที่ไม่ถูกทำลาย ป่าชายเลนมีความสมบูรณ์ เมื่อจำแนกตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมส่วนใหญ่อยากเห็นการพัฒนาสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพเช่นกัน

4) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า: ภาพรวมจังหวัดและอำเภอส่วนใหญ่อยากเห็นสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพที่ดีขึ้นเช่นเดียวกัน ขณะที่อำเภอนายายอามส่วนใหญ่อยากเห็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและไร้มลพิษ เมื่อจำแนกตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมส่วนใหญ่อีกสิบปีข้างหน้าอยากเห็นการพัฒนาสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพเช่นกัน

5) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า ภาพรวมจังหวัดและอำเภอส่วนใหญ่อยากเห็นสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพที่ดีขึ้น ขณะที่อำเภอท่าใหม่อยากเห็นว่าอีกยี่สิบปีข้างหน้าประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีประชาชนพึ่งพาตนเองได้และไม่มีอาชญากรรม ส่วนอำเภอสอยดาวอยากเห็นเศรษฐกิจดี ชุมชนไม่เดือดร้อน และไม่มีหนี้สิน

6) สิ่งที่ห่วงกังวลมากที่สุด: ในภาพรวมจังหวัดมีความกังวลต่อการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ที่ยังขาดการบูรณาการ เมื่อพิจารณาในรายอำเภอมีความกังวลหลากหลาย เช่น ตำแหน่งงานของหน่วยงานในพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่กำลังเสื่อมโทรม ราคาผลไม้ตกต่ำ ภัยธรรมชาติและภัยพิบัติอื่น ๆ ฯลฯ ส่วนภาคประชาสังคมกังวลเรื่องความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ภาคธุรกิจกังวลเรื่องเศรษฐกิจ ขณะที่คนรุ่นใหม่และกลุ่มอื่น ๆ กังวลเรื่องผู้นำ

7) สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม ในภาพรวมของจังหวัดคำตอบส่วนใหญ่เห็นว่าตนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนโดยเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมผลักดันงบประมาณ

สำหรับข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย ได้แก่

1) ภาครัฐส่วนภูมิภาคอย่างสำนักงานจังหวัด ควรส่งเสริมองค์กรภาควิชาการหรือองค์กรภาคประชาสังคม ให้มีบทบาทในการร่วมผลักดันกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะในรูปแบบล่างขึ้นบนมากขึ้นควบคู่ไปกับกลไกแบบบนลงล่างที่มีอยู่ เพื่อช่วยให้ภาคประชาชนได้มีช่องทางเข้าถึงกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะ

2) ภาครัฐส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรใช้พื้นที่ประชาคมของหน่วยงานเน้นการฝึกวัฒนธรรมประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือให้มากขึ้น เช่น การเปิดพื้นที่ให้มีกระบวนการพัฒนาข้อเสนอจากภาคประชาชนภายใต้กระบวนการปรึกษาหารือหรือกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยฝึกการแสดงออกและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานจังหวัดและองค์กรบริหารส่วนจังหวัดควรพิจารณาข้อเสนอและความต้องการของภาคประชาชนแบบบูรณาการแต่มีรายละเอียดที่จำแนกตามพื้นที่ กลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคม เพื่อนำไปค้นหาความต้องการและวิเคราะห์ในเชิงลึก แล้วพัฒนาเป็นข้อเสนอทิศทางการพัฒนาระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบและประชาชน เพราะการพัฒนาแต่ละอำเภอและตำบลจุดเน้นของการพัฒนาอาจมีความแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น การเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาเรื่องการประกอบอาชีพในอำเภอท่าใหม่ อำเภอแก่งหางแมว และอำเภอศิขมกู่เป็นความสำคัญลำดับแรก หรือเน้นยุทธศาสตร์การดูแลเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอำเภอขลุง และอำเภอแหลมสิงห์เป็นลำดับแรก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาและข้อห่วงกังวลของประชาชนในพื้นที่นั้น เป็นต้น

Executive Summary

This study developed a model to strengthen the rights and participation of people in the public policy formulation process. Open-ended interviews were designed to collect information about requirements for development from 760 stakeholders in Chantaburi Province. The study also used a rating scale questionnaire to measure perceptions, opinions, and actions regarded rights and participation in public policy formulation from those informants. Twenty-three completed rating scale questionnaires were returned. The collected data were analyzed by content analysis, frequency, percentage, and mean. The results showed that the developed model comprised two processes: building understanding and collecting information requirement for development. To achieve success, both processes must be conducted with a mindset among government officials that supports people's participation, and support from government agencies and academic sector. However, due to the onset of the COVID-19 pandemic situation, the model's proposal development process could not be tested because it requires public meetings. Therefore, this proposal development process should be tested in the future. This would help prove further whether and how the process of producing proposals can empower people in policy formulation. This would also expand the implementation of the model with other target groups.

The results showed requirements and opinions from stakeholders in Chantaburi Province and they are revealed here for the first priorities in seven issues as follow.

1) The general status of Chantuburi Province in the past. Generally, respondents perceived that public utilities and infrastructure in Chantaburi Province remain inconvenient. Besides, the respondents from Pong Nam Ron District mentioned that in the past, Chantuburi Province had fertile natural resources and forest, pure air, a natural hot spring, and enough water sources for agriculture. In Na Yai Arm District, respondents said that previously there were many beautiful places with tourism potential but they were unknown.

2) Pride in Chantaburi Province. Provincially, the correspondents from most districts responded that they take pride in public utilities, infrastructure, and the area's traditional occupations (agriculture and gem mining). Chantaburi people delight in agricultural work and they feel security in their occupation. In terms of occupation and social group, most respondents are proud of infrastructure and the area's traditional occupations.

3) Desired future of Chantaburi in the next five years. Provincially, the correspondents from most districts revealed that they expect better public utilities and occupation. Besides, most respondents from Lamsing District expect to see undestroyed natural resources and a

fertile mangrove forest. In term of occupation and social group, most respondents expect development of infrastructure and occupation.

4) Desired future of Chantaburi in the next ten years. Provincially, the correspondents from most districts mentioned that they expect better public utilities and occupation as well. Besides, most respondents from Na Yai Arm District expect to see natural resources and an environment that are free from garbage and pollution. In terms of occupation and social group, most respondents expect development of infrastructure and occupation in the next ten years also.

5) Desired future of Chantaburi in the next twenty years. Provincially, the correspondents from most districts said that they expect better public utilities and occupation. Besides, most respondents from Tha Mai District expect to see an improvement of well-being, quality of life, self-reliance, and no crime. Another difference was that most respondents from Soi Dao District would like to see a strong economy and the community without trouble or debt.

6) Issues of concern. Provincially, most respondents were concerned about the operation of agencies in the area because they still lack integration. In terms of districts, they were concerned about various issues such as the work of agencies, degradation of natural resources and the environment, low price of fruit, and natural disasters. Besides, the civil society sector was worried about relationships of the people. The business sector was concerned about economic issues, while young people worried about the leaders.

7) Actions for the community and society. Provincially, most respondents mentioned that they can participate in community activities through sharing opinions and influencing budgeting.

Recommendations from the researchers are as follow.

1) Regional government agencies such as the provincial office should encourage academic organizations or civil society organizations to collaborate in policy formulation in a bottom-up approach. This involvement could be conducted parallel with the existent top-down mechanisms. The process could help provide more channels for people's participation and allow the general public more access to the public policy formulation process.

2) Local governments such as Provincial Administrative Organizations (PAOs), municipalities, and Tambon Administrative Organizations (TAOs) should apply their communal spaces as areas to practice deliberative democratic culture in advance. For example, they should routinely develop proposals from the people using regularly organized opportunities to exercise deliberative techniques and conduct participatory processes. Such participation helps people exercise their right of expression and citizenship in a democratic regime.

3) When doing development planning, relevant agencies such as the provincial office and PAOs should integrate people's proposals and expressed needs, gathered from various areas, occupational groups, and social groups. Then, that information can be used as input to develop proposals for development involving responsible agencies and the people. For example, this would lead to focusing on development concerning occupations in Tha Mai, Kaeng Hang Maew, and Kitchagood districts as the first priority. For another example, Klung and Laemsing districts should focus their development on natural resources and the environment. Those development priorities would respond to the people's expressed needs and concerns about their specific areas.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	iii
Abstract	v
บทสรุปผู้บริหาร	vii
Executive Summary	ix
สารบัญ	xiii
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 นิยามเชิงปฏิบัติการ	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 สิทธิและการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ	10
2.2 ความเข้มแข็งของภาคประชาชนในการใช้สิทธิและมีส่วนร่วมพัฒนาข้อเสนอนโยบาย	16
2.3 ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (Deliberative democracy)	21
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	25
3.1 กระบวนการสร้างความเข้าใจและเครือข่าย	25
3.2 กระบวนการรวบรวมความต้องการ	25
3.3 กระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง	30
บทที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี	33
4.1 ภาพรวมจังหวัดจันทบุรี	33
4.2 ประเด็นปัญหาและความต้องการในการแก้ไขปัญหาในระดับภาพรวมของจังหวัดจันทบุรี	37
4.3 ตัวแบบการเสริมสร้างสิทธิและการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายสาธารณะจากภาคประชาชน	40
บทที่ 5 ผลการศึกษาภาพรวมระดับจังหวัด	41
5.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต	41
5.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี	45
5.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า	48
5.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า	51
5.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า	54
5.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น	58
5.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม	61

สารบัญญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 ผลการศึกษาระดับอำเภอ	65
6.1 อำเภอเมืองจันทบุรี	65
6.2 อำเภอขลุง	78
6.3 อำเภอท่าใหม่	90
6.4 อำเภอโป่งน้ำร้อน	100
6.5 อำเภอมะขาม	110
6.6 อำเภอแหลมสิงห์	120
6.7 อำเภอสอยดาว	132
6.8 อำเภอแก่งหางแมว	140
6.9 อำเภอนายายอาม	150
6.10 อำเภอเขาคิชฌกูฏ	160
บทที่ 7 ผลการศึกษาระดับตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	173
7.1 กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)	175
7.2 กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)	183
7.3 กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)	191
7.4 กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง	197
7.5 กลุ่มข้าราชการในพื้นที่	204
7.6 กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว	211
7.7 กลุ่มคนรุ่นใหม่	218
7.8 กลุ่มอื่น ๆ	225
บทที่ 8 ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม	233
8.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	233
8.2 การรับรู้ ความคิดเห็น และการแสดงออก	234
บทที่ 9 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	241
9.1 อภิปรายผลตามกรอบแนวคิด	241
9.2 ตัวแบบการเสริมสร้างสิทธิและการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายสาธารณะจากภาคประชาชนจังหวัดจันทบุรี	254
9.3 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะ	259
9.4 ข้อเสนองานวิจัยในอนาคต	260
บรรณานุกรม	263

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	267
ภาคผนวก 1 แบบสัมภาษณ์โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน: กรณีศึกษา การพัฒนานโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี	267
ภาคผนวก 2 แบบสอบถามโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน: กรณีศึกษา การพัฒนานโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี	272

สารบัญญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพ 1.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน เฉลี่ยทั่วประเทศ และจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2545 - 2562	3
ภาพ 1.2 สัดส่วนคนจน (ด้านรายจ่าย) เฉลี่ยทั่วประเทศ และจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2554 - 2563	3
ภาพ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	24
ภาพ 4.1 แผนที่จังหวัดจันทบุรี	36
ภาพ 9.1 ตัวแบบเงื่อนไขในการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานโยบายสาธารณะจังหวัดจันทบุรี	258

สารบัญญัตินี้

ตาราง	หน้า
ตาราง 1.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน เฉลี่ยทั่วประเทศ และจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2545 - 2562	3
ตาราง 1.2 สัดส่วนคนจน (ด้านรายจ่าย) เฉลี่ยทั่วประเทศ และจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2554 - 2563	4
ตาราง 2.1 ความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายสาธารณะ	18
ตาราง 3.1 จำนวนอำเภอและตำบลในจังหวัดจันทบุรี	26
ตาราง 3.2 ตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นเรื่องสิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะ	28
ตาราง 3.3 กรอบการวิเคราะห์และจำแนกข้อมูลในกระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง	31
ตาราง 5.1 ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำบลในจังหวัดจันทบุรี	41
ตาราง 5.2 แสดงข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นสภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต	44
ตาราง 5.3 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี	47
ตาราง 5.4 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นอนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า	50
ตาราง 5.5 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นอนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า	53
ตาราง 5.6 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นอนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า	57
ตาราง 5.7 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นสิ่งที่ห่วงกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น	60
ตาราง 5.8 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม	63
ตาราง 6.1 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอเมืองจันทบุรี	67
ตาราง 6.2 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอเมืองจันทบุรี	69
ตาราง 6.3 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเมืองจันทบุรี	71
ตาราง 6.4 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเมืองจันทบุรี	73
ตาราง 6.5 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเมืองจันทบุรี	74
ตาราง 6.6 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอเมืองจันทบุรี	76
ตาราง 6.7 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอเมืองจันทบุรี	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตาราง 6.8 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอขลุง	79
ตาราง 6.9 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอขลุง	80
80 ตาราง 6.10 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอขลุง	82
ตาราง 6.11 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอขลุง	84
ตาราง 6.12 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอขลุง	86
ตาราง 6.13 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอขลุง	87
ตาราง 6.14 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอขลุง	89
ตาราง 6.15 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอท่าใหม่	91
ตาราง 6.16 ความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอท่าใหม่	92
ตาราง 6.17 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอท่าใหม่	94
ตาราง 6.18 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอท่าใหม่	95
ตาราง 6.19 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอท่าใหม่	97
ตาราง 6.20 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอท่าใหม่	98
ตาราง 6.21 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอท่าใหม่	100
ตาราง 6.22 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน	101
ตาราง 6.23 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน	102
ตาราง 6.24 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน	104
ตาราง 6.25 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน	105
ตาราง 6.26 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน	107
ตาราง 6.27 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอโป่งน้ำร้อน	108
ตาราง 6.28 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอโป่งน้ำร้อน	109
ตาราง 6.29 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอมะขาม	111
ตาราง 6.30 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอมะขาม	112
ตาราง 6.31 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอมะขาม	114

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตาราง 6.32 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอมะขาม	115
ตาราง 6.33 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอมะขาม	117
ตาราง 6.34 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอมะขาม	118
ตาราง 6.35 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอมะขาม	120
ตาราง 6.36 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอแหลมสิงห์	121
ตาราง 6.37 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอแหลมสิงห์	123
ตาราง 6.38 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแหลมสิงห์	124
ตาราง 6.39 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแหลมสิงห์	129
ตาราง 6.40 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแหลมสิงห์	128
ตาราง 6.41 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอแหลมสิงห์	130
ตาราง 6.42 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอแหลมสิงห์	131
ตาราง 6.43 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอสอยดาว	132
ตาราง 6.44 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอสอยดาว	133
ตาราง 6.45 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอสอยดาว	135
ตาราง 6.46 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอสอยดาว	136
ตาราง 6.47 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอสอยดาว	137
ตาราง 6.48 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอสอยดาว	138
ตาราง 6.49 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอสอยดาว	140
ตาราง 6.50 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอแก่งหางแมว	141
ตาราง 6.51 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอแก่งหางแมว	143
ตาราง 6.52 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแก่งหางแมว	144
ตาราง 6.53 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแก่งหางแมว	146
ตาราง 6.54 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแก่งหางแมว	147

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตาราง 6.55 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอแก่งหางแมว	148
ตาราง 6.56 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอแก่งหางแมว	149
ตาราง 6.57 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอนายายอาม	151
ตาราง 6.58 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอนายายอาม	152
ตาราง 6.59 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอนายายอาม	153
ตาราง 6.60 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอนายายอาม	155
ตาราง 6.61 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอนายายอาม	156
ตาราง 6.62 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอนายายอาม	158
ตาราง 6.63 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอนายายอาม	159
ตาราง 6.64 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ	161
ตาราง 6.65 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ	162
ตาราง 6.66 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ	163
ตาราง 6.67 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ	164
ตาราง 6.68 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ	166
ตาราง 6.69 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอเขาคิชฌกูฏ	167
ตาราง 6.70 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอเขาคิชฌกูฏ	168
ตาราง 7.1 ตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ ใน 10 อำเภอของจังหวัดจันทบุรี	174
ตาราง 7.2 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)	175
ตาราง 7.3 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)	176
ตาราง 7.4 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) ยากเห็นในพื้นที่	177
ตาราง 7.5 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) ยากเห็นในพื้นที่	178

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตาราง 7.6 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าในกลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) อยากรู้ในพื้นที่	180
ตาราง 7.7 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของกลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)	181
ตาราง 7.8 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)	182
ตาราง 7.9 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)	183
ตาราง 7.10 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)	184
ตาราง 7.11 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าในกลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น) อยากรู้ในพื้นที่	185
ตาราง 7.12 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าในกลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น) อยากรู้ในพื้นที่	187
ตาราง 7.13 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าในกลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น) อยากรู้ในพื้นที่	188
ตาราง 7.14 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของกลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)	189
ตาราง 7.15 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)	191
ตาราง 7.16 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคม ในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)	192
ตาราง 7.17 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)	192
ตาราง 7.18 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าในกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) อยากรู้ในพื้นที่	193
ตาราง 7.19 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าในกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) อยากรู้ในพื้นที่	194

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตาราง 7.20 ข้อมูลร้อยละในสี่ปีข้างหน้าของกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกรัฐสภาองค์กรชุมชน สมาชิกรัฐสภาเกษตร กลุ่ม NGOs) อยากรู้ในพื้นที่	195
ตาราง 7.21 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกรัฐสภาองค์กรชุมชน สมาชิกรัฐสภาเกษตร กลุ่ม NGOs)	196
ตาราง 7.22 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกรัฐสภาองค์กรชุมชน สมาชิกรัฐสภาเกษตร กลุ่ม NGOs)	197
ตาราง 7.23 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง	198
ตาราง 7.24 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง	199
ตาราง 7.25 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าของกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่งอยากรู้ในพื้นที่	200
ตาราง 7.26 ข้อมูลร้อยละในสี่ปีข้างหน้าของกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่งอยากรู้ในพื้นที่	201
ตาราง 7.27 ข้อมูลร้อยละในสี่ปีข้างหน้าของกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่งอยากรู้ในพื้นที่	202
ตาราง 7.28 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง	203
ตาราง 7.29 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง	204
ตาราง 7.30 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่	205
ตาราง 7.31 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่	206
ตาราง 7.32 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าของกลุ่มข้าราชการในพื้นที่ที่อยากรู้ในพื้นที่	207
ตาราง 7.33 ข้อมูลร้อยละในสี่ปีข้างหน้าของกลุ่มข้าราชการในพื้นที่ที่อยากรู้ในพื้นที่	208
ตาราง 7.34 ข้อมูลร้อยละในสี่ปีข้างหน้าของกลุ่มข้าราชการในพื้นที่ที่อยากรู้ในพื้นที่	209
ตาราง 7.35 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของกลุ่มข้าราชการในพื้นที่	210
ตาราง 7.36 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มข้าราชการในพื้นที่	211
ตาราง 7.37 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว	212
ตาราง 7.38 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว	213
ตาราง 7.39 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าของกลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยวอยากรู้ในพื้นที่	214
ตาราง 7.40 ข้อมูลร้อยละในสี่ปีข้างหน้าของกลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยวอยากรู้ในพื้นที่	215

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตาราง 7.41 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าในกลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยวอยากเห็นในพื้นที่	216
ตาราง 7.42 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของกลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว	217
ตาราง 7.43 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว	218
ตาราง 7.44 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7)	219
ตาราง 7.45 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7)	220
ตาราง 7.46 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าในกลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) อยากเห็นในพื้นที่	221
ตาราง 7.47 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าในกลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) อยากเห็นในพื้นที่	222
ตาราง 7.48 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าในกลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) อยากเห็นในพื้นที่	223
ตาราง 7.49 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของกลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7)	224
ตาราง 7.50 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7)	225
ตาราง 7.51 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มอื่น ๆ	226
ตาราง 7.52 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มอื่น ๆ	226
ตาราง 7.53 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าในกลุ่มอื่น ๆ อยากเห็นในพื้นที่	227
ตาราง 7.54 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าในกลุ่มอื่น ๆ อยากเห็นในพื้นที่	228
ตาราง 7.55 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าในกลุ่มอื่น ๆ อยากเห็นในพื้นที่	229
ตาราง 7.56 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของกลุ่มอื่น ๆ	230
ตาราง 7.57 ร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มอื่น ๆ	231
ตาราง 8.1 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเพศ	233

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตาราง 8.2 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุ	233
ตาราง 8.3 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกลุ่มอาชีพ	233
ตาราง 8.4 การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญ	234
ตาราง 8.5 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิ	235
ตาราง 8.6 การแสดงออกเกี่ยวกับสิทธิ	236
ตาราง 8.7 การรับรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	237
ตาราง 8.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	238
ตาราง 8.9 การแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	239
ตาราง 9.1 สรุปความคิดเห็นของภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรี	245
ตาราง 9.2 ผลจากแบบสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ.2561-2565	250
ตาราง 9.3 ผลจากแบบสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับ 12	251
ตาราง 9.4 ผลจากแบบสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	251

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

นโยบายสาธารณะ เป็นความสามารถของรัฐในฐานะผู้ดำเนินการให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจสังคมที่มีประสิทธิภาพ โดยควรรวมภาคประชาสังคมและพลเมืองเพื่อความเป็นหุ้นส่วนที่แท้จริง (Chaltseva and Neprytska, 2020, p.138) หากแต่การมีสิทธิและความรับผิดชอบของพลเมืองนั้นอาจไม่เพียงพอต่อการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ ในกรอบของการพัฒนานโยบายสาธารณะนั้นมีความจำเป็นอย่างมากที่รัฐจะต้องสร้างวิธีการ เพื่อให้การมีส่วนร่วมทางตรงของพลเมืองเกิดขึ้นหรือมีความเป็นไปได้ในการพัฒนานโยบายสาธารณะ (Karkin, 2011, p.9)

ด้วยหน้าที่หลักของนโยบายสาธารณะคือการกำหนดรูปแบบสังคมหรือกำหนดอนาคตเพื่อสิ่งที่ดีกว่าเมื่อกำหนดนโยบายแล้วจะถูกนำไปดำเนินการต่อโดยหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบ (Kaur, 2018, p.1) สำหรับการพัฒนาโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม (Participatory Public Policy) แม้รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบาย แต่เพื่อสร้างความชอบธรรมในกระบวนการพัฒนานโยบายจึงมีการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือให้ความเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจในฐานะเจ้าของนโยบายหรือหุ้นส่วนทางนโยบาย ตั้งแต่ขั้นตอนในการเริ่มก่อตัวนโยบาย (policy formation) (ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563, น.39) การพัฒนานโยบายสาธารณะจึงต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นสาธารณะ ด้วยเหตุนี้ รัฐที่เป็นประชาธิปไตยจึงไม่อาจกำหนดนโยบายที่สวนทางกับความคิดเห็นของสาธารณะได้ (Kaur, 2018, p.3)

การให้ความสำคัญกับพลเมืองในการพัฒนานโยบายสาธารณะนี้สอดคล้องกับ Karkin ที่กล่าวว่าการสนองความต้องการประชาชนอาจพิจารณาการตอบสนองทั้งเชิงสิทธิมนุษยชน และเชิงสิทธิพลเมือง ในเชิงสิทธิมนุษยชนจะเป็นเรื่องพื้นฐาน เช่น บริการทางสุขภาพ การคุ้มครองให้เกิดความปลอดภัย โดยไม่มีข้อจำกัดทางเชื้อชาติ ขณะที่การตอบสนองในเชิงสิทธิพลเมืองถูกรับรองด้วยหลักการของความเท่าเทียม ซึ่งมีความยากกว่าการตอบสนองในแบบแรกและรัฐอาจต้องฝึกฝนโดยใช้เครื่องมือทางการบริหารด้วยความชอบธรรม (Karkin, 2011, pp.9-10) อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม พลเมืองถือว่าอยู่ในฐานะเจ้าของนโยบาย (ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563, น.44) พลเมืองแต่เดิมอาจเคยมีบทบาทเป็นผู้รับหรือผู้ถูกกระทำ (Object) ได้เปลี่ยนมาเป็นผู้ดำเนินการหรือผู้กระทำ (Subject) มากขึ้นผ่านการตั้งคำถาม ริเริ่ม หรือกำหนดทิศทาง (Karkin, 2011, p.11)

สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 43 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ (2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ (3) เข้าชื่อร่วมกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

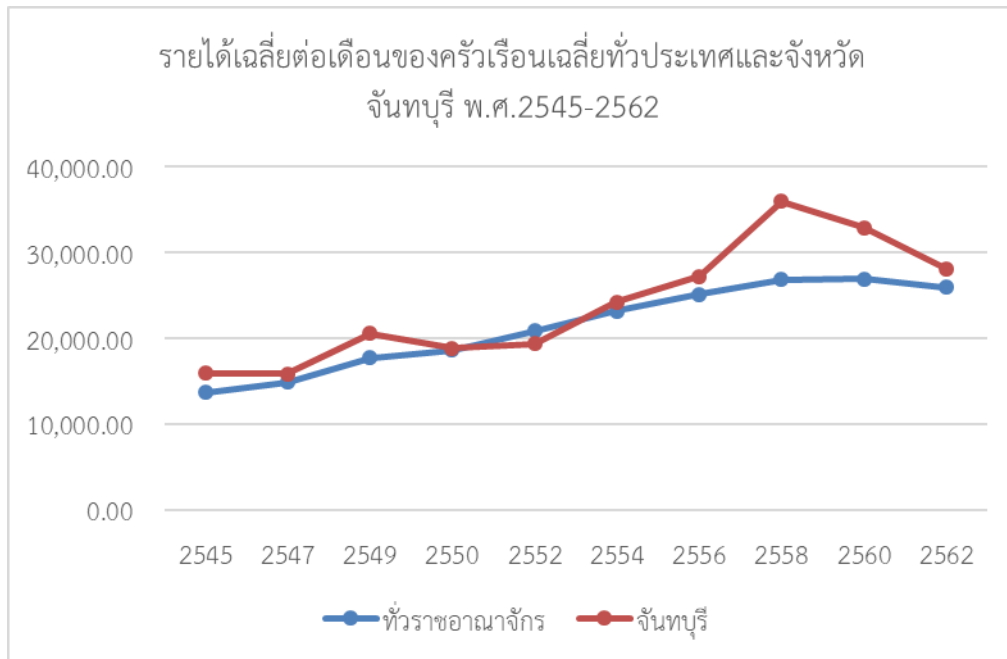
ในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติตลอดจน (4) จัดให้มีระบบสวัสดิการชุมชน สิทธิของบุคคล และชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึง สิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการ ดำเนินการดังกล่าวด้วย

นอกจากสิทธิของประชาชน รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอีกหลายเรื่อง เช่น ตามมาตรา 57 (1) รัฐต้องอนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงาม จัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับการทำกิจกรรม โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย (2) รัฐต้องอนุรักษ์ คุ่มครอง บำรุงรักษา ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยต้องให้ประชาชน และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์ด้วย มาตรา 78 รัฐต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำ บริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริต รวมทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชน มาตรา 253 ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เปิดเผยข้อมูลและรายงานผลให้ประชาชนทราบ และมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน หากแต่ยังคงมีความท้าทายในทางปฏิบัติ สิทธิดังกล่าวอาจจะมีการนำไปปฏิบัติในการแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน แต่อาจจะยังไม่ครอบคลุมถึงการเสริมสร้างสิทธิ และการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายจากภาคประชาชนได้อย่างเห็นผลเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเพื่อ พัฒนาตัวแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการใช้สิทธิและการมีส่วนร่วม ระหว่างภาคประชาชน ภาครัฐ และองค์กรวิชาการ

ทั้งนี้ จังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินโครงการ เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่ ใกล้เคียงในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ซึ่งโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของจังหวัดในภาคตะวันออก โดยจังหวัด จันทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในพื้นที่ดังกล่าวที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาสูงสุดเท่ากับจังหวัดใกล้เคียงอย่างจังหวัดชลบุรี และระยอง ภาคประชาชนจึงยังมีโอกาสที่จะพัฒนาข้อเสนอทางนโยบายและความต้องการในอนาคต เพราะ แม้จะยังไม่ได้พัฒนาถึงขีดสุด แต่การเป็นพื้นที่ใกล้เคียงในโครงการ EEC ย่อมส่งผลกระทบจากการพัฒนาทั้ง ทางบวกและลบ

จากสถิติรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี 2545-2562 กับสถิติสัดส่วนคนจน ทั่วประเทศย้อนหลังตั้งแต่ปี 2554 – 2563 แสดงให้เห็นว่าจังหวัดจันทบุรีมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของ ประเทศ ดังภาพ 1.1 และ 1.2 กับตาราง 1.1 และ 1.2 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2019) จึงเป็นจังหวัดที่มีความเหมาะสมในเชิงระดับการพัฒนาที่ไม่สูงหรือต่ำเกินไปจากค่าเฉลี่ย เพื่อเป็นจังหวัดตัวแบบในการขยายผลยัง พื้นที่อื่น

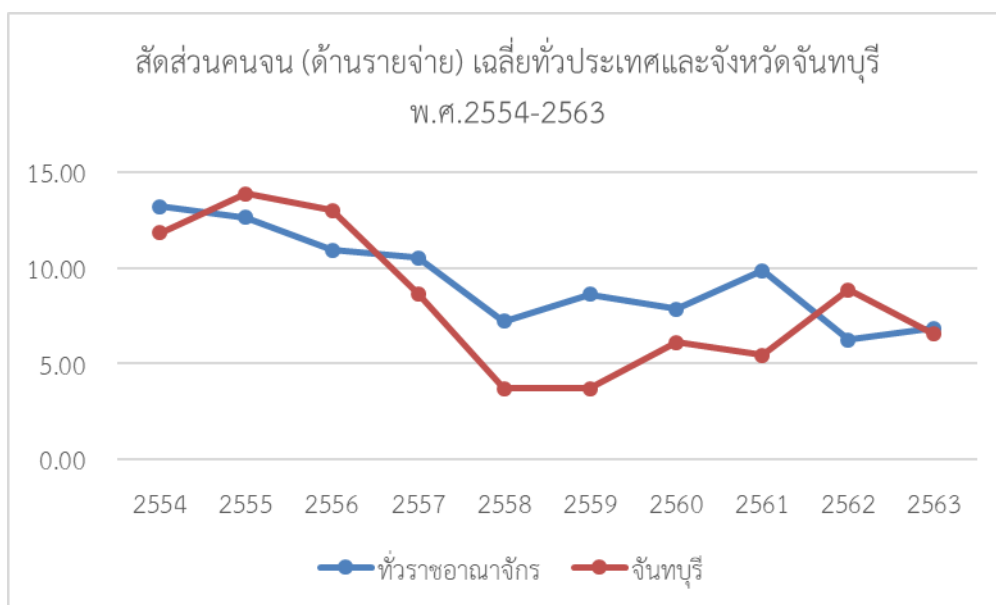

ภาพ 1.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน เฉลี่ยทั่วประเทศ และจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2545 - 2562

ตาราง 1.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน เฉลี่ยทั่วประเทศ และจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2545 - 2562

ปี	2545	2547	2549	2550	2552	2554	2556	2558	2560	2562
ทั่วประเทศ	13,736.00	14,963.40	17,787.00	18,660.00	20,903.00	23,236.00	25,194.00	26,915.00	26,946.43	26,018.42
จันทบุรี	15,958.59	15,896.75	20,606.00	18,866.00	19,441.86	24,277.60	27,283.50	36,023.50	32,893.60	28,113.74

หน่วย: บาท

ภาพ 1.2 สัดส่วนคนจน (ด้านรายจ่าย) เฉลี่ยทั่วประเทศ และจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2554 - 2563

ตาราง 1.2 สัดส่วนคนจน (ด้านรายจ่าย) เฉลี่ยทั่วประเทศ และจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2554 - 2563

ปี	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563
ทั่วประเทศ	13.22	12.64	10.94	10.53	7.21	8.61	7.87	9.85	6.24	6.84
จันทบุรี	11.85	13.89	13.00	8.66	3.69	3.69	6.12	5.43	8.85	6.54

หมายเหตุ: หน่วยเป็นร้อยละ, สัดส่วนคนจน หมายถึง ร้อยละของประชากรที่มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อคนต่อเดือน ต่ำกว่าเส้นความยากจน

นอกจากนี้ ตามแผนพัฒนาจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2561 - 2565 แม้ว่า จังหวัดจันทบุรีจะมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ อัญมณีที่เลื่องชื่อ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวในแต่ละปี หากแต่ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรียังคงประสบปัญหาเช่นกัน ทั้งนี้ จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและแผนพัฒนาอำเภอ (พ.ศ. 2561 - 2565) ได้สรุปประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ โดยอำเภอได้นำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด (Top down) มาเป็นกรอบการพัฒนาในระดับอำเภอ และประมวลปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (Bottom-up) ผ่านการประสานข้อมูลจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน หรือแผนชุมชนระดับตำบล รวมทั้งแผนงาน/โครงการจากภาคส่วนต่าง ๆ

โดยได้สรุปประเด็นปัญหาและความต้องการในภาพรวมเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการซื้อขาย การผูกขาดทางการตลาด การผลิตของพืชเศรษฐกิจ ผลไม้เลื่องชื่อของจังหวัด อาทิ ทุเรียน ลำไย ยางพารา ด้านการผลิต ขาดแหล่งน้ำทำให้คุณภาพการผลิตปัญหาก็แล้งแหล่งกักเก็บน้ำไม่เพียงพอทำให้ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค รวมทั้งพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายในช่วงฤดูแล้ง ปัญหาขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงฤดูกาลผลไม้ ปัญหาคุณภาพผลผลิต 2) ปัญหาช้างป่า ถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของช้างป่าลดลงเรื่อย ๆ ส่งผลให้ช้างป่าออกหากินนอกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และเข้ามาหากินในพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ติดเขตพื้นที่ป่า รวมถึงพื้นที่ชุมชน จึงกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างราษฎรในพื้นที่กับช้างป่าที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งการที่ช้างป่าเข้ามาทำลายพืชผลการเกษตร หรือทำร้ายราษฎรในพื้นที่ 3) ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากอุบัติเหตุทางถนนและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี เนื่องด้วยสภาพเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว สภาพการเดินทางที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น และ 4) ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่บนฝั่งและเกาะต่าง ๆ จากผลการสำรวจของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า มีแนวชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่ง (สำนักงานจังหวัดจันทบุรี, น.51-75; น.86-88)

ด้วยประเด็นการเป็นพื้นที่ในภาคตะวันออกที่มีแนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจสูงในอนาคต ขณะที่สภาพปัญหาดังกล่าวสะท้อนความต้องการของภาคประชาชนที่หลากหลาย จึงเป็นความท้าทายต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วม และกฎหมายแก่ประชาชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาเป็นต้นแบบเพื่อการสร้างข้อเสนอแนะ และนโยบายจากภาคประชาชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยมีพื้นที่จังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอมะขาม อำเภอสอยดาว อำเภอแหลมสิงห์ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอขลุง และอำเภอแก่งหางแมว เป็นพื้นที่ที่มีประเด็น

ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดคำถามว่าปัญหาและความต้องการของประชาชนที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐในรูปแบบของแผนพัฒนาจังหวัด และแผน ยุทธศาสตร์ของชาติ หรือไม่อย่างไร ซึ่งเป็นความท้าทายในการพัฒนาตัวแบบในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วม พัฒนานโยบายจากตัวแทนภาคประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การเสนอนโยบายไปยังหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องของจังหวัดจันทบุรี โดยประชาชนสามารถใช้สิทธิและมีส่วนร่วม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้อย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาตัวแบบการเสริมสร้างสิทธิและการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี

1.3 นิยามเชิงปฏิบัติการ

สิทธิ หมายถึง การรับรู้และตระหนักถึงอำนาจของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบาย โดยอาศัยความร่วมมือจากการทำงานแบบหุ้นส่วนระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐ

นโยบายสาธารณะ หมายถึง นโยบายที่พัฒนามาจากการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาครัฐ ในชั้นต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นก่อตัวของนโยบาย ขึ้นกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย ตลอดจนขึ้นนำเสนอเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเรื่องการเสริมสร้างสิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะ

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

10 อำเภอของจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 1) อำเภอเมืองจันทบุรี 2) อำเภอขลุง 3) อำเภอท่าใหม่ 4) อำเภอโป่งน้ำร้อน 5) อำเภอมะขาม 6) อำเภอแหลมสิงห์ 7) อำเภอสอยดาว 8) อำเภอแก่งหางแมว 9) อำเภอนายายอาม และ 10) อำเภอเขาคิชฌกูฏ

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

1 ตุลาคม 2563 ถึง 31 ตุลาคม 2564

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เน้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามจากตัวแทนภาคประชาชน

1.5.1 กลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล

ประชากรในการศึกษาเป็นตัวแทนกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมในจังหวัดจันทบุรี จำนวนและการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กระจายตามตำบล 76 ตำบล ตำบลละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 760 คน คัดเลือกแบบโควตา (Quota Sampling) ตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคม ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)
- 2) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)
- 3) กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)
- 4) กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง
- 5) กลุ่มข้าราชการในพื้นที่
- 6) กลุ่มธุรกิจ พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว
- 7) กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18-24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1-6)
- 8) กลุ่มอื่น ๆ

นอกจากนี้ ยังมีการเก็บข้อมูลโดยการประชุมเพื่อปรึกษาหารือกับผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด รวมทั้งการประชุมเตรียมการและถอดบทเรียนกับทีมนักวิจัยในพื้นที่ด้วย

1.5.2 เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ

สืบค้นได้จากเว็บไซต์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์จังหวัดจันทบุรี เพื่อทราบข้อมูลของบริบทพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี ทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ทั้ง 10 อำเภอของจังหวัดจันทบุรี

ข้อมูลปฐมภูมิ

ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยแบบสัมภาษณ์เป็นประเด็นคำถามปลายเปิดสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างในประเด็นภาพอดีต ปัจจุบัน อนาคต ความห่วงกังวล และความสามารถในการมีส่วนร่วมผ่านการพิจารณาประเด็นสัมภาษณ์จากที่คณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

ส่วนแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อวัดระดับความรู้ ทักษะ และ การแสดงออกด้านสิทธิและการมีส่วนร่วม นำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยปรึกษาและคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์พิจารณาเนื้อหาแบบสอบถาม และทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) กับกลุ่มทดลองจำนวน 30 ท่านก่อนนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายหลัก

การวิเคราะห์และนำเสนอผล

ข้อมูลทุติยภูมิ แผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ข้อมูลพื้นฐานจังหวัด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย

ข้อมูลปฐมภูมิ จากแบบสัมภาษณ์ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำมาจัดกลุ่มตามประเด็นสำคัญ นำเสนอให้เห็นข้อมูลในระดับจังหวัด อำเภอ และจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล วิเคราะห์เป็นความถี่ และร้อยละ นำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย และตาราง ส่วนแบบสอบถามวิเคราะห์ค่าออกมาเป็นความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปแบบการบรรยาย และตารางเช่นกัน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ตัวแทนภาคประชาชนจังหวัดจันทบุรีมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิและมีส่วนร่วมเสนอนโยบายและทิศทางการพัฒนาจังหวัดจันทบุรี
2. ตัวแทนภาคประชาชนและส่วนราชการในจังหวัดจันทบุรีมีการขยายผลนำตัวแบบไปประยุกต์ใช้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

“ประชาธิปไตย” ถือเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่ให้สิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วม จึงเป็นระบอบที่ถือได้ว่าเอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโยบายสาธารณะแก่ภาคประชาชน เนื่องด้วยความเข้มแข็งของประชาชนที่จะเกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดนโยบาย การติดตามตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล นอกจากนี้ รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยยังมีแนวโน้มจะปฏิบัติตามความต้องการของประชาชนมากกว่าระบอบอื่น ๆ ที่มักให้ความสำคัญกับความมั่นคงและสาธารณูปโภคพื้นฐานมากกว่า (คณะกรรมการเสริมสร้างศักยภาพทางกฎหมายให้คนจน, 2551, น.52-53) ดังนั้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิ และการมีส่วนร่วมแก่ภาคประชาชนภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงถือว่ามีโอกาสที่ดีกว่าระบอบการปกครองแบบอื่น

ประชาธิปไตยถือเป็นระบอบการปกครองที่ยึดประชาชนเป็นสำคัญ โดยหากพิจารณารากศัพท์แท้จริงของคำว่าประชาธิปไตย “Democracy” นั้น มีองค์ประกอบที่มาจากภาษากรีกคือคำว่า Demos ที่หมายถึงประชาชน และคำว่า Kartos หมายถึงการปกครอง ดังนั้น ประชาธิปไตยที่แปลแบบตรงตัว จึงหมายถึงการปกครองที่อำนาจเป็นของประชาชน และเมื่อขยายความให้กว้างออกไป ประชาธิปไตยยังถือเป็นอุดมการณ์และหลักการทางการเมืองการปกครองที่หลายประเทศยอมรับนำไปเป็นระบอบการบริหารปกครองประเทศ เนื่องจากเป็นระบอบการปกครองที่รัฐบาลมุ่งเน้นการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนภายใต้องค์ประกอบสำคัญ คือ อำนาจเป็นของประชาชน เสรีภาพ ความเสมอภาค การยึดหลักกฎหมายในการบริหารประเทศ และการยึดเสียงส่วนใหญ่ในการตัดสินใจโดยเคารพเสียงส่วนน้อย (ถวิลวดี บุรีกุล และรัชวดี แสงมเหษณ์, 2557, น.14-21)¹

การมีส่วนร่วมซึ่งเป็นหนึ่งในหลายองค์ประกอบของค่านิยมประชาธิปไตย² ต้องการปัจจัยสนับสนุนหลักหลายประการ เช่น การให้และรับรองสิทธิในการมีส่วนร่วมให้กับประชาชน ความสามารถหรือทรัพยากรที่สนับสนุนต่อการมีส่วนร่วม องค์กรเพื่อการมีส่วนร่วม และวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ จะต้องมีการหนุนเสริมเพื่อให้เกิดความตระหนักในการมีส่วนร่วม ได้แก่ ระบบสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การเลือกตั้ง พรรคการเมือง องค์กรพัฒนาเอกชน และการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (เดวิด บีแทม และคณะ, 2013, น.28-34) จากแนวคิดดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า

¹ ถวิลวดี บุรีกุล และรัชวดี แสงมเหษณ์ ได้ทำการศึกษาค่านิยม วัฒนธรรม และอุดมภูมิประชาธิปไตยไทย (2557) โดยทบทวนความหมายของประชาธิปไตยจากนักวิชาการและผู้มีชื่อเสียงหลายท่าน อาทิเช่น Robert A. Dahl จรูญ สุภาพ กระทบ ทองธรรมชาติ Etzioni-Halevy Tianjian Shi & Jie Lu อับบร่าฮัม ลินคอล์น

² เดวิด บีแทม และคณะ (2013) ได้จัดทำคู่มือการประเมินประชาธิปไตยขึ้นในปี ค.ศ.2008 ในคู่มือนั้นกล่าวถึงกรอบแนวคิดในการประเมินและค่านิยมประชาธิปไตยไว้อย่างน่าสนใจ ด้วยเหตุที่ว่าองค์ประกอบค่านิยมของประชาธิปไตยในคู่มือนี้ได้แก่ การมีส่วนร่วม การมอบอำนาจ การเป็นตัวแทน สำนึกรับผิดชอบ ความโปร่งใส การตอบสนอง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งในองค์ประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาในบทนี้คือองค์ประกอบเรื่องการมีส่วนร่วม

หากไม่มีกลไกการใช้สิทธิที่เอื้อให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ย่อมหมายถึงว่าความเข้มแข็งของประชาชนนั้นจะถูกลดทอนและไม่อาจเกิดขึ้นได้เลย หากยังขาดการยอมรับด้านสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วม

สาระสำคัญของเนื้อหาในบทนี้ เน้นหนักไปที่แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพราะผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านได้ร่วมคิดวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดตั้งต้นของการนำเสนอในแต่ละกรณีศึกษา ซึ่งทุกกรณีศึกษาที่นำเสนอในเนื้อหาบทต่อ ๆ ไปนี้ ล้วนมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดเดียวกัน ได้แก่ 1) สิทธิและการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ 2) ความเข้มแข็งของภาคประชาชนในการใช้สิทธิเพื่อมีส่วนร่วมในการเสนอโยบาย 3) ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ

2.1 สิทธิและการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ

นโยบายรัฐได้รับอิทธิพลโดยตรงจากระบบบริหารปกครอง (Governance) ซึ่งก็คือความสามารถของรัฐที่จะเป็นผู้ดำเนินการที่มีประสิทธิภาพในฝั่งของชนชั้นนำเพื่อจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อความท้าทายทางเศรษฐกิจ สังคมรวมทั้งจากภาคประชาสังคมด้วย เพื่อที่จะเป็นหุ้นส่วนที่แท้จริง (Chaltseva and Neprytska, 2020, p.138) หากแต่สิทธิและความรับผิดชอบของพลเมืองนั้นอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการของสภาพแวดล้อมด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ ในกรอบของการพัฒนา นโยบายสาธารณะนั้นมีความจำเป็นอย่างมากที่รัฐจะต้องสร้างวิธีการใหม่ ๆ หรือทำที่ที่การมีส่วนร่วมของพลเมืองจะเกิดขึ้น เพื่อทำให้การมีส่วนร่วมทางตรงของพลเมืองเกิดขึ้นหรือมีความเป็นไปได้ในการพัฒนา นโยบายสาธารณะ (Karkin, 2011, p.9)

ในยุคแรก ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารปกครอง เช่น การจัดการภาครัฐสมัยใหม่ (New Public Management) ธรรมาภิบาล (Good governance) การบริหารปกครองแบบร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative governance) รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government) ความเป็นหุ้นส่วนรัฐบาลแบบเปิด (Open Government Partnership) ฯลฯ แนวคิดเหล่านี้ได้เปลี่ยนรูปแบบการดำเนินนโยบายสาธารณะในยุคแรกจากการเป็นการพูดคุยจากฝั่งรัฐฝ่ายเดียว (Monologue) มาเป็นแบบสนทนา (Dialogue) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้พบกับความยุ่งยากในการดำเนินงานที่ระดับประเทศ แสดงให้เห็นความล่าช้าและการปฏิรูปกระบวนการบริหารงานรัฐที่ยังไร้ประสิทธิภาพ (Chaltseva and Neprytska, 2020, p.138) หรือในประเทศบราซิล ได้มีความพยายามพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา นโยบายสาธารณะในรูปแบบของสถานนโยบาย (Policy councils) เพื่อเป็นพื้นที่ปรึกษาหารือทางนโยบายและยังเป็นพื้นที่ให้การศึกษาแก่ประชาชน เป็นพื้นที่เปิดให้มีการสนทนาระหว่างประชาชน รัฐบาล และสังคมภายใต้เงื่อนไขที่เป็นธรรม (Lima, 2019, p.1)

ในประเทศไทย สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายสูงสุดของประเทศ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 43 บัญญัติไว้ว่า บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ (2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ (3) เข้าชื่อร่วมกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชน หรืองดเว้น

การดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ตลอดจน (4) จัดให้มีระบบสวัสดิการชุมชน สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึง สิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

นอกจากสิทธิของประชาชน รัฐยังมีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอีกหลายเรื่อง ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในหลายมาตรา อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 42 ที่รับรองเสรีภาพในการรวมตัวของบุคคลเป็นองค์กรหรือหมู่คณะ โดยบัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด

อีกทั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ฟื้นฟู ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรม ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย และ (2) อนุรักษ์คุ้มครอง บำรุงรักษาฟื้นฟูบริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์ อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

สำหรับมาตรา 58 บัญญัติไว้ว่า การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณา ดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการ หรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยา ความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 78 รัฐต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริต รวมทั้ง การตัดสินใจทางการเมือง และการอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชน และ

มาตรา 253 ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เปิดเผยข้อมูลและรายงานผลให้ประชาชนทราบ และมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ในเรื่องของการเมืองการปกครอง การบังคับใช้กฎหมาย การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ ล้วนส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน หากแต่ยังคงมีความท้าทายในทางปฏิบัติ สิทธิดังกล่าวอาจจะมีการนำไปปฏิบัติในการแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน แต่อาจจะยังไม่ครอบคลุมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายจากภาคประชาชนได้อย่างเห็นผลเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ จึงจำเป็นต้องหาแนวทางหรือวิธีการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

หน้าที่หลักของนโยบายสาธารณะคือการกำหนดรูปแบบสังคมหรือกำหนดอนาคตเพื่อสิ่งที่ดีกว่าเมื่อกำหนดนโยบายแล้วจะถูกนำไปดำเนินการต่อโดยหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบ การพัฒนานโยบายไปจนถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติยังถูกกระทบได้จากปัจจัยภายในและภายนอก (Kaur, 2018, p.1) สำหรับการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม (Participatory Public Policy) เป็นแนวคิดที่แตกต่างจากแนวคิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ (participation in public policy) หมายถึง การมีส่วนร่วมในนโยบายซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสาธารณะในกระบวนการนโยบาย โดยรัฐเป็นผู้กำหนด เพื่อสร้างความชอบธรรมในกระบวนการพัฒนานโยบายจึงให้สาธารณะ (public) หรือประชาชน (people) เข้ามามีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ ให้ข้อมูล ให้ความเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจ ขณะเดียวกัน นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมเป็นการมีส่วนร่วมของพลเมืองในฐานะเจ้าของนโยบายหรือหุ้นส่วนทางนโยบาย ตั้งแต่ขั้นตอนในการเริ่มก่อตัวนโยบาย (policy formation) (ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563, น.39) การพัฒนานโยบายสาธารณะต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นสาธารณะ รัฐที่เป็นประชาธิปไตยไม่อาจกำหนดนโยบายที่สวนทางกับความต้องการหรือความคิดเห็นของสาธารณะได้ และการมีส่วนร่วมจะช่วยให้นโยบายที่กำหนดร่วมกันถูกนำไปปฏิบัติได้อย่างดี (Kaur, 2018, p.3)

การให้ความสำคัญกับพลเมืองในการพัฒนานโยบายสาธารณะนี้สอดคล้องกับ Karkin ที่กล่าวว่ามี ความจำเป็นอย่างมากที่ต้องตรวจสอบความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารสาธารณะในแบบสองทาง ทั้งในเชิงสิทธิมนุษยชน และเชิงสิทธิพลเมือง ในเชิงสิทธิมนุษยชนแล้วถือว่าแค่ความเป็นมนุษย์ก็เพียงพอแล้วต่อความต้องการให้เกิดการบริการสาธารณะ เพราะเป็นไปได้เลยที่รัฐจะปฏิเสธการบริการสาธารณะต่อมนุษย์ เช่น บริการทางสุขภาพ การคุ้มครองให้เกิดความปลอดภัย โดยไม่มีข้อจำกัดทางเชื้อชาติ ความต้องการชนิดนี้ เกี่ยวข้องอย่างสูงกับความเป็นมนุษย์และหลักการความฉุกเฉิน (Principle of emergency) ที่ครอบคลุมด้วยหลักคิดสิทธิมนุษยชน ขณะที่ในเชิงสิทธิพลเมืองเป็นสิทธิในการได้รับการส่งเสริมบริการสาธารณะที่มีความหมายพื้นฐานรับรองต่อความเป็นพลเมืองของรัฐ กรณีนี้ถือว่าถูกรับรองด้วยหลักการของความเท่าเทียมมากกว่าหลักการความฉุกเฉิน หลักความเท่าเทียมจึงเป็นหลักคิดที่สูงขึ้นมาซึ่งรัฐอาจต้องฝึกฝนในทางปฏิบัติ ผ่านการใช้เครื่องมือทางการบริหารด้วยอำนาจที่ชอบธรรมซึ่งกระทำการโดยสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม (Karkin, 2011, pp.9-10)

สำหรับกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะ (public policy development) หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวนโยบาย ตั้งแต่ขั้นแสวงหาหุ้นส่วนการจัดกระบวนการมีส่วนร่วม การกำหนดประเด็น การกำหนดเป้าหมายของนโยบาย การกำหนดทางเลือก แนวทางการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย จัดทำข้อเสนอทางนโยบาย ตลอดจนการผลักดันไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามผล ทั้งนี้ การพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมสามารถทำได้ 2 แบบ (ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563, น.44) ได้แก่

1) การพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม “แบบบนลงล่าง (top-down)” เป็นการดำเนินการโดยภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ริเริ่มจัดทำนโยบาย โดยเปิดพื้นที่แบบเชิญชวน (invited space) ให้กับภาคพลเมืองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ มาร่วมเป็นหุ้นส่วน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบเชิญชวน (invited participation)

2) การพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม “แบบล่างขึ้นบน (bottom-up)” เป็นการดำเนินการโดยภาคพลเมือง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ด้วยการเปิดพื้นที่การใช้สิทธิ (claimed space) และจัดกระบวนการมีส่วนร่วมที่เรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบมีชีวิตชีวา (organic participation) หรือการมีส่วนร่วมแบบชักชวน (induced participation) อย่างไรก็ตาม หลายกรณีมีการเริ่มต้นดำเนินการพัฒนานโยบายโดยองค์กรภายนอก (external bodies) เป็นผู้เสนอให้มีการจัดทำนโยบายสาธารณะร่วมกันระหว่างภาคพลเมืองและภาครัฐ

สำหรับกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมมีกรอบการทำงาน (framework) ที่เข้มข้นและกว้างกว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการหรือแผนงาน เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการเป็นการดำเนินงานตามแผนงานของรัฐ ซึ่งมีขอบเขตการมีส่วนร่วมอยู่ที่ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาหารือ การร่วมตัดสินใจ และการเสริมสร้างพลัง เพื่อถ่ายโอนการควบคุมการตัดสินใจและทรัพยากรไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ขณะเดียวกัน การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมจะเสริมสร้างพลังให้พลเมืองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ สามารถดำเนินการในทุกส่วนของวงจรกระบวนการทางนโยบาย (policy process) ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบาย 2) การนำไปปฏิบัติ และ 3) การติดตามและประเมินผล (Karl, 2002 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563, น.45)

ข้อคิดเห็นนี้สอดคล้องกับ Karkin อีกเช่นกันว่าการมีส่วนร่วมในความหมายทางการบริหารนั้นหมายถึง ความเป็นตัวแทนของความเป็นพลเมืองที่ส่งเสริมต่อการบริการสาธารณะ ในขั้นต่าง ๆ ของนโยบาย ตั้งแต่การพัฒนานโยบาย (Policy formulation) และการนำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมยังหมายถึง เครื่องมือและท่าทีของการแทรกแซงทางพลเมือง (Citizen intervention) ต่อโครงสร้างการเมืองปกติ เช่น การโหวต ประชาพิจารณ์ การร้องเรียน ฯลฯ แต่การมีส่วนร่วมของพลเมือง (Citizen engagement) แบบทางตรงต่อกระบวนการทางการเมือง มักไม่ค่อยได้รับการต้อนรับจากระบบบริหารราชการแบบดั้งเดิม (Karkin, 2011, p.13)

ทั้งนี้ กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมได้ให้ความสำคัญกับ “การสร้าง ความเกี่ยวข้องของพลเมือง (citizen involvement)” เนื่องจากความเกี่ยวข้องของพลเมืองนำไปสู่ ความสัมพันธ์แบบผูกมัดร่วมกัน (commitment) ระหว่างพลเมืองและรัฐ (Molokwane & Lukamab, 2018, p.194 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563, น.43) ซึ่งความสัมพันธ์ เช่นนี้จะเกิดได้ต่อเมื่อภาครัฐเปิดโอกาสให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอหรือปกป้องผลประโยชน์ของ ตนเอง ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการจัดทำแผนหรือจัดทำนโยบายการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้พลเมืองเกิดความเข้าใจในกระบวนการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น (Marzuk, 2015, p.22 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563, น.43)

ดังนั้น กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมจึงต้องมีการออกแบบให้เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้พลเมืองสามารถเข้ามาเกี่ยวข้องและสร้างความผูกพัน (engagement) หากจัดการ กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะไม่ดีอาจมีแนวโน้มหรืออาจนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างรัฐ และพลเมืองได้ นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นผลผลิตของกระบวนการพัฒนานโยบาย อันเกิดจาก การเริ่มต้น โดยมีพลเมืองเป็นหุ้นส่วนร่วมกับภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ทั้งนี้ หัวใจสำคัญ ของนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม คือ พลเมืองมี “ความผูกพัน” ในฐานะ “เจ้าของนโยบาย” จะเห็นได้ว่า หากปราศจากความผูกพันของพลเมือง การมีส่วนร่วมก็จะไม่มี ความหมาย (ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563, น.44) ความเป็นพลเมืองถือว่ามี ความสำคัญแต่บางครั้งความหมายและ หน้าที่ของพลเมืองก็ห่างไกลจากความต้องการของพลเมือง แต่ด้วยวิกฤตความชอบธรรมและความไร้ ประสิทธิภาพทางการบริหารงานก็ทำให้พลเมืองจากเดิมอาจจะเคยเป็นผู้รับหรือผู้ถูกกระทำ (Object) เปลี่ยน มาเป็นผู้ดำเนินการหรือผู้กระทำ (Subject) มากขึ้น ผ่านการตั้งคำถาม ริเริ่ม หรือกำหนดทิศทาง (Karkin, 2011, p.11)

นอกจากนี้ คุณค่าของการนำกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมมาใช้เพื่อการ ส่งเสริมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล โดยสามารถสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1) เป็นการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีสำนึกผูกพันต่อการใช้ชีวิต ซึ่งเป็นการส่งเสริมและพัฒนา ให้พลเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องผูกพันกับนโยบายสาธารณะ ภายใต้หลักการพลเมืองเป็นศูนย์กลางในการกำหนด นโยบาย (citizen as the center of policy-makers) โดยเป็นการศึกษาการเมืองชีวิตสาธารณะ (public life) และการพัฒนาความรู้สึกความเป็นพลเมือง (Holmes, 2011, p.1 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563, น.49)

2) เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการภาครัฐ ซึ่งการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมจะช่วยกระตุ้น ให้พลเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องผูกพันกับกระบวนการกำหนดนโยบาย และมีความเข้าใจกระบวนการทำงานของรัฐ ที่จะตอบสนองต่อความต้องการของพลเมือง อีกทั้ง ภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะมี ความเกี่ยวข้องผูกพันกับพลเมืองมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดเป็นความสัมพันธ์อันดีระหว่างภาคพลเมืองและภาครัฐ ในกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมือง (Sidor, 2012, p.88 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และ

สมเกียรติ นاکระโทก, 2563, น.50) การมีส่วนร่วมของพลเมืองยังกระตุ้นให้ระบบราชการได้มีทักษะทางการเมืองในแบบที่เกี่ยวพันกับประชาชน (Karkin, 2011, pp.16-17)

3) เป็นการส่งเสริมธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมจะช่วยทำให้ภาครัฐสามารถเลือกแนวทางที่เหมาะสมว่า ควรจะทำอะไรจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน เนื่องจากการมีส่วนร่วมของพลเมืองเปรียบเสมือนการขับเคลื่อนบนเส้นทางประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลในการปกครองท้องถิ่น (Devas & Grant, 2003 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นاکระโทก, 2563, น.50) และยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งด้านสำนึกรับผิดชอบ และความโปร่งใสในการทำงาน ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในส่วนของพลเมือง เมื่อพลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายจะเกิดการคำนึงถึงผลลัพธ์ของความสำเร็จซึ่งนำไปสู่การควบคุมในแต่ละขั้นตอนของนโยบาย ทำให้การพัฒนานโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Karkin, 2011, pp.16-17)

4) เป็นการส่งเสริมความเป็นเจ้าของ เนื่องจากการเริ่มต้นกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในลักษณะการเป็นหุ้นส่วนจนถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้สร้างความรู้สึกร่วมในความเป็นเจ้าของ อีกทั้ง ยังเป็นการสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม (Rietbergen-McCracken, 2017 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นاکระโทก, 2563, น.50)

5) เป็นการเสริมสร้างศักยภาพของพลเมืองที่ถูกมองข้าม (exclusive) ให้มีความเป็นพลเมือง โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (inclusive) ให้พลเมืองสามารถแสดงออกในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งเป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่พลเมืองสามารถใช้สิทธิการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง (Rietbergen-McCracken, 2017, p.5 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นاکระโทก, 2563, น.50) ผลของการให้พลเมืองเข้าร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะ อันเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางตรง ทำให้เกิดการศึกษากว่าพลเมือง เพราะพลเมืองแทบไม่มีโอกาสในการกระบวนการพัฒนานโยบาย การให้พลเมืองเข้ามีส่วนร่วมจะทำให้เขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทางระบบราชการ (Karkin, 2011, pp.16-17)

6) เป็นการกระจายอำนาจความเป็นประชาธิปไตยลงไปถึงระดับชุมชน ทั้งนี้ Manor (2002 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นاکระโทก, 2563, น.50-51) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) การกระจายอำนาจด้านการบริหาร (administrative decentralization) 2) การกระจายอำนาจด้านงบประมาณ (fiscal decentralization) และ 3) การกระจายอำนาจด้านความเป็นประชาธิปไตย (democratic decentralization) ทั้งนี้ กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่มีการกระจายอำนาจด้านความเป็นประชาธิปไตยไปถึงระดับชุมชนและระดับพลเมือง ให้สามารถใช้อำนาจ (power) เข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการทางนโยบายในทุกขั้นตอนของวงจรนโยบาย ดังนั้น การที่พลเมืองสามารถแสดงออกถึงอำนาจของตนเองนับเป็นพื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตย (Manor 2003; Smith, 2003, p.23 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นاکระโทก, 2563, น.51) กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะถือเป็นช่องทางและเป็นพื้นที่

ที่พลเมืองสามารถใช้สิทธิการมีส่วนร่วมและใช้เสียงของตนเอง เพื่อให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ (authority) ได้ยิน และยอมรับ สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งนับเป็นการแสดงออกถึงอำนาจของพลเมือง

ท่ามกลางกระแสการพัฒนาที่รวดเร็วและรัฐต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง หน่วยงานนำไปปฏิบัติอาจพบข้อจำกัดในการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม ดังเช่น การพัฒนานโยบายในระดับท้องถิ่นของยูเครน Chaltseva and Neprytska พบความอ่อนแอของสถาบันท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐ เพราะยังขาดความพร้อมในการในการสร้างเงื่อนไขในการรวมภาคประชาสังคมเข้าไปร่วมสนทนากันในกระบวนการบริหารปกครอง รวมทั้งยังขาดกลไกเพื่อส่งเสริมต่อความเป็นหุ้นส่วน เช่น ความคิดริเริ่มสาธารณะ (Public initiative) สัญญาทางสังคม (Social contract) การมีส่วนร่วมทางตรง (Direct participation) การออกแบบทางสังคม (Social design) ฯลฯ ทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหานี้ได้คือปฏิรูประบบกระจายอำนาจทั้งระดับท้องถิ่นและภูมิภาค จะเป็นรากฐานความเข้าใจเรื่องความเป็นเจ้าของระหว่างรัฐและประชาชน (Chaltseva and Neprytska, 2020, pp.139-140) อย่างไรก็ตาม การพัฒนานโยบายโดยการมีส่วนร่วมโดยตรงของพลเมืองมีข้อเสียอยู่บ้าง ได้แก่ การต้องใช้ระยะเวลาที่จะทำให้พลเมืองมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ขณะที่การตัดสินใจและดำเนินตามนโยบายต้องการความรวดเร็ว การมีส่วนร่วมของพลเมืองในกระบวนการพัฒนานโยบายยังอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่แยกกันได้หากกระบวนการได้รับอิทธิพลจากกลุ่มตรงข้ามที่ขัดแย้งกัน และมีค่าใช้จ่ายสูง (Karkin, 2011, p.17)

2.2 ความเข้มแข็งของภาคประชาชนในการใช้สิทธิและมีส่วนร่วมพัฒนาข้อเสนอแนะนโยบาย

ดังที่กล่าวไปแล้วว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้สิทธิแก่ประชาชน ในการร่วมเสนอทิศทางการพัฒนาหรือนโยบายได้ แต่งานวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีความสนใจว่า ตัวแบบที่พัฒนาขึ้นได้ส่งผลให้ภาคประชาชนมีความเข้มแข็งต่อการใช้สิทธิและมีส่วนร่วมมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงความหมายของความเข้มแข็งของภาคประชาชนในการใช้สิทธิเพื่อมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบาย

นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ (2553) กล่าวว่า “ประชาชน” กับ “พลเมือง” เป็นคำที่ต่างกัน เพราะหากกล่าวถึงประชาชนก็คือคนที่ไร้สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ส่วนพลเมืองจะมีสิทธิเสรีภาพ มีความรับผิดชอบ และมีความเสียสละต่อสังคมส่วนร่วมด้วย ในทำนองเดียวกัน พลเมืองยังมีหน้าที่ตามกฎหมาย เช่นว่า มีหน้าที่ป้องกันประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติ ฯลฯ หากไม่ได้ทำตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ อย่างครบถ้วนก็ถือว่าไม่ใช่พลเมือง

นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ ยังกล่าวต่ออีกว่าหากจะเริ่มต้นว่าประชาชนมีความเป็นพลเมืองหรือยัง อาจเริ่มจากการถามว่ามองหัวหน้างานหรือมองแกนนำต่าง ๆ อย่างไร หากยังมีความคิดว่า คนอื่นนั้นอยู่สูงกว่าเรา ก็จะทำให้ประชาชนนั้นรอคอยแต่ความช่วยเหลือและมองหาแต่คนจะมาเป็นตัวแทนช่วยอยู่เสมอ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559) ให้มุมมองว่า ภาคประชาชนจะเข้มแข็งได้ก็ต่อเมื่อประชาชนเป็น “พลเมือง” เมื่อศึกษาต่อถึงคำว่าพลเมืองก็มีผู้บ่งชี้ถึงลักษณะของพลเมืองไว้เช่นกัน โดยเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ก็ได้กล่าวว่า พลเมือง คือผู้ที่มีจิตสำนึกร่วมในการเป็นเจ้าของประเทศ เป็นผู้สำนึกในสิทธิ

หน้าที่ และมีความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ พลเมืองหรือประชาชนที่เข้มแข็งในมุมมองนี้จึงเป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่เพิกเฉยต่อเมื่อมีเรื่องที่เป็นประเด็นสาธารณะ และไม่รอที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ เท่านั้น แต่เป็นคนที่มีพร้อมที่ช่วยต้องการที่จะมีส่วนร่วมรับผิดชอบและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ เมื่อศึกษางานวิจัยส่วนใหญ่แล้ว กล่าวถึงความเข้มแข็งของภาคประชาชนในความหมายของการรวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งการจะไปสู่ความเข้มแข็งได้นั้นย่อมประกอบด้วยหลายปัจจัย ดังตัวอย่างการศึกษาของคุณากรกรสิทธิ์ (2558) ที่ศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพบว่า ปัจจัยในการนำไปสู่ความเป็นชุมชนหรือประชาชนที่เข้มแข็งได้ คือ ปัจจัยด้านผู้นำภาคประชาชนที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ตามมาด้วยปัจจัยด้านกฎระเบียบและข้อบังคับที่เอื้อให้เกิดการตรวจสอบ การตั้งกลุ่มหรือมีองค์กรภาคประชาชน และปัจจัยด้านความเป็นเจ้าของและมีจิตสาธารณะ หากแต่งงานวิจัยขึ้นนี้ยังเป็นเพียงการนำเสนอปัจจัย ยังไม่ได้บ่งบอกว่าอะไรคือความเข้มแข็งของภาคประชาชนเพื่อใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมเสนอแนะนโยบาย

งานวิจัยของโกวิท พวงงาม (2557) มีการศึกษาความเข้มแข็งของภาคประชาชนเช่นกัน โดยศึกษาประชาชนในแบบที่เป็นกลไกรวมกลุ่ม เพื่อวัดความเข้มแข็งการเมืองของภาคพลเมืองในกลไกคณะทำงานเครือข่ายภาคประชาสังคมจังหวัด ที่ประกอบด้วยตัวชี้วัด 7 ประเด็น ได้แก่ ได้แก่ เรื่องการสื่อสารและร่วมมือ การร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก การมีส่วนร่วมของสมาชิกคณะทำงาน ฯ การทำกิจกรรมตามภารกิจ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การทบทวนและประเมินผลการทำงานของคณะทำงาน และการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2557) ศึกษาคุณสมบัติของพลเมืองไทย ที่แบ่งได้เป็นสองกลุ่ม ได้แก่ พลเมืองที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม (เช่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเสียสละเวลาทำงานส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมาย ฯลฯ) พลเมืองที่ให้ความสำคัญกับอภิสภาพและความก้าวหน้า (เช่น สามารถวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีความรู้ด้านการเมือง เป็นสมาชิกกลุ่ม ฯลฯ)

ทงศักดิ์ พลาอาษา และประเสริฐ ประสมรักษ์ (2562) ได้ทำการศึกษาความเข้มแข็งของการสร้างและใช้ธรรมนุญสุขภาพ ที่ถือเป็นการพัฒนาโยบายสาธารณะรูปแบบหนึ่งจากภาคประชาชนแต่เป็นในมิติเรื่องของสุขภาพ โดยประชาชนเป็นผู้ประเมิน พบว่า ทงศักดิ์ พลาอาษา และประเสริฐ ประสมรักษ์ ใช้การรับรู้และความพึงพอใจในการประเมินด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเข้าร่วมกิจกรรม

งานวิจัยของผุสดี สระทอง และคณะ (2563) ที่มีการประเมินระดับชุมชนเข้มแข็งด้านความหลากหลาย การมีเป้าหมายร่วมกันและเป็นประโยชน์สาธารณะ การพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วมทำและรับผิดชอบต่อ การใช้ทรัพยากรชุมชนอย่างเต็มที่ การเรียนรู้เครือข่ายและติดต่อสื่อสาร การจัดกิจกรรมสาธารณะอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการที่ดี และด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2563) ทำการศึกษาการศึกษาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองสำหรับสังคมไทย โดยแบ่งพลเมืองเป็น 4 ระดับ ระดับที่ 2 - 4 ถือว่า มีคุณลักษณะประชาชนที่เข้มแข็ง ได้แก่ พลเมืองที่ตระหนักรู้

(เช่น สนใจข่าวสาร เข้าใจหน้าที่และสิทธิพลเมือง เคารพสิทธิผู้อื่น) พลเมืองที่กระตือรือร้น (เช่น มีส่วนร่วม กิจกรรมส่วนรวมเป็นประจำ ปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม) และพลเมืองที่ผูกพันต่อการมีส่วนร่วม (เช่น เสียสละเพื่อส่วนรวม ริเริ่มเชิญชวนผู้อื่น เป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง)

คณะผู้วิจัย พบว่า มีข้อจำกัดมากในการค้นหางานวิจัยที่ให้ข้อสรุปว่า ภาคประชาชนที่เข้มแข็งเป็นเช่นไร เพราะส่วนใหญ่แล้วเป็นการศึกษาในระดับกลุ่มหรือองค์กร และเป็นการศึกษาในบริบทของการจัดการตนเอง เช่น ชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง เช่น งานวิจัยของมุสตี สระทอง และคณะ หรืองานวิจัยของโกวิทย์ พวงงาม ที่ยังไม่ใช่การวัดระดับความเข้มแข็งของประชาชนในแบบปัจเจก ขณะที่ งานของทงศักดิ์ พลอาษา แม้จะศึกษาในระดับประชาชน แต่ก็ยังเป็นการศึกษาความคิดเห็นต่อนโยบายสาธารณะที่ประชาชนพัฒนาขึ้น คณะผู้วิจัยยังพบว่า การนิยามความเข้มแข็งของประชาชนมักถูกพบควบคู่กันกับคำว่า พลเมือง จากการศึกษาความหมายและการนำเสนอตัวชี้วัดโดยนพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์ (2553) ฤวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2557) และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559) คณะผู้วิจัย ขอสรุปว่า ประชาชนเข้มแข็งก็คือพลเมืองนั่นเอง เมื่อทบทวนความหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว คณะผู้วิจัยสรุปลักษณะของภาคประชาชนที่เข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายสาธารณะ ดังตาราง 2.1 ดังนี้

ตาราง 2.1 ความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายสาธารณะ

ความเข้มแข็ง	รายละเอียด	อ้างอิง
1. สิทธิ	รู้ว่า ประชาชนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญในการเสนอความต้องการเพื่อจัดทำนโยบาย	นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์ (2553); ทงศักดิ์ พลอาษา และประเสริฐ ประสมรักษ์ (2562); รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
	รู้ว่า ประชาชนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ แม้ยังไม่มี การตรากฎหมายบังคับใช้ บุคคลก็สามารถใช้สิทธินั้น ได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
	ตระหนักว่า ตนมีหน้าที่และมีสิทธิเสนอความต้องการเพื่อให้รัฐทำนโยบายที่สนองความต้องการประชาชน	นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์ (2553); ฤวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2557)
	ตระหนักว่า ตนมีสิทธิและสามารถที่จะพัฒนาพื้นที่ ของตนเองได้	นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์ (2553)
	ติดตามว่า หน่วยงานหรือที่ใดมีเวทีนโยบายและมีผล อย่างไร เพื่อจะได้รู้ข่าวสาร	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559); ฤวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2563)

ความเข้มแข็ง	รายละเอียด	อ้างอิง
	แสวงหาว่า หน่วยงานหรือที่ใดมีเวทินโยบาย เพื่อจะ ได้ไปเข้าร่วมถ้ามีโอกาส	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559); ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2563)
2. การมีส่วนร่วม	รู้ว่า ตนมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ในการร่วมบริหาร จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ พิทักษ์ผลประโยชน์ประเทศ	นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ (2553); เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559); ทงศักดิ์ พลอาษา และประเสริฐ ประสมรักษ์ (2562); รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
	รู้ว่า รัฐมีหน้าที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจาก ประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบาย	ทงศักดิ์ พลอาษา และประเสริฐ ประสมรักษ์ (2562); รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
	ตระหนักดีว่า การมีส่วนร่วมในการทำนโยบาย ไม่ใช่เกิดจากคนกลุ่มใดกลุ่มเดียว	ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2557)
	ตระหนักดีว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบาย เป็นความรับผิดชอบของประชาชนอย่างเรา	สุสติ สระทอง และคณะ (2563);
	ต้องการและพร้อมเข้าร่วมเวทินโยบายทุกครั้งที่มี โอกาส	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559)
	ต้องการและพร้อมเป็นผู้จัด/ร่วมจัดเวทีสาธารณะใน ทุกระดับ	สุสติ สระทอง และคณะ (2563); ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2557)

อาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจทางนโยบายถือเป็นสิ่งจำเป็น เพราะประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะได้แสดงปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่รัฐจะทำหรือต้องการจะ ทำว่า บางอย่างอาจก่อให้เกิดผลกระทบทั้งที่ดีและไม่ดีต่อพวกเขา ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์และนำไปสู่ ความชอบธรรมในการตัดสินใจ (Fish et al., 2011)

การศึกษาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองสำหรับสังคมไทย (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, 2563, น. xvii-xxi) เป็นตัวแบบการศึกษาที่ใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะจากภาคประชาชนที่ คณะผู้วิจัยนำมาเป็นหลักในการศึกษาครั้งนี้ ได้เสนอว่าปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนานโยบายสาธารณะ มีทั้งปัจจัย ภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1) ความเป็นหุ้นส่วนในการจัดเวที เป็นการเตรียมพร้อมความ

เข้าใจถึงแนวคิดและหลักการของการพัฒนานโยบายสาธารณะร่วมกัน โดยทุกภาคส่วน เช่น ภาคชุมชน ภาคธุรกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาทำความเข้าใจถึงสิ่งที่ควรดำเนินการร่วมกัน 2) ความร่วมมือของหน่วยงานรับนโยบาย เป็นการสร้างความเข้าใจกับฝ่ายการเมืองและฝ่ายเจ้าหน้าที่ประจำของหน่วยงานที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการทำงานที่เป็นหุ้นส่วนกัน 3) หน่วยงานรับนโยบายเป็นผู้จัด ในกระบวนการจัดเวทีนโยบายสาธารณะ หน่วยงานที่รับนโยบายไปปฏิบัติเป็นผู้ดำเนินกระบวนการเองทั้งหมด ทั้งการออกหนังสือเชิญ การดำเนินการสถานที่ ประสานงาน 4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น ที่มีแนวคิดในการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการจัดทำกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะให้สำเร็จ 5) หน่วยงานมีความต้องการพัฒนา คือหน่วยงานมีประเด็นสาธารณะที่ต้องการพัฒนาเช่นกันแต่ยังขาดพลังจากภาคประชาชนที่จะร่วมกันพัฒนาข้อเสนออื่น 6) ผู้เข้าร่วมมีพลเมืองที่กระตือรือร้น หากผู้เข้าร่วมกระบวนการมีความกระตือรือร้นสูงก็จะมีแนวโน้มในการเข้าร่วมและทำให้การพัฒนานโยบายสาธารณะนั้นสำเร็จ และ 7) มีหน่วยงานที่รับนโยบายไปปฏิบัติ คือข้อเสนอการพัฒนาที่ได้ออกมานั้นมีหน่วยงานที่จะนำไปดำเนินการต่อจึงจะถือว่ากระบวนการพัฒนานโยบายนั้นสำเร็จ

สำหรับปัจจัยภายนอก ได้แก่ 1) กระบวนการจัดเวที เป็นกระบวนการที่เอื้อให้เกิดการมีส่วนร่วม มีการใช้เทคนิควิธีการ ตลอดจนผู้เอื้ออำนวยกระบวนการที่ทำให้เกิดความไว้วางใจในการเสนอทิศทางการพัฒนา และ 2) บทบาทขององค์กรวิชาการ สามารถทำหน้าที่สนับสนุนกระบวนการนโยบายสาธารณะ โดยสร้างความไว้วางใจและเอื้อกระบวนการให้แต่ละภาคส่วนพัฒนาข้อเสนอนโยบายร่วมกัน รวมทั้งสนับสนุนในการร่างข้อเสนอนโยบายต่อภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ได้ด้วย

งานวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนนโยบาย หากแต่ถ้าพิจารณาในเชิงปัจจัยที่สรุปมานี้สามารถนำไปดำเนินการได้ในระดับท้องถิ่น หากจะพัฒนานโยบายสาธารณะจากภาคประชาชนในระดับจังหวัดตามกรอบการศึกษาครั้งนี้ จึงกว้างมากกว่า ตัวอย่างการศึกษาดังกล่าว จึงอาจนำมาใช้เป็นแนวทางวิจัยครั้งนี้ได้บางส่วน เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าผลลัพธ์จากกระบวนการมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การตัดสินใจขั้นสุดท้าย ด้วยอุปสรรคสำคัญหลายประการ ได้แก่ การเมืองที่เกิดขึ้นในกระบวนการตัดสินใจขั้นสุดท้าย แม้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นแนวทางที่มีการพัฒนามาเป็นเวลานาน แต่กับกระบวนการทางการเมืองของการตัดสินใจขั้นสุดท้าย การมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่ไปถึงขั้นนั้น และผลจากเวทีนโยบายดูเหมือนจะถูกเพิกเฉยในการตัดสินใจขั้นสุดท้าย เพราะถูกแทรกแซงโดยอำนาจทางการเมืองได้ง่าย (Emery et al., 2015)

อุปสรรคประการต่อมา ได้แก่ ผู้ตัดสินใจทางนโยบาย เหตุเพราะผู้กำหนดนโยบายนั้น โดยทั่วไปแล้ว การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับคุณค่าและความเชื่อ ผู้กำหนดนโยบายจะใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ ส่วนความเชื่ออาจเปลี่ยนแปลงได้โดยการใส่ข้อมูลใหม่ ดังนั้น ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้และการให้มุมมองก็อาจเปลี่ยนความคิดของผู้มีอำนาจตัดสินใจ อาจกล่าวได้ว่าการตัดสินใจคือการใช้วิจารณญาณ ความเชื่อและค่านิยมของผู้กำหนดนโยบายมักพบถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจด้านนโยบาย (Kettl & Fesler, 2009; Winterfeldt, 2013; Emery et al., 2015)

ปัจจัยต่อมา ได้แก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดพื้นที่นโยบาย จากการศึกษาของ De Vente et al. แสดงให้เห็นว่า กระบวนการมีส่วนร่วมที่จัดขึ้นและอำนวยความสะดวกโดยหน่วยงานของรัฐมักจะได้รับ การยอมรับจากรัฐบาล ผลลัพธ์จากเวทีเหล่านั้นมีแนวโน้มที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจมากกว่าการจัดเวทีโดย ผู้ที่ไม่ใช่รัฐ แต่เวทีนโยบายจากภาครัฐมักให้ความรู้และข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมน้อย ได้รับความไว้วางใจจากผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ไม่มากนัก และยังมีคามยืดหยุ่นน้อยกว่าเวทีที่จัดโดยภาคส่วนอื่น กล่าวคือ เวทีนโยบาย สาธารณะที่อำนวยความสะดวกโดยหน่วยงานที่ไม่ใช่รัฐ มีแนวโน้มที่จะสะท้อนถึงความเท่าเทียมทางสังคม และได้รับความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้เสียที่หลากหลาย (De Vente, 2016) ขณะเดียวกัน ก็มักจะถูกกละเลย ไม่ได้นำไปกำหนดเป็นนโยบายเท่ากับเวทีที่จัดโดยหน่วยงานรัฐ

ประการสุดท้าย ผลลัพธ์จากการจัดเวทีนโยบายจะเป็นผลหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับขนาดของเวทีนโยบาย ระดับของเวทีที่กว้างกว่ามักจะได้รับ การยอมรับว่า เป็นข้อมูลเชิงนโยบาย เวทีขนาดเล็กค่อนข้างได้รับความ สนใจน้อยกว่าจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้าง เช่น ภาคประชาสังคม แต่เวทีขนาดเล็กที่จำกัดกลุ่ม ผู้เข้าร่วมบางครั้งกลับมีแนวโน้มมีผลต่อการตัดสินใจในระดับมหภาค (Lehtonen, 2010) อย่างไรก็ตาม ไม่ได้ หมายความว่าเวทีขนาดเล็กจะไม่มีประโยชน์ เพราะอาจใช้เป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาของสาธารณะ ในวงกว้าง เช่น ผลของการประชุมสมัชชาพลเมืองบริติชโคลัมเบียเกี่ยวกับการปฏิรูปการเลือกตั้ง ซึ่งใช้เป็น ข้อเสนอสำหรับการลงคะแนนเพียงครั้งเดียว เป็นตัวอย่างของกระบวนการทางนโยบายขนาดเล็กที่นำไปสู่การ ตัดสินใจได้ (Niemeyer, 2011)

2.3 ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (Deliberative democracy)

แนวคิดทางประชาธิปไตยได้รับการอธิบายอย่างกว้างขวางถึงรูปแบบของประชาธิปไตย ซึ่งโดยทั่วไป มี 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1) ประชาธิปไตยแบบทางตรง 2) ประชาธิปไตยแบบตัวแทน และ 3) ประชาธิปไตย แบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ยังมี การแบ่งแนวคิดด้วยรูปแบบประชาธิปไตยในแบบอื่น เช่น ประชาธิปไตย แบบซุมปีเตอเรียน ประชาธิปไตยแบบประชานิยม ประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ฯลฯ (สารานุกรมปรัชญาออนไลน์ฉบับสังเขป สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2552) สำหรับ ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ หรือ Deliberative democracy นั้น ได้รับการแปลความหมาย ในภาษาไทยไว้หลายอย่างด้วยกัน เช่น ประชาธิปไตยแบบสานเสวนา ประชาธิปไตยแบบร่วมไตร่ตรอง ประชาธิปไตยแบบประชาเสวนา หรือประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ซึ่งในบทนี้ จะขอใช้คำว่า ประชาธิปไตย แบบปรึกษาหารือ เนื่องจากเป็นคำที่ถูกต้องบ่อยมากที่สุดและมีความหมายที่สอดคล้องกับรากศัพท์มากที่สุด³

การปรึกษาหารือ (Deliberation) ถือเป็นกระบวนการตัดสินใจร่วมกันของชุมชนในประเด็นสาธารณะ โดยมีการปรึกษาหารือพุดจากกัน ในหลายรูปแบบ เช่น การทำประชาพิจารณ์ การหารือสาธารณะ และเวที วิชาการ อาจกล่าวได้ว่า การปรึกษาหารือเป็นกลไกในการตัดสินใจอย่างหนึ่งของชุมชนที่เป็นช่องทางให้

³ การใช้คำภาษาไทยเพื่อสื่อถึง deliberative democracy ในระหว่างการศึกษากรณีศึกษา 4 แห่ง ของสถาบันพระปกเกล้า มีการใช้คำว่า สานเสวนา ประชาเสวนา ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมทางสังคมวิชาการในแต่ละช่วง ซึ่งใน ปัจจุบันพบว่า มีการใช้คำว่าประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือบ่อยครั้งกว่าคำอื่น

ประชาชนได้มาพูดคุยต่อโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่นั้นโดยตรง นอกจากนี้ ในเชิงเทคนิคแล้ว การปรึกษาหารือนี้ ยังเป็นวิธีการเพื่อให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างแท้จริง เนื่องจากการสนทนาเพื่อให้เกิดการรับฟัง ความเข้าใจซึ่งกันและกันมากกว่าการโต้เถียง หรือหว่านล้อมให้อีกฝ่ายหนึ่งคล้อยตาม เป้าหมายสำคัญของการปรึกษาหารือไม่ใช่เพื่อเอาชนะกัน และมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้พ่ายแพ้ แต่ทุกฝ่ายจะรู้สึกว่าเป็นฝ่ายชนะ

การปรึกษาหารือถือเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีความสำคัญเพราะทำให้ภาครัฐเพิ่มโอกาสให้กับประชาชน ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสรับประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อีกทั้ง ช่วยทำให้การเสริมสร้างพลังแก่ประชาชนนั้น สอดคล้องกับธรรมเนียมหรือกฎระเบียบชุมชนและยังได้รับการยอมรับจากประชาชนอีกด้วย ดังมีตัวอย่างในประเทศเปรูในปี พ.ศ. 2539 - 2543 ซึ่งรัฐบาลจัดประชุมเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิ 3,500 ครั้ง ทำให้ประชาชนในชุมชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนชายขอบ ชุมชนนอกระบบได้รวมกลุ่มปัญหาพื้นฐาน ซึ่งนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ได้รับการยอมรับและประชาชนทั่วไปก็พึงพอใจกับความตั้งใจจริงของรัฐบาล อาจกล่าวได้ว่า การปรึกษาหารือถือเป็นกระบวนการที่ทำให้คนที่อยู่รวมกันในสังคมมีการตัดสินใจร่วมกัน ท่ามกลางความเห็นต่างซึ่งกันและกัน โดยมีหลักเบื้องต้นของการปรึกษาหารือ คือ 1) เป็นการรวมตัวแทนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกันโดยไม่จำเป็นต้องให้ทุกคนมาร่วมประชุม 2) ทุกฝ่ายที่มาเข้าร่วมการสนทนา มีความเป็นเจ้าของร่วมกัน 3) ทุกคนต้องเปิดใจกว้างที่จะรับฟังผู้อื่น และ 4) ทุกฝ่ายที่มาเข้าร่วมมีความเป็นมนุษย์ที่พยายามเข้าใจผู้อื่นและยอมรับความแตกต่าง (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, 2553; วากเนอร์, 2552, น. 17-20; 24-27)

ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือจะทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ ดังนี้ (วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ, ม.ป.ป. น.24-30)

1. เปลี่ยนแปลงความคิดที่ปิดกั้น หากมีการปรึกษาหารือบ่อยครั้งจะสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคนให้กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ขณะเดียวกันก็ทำให้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด โดยมีการศึกษาที่ทำให้พบว่า การปรึกษาหารือทำให้เกิดการเปลี่ยนใจ ร้อยละ 53 มีความรู้สึกว่ามีความคิดที่หลากหลายขึ้น ร้อยละ 71 และมีผู้ที่ได้รับฟังแนวคิดที่ต่างไปจากเดิมและยอมรับความคิดเห็นนั้นถึงร้อยละ 78 (วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ, ม.ป.ป. น.24)

2. สร้างการมีส่วนร่วมและความเป็นสาธารณะ กระบวนการปรึกษาหารือสามารถดึงดูดให้ผู้คนมามีส่วนร่วม จนบุคคลเหล่านี้มีความเป็นสาธารณะในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

3. สร้างความรับผิดชอบของภาคประชาสังคม เนื่องจากการปรึกษาหารือทำให้เกิดการมีส่วนร่วม และยังเชื่อมโยงบุคคลเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสาธารณะ ทำให้ผู้มีส่วนร่วมเหล่านั้นมีความรู้สึกรับผิดชอบในสิ่งที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่นั้น

4. สร้างความรู้ใหม่ การปรึกษาหารือเกิดการหลอมรวมความคิดและประสบการณ์ ซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์โดยตัวแทนของทุกฝ่าย

5. เปลี่ยนความคิดเห็นสู่การตัดสินใจ ทำให้เกิดการนำความรู้ใหม่และการร่วมกันไตร่ตรองอย่างรอบคอบอันนำไปสู่การตัดสินใจ

เราอาจกล่าวได้ว่า การปรึกษาหารือเป็นกระบวนการทางประชาธิปไตยแบบหนึ่งที่ทำให้ตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามาปรึกษาหารือกันประเด็นที่แต่ละฝ่ายสนใจหรือเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยยึดหลักว่าต้องเป็นการปรึกษาหารือที่พร้อมเปิดกว้างและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งการปรึกษาหารืออาจไม่จำเป็นต้องมุ่งไปสู่การตัดสินใจได้ในครั้งแรก ๆ อาจจะต้องจัดพื้นที่ปรึกษาหารือหลายครั้งในประเด็นเดียวกัน เพื่อให้การตัดสินใจนั้นเป็นการตัดสินใจที่ทุกฝ่ายตกลงและยอมรับร่วมกันได้

หากกล่าวถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องซึ่งควรถูกนำเข้ามาอยู่ในพื้นที่ของการปรึกษาหารือเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะนั้น อาจพิจารณาเป็นระดับของนโยบาย พื้นที่ หรือประเด็นของนโยบาย เพราะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียย่อมหลากหลายไปตามบริบทที่แตกต่าง ในเชิงองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) อาจเป็นกลุ่มหรือบุคคลซึ่งมีผลหรือได้รับผลจากความสำเร็จขององค์กร ซึ่งองค์กรไม่เพียงแต่ดูแลผลประโยชน์ตัวเองแต่ยังต้องดูแลผลประโยชน์ของตัวแสดงต่าง ๆ ในองค์กรด้วย แต่ในเชิงนโยบายสาธารณะ ตัวแสดงที่อยู่สูงสุดจะเป็นผู้ที่ถูกเลือกตั้งเข้ามา คือรัฐบาลผู้ทำนโยบาย (Government policy makers) ขณะที่ตัวแสดงอื่นมีลำดับตามความสำคัญและผลกระทบต่อกระบวนการนโยบาย ได้แก่ หน่วยงานที่ทำนโยบาย (Other government departments) ตามมาด้วยผู้เชี่ยวชาญอิสระ บริษัท องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ขณะที่พลเมืองและสังคมทั่วไปมักอยู่ชั้นล่างของกระบวนการพัฒนานโยบาย เพราะว่ามีจำนวนตัวแสดงมาก (Karkin, 2011, pp.15-16)

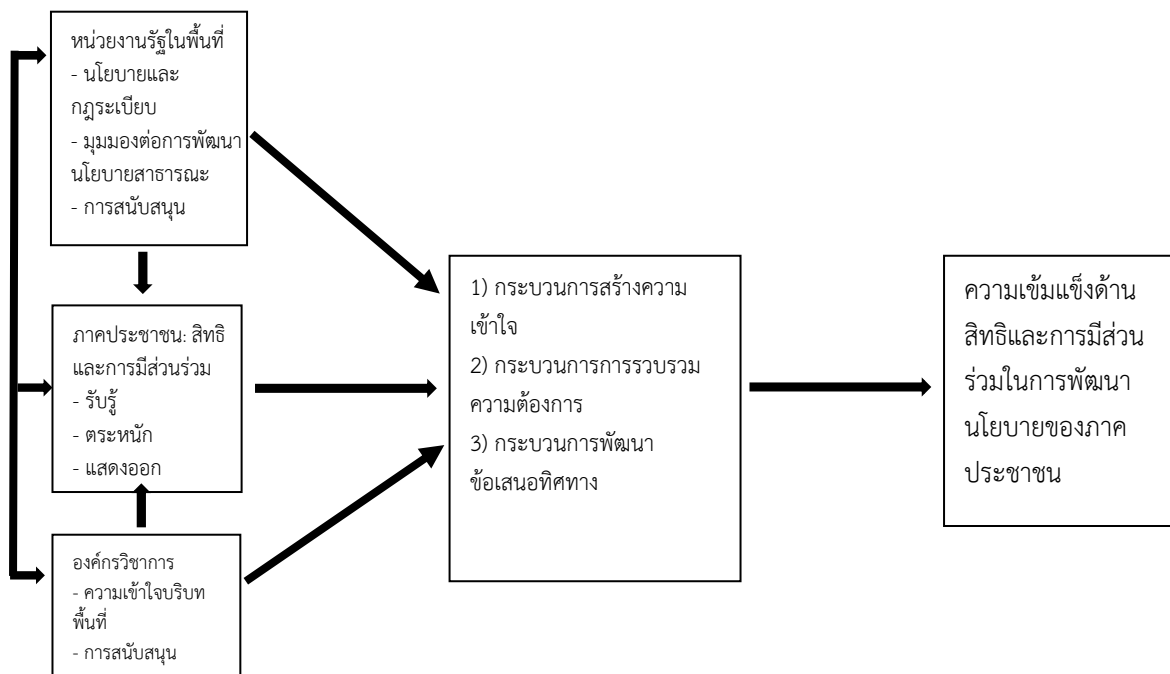
ในมุมมองระดับประเทศ การพัฒนานโยบายสาธารณะประกอบด้วยตัวแสดงที่หลากหลายทั้งตัวแสดงที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ต่างเข้าร่วมในการพัฒนานโยบายทั้งแบบทางตรงและทางอ้อม ในฝั่งภาครัฐ เช่น คณะรัฐมนตรีมีบทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ ฝ่ายนิติบัญญัติออกกฎหมายเพื่อให้นโยบายถูกนำไปปฏิบัติ หน่วยงานรัฐที่เป็นหน่วยงานนโยบายไปปฏิบัติอาจทำหน้าที่ในการเชื่อมประสานการจัดทำนโยบาย ฯลฯ ในตัวแสดงฝั่งที่ไม่ใช่รัฐ เช่น สื่อมวลชน พรรคการเมือง กลุ่มกดดัน ความคิดเห็นสาธารณะ ฯลฯ (Kaur, 2018, p.5)

ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อพัฒนาตัวแบบในการใช้สิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาข้อเสนอ นโยบายระดับจังหวัด จากการทบทวนวรรณกรรมจำเป็นที่ประชาชนต้องรับรู้และเข้าใจว่าตนมีสิทธิในการพัฒนาข้อเสนอและความต้องการของตนต่อหน่วยงานของรัฐ การรู้สิทธินั้นอาจยังไม่เพียงพอให้ประชาชนได้แสดงสิทธิ จึงจำเป็นต้องมีพื้นที่และกระบวนการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับประชาชนในแต่ละพื้นที่ผ่านกระบวนการสร้างความเป็นหุ้นส่วน ที่ประชาชนร่วมมือกับภาครัฐและองค์กรวิชาการเพื่อพัฒนาข้อเสนอ นโยบาย สุดท้ายแล้วจึงเกิดการส่งเสริมสิทธิของภาคประชาชนที่เกิดจากความร่วมมือและกระบวนการมีส่วนร่วม

สำหรับกรอบแนวคิดการวิจัย โครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน: กรณีศึกษา การพัฒนานโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี นั้น เกิดขึ้นได้จากการมีส่วนร่วมจาก 3 ภาคส่วน ประกอบด้วย 1) ภาครัฐ หน่วยงานรัฐในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี สำนักงานจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีนโยบาย กฎหมาย ตลอดจนมุมมองและการสนับสนุนที่ส่งเสริมต่อสิทธิและ

การมีส่วนร่วมของประชาชน 2) ภาคประชาชน ที่เป็นตัวแทนประชาชนจาก 76 ตำบลใน 10 อำเภอของ จังหวัดจันทบุรีที่มีการรับรู้ต่อสิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะของจังหวัด 3) ภาควิชาการ สถาบันพระปกเกล้าและนักวิจัยในพื้นที่ ที่มีความเข้าใจในบริบทพื้นที่และให้การสนับสนุน

ทั้งสามภาคส่วนมีบทบาทในตัวแบบเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายจากภาคประชาชนที่แตกต่างกันในแต่ละกระบวนการ ได้แก่ 1) กระบวนการสร้างความเข้าใจ ที่เป็นการปรึกษาหารือกันระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องถึงวัตถุประสงค์และกระบวนการพัฒนาตัวแบบ 2) กระบวนการรวบรวมความต้องการ ที่เป็นการค้นหาความต้องการ และข้อห่วงกังวลแบบล่างขึ้นบนกระจายตามตำบลและกลุ่มอาชีพ และ 3) กระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง ที่เป็นการนำผลจากกระบวนการรวบรวมความต้องการมานำเสนอกับภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ แล้วจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมเพื่อใช้ข้อมูลนั้นในการพัฒนาข้อเสนอทิศทางการพัฒนาจังหวัด การร่วมมือของสามภาคส่วนตามตัวแบบสามกระบวนการดังกล่าวจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายของภาคประชาชนได้ สรุปกรอบแนวคิดดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เน้นการพัฒนาตัวแบบการใช้สิทธิเพื่อมีส่วนร่วมเสนอ นโยบายจากภาคประชาชน ตัวแบบนั้นเป็นผลคาดหวังอันหนึ่งว่าจะถูกนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างไร มีเงื่อนไขหรือตัวแปรอะไร ที่ต้องพิจารณาเมื่อจะนำไปใช้ และผลลัพธ์อีกอันหนึ่งคือข้อเสนอจากภาคประชาชนที่จะถูกนำไปพิจารณา ความสอดคล้องต่อทิศทางการพัฒนาของประเทศอย่างแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานของรัฐ จะได้สามารถหยิบยกข้อเสนอ จากภาคประชาชนไปใช้ได้ทันที เพราะมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ส่วนที่อาจจะเป็นความ ต้องการที่นอกเหนือจากแผนยุทธศาสตร์ชาติ ก็คือได้ว่าจะเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่หน่วยงานรัฐจะนำไป ปฏิบัติหรือภาคประชาชนจะขับเคลื่อนต่อไปในอนาคต คณะผู้วิจัยขอเสนอใน 3 ส่วนสำคัญ ตาม กระบวนการวิจัยที่ได้นำเสนอในกรอบแนวคิดของบทที่ 1 ได้แก่ 1) กระบวนการสร้างความเข้าใจและเครือข่าย ประชาชน 2) กระบวนการรวบรวมความต้องการ และ 3) กระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง

3.1 กระบวนการสร้างความเข้าใจและเครือข่าย

ในขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนของการเตรียมการ สร้างความเข้าใจระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และสร้าง เครือข่าย โดยคณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการ 1) ปรีกษาหารือกับผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด (รองผู้ว่าราชการจังหวัด จันทบุรี⁴ และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรีพร้อมทีมบริหาร⁵) และ 2) ประชุมที่มนักวิจัยในพื้นที่ จำนวน 3 ท่าน⁶ ในการโดยการปรึกษาหารือกับผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด เป็นการหารือประเด็น ความทำ ทายของภาคประชาชนในจังหวัดจันทบุรีในการร่วมจัดทำนโยบาย ข้อคิดเห็นต่อการสร้างความเป็นหุ้นส่วนใน งานวิจัย ข้อคิดเห็นต่อการทำงานวิจัยให้เกิดผลสำเร็จ ส่วนการประชุมกับที่มนักวิจัยในพื้นที่ เป็นการประชุมใน ประเด็น กรอบการดำเนินงานของการวิจัย การขอความร่วมมือกับแบบสัมภาษณ์ ระยะเวลาในการจัดเก็บ

3.2 กระบวนการรวบรวมความต้องการ

3.2.1 กลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล

ประชากรในการศึกษาเป็นตัวแทนกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมในจังหวัดจันทบุรี ผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์ กระจายตามตำบล 76 ตำบล ตำบลละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 760 คน ดังตารางต่อไปนี้

⁴ ณ ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี วันที่ 9 เมษายน 2564 เวลา 9.00-10.00 น. โดยประมาณ

⁵ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี วันที่ 9 เมษายน 2564 เวลา 11.00-12.00 น. โดยประมาณ

⁶ ณ ช่องทางออนไลน์ผ่านโปรแกรม zoom วันที่ 1 มีนาคม 2564 เวลา 13.30 - 16.00 น. และ ณ ร้าน Rock S Presso วันที่ 9 เมษายน 2564 เวลา 13.00-15.00 น. โดยประมาณ

ตาราง 3.1 จำนวนอำเภอและตำบลในจังหวัดจันทบุรี

อำเภอ	จำนวน ตำบล	ตำบล
1. เมืองจันทบุรี	11	ตำบลคมบาง ตำบลคลองนารายณ์ ตำบลจันทนิมิต ตำบลตลาด ตำบลท่าช้าง ตำบลบางกะจะ ตำบลพลับพลา ตำบลวัดใหม่ ตำบลหนองบัว ตำบลเกาะขวาง ตำบลแสลง
2. ชลุม	12	ตำบลชลุม ตำบลซึ้ง ตำบลตกรวม ตำบลตรอกนอง ตำบลตะปอน ตำบลบางชัน ตำบลบ่อ ตำบลบ่อเวฬุ ตำบลมาบไฟ ตำบลวังสรรพรส ตำบลวันยาว ตำบลเกวียนหัก
3. ท่าใหม่	14	ตำบลคลองขุด ตำบลตะกาดเจ้า ตำบลทุ่งเบญจา ตำบลท่าใหม่ ตำบลบ่อพุ ตำบลพลอยแหวน ตำบลยายร้า ตำบลรำพัน ตำบลสองพี่น้อง ตำบลสีพยา ตำบลเขาบายศรี ตำบลเขาวัว ตำบลเขาแก้ว ตำบลโขมง
4. โป่งน้ำร้อน	5	ตำบลคลองใหญ่ ตำบลทับไทร ตำบลหนองตาง ตำบลเทพนิมิต ตำบลโป่งน้ำร้อน
5. มะขาม	6	ตำบลฉม้น ตำบลท่าหลวง ตำบลป่ถวี ตำบลมะขาม ตำบลวังแฉ่ม ตำบลอ่าง ศรี
6. แหลมสิงห์	7	ตำบลคลองน้ำเค็ม ตำบลบางกะไชย ตำบลบางสระเก้า ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ ตำบลพลี้ว ตำบลหนองขี้ม ตำบลเกาะเปริด
7. สอยดาว	5	ตำบลทรายขาว ตำบลทับช้าง ตำบลทุ่งขนาน ตำบลปะตง ตำบลสะตอน
8. แก่งหางแมว	5	ตำบลขุนช่อง ตำบลพวา ตำบลสามพี่น้อง ตำบลเขาวงกต ตำบลแก่งหางแมว
9. นายายอาม	6	ตำบลกระแจะ ตำบลช้างข้าม ตำบลนายายอาม ตำบลวังโตนด ตำบลวังใหม่ ตำบลสนามไชย
10. เขาคิชฌกูฏ	5	ตำบลคลองพลู ตำบลจันทเขลม ตำบลชากไทย ตำบลตะเคียนทอง ตำบลพลวง
รวม	76	ตำบล

- จากนั้นคัดเลือกแบบโควตาตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมในแต่ละตำบล ดังนี้
- 1) กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)
 - 2) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)
 - 3) กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภา
เกษตรกร กลุ่ม NGOs)
 - 4) กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง
 - 5) กลุ่มข้าราชการในพื้นที่
 - 6) กลุ่มธุรกิจ พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว
 - 7) กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18-24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1-6)
 - 8) กลุ่มอื่น ๆ

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการวิจัยในคนของสถาบันพระปกเกล้า เลขที่ KPIREC 04-08/001-64 ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2564 ถึง 25 มีนาคม 2565

กำหนดให้เครือข่ายองค์กรวิชาการของสถาบันพระปกเกล้าเป็นผู้ประสานงานในจังหวัดจันทบุรีและเป็นผู้สรรหาตามเกณฑ์คัดเลือก ได้แก่

- เพศชาย/หญิง อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
- เป็นผู้นำชุมชน/ประธานชมรม/กลุ่มต่าง ๆ/ กลุ่มอาชีพ / ตัวแทนภาครัฐ ในการร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาพื้นที่จังหวัดจันทบุรีที่มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 1 ปี

สำหรับเกณฑ์คัดออก ได้แก่

- เป็นผู้ที่ไม่มีทะเบียนบ้านอยู่ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี
- กรณีเป็นเจ้าของที่รัฐ คือผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีน้อยกว่า 1 ปี

3.2.2 เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล

3.2.2.1 เครื่องมือ

ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน โดยแบบสัมภาษณ์เก็บโดยเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่จำนวน 760 ชุด จากนั้นจึงดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์หลังจากได้รับแบบสัมภาษณ์และประมวลผลแล้วไปยังกลุ่มเป้าหมายเดิม ตามจำนวนที่อยู่ทางไปรษณีย์ที่ได้รับจากการตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งแรก 375 ชุด

แบบสัมภาษณ์

สำหรับแบบสัมภาษณ์เป็นประเด็นคำถามปลายเปิดสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างในประเด็นภาพอดีต ปัจจุบัน อนาคต ความห่วงกังวล และความสามารถในการมีส่วนร่วม (รายละเอียดตามภาคผนวก 1) ประเด็นคำถามและกระบวนการที่ใช้ พัฒนาจากงานวิจัย การศึกษาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองสำหรับสังคมไทย (ถวิลวดี บุรีกุล ทศพล สมพงษ์ และสมเกียรติ นากระโทก, 2563) และการศึกษาทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนบริเวณโรงไฟฟ้ากระบี่ในเขตตำบลคลองขนาน ปากส้าย และตลิ่งชันอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ (สถาบันพระปกเกล้า, 2554) ผ่านการพิจารณาประเด็นสัมภาษณ์จากที่คณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในคนของสถาบันพระปกเกล้า

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีมาตรการแนวทางปฏิบัติ ประกาศ และคำสั่งป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของจังหวัด ทำให้ทางทีมภาคสนามได้ดำเนินการรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์จากทางพัฒนาชุมชนจังหวัด (ตามหนังสือนำเสนอแต่ละอำเภอ) เป็นผู้ดำเนินการเก็บแบบสัมภาษณ์ในแต่ละตำบล
2. ในตำบลที่ได้ข้อมูลไม่ครบ ทีมภาคสนามได้ลงเก็บข้อมูลบางส่วนในพื้นที่

3. เปิดระบบในการทำแบบสัมภาษณ์ทางออนไลน์ ในกรณีไม่สามารถลงพื้นที่ได้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยในพื้นที่สามารถรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ได้ทั้งสิ้น 760 ชุด

แบบสอบถาม

สำหรับแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อวัดระดับความรู้ ทักษะคิด และการแสดงออกด้านสิทธิและการมีส่วนร่วม ประเด็นแบบสอบถามพัฒนาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังปรากฏในบทที่ 2 ดังนี้

ตาราง 3.2 ตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นเรื่องสิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะ

ตัวชี้วัด	รายละเอียด
สิทธิ	<p>รู้ว่าประชาชนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญในการเสนอความต้องการเพื่อจัดทำนโยบาย</p> <p>รู้ว่าประชาชนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ แม้ยังไม่มี การตรากฎหมายบังคับใช้ บุคคลก็สามารถใช้สิทธินั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>ตระหนักว่าตนมีหน้าที่และมีสิทธิเสนอความต้องการเพื่อให้รัฐทำนโยบายที่สนองความต้องการประชาชน</p> <p>ตระหนักว่าตนมีสิทธิและสามารถที่จะพัฒนาพื้นที่ของตนเองได้</p> <p>ติดตามว่าหน่วยงานหรือที่ใดมีเวทีนโยบายและมีผลอย่างไร เพื่อจะได้รู้ข่าวสาร</p> <p>แสวงหาว่าหน่วยงานหรือที่ใดมีเวทีนโยบาย เพื่อจะได้ไปเข้าร่วมถ้ามีโอกาส</p>
การมีส่วนร่วม	<p>รู้ว่าตนมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ในการร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพิทักษ์ผลประโยชน์ประเทศ</p> <p>รู้ว่ารัฐมีหน้าที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบาย</p> <p>ตระหนักดีว่าการมีส่วนร่วมในการทำนโยบาย ไม่ใช่เกิดจากคนกลุ่มใดกลุ่มเดียว</p> <p>ตระหนักดีว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายเป็นความรับผิดชอบของประชาชนอย่างเรา</p> <p>ต้องการและพร้อมเข้าร่วมเวทีนโยบายทุกครั้งที่มีโอกาส</p> <p>ต้องการและพร้อมเป็นผู้จัด / ร่วมจัดเวทีสาธารณะในทุกระดับ</p>

ตัวชี้วัดและรายละเอียดดังกล่าวถูกพัฒนาเป็นแบบสอบถามและนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่ปรึกษาและคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในคนของสถาบันพระปกเกล้า เป็นผู้พิจารณาเนื้อหาแบบสอบถาม และมีการทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) กับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ด้วยวิธี Cronbach's alpha ได้ค่า .922 ซึ่งนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้ (รายละเอียดแบบสอบถามดังภาคผนวก 2)

แบบสอบถามถูกส่งไปยังกลุ่มเป้าหมายเดิมที่ได้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ไปยังผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มเดิมเท่าที่ได้ให้ที่อยู่ไว้กับทีมวิจัย ได้จำนวน 375 ชุด มีแบบสอบถามเปล่าที่ถูกตีกลับเพราะไม่มีผู้รับหรือที่อยู่ไม่ถูกต้อง จำนวน 21 ชุด ได้รับการตอบและส่งกลับมายังคณะผู้วิจัยซึ่งได้นำเสนอผลในครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 23 ชุด

สำหรับการเก็บรักษาข้อมูล ไฟล์บันทึกเสียงจะมีการตั้งค่าล็อคโฟลเดอร์ โดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้ที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลซึ่งเป็นผู้ที่ทราบรหัสผ่านเท่านั้น และจะเก็บไว้เป็นระยะเวลา 6 เดือน หลังจากเสร็จสิ้นการวิจัย คณะผู้วิจัยจะลบไฟล์บันทึกเสียงทั้งหมด และเอกสารที่เกี่ยวข้องจะถูกทำลายด้วยเครื่องทำลายเอกสาร

3.2.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ทบทวนแบบสัมภาษณ์ที่กรอกข้อมูลแล้วทั้ง 760 ชุด เพื่อพิจารณาภาพรวมประเด็นคำตอบ
2. ใช้การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) และจำแนก จัดกลุ่มคำชุดหนึ่งให้อยู่ภายใต้คำอีกชุดหนึ่ง ซึ่งคำดังกล่าวจะมีความหมายครอบคลุมคำชุดนั้น ๆ ถือเป็นการจัดกลุ่มคำชุดหนึ่งให้อยู่ร่วมกันโดยอาศัยลักษณะความสัมพันธ์ของคำแต่ละคำที่นำมาใช้จัดกลุ่ม
3. นำกลุ่มข้อมูลมาที่ผ่านการวิเคราะห์และมีการจัดกลุ่มข้อมูลแล้ว นำมาลงรหัสและคีย์ข้อมูล
4. การวิเคราะห์ทางสถิติใช้ระดับนามบัญญัติ (Nominal Scales) เป็นการแบ่งกลุ่มของข้อมูลเท่านั้น โดยสถิติที่ใช้ใช้เพียงร้อยละ เพื่อดูสถิติในการตอบของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ว่าตอบในแต่ละประเด็นมากน้อยเพียงใด
5. เนื่องจากเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด การคำนวณร้อยละ ที่พรรณนาในตารางเป็นการคำนวณร้อยละจากที่มีผู้ตอบในกลุ่มเนื้อหานั้น จะไม่ใช่ร้อยละจากแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด เนื่องจากข้อคำถามเป็นปลายเปิด ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้ตอบทุกข้อคำถามและตอบไม่เหมือนกันได้

สำหรับแบบสอบถามที่เป็นการสอบถามถึงระดับความรู้ สิทธิ และการมีส่วนร่วมใช้การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย แปลความหมายได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	คิดเห็น/แสดงออกด้านสิทธิหรือการมีส่วนร่วมในระดับ “มากที่สุด”
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	คิดเห็น/แสดงออกด้านสิทธิหรือการมีส่วนร่วมในระดับ “มาก”
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	คิดเห็น/แสดงออกด้านสิทธิหรือการมีส่วนร่วมในระดับ “ค่อนข้างมาก”
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	คิดเห็น/แสดงออกด้านสิทธิหรือการมีส่วนร่วมในระดับ “น้อย”
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	คิดเห็น/แสดงออกด้านสิทธิหรือการมีส่วนร่วมในระดับ “น้อยที่สุด”

3.3 กระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง

3.3.1 แหล่งข้อมูลและเครื่องมือ

แหล่งข้อมูลสำหรับกระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทางแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ ข้อมูลทุติยภูมิ สืบค้นได้จากเว็บไซต์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แผนยุทธศาสตร์จังหวัดจันทบุรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อทราบข้อมูลของบริบทพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีและมีกรอบสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลที่ค้นพบของจังหวัดจันทบุรี โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม จากกระบวนการรวบรวมความต้องการมาวิเคราะห์ความสอดคล้องกับแผนดังกล่าว

ส่วนที่สอง เป็นการเก็บข้อมูลจากวิธีการถอดบทเรียนจากทีมวิจัยในพื้นที่จำนวน 3 ท่าน หลังกระบวนการเก็บแบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว⁷ ประเด็นได้แก่ 1) สรุปผลการเก็บข้อมูลในพื้นที่ และกระบวนการเก็บข้อมูลที่ได้ดำเนินการจริง 2) สิ่งที่คาดหวังจากกระบวนการที่วางแผนไว้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง 3) สาเหตุที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง 4) สิ่งที่ควรแก้ไข และ 5) การดำเนินการต่อไปในอนาคต แล้วนำเสนอผลในรูปแบบการบรรยาย

อย่างไรก็ดี กระบวนการนี้ผู้วิจัยออกแบบให้มีวิธีประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำเสนอผลการเก็บแบบสัมภาษณ์และนำข้อมูลนั้นมาพัฒนาข้อเสนอทิศทางการพัฒนาร่วมกัน โดยเชิญผู้ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 23 ท่าน ตลอดจนภาคประชาสังคม เจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผน แต่ด้วยสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ทำให้กระบวนการดังกล่าวไม่อาจจัดขึ้นได้ตามแผนที่วางไว้ กระบวนการนี้จึงจบลงที่การวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อเสนอจากประชาชนกับแผนพัฒนาของรัฐ ยังไม่สามารถพัฒนาข้อเสนอทิศทางการพัฒนาได้

3.3.2 วิธีการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) ที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์หรือประเด็นการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

⁷ ถอดบทเรียนร่วมกัน ณ ช่องทางออนไลน์ผ่านโปรแกรม zoom วันที่ 20 สิงหาคม 2564 เวลา 9.30 -11.00 น.

ตาราง 3.3 กรอบการวิเคราะห์และจำแนกข้อมูลในกระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง

ลำดับ ที่	รหัส	ชื่อหมวดหมู่รหัส	แผนพัฒนา	แผนพัฒนา	แผน
			จังหวัด 2561-2565	เศรษฐกิจฯ ฉบับ 12	ยุทธศาสตร์ ชาติ 20 ปี
1	100	การประกอบอาชีพ (เกษตรกรรม การปลูกผักปลอดสารพิษ ประมง ที่ดินทำกิน)	1	3	4
2	200	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน (การคมนาคม ไฟฟ้า ประปา สิ่งอำนวยความสะดวก ฯลฯ)	3	7	4
3	300	เศรษฐกิจ (การค้าขาย ร้านค้า รายได้ ฯลฯ)	2	3	4
4	400	ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (แหล่งน้ำ แหล่งอาหาร โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ)	4	4	5
5	500	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	5	1
6	600	กลุ่มองค์กรในพื้นที่ (กลุ่ม การได้รับรางวัล ฯลฯ)	3	1	3
7	700	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ (การทำงานของหน่วยงานรัฐ องค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คสามโปร่งใสของหน่วยงาน ฯลฯ)	3	6	6
8	800	สุขภาพ	3	1	3
9	900	ผู้นำ (ผู้นำชุมชน ผู้นำประเทศ การบริหารท้องถิ่น การบริหารประเทศ ฯลฯ)	3	1	3
10	1000	ความสะอาด ภูมิทัศน์	4	4	5
11	1100	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ (การเป็นที่รู้จัก สถานที่สำคัญในพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยว)	2	3	5
12	1200	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	3	8	4
13	1300	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	4	4	5
14	1400	คุณภาพชีวิต (ความเป็นอยู่ ความปลอดภัย)	3	5	1
15	1500	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ (ผลิตภัณฑ์ชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน)	3	2	4
16	1600	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	1	5*
17	1700	พื้นที่สาธารณะ	3	9	3
18	1800	การศึกษา (การเข้าถึงการศึกษา การพัฒนาด้านการศึกษา)	3	1	4
19	1900	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	3	1	3
20	2000	ประชากร (การย้ายถิ่น การเปลี่ยนแปลงประชากร)	3	5	1
21	2100	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	6	6
22	2200	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	3	1	3
23	2300	ผู้สูงอายุ	3	1	3
24	2400	คุณธรรม/ ศีลธรรม	3	1	3
25	2500	ยาเสพติด / อบายมุข	3	5	1

หมายเหตุ

*เป็นวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในมิติอนุรักษ์ฟื้นฟู หากข้อมูลที่พบเป็นเรื่องการพัฒนาบนฐานวัฒนธรรมและภูมิปัญญา จะจัดอยู่ในประเด็นที่ 9 ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

หมายเลขตามแผนพัฒนาจังหวัด 2561-2565

1. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากลและขยายฐานการตลาดนานาชาติ
2. สร้างเสริมและยกระดับการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับสู่เศรษฐกิจมูลค่าสูง
3. พัฒนาคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

หมายเลขตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับ 12

1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
2. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
3. การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
4. การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน
6. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
7. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
8. การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม
9. การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
10. ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

หมายเลขตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

1. ด้านความมั่นคง
2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
4. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
5. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
6. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สำหรับการเผยแพร่ข้อมูล หลังจากงานวิจัยแล้วเสร็จ คณะผู้วิจัยจะเผยแพร่รายงานวิจัยสู่สาธารณะผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ ห้องสมุดของสถาบันวิชาการ ห้องสมุดของสถาบันการศึกษา สื่อออนไลน์ของสถาบันพระปกเกล้า ในภาพรวมโดยไม่ระบุข้อมูลรายบุคคล

บทที่ 4

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี

เนื้อหาส่วนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดจันทบุรี จากการค้นคว้าทางเอกสารเพื่อแสดงข้อมูลภาพรวมของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) ภาพรวมจังหวัดจันทบุรี และ 2) ประเด็นปัญหาและความต้องการในแก้ไขปัญหาในระดับภาพรวมของจังหวัดจันทบุรี

4.1 ภาพรวมจังหวัดจันทบุรี

“น้ำตกสี่เลื่อง เมืองผลไม้ พริกไทยพันธุ์ดี อัญมณีมากเหลือ เสื่อจันทบูร สมบูรณ์ธรรมชาติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รวมญาติกู้ชาติที่จันทบุรี” จากคำขวัญจังหวัดจันทบุรีได้สะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมในการบ่งบอกถึงสัญลักษณ์และจุดเด่นของจังหวัด

จากแผนพัฒนาจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2561 - 2565 (ฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2564) และสรุปข้อมูลจังหวัด พ.ศ. 2563 จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดในภาคตะวันออก ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของอ่าวไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางประมาณ 245 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,338 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,961,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.6 ของพื้นที่ภาคตะวันออกและเท่ากับร้อยละ 1.8 ของพื้นที่ทั้งประเทศ โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 76 ตำบล 731 หมู่บ้าน 33 ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 82 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 5 แห่ง เทศบาลตำบล 42 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง ประชากรรวม 537,685 คน ชาย 263,484 คน คิดเป็นร้อยละ 49 และหญิง 274,201 คน คิดเป็นร้อยละ 51

สำหรับข้อมูลสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) ณ ราคาประจำปี ภาคการเกษตร ใน พ.ศ. 2561 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่ามีมูลค่า 65,117 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 54.19 เป็นอันดับสูงสุดของประเทศ และนอกภาคการเกษตร พบว่ามีมูลค่า 55,041 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.81 ประกอบด้วยภาคบริการ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 39.13 มีมูลค่า 47,009 ล้านบาท และภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 6.68 มีมูลค่า 8,032 ล้านบาท ดังนั้นโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดจันทบุรีจึงขึ้นอยู่กับภาคการเกษตรเป็นสำคัญ โดยมีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 2,285,014 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.68 ของพื้นที่ทั้งหมด 3,961,250 ไร่ โดยเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลยืนต้น คิดเป็นร้อยละ 73.93 พืชไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.86 พืชเกษตรอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 8.48 ที่นา คิดเป็นร้อยละ 1.41 และสวนผักและไม้ดอก คิดเป็นร้อยละ 0.32

อีกทั้ง พืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ทุเรียน ลำไย มังคุด และยางพารา ผลผลิตด้านประมงที่สำคัญคือ การเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมและกุ้งกุลาดำ ซึ่งมีพื้นที่เพาะเลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 4.02 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด ทั้งนี้ จากข้อมูลของศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า พ.ศ. 2559 จังหวัดจันทบุรีมีผลผลิตกุ้ง 35,483 ตัน สูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ทำให้จังหวัดจันทบุรีเป็นฐานการผลิตกุ้งทะเลที่สำคัญลำดับต้น ๆ ของประเทศและมีความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมกุ้งตลอดสายการผลิต อีกทั้ง เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งยังได้รวมตัวกันจัดงานวันกุ้งจันทบุรีที่ตะวันออก ซึ่งใน พ.ศ. 2564

ถือเป็นครั้งที่ 26 แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความเข้มแข็งของเกษตรกรและกลุ่มผู้เลี้ยงกุ้งที่จะมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพกุ้งให้ได้มาตรฐานสากลและขยายช่องทางไปสู่ตลาดต่างประเทศ

นอกจากนี้ จังหวัดจันทบุรียังมีชื่อเสียงในด้านอัญมณี การเจียรไนพลอย รวมถึงการเป็นผู้นำในการเผาพลอยเพื่อเพิ่มมูลค่ามาตั้งแต่อดีต ซึ่งนับว่าเป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขันที่จะทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ศูนย์กลางอัญมณีของโลกโดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอัญมณี ประกอบด้วย ด้านอุตสาหกรรมการผลิตจากกิจกรรมการผลิตเครื่องประดับจากเพชรพลอยและการเจียรไนพลอย ด้านการขนส่งจากกิจกรรมการขนส่งพลอยและหินมีค่า และกิจกรรมร้านขายปลีกทองคำ ทองรูปพรรณ และเครื่องเพชรพลอย โดยมีการจ้างงานกว่าห้าหมื่นคน ปัจจุบันจังหวัดจันทบุรีเป็นศูนย์กลางการซื้อขายอัญมณีแหล่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีแหล่งการค้าอัญมณีและเครื่องประดับของจังหวัด ทำรายได้ให้กับจังหวัดปีละกว่าหมื่นล้านบาท

แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี ทั้งนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวตามความสำคัญและสภาพแวดล้อมเป็น 12 ประเภท ซึ่งจังหวัดจันทบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญทั้ง 12 ประเภท ได้แก่

1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ หมู่บ้านไร่แผ่นดิน บ้านบางชัน (อำเภอขลุง) และบ้านหนองขี้มูกเกาะเปริด (อำเภอแหลมสิงห์) มีที่พักแบบโฮมสเตย์และกิจกรรมล่องแพเปียก ชมป่าชายเลน ดูเหยี่ยว เทียวทะเลในและทะเลแหวกปากน้ำเวฬุ (อำเภอขลุง)

2) แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ได้แก่ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา (อำเภอท่าใหม่) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพนาภิรักษ์นาวิ (อำเภอเมืองจันทบุรี)

3) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ อาสนวิหารพระนางมารีปฏิสนธินิรมล ชุมชนริมน้ำจันทบูร ศาลหลักเมือง ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชค่ายเนินวง อุตุเรือพระเจ้าตากสิน วัดทองทั่ว วัดลับ (อำเภอเมืองจันทบุรี) คุกขี้ไก่ ตึกแดง ป้อมไพร่พินาศ (อำเภอแหลมสิงห์) เขาพลอยแหวน (อำเภอท่าใหม่)

4) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน อยู่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อำเภอท่าใหม่) ผาหินกูบ ที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาसอยดาว (อำเภอสอยดาว)

5) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ ได้แก่ Oasis Sea World (อำเภอแหลมสิงห์) และวีว่า ฟอเรสต์้าฟาร์ม (อำเภอนายายอาม)

6) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ งานนมัสการพระพุทธบาทพลวง ที่อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ (อำเภอเขาคิชฌกูฏ) ประเพณีแข่งเรือวัดจันทนาราม (อำเภอเมืองจันทบุรี) ประเพณีชักพระบาท (อำเภอขลุง) งานวันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชรำลึก งานเทศกาลคริสมาสต์ ณ อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล (อำเภอเมืองจันทบุรี) และงานป้อมไพร่พินาศรำลึก (อำเภอแหลมสิงห์)

7) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด ได้แก่ หาดเจ้าหลาว หาดแหลมเสด็จ หาดคุ้งวิมาน (อำเภอท่าใหม่) หาดแหลมสิงห์ (อำเภอแหลมสิงห์)

8) แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก ได้แก่ น้ำตกพลิ้ว น้ำตกคลองนารายณ์ น้ำตกเขาสิบห้าชั้น (อำเภอแก่งหางแมว) น้ำตกเขาสอยดาว (อำเภอสอยดาว) น้ำตกตรอกนอง (อำเภอขลุง)

9) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ ได้แก่ ถ้ำเขาวงกต (อำเภอแก่งหางแมว)

10) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ ได้แก่ เกาะจิก เกาะเปริด เกาะนมสาว

11) แหล่งท่องเที่ยวประเภทแก่ง ได้แก่ ล่องแก่งคลองโป่งน้ำร้อน (อำเภอโป่งน้ำร้อน)

12) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ น้ำพุร้อนธรรมชาติ ได้แก่ น้ำพุร้อนโป่งน้ำร้อน (อำเภอโป่งน้ำร้อน)

อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรียังคงมีประเด็นที่ต้องได้รับการแก้ไขคือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาเพื่อรองรับการเติบโตด้านการท่องเที่ยวของจันทบุรี ให้เชื่อมโยงการเดินทางไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออก รวมถึงประเทศใกล้เคียง ดังนั้น จังหวัดจันทบุรีจึงต้องการเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเดินทางเข้าถึงโรงแรม ร้านอาหาร และสถานที่ท่องเที่ยว หนุนให้เกิดการค้าและการขยายตัวของชุมชนมากยิ่งขึ้น รวมถึงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ต่อไป

ทั้งนี้ จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 10 อำเภอ ดังภาพ 4.1 ได้แก่

1) อำเภอเมืองจันทบุรี

2) อำเภอแก่งหางแมว

3) อำเภอขลุง

4) อำเภอท่าใหม่

5) อำเภอนายายอาม

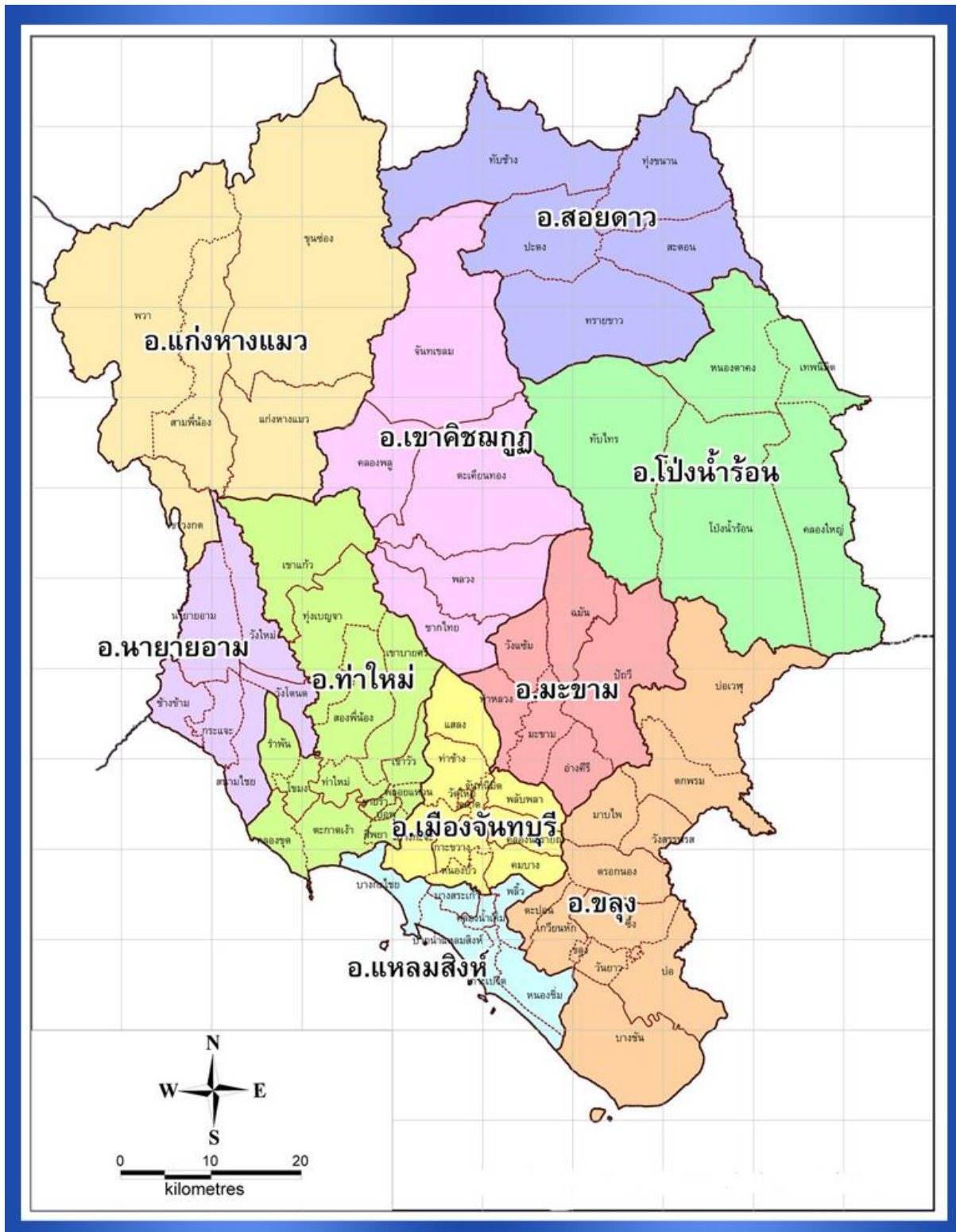
6) อำเภอโป่งน้ำร้อน

7) อำเภอมะขาม

8) อำเภอสอยดาว

9) อำเภอแหลมสิงห์

10) อำเภอเขาชีชมภู

ภาพ 4.1 แผนที่จังหวัดจันทบุรี

ที่มา: <http://www.chanthaburi.go.th/content/map>

4.2 ประเด็นปัญหาและความต้องการในการแก้ไขปัญหาในระดับภาพรวมของจังหวัดจันทบุรี

แม้ว่า จังหวัดจันทบุรีจะมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ อัญมณีที่เลื่องชื่อ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวในแต่ละปี หากแต่ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรียังคงประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและแผนพัฒนาอำเภอ (พ.ศ. 2561 - 2565) ได้สรุปประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ โดยอำเภอได้นำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด (Top down) มาเป็นกรอบการพัฒนาในระดับอำเภอ และประมวลปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (Bottom-up) ผ่านการประสานข้อมูลจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน หรือแผนชุมชนระดับตำบล รวมทั้งแผนงาน/โครงการจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยได้สรุปประเด็นปัญหาและความต้องการในการแก้ไขปัญหาในระดับภาพรวมของจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 4 ประเด็น (แผนพัฒนาจังหวัด, 2564) ได้แก่

4.2.1 ปัญหาด้านการเกษตร

1) ปัญหาลำไย ด้านการผลิต ขาดแหล่งน้ำทำให้คุณภาพการผลิตไม่สม่ำเสมอ (ผลิตอำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอสอยดาว) ด้านการตลาด การซื้อขายลำไยล่วงหน้า (ขายใบ) โดยมีมัดจำ ร้อยละ 30 - 40 มีสัญญาการซื้อขายที่ไม่เป็นธรรม ไม่ระบุแยกเบอร์ ทุกเบอร์ราคาเดียว ผู้ขาดการขายไม่สามารถขายคนอื่น และด้านราคา มีการส่งออกลำไยร่วงไปขายแข่งกับลำไยเบอร์ 3 - 4 ทำให้ตัดราคาปลายทาง และการขายแบบคัดเกรด แต่เกษตรกรไม่สามารถคัดแยกเกรดลำไยได้เอง ผู้ประกอบการ (ล้ง) ที่มาเก็บเป็นผู้คัดแยก

2) ปัญหาภัยแล้ง จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 3.96 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 2.285 ล้านไร่ (คิดเป็นร้อยละ 58 ของพื้นที่ทั้งหมด) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะสวนผลไม้ ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำมาก

3) แหล่งกักเก็บน้ำไม่เพียงพอ แหล่งเก็บกักน้ำ มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง รวม 6 แห่ง (อ่างเก็บน้ำคลองพระพุทธร อ่างเก็บน้ำคลองศาลทราย อ่างเก็บน้ำคลองประแกด เขื่อนพลวง เขื่อนคีรีธาร อ่างเก็บน้ำคลองบอน) ความจุกักเก็บรวมประมาณ 325 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน 198,275 ไร่ ในแต่ละปีมีปริมาณน้ำกักเก็บไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค รวมทั้ง พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายในช่วงฤดูแล้ง จังหวัดจันทบุรีมีการขาดแคลนน้ำอย่างมากทั้งในปัจจุบันและอนาคต

4) ปัญหาขาดแคลนแรงงาน ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงฤดูการผลิตผลไม้ เดือนเมษายน - มิถุนายน เนื่องจากผลผลิตออกพร้อมกันในปริมาณมาก

5) ปัญหาคุณภาพผลผลิต เช่น ทุเรียน ตัดอ่อน เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ น้ำหนักและขนาดเกินมาตรฐาน การส่งออก (จัมโบ้และจระเข้) มังคุด ผลด้า (ตกไซส์) จากการผลิตกระจุกตัวเฉลี่ย 4 - 7 วัน ใน 1 รอบการผลิต เนื้อแก้วยางไหล (ด้อยคุณภาพ) แรงงานในการเก็บเกี่ยวไม่เพียงพอเพราะต้องใช้แรงงานจำนวนมาก แรงเก็บเกี่ยวก่อนการผลิตจะเปลี่ยนเป็นสีดำ (ตกไซส์) เงาะ ราคาตกต่ำ เนื่องจากผลผลิตกระจุกตัวเฉลี่ย 3 - 5 วัน ใน 1 รอบการผลิต พ่อค้าเร่ รับผิดชอบผลิตเงาะคุณภาพผสมเงาะตกเกรดและไปกดราคาปลายทาง แรงงานในการเก็บเกี่ยวไม่เพียงพอ เพราะต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ลองกอง บริโภคภายในประเทศเป็นหลัก ไม่สามารถส่งออกได้ ผลผลิตราคาตกต่ำในช่วงกระจุกตัว ลองกองเกรดต่ำ (กระช้ำ ลูกบัว ลูกร่วง) ไม่มีราคาในช่วงผลผลิตกระจุกตัว

6) สัญญาซื้อขายผลผลิตไม่เป็นธรรมระหว่างล้งกับเกษตรกร

7) ต้นทุนปัจจัยการผลิตสินค้าทางการเกษตรมีราคาสูง เกษตรกรขายสินค้าทางการเกษตรได้ไม่คุ้มค่า การลงทุน

4.2.2 ปัญหาช้างป่า

ข้อมูลจากการประเมินภาพถ่ายทางดาวเทียมของส่วนสารสนเทศด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช พบว่า พื้นที่ถิ่นที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของช้างป่าที่มีความเหมาะสมมาก ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนซึ่งเป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมและลักษณะถิ่นที่อยู่อาศัยของช้างป่าที่มักจะหลีกเลี่ยงการอาศัยอยู่ในพื้นที่สูงชัน ทำให้สิ้นเปลืองพลังงานในการดำรงชีวิตมากกว่าการอาศัยอยู่ในพื้นที่ราบ ประกอบกับปัจจัยแวดล้อมของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนที่มีแหล่งน้ำ แหล่งโป่ง และมีสภาพพื้นที่ป่าที่เหมาะสมมากต่อการใช้ประโยชน์ของช้างป่าด้วย

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันพื้นที่ป่าได้ถูกรุกทำลายทั้งบริเวณรอบชายป่าและการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ป่าเปลี่ยนแปลงพื้นที่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้ถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของช้างป่าจึงลดลงเรื่อย ๆ และเป็น การบีบบังคับให้ช้างป่าออกหากินนอกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และเข้ามาหากินในพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ชิดเขตพื้นที่ป่า รวมถึงการที่ชุมชนมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการดึงดูดการเข้ามาใช้ประโยชน์ของช้างป่า และมีแนวโน้มที่ช้างจะอยู่ประจำนอกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ต่อไป จึงกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างราษฎรในพื้นที่กับช้างป่าที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกที ซึ่งมีทั้งการที่ช้างป่าเข้ามาทำลายพืชผลการเกษตร หรือทำร้ายราษฎรในพื้นที่ การตอบโต้ของราษฎรที่ทำร้ายช้างป่าทำให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตคนและช้างป่า และทรัพย์สินอื่น ๆ อีกมากมาย ข้อมูลจากการสำรวจประชากรและโครงสร้างอายุของช้างป่า ในกลุ่มป่าตะวันออก ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด คาดว่า มีประชากรช้างป่า จำนวนทั้งสิ้นราว 500 ตัว และแบ่งออกเป็นฝูงใหญ่ ขนาดประชากรในฝูงมากกว่า 20 ตัวขึ้นไป

4.2.3 ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ใน พ.ศ. 2563 จังหวัดจันทบุรีมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน จำนวน 170 ราย (ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2563) อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี ซึ่งอัตราการเสียชีวิตต่อแสนประชากร ใน พ.ศ. 2562 อยู่ที่ร้อยละ 10.229 อยู่ในลำดับที่ 3 ในค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ถึงแม้จังหวัดจะมีมาตรการ/ข้อสั่งการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องด้วยสภาพเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว สภาพการเดินทางที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น ผู้ใช้รถใช้ถนนมีพฤติกรรมเสี่ยงเพิ่มขึ้น ประกอบกับอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการอำนวยความสะดวก การบังคับใช้กฎหมายมีจำกัด งบประมาณในการป้องกันและแก้ไขมีจำกัดจึงไม่สามารถดูแล ควบคุมได้อย่างครอบคลุม จึงมีความจำเป็นที่ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน มูลนิธิ อาสาสมัครต่าง ๆ ต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่องตลอดทั้งปีจึงจะทำให้สถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในภาพรวมของจังหวัดลดลงได้

4.2.4 ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่บนฝั่งและเกาะต่าง ๆ มีแนวเส้นชายฝั่งทะเลรวมทั้งหมด 104.04 กิโลเมตร มีพื้นที่ที่อยู่ในลักษณะตามมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 อยู่ใน 5 อำเภอ 32 ตำบล โดยมีลักษณะตำบลที่ติดชายฝั่งทะเล จำนวน 9 ตำบล จากผล

การสำรวจของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า มีแนวชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่ง ณ ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563) จำนวน 2 อำเภอ 3 ตำบล ประกอบด้วย พื้นที่ตำบลบางชัน อำเภอขลุง ตำบลเกาะเปริด และตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ รวมทั้งสิ้นเป็นพื้นที่กัดเซาะน้อย 22.82 กิโลเมตร พื้นที่ที่มีการดำเนินการแก้ไขแล้ว เป็นระยะทาง 18.68 กิโลเมตร จากแนวชายฝั่งทั้งหมด 104.04 กิโลเมตร

ทั้งนี้ จังหวัดจันทบุรีได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565) วิสัยทัศน์คือ “ศูนย์กลางการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรคุณภาพศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับชั้นเลิศ เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวิถีชุมชน ประตูการค้าชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน” โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- 1) พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ
- 2) ยกกระดับมาตรฐานการผลิต และการตลาดของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 3) อำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งจัดเตรียมระบบโครงข่ายบริการพื้นฐานเขตเศรษฐกิจชายแดนให้ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียน
- 4) สร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้เพียงพอและได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ
- 5) ยกกระดับมาตรฐานการให้บริการด้านการศึกษา พัฒนาอาชีพ และบริการสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 6) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยประชาชนมีส่วนร่วม

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า โครงการในภาพรวมของจังหวัดจึงให้ความสำคัญกับด้านการเกษตรและการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับศักยภาพของจังหวัดที่เป็นเมืองผลไม้ที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ โครงการที่สำคัญส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรคือ การขนส่งสินค้าเกษตรที่อาศัยการคมนาคมทางถนนเป็นหลัก ทั้งนี้ โครงการส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นการพัฒนาเส้นทางจากแหล่งผลิตเชื่อมโยงเส้นทางสายหลักออกสู่ตลาดเพื่อกระจายหรือจำหน่ายสินค้า สำหรับด้านการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการพัฒนาเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว การตลาดและการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ ยังเป็นการพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวมาเยือนจังหวัดตลอดทั้งปี สำหรับยุทธศาสตร์รองลงมา ได้แก่ ด้านการค้า การลงทุนชายแดน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อัญมณี ตลอดจนด้านสังคม ตามลำดับ ซึ่งจังหวัดจันทบุรีได้จัดสรรงบประมาณลงสู่ทุกประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จังหวัดจันทบุรีได้วางแนวทางขับเคลื่อนโดยเน้นการพัฒนาจังหวัดที่สอดคล้องตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่เป็นจุดแข็งและอยู่ในตำแหน่งการพัฒนา (Positioning) ของจังหวัด 4 เสาหลัก ได้แก่ 1) เกษตรกรรม 2) อัญมณีและเครื่องประดับ 3) การค้าชายแดน และ 4) การท่องเที่ยว ซึ่งมีโครงการที่ขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม บรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565) และนำไปสู่การปฏิบัติในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (แผนพัฒนาจังหวัด, 2564)

4.3 ตัวแบบการเสริมสร้างสิทธิและการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายสาธารณะจากภาคประชาชน

ตัวแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นไปตามกรอบแนวคิดของการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย กระบวนการสร้างความเข้าใจ กระบวนการรวบรวมความต้องการ และกระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง ดังต่อไปนี้

กระบวนการสร้างความเข้าใจ: กระบวนการสร้างความเข้าใจเป็นการออกแบบที่คณะผู้วิจัยเป็นหน่วยประสานเข้าพบภาคส่วนที่เป็นภาคราชการ ภาคประชาชน และองค์กรวิชาการในจังหวัดจันทบุรีเพื่อทำความเข้าใจและปรึกษาหารือร่วมกันถึงเป้าหมายเชิงเนื้อหาและกระบวนการของการวิจัยเพื่อส่งเสริมสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาครัฐในกระบวนการนี้ได้แก่ สำนักงานจังหวัดจันทบุรี และองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี สำหรับองค์กรวิชาการ ได้แก่ เครือข่ายนักวิชาการในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ส่วนภาคประชาชน ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัด

กระบวนการรวบรวมความต้องการ: กระบวนการรวบรวมความต้องการ องค์กรวิชาการอย่างสถาบันพระปกเกล้าได้ออกแบบเครื่องมือรวบรวมความต้องการของภาคประชาชนด้วยแบบสัมภาษณ์ (ตามประเด็นคำถามในบทที่ 3 และภาคผนวก 1) โดยองค์กรวิชาการในพื้นที่ทำหน้าที่ชี้แจงและรวบรวมความต้องการสำหรับภาครัฐในกระบวนการนี้ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ส่วนภาคประชาชน ได้แก่ แกนนำผู้ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล

กระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง: เป็นกระบวนการที่องค์กรวิชาการอย่างสถาบันพระปกเกล้าออกแบบให้มีการนำผลจากการรวบรวมความต้องการมานำเสนอและพัฒนาเป็นข้อเสนอทิศทางการพัฒนาจังหวัดจันทบุรีร่วมกัน โดยมีตัวแทนส่วนราชการ องค์กรวิชาการ และภาคประชาชนเข้าร่วมกระบวนการ ซึ่งกระบวนการประกอบด้วยหลายกิจกรรม ได้แก่ การนำเสนอผลการสัมภาษณ์และการเรียนรู้ การกำหนดอนาคตที่อยากจะเห็นของจังหวัดจันทบุรี การกำหนดแนวทางไปถึงซึ่งอนาคตที่อยากเห็น การจัดทำแผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในเรื่องที่ประชาชนทำเองได้ทันที และประเมินผลและถอดบทเรียนจากการทำกิจกรรม

บทที่ 5

ผลการศึกษาภาพรวมระดับจังหวัด

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลในจังหวัดจันทบุรีที่นำเสนอในบทนี้ เป็นภาพรวมจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 760 ชุด ใน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต 2) ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี 3) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า 4) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า 5) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า 6) สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น และ 7) สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมสำหรับภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 760 ชุด ดังตาราง 5.1

ตาราง 5.1 ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำบลในจังหวัดจันทบุรี

อำเภอ	ตำบล (จำนวน)	ผู้ให้ข้อมูล (จำนวนชุด)
เมืองจันทบุรี	11	110
ขลุง	12	120
ท่าใหม่	14	140
โป่งน้ำร้อน	5	50
มะขาม	6	60
แหลมสิงห์	7	70
สอยดาว	5	50
แก่งหางแมว	5	50
นายายอาม	6	60
เขาคิชฌกูฏ	5	50
รวม	76	760

5.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้กล่าวถึงอดีตในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี ตามลำดับที่มีการให้ข้อมูลจากมากไปหาน้อยใน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน 2) การประกอบอาชีพ 3) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม 4) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ 5) เศรษฐกิจ และ 7) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี ดังต่อไปนี้

1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนใหญ่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันในประเด็นสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานในอดีตนั้นมีลักษณะ คือ

1.1) การคมนาคมไม่สะดวก และไม่มีขนส่งสาธารณะ สามารถแบ่งการเดินทางได้ 2 ส่วนคือ ทางน้ำที่ต้องใช้เรือหางยาว เรือแจว และทางบกที่สัญจรบนถนน ซึ่งถนนในอดีตเป็นถนนลูกรัง มีฝุ่น เป็นหลุม

เป็นบ่อ คับแคบ พื้นที่ลุ่ม น้ำก็จะท่วมถนน ไม่มีไฟฟ้าในสว่างตามถนน และอดีตยานพาหนะยังมีไม่มาก และไม่มีสะพานในการเชื่อมต่อในการเดินทาง และเมื่อมีสะพานวัสดุก็จะเป็นไม้ในการก่อสร้าง ถนนมีพัฒนาการจากถนน 1 ช่องจราจร และถนน 2 ช่องจราจร ตามลำดับ

1.2) ระบบน้ำในการอุปโภคบริโภค ในอดีตไม่มีน้ำประปา ใช้น้ำจากบ่อหรือลำคลอง และพอมีน้ำประปา ก็ยังไม่ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน และน้ำก็ยังไม่สะอาด (มีสีแดง/รสเปรี้ยวในบางพื้นที่ที่ติดชายฝั่งทะเล) ไม่สะอาด ไม่เพียงพอ

1.3) ระบบไฟฟ้า ในอดีตยังไม่ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน และถ้ามีไฟฟ้าจะพบว่า ไฟฟ้าดับบ่อย ไฟตก ไฟกระชาก ทำให้เครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนเสียหาย

1.4) ระบบการสื่อสาร ในอดีตไม่มีสัญญาณโทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ต

2) การประกอบอาชีพ ในจังหวัดจันทบุรีมีสภาพภูมิอากาศสองแบบ คือ ภูมิอากาศมรสุมเขตร้อน ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา ซึ่งสภาพอากาศจะเป็นตัวบ่งชี้ในการประกอบอาชีพของพื้นที่ และจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ติดกับชายฝั่งทะเลในอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ อำเภอแหลมสิงห์ อำเภอขลุง โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็นในประเด็นการประกอบอาชีพที่มีในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี ดังนี้

2.1) อาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวนผลไม้ ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง กล้วย ฝรั่ง มะม่วง มะพร้าว สวนยาพารา นาข้าว นากก สวนพริกไทย ไร่มันสำปะหลัง ไร่ข้าวโพด ถั่ว งา อดีตการทำเกษตรได้ผลผลิตดี เนื่องจากพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำเกษตร

2.2) อาชีพประมง จับสัตว์น้ำตามธรรมชาติ และเพาะเลี้ยง เช่น นากุ้ง

2.3) อาชีพทำพลอย ได้แก่ การขุดพลอย การทำเหมืองพลอย การซื้อขายพลอย เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีในบางอำเภอมีแร่อัญมณี

2.4) ปัญหาในการประกอบอาชีพ จากแบบสัมภาษณ์ให้ข้อมูลถึง ปัญหาดินเปรี้ยวที่ไม่สามารถเพาะปลูกได้ การไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน และมีการอยู่อย่างผิดกฎหมายจากการประกาศของภาครัฐในเรื่องเขตป่า และราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ไม่มีตลาดรองรับ ผลผลิตมีปริมาณมาก

3) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ด้วยสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดจันทบุรี มีทั้งทิวเขา ที่ราบลุ่มน้ำ และที่ราบชายฝั่งทะเล ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความหลากหลายในแต่ละอำเภอ และเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ที่แตกต่างกันไป โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็นในประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดจันทบุรี ดังนี้

3.1) ทรัพยากรป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่สีเขียว แวดล้อมไปด้วยธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์ ระบบนิเวศมีความสมบูรณ์ พื้นที่ป่ามีมาก และเริ่มมีการถางป่าเพื่อทำการเกษตร

3.2) ทรัพยากรชายฝั่งทะเลและป่าชายเลนที่สวยงาม สัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์และหลากหลาย เป็นแหล่งอาหารและสร้างรายได้ที่ดีของอาชีพประมง และค่อย ๆ มีการรุกล้ำพื้นที่ชายหาด ชายฝั่งเริ่มมีการกัดเซาะพื้นที่มาเรื่อย ๆ ทำให้สัตว์น้ำหายากส่งผลกระทบต่ออาชีพประมง

3.3) ทรัพยากรน้ำ แม่น้ำ ลำคลองสาธารณประโยชน์ ไม่ตื่นเงิน เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติจากทิวเขา และเพียงพอต่อการทำการเกษตร แต่พอมาระยะหลัง ๆ น้ำไม่เพียงพอทำให้การเกษตรขาดแคลนน้ำ

3.4) ทรัพยากรธรณี มีการขุดเพื่อหาแร่ที่มีความสำคัญในพื้นที่ เช่น พลอย เงินและแร่ที่สำคัญ

3.5) สภาพอากาศ ฝนตกตรงตามฤดูกาล แหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ไม่มีมลพิษ

4) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็นประเด็นนี้ว่าในอดีต สังคมอยู่อาศัยแบบพึ่งพา อย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความเอื้ออาทร บ้านเรือนไม่ห่างไกล เป็นสังคมแบบเครือญาติ มีความสัมพันธ์แบบพี่น้อง ทำให้มีการร่วมแรงร่วมใจในการทำกิจกรรมประเพณีในชุมชน มีความสามัคคีสมานฉันท์

5) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ ในอดีต กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงประเด็นนี้ดังต่อไปนี้

5.1) ภัยน้ำท่วม ในพื้นที่ลุ่ม จะประสบกับปัญหาน้ำท่วมเมื่อฝนตกหนัก น้ำระบายไม่ทัน และบางครั้งที่มีน้ำทะเลหนุน ทั้งนี้มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการ เช่น ท่อระบายน้ำที่ไม่ได้ขนาด

5.2) ภัยแล้ง ในพื้นที่ที่ประสบกับปัญหาภัยแล้ง น้ำจะมีไม่เพียงพอต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน บางปีแล้งหนัก ลำคลองแห้ง ทำให้การเกษตรเสียหาย

5.3) ช้างป่า ในพื้นที่ประสบปัญหาช้างป่า พบว่า มีช้างป่าทำลายผลผลิตทางการเกษตรของชาวบ้าน ทำให้เกิดความเสียหายจากการบุกรุกของช้างป่า

6) เศรษฐกิจ ด้วยสภาพพื้นที่และอาชีพที่มีในอดีต กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงประเด็นเศรษฐกิจในอดีตดังต่อไปนี้

6.1) เศรษฐกิจดี มองว่าในอดีตมีเศรษฐกิจที่ดี มีรายได้พอยังชีพ และคลองตัวกว่าปัจจุบัน การค้าขายที่สำคัญเป็นจุดการค้าทางน้ำ และการค้าขายระหว่างชายแดนเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร

6.2) เศรษฐกิจไม่ดี มองว่าในอดีตรายได้ครัวเรือนต่ำ ชาวบ้านมีฐานะยากจน รายได้ไม่มั่นคง ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

7) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี ด้วยสภาพพื้นที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงประเด็นในอดีตดังต่อไปนี้

7.1) ขาดการพัฒนา ในอดีตสภาพพื้นที่เป็นชนบท ทुरกันดาร ห่างไกลจากตัวเมือง ไม่มีการพัฒนา ความเจริญ ความทันสมัยและเทคโนโลยียังไม่เข้าถึงหมู่บ้าน เช่น ร้านค้า ปืมน้ำมัน ธนาคาร

7.2) ความลำบากในการสื่อสาร และการเข้าถึงข่าวสารที่มีประโยชน์ การรับรู้ข้อมูลไม่ทั่วถึง ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ขาดโอกาสต่าง ๆ

ตาราง 5.2 แสดงข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นสภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	373	24.93
2	การประกอบอาชีพ	325	21.72
3	ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	277	18.52
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	89	5.95
5	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	76	5.08
6	เศรษฐกิจ	65	4.34
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	63	4.21
8	คุณภาพชีวิต	43	2.87
9	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	31	2.07
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	24	1.60
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	20	1.34
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	19	1.27
13	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	19	1.27
14	สุขภาพ	16	1.07
15	ยาเสพติด / อบายมุข	12	0.80
16	ผู้นำ	11	0.74
17	ประชากร	11	0.74
18	การศึกษา	9	0.60
19	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	5	0.33
20	พื้นที่สาธารณะ	3	0.20
21	ผู้สูงอายุ	2	0.13
22	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.07
23	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	1	0.07
24	คุณธรรม/ ศีลธรรม	1	0.07

5.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้กล่าวถึงความภูมิใจในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี ตามลำดับที่มีการให้ข้อมูลจากมากไปหาน้อยใน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) การประกอบอาชีพ 2) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม 3) ระบบสาธารณสุขปกและโครงสร้างพื้นฐาน 4) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ 5) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ 6) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ และ 7) คุณภาพชีวิต ดังต่อไปนี้

1) การประกอบอาชีพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงความภูมิใจปัจจุบันในประเด็นต่อไปนี้

1.1) ภูมิใจในพื้นที่เกษตรที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งผลิตผลไม้หลากหลายชนิด เช่น มังคุดทุเรียน เงาะ ลำไย และมีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

1.2) ภูมิใจผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพ มีราคาที่ดี จนเป็นพืชเศรษฐกิจ

1.3) ภูมิใจที่จังหวัดเป็นศูนย์กลางการซื้อขายผลไม้ และส่งออกต่างประเทศ

1.4) ภูมิใจในการพัฒนาและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

1.5) ภูมิใจในอาชีพประมงพื้นบ้าน มีการจัดการทางประมงที่ดี และการทำงานกุ้ง ปลากระพง ปลาเก๋า

1.6) แหล่งทำพลอย ของประเทศ

2) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงความภูมิใจปัจจุบันในประเด็นต่อไปนี้

2.1) ภูมิใจทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลาย สภาพภูมิประเทศที่สวยงาม เป็นพื้นที่สีเขียว สภาพแวดล้อมน่าอยู่

2.2) ภูมิใจภูเขา ป่าไม้ (มีต้นยางนาอายุร้อยปี) และป่าชุมชนที่ได้รับการดูแล ไม่ถูกทำลาย ไม่มีการบุกรุก มีพื้นที่ป่าเพิ่มเป็นพื้นที่สีเขียว

2.3) ภูมิใจแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีปริมาณเพียงพอ ไม่ขาดแคลน มีน้ำตก มีการพัฒนาแหล่งน้ำ คูคลอง อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำที่เพิ่มขึ้น โครงการแก้มลิง คลองส่งน้ำ มีเขื่อน

2.4) ภูมิใจทรัพยากรทางทะเล ป่าชายเลน ที่มีความสมบูรณ์ ทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลอุดมสมบูรณ์ในการทำมาหากิน

2.5) ภูมิใจที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ ไม่มีแหล่งมลพิษ

2.6) ภูมิใจทรัพยากรธรรมชาติ ที่พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น หมู่บ้านกลางทะเล ป่อน้ำพุร้อนในธรรมชาติ

2.7) ภูมิใจทรัพยากรธรณี แร่ธาตุและอัญมณี ที่ทำให้เป็นอาชีพของพื้นที่

3) ระบบสาธารณสุขปกและโครงสร้างพื้นฐาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงความภูมิใจปัจจุบันในประเด็นต่อไปนี้

3.1) การคมนาคม สะดวกสบายขึ้น ถนนได้รับการพัฒนา มีความสะดวกในการสัญจรและการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร มีไฟฟ้าส่องสว่างตามถนนเพื่อความปลอดภัย

3.2) สาธารณูปโภคมีความทันสมัย ไฟฟ้า น้ำประปา เข้าถึงชุมชน มีอินเทอร์เน็ต

4) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงความภูมิใจปัจจุบันในประเด็นต่อไปนี้

4.1) ชุมชน มีความใส่ใจกัน มีความเป็นเครือญาติ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีน้ำใจ ร่วมมือกันในชุมชน มีความสามัคคี ไม่มีความขัดแย้ง ช่วยเหลือเกื้อกูล ประชาชนอภัยาศัยดี รู้จักกันหมด พึ่งพาตนเองได้ มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีความสัมพันธ์กันแบบครอบครัวใหญ่มากกว่าสังคมเมือง

5) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงความภูมิใจปัจจุบันในประเด็นต่อไปนี้

5.1) มีแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและมีความสวยงาม เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวประเภทหาดทราย/ชายทะเล แหล่งท่องเที่ยวประเภทอุทยาน/ป่าเขา

5.2) สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชน เช่น โฮมสเตย์ ร้านอาหาร ร้านค้า

6) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงความภูมิใจปัจจุบันในประเด็นต่อไปนี้

6.1) การมีส่วนร่วม ของภาคประชาชน ที่มีการรวมตัว ช่วยกันแก้ไขปัญหา และให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน

6.2) มีการแลกเปลี่ยนความรู้และการแสดงออกทางความคิดเห็นกันมากขึ้น ชุมชนมีความเข้มแข็ง

6.3) มีการดำเนินกิจกรรมผ่านกลุ่มในหมู่บ้าน ชุมชน และมีการได้รับรางวัล ตลอดจนผู้นำมีความรับผิดชอบและเสียสละ

7) คุณภาพชีวิต กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงความภูมิใจปัจจุบันในประเด็นต่อไปนี้

7.1) ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สงบสุข

7.2) เป็นพื้นที่ปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีการลักขโมย ไม่มีปัญหาอาชญากรรม

ตาราง 5.3 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	259	18.25
2	ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	246	17.34
3	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	243	17.12
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	138	9.73
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	96	6.77
6	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	61	4.30
7	คุณภาพชีวิต	56	3.95
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	54	3.81
9	เศรษฐกิจ	48	3.38
10	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	44	3.10
11	ผู้นำ	41	2.89
12	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	30	2.11
13	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	25	1.76
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	20	1.41
15	สุขภาพ	15	1.06
16	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	9	0.63
17	พื้นที่สาธารณะ	9	0.63
18	การศึกษา	7	0.49
19	ยาเสพติด / อบายมุข	7	0.49
20	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	0.21
21	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	0.14
22	ประชากร	2	0.14
23	ผู้สูงอายุ	2	0.14
24	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	1	0.07
25	คุณธรรม/ ศีลธรรม	1	0.07

5.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นจังหวัดอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน ตามลำดับมากไปน้อยใน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน 2) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม 3) การประกอบอาชีพ 4) คุณภาพชีวิต 5) เศรษฐกิจ 6) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ และ 7) สุขภาพ ดังต่อไปนี้

1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

1.1) ระบบขนส่งและการคมนาคม สำหรับเดินทางที่สะดวกทั้งในการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าขายในจังหวัด ขนส่งสาธารณะที่หลากหลายรูปแบบ เช่น รถไฟ รถไฟฟ้า สนามบิน

1.2) ถนน ที่มีคุณภาพ ลดฝุ่น ลดปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน มีการขยายช่องจราจรเพื่อความสะดวกต่อระบบขนส่ง ขยายไหล่ทาง เส้นจราจรชัดเจน มีไฟฟ้าส่องให้สว่าง

1.3) ไฟฟ้า ที่เสถียร ไม่ดับ ไม่ตกบ่อยแม้ช่วงที่ฝนตก และควรมีการขยายไฟฟ้าให้ถึงพื้นที่เกษตรกรรม และควรเอาเสาไฟฟ้าลงดิน

1.4) น้ำประปา ที่สะอาดและเพียงพอกับทุกครัวเรือน และน้ำสะอาดในการบริโภค

1.5) สัญญาณอินเทอร์เน็ต ฟรีสำหรับประชาชนและใช้ได้จริง

1.6) การทำร่อนน้ำทิ้งทั่วทุกหมู่บ้าน

2) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

2.1) มีทรัพยากรที่มีความอุดมสมบูรณ์

2.2) มีการอนุรักษ์ทรัพยากรมากขึ้น ระบบนิเวศไม่ถูกทำลาย มีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ป่าชายเลนและสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ ปลุกป่าชายเลน

2.3) มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร ลำคลองมีน้ำสะอาด มีฝาย มีสระน้ำหลาย ๆ จุดในชุมชน

2.4) ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมหรือเหมืองแร่ เป็นพื้นที่สีเขียว

2.5) ชุมชนมีอาหารจากธรรมชาติบริโภค อย่างไม่เค็ดร้อน

3) การประกอบอาชีพ

3.1) อยากให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีคุณภาพ เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเกษตร มีสินค้าเกษตรแปรรูปผลผลิต ราคาผลไม่ต่ำเกินไป ผลไม้มีคุณภาพ มีนวัตกรรมใหม่ ๆ

3.2) อยากให้เป็นเกษตรอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี

3.3) อยากรให้เป็นตลาดกลางผลไม้ที่ใหญ่ที่สุด และเกษตรกรกำหนดราคาผลผลิตได้เอง และมีการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองราคา

3.4) อยากรให้เป็นแหล่งประมงที่อุดมสมบูรณ์ ราคาสินค้าสัตว์น้ำประมงเพิ่มขึ้น ชาวประมงมีความรู้ความเข้าใจในการจับสัตว์น้ำ และส่งเสริมการเพาะสัตว์น้ำเพื่อปล่อยสู่ธรรมชาติ และส่งเสริมวิถีชีวิตประมง ตลอดจนมีตลาดซื้อขายสินค้าประมง

3.5) การมีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน และแก้ไขปัญหาที่ดินของชาวบ้าน เพื่อมีที่ดินที่ถูกต้องตามกฎหมาย

3.6) การซื้อขายพลอยคึกคักเหมือนในอดีต

3.7) อาชีพที่มั่นคง มีการจ้างงานมากขึ้น รวมกลุ่มอาชีพ มีแหล่งงานในชุมชน

3.8) อยากรเห็นคนรุ่นใหม่สนใจด้านเกษตรกรรม

4) คุณภาพชีวิต

4.1) พึ่งพาตนเองได้ มีความสุข

4.2) มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

4.3) มีสวัสดิการให้อาชีพต่าง ๆ เช่น ชาวประมง

4.4) มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีกล้องวงจรปิด ไฟฟ้าส่องสว่าง

5) เศรษฐกิจ

5.1) เศรษฐกิจที่ดีขึ้น ค่าขายดี รายได้มั่นคง เศรษฐกิจในชุมชนมีความคล่องตัวมากขึ้น

5.2) ชาวบ้านมีรายได้พินเส้นความยากจน และไม่มีหนี้สิน

5.3) มีตลาดรองรับสินค้าชุมชน และเชื่อมโยงร้านค้าชุมชนสู่ตลาดออนไลน์

5.4) พัฒนาตลาดการค้าชายแดนกับประเทศกัมพูชา การค้าระหว่างประเทศเปิดกว้างกับตลาดอินโดจีน

6) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ

6.1) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ การพัฒนาจุดชมวิวทางธรรมชาติ

6.2) การมีระบบความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว

6.3) การจัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับมาตรฐาน และหน่วยงานร่วมมือกันในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงกัน เช่นท้องถิ่นใกล้เคียงประสานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

6.4) มีแหล่งท่องเที่ยว แหล่งเรียนรู้ของชุมชน ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เชิงเกษตร เชิงวัฒนธรรม เชิงอนุรักษ์ เชิงนิเวศ

7) สุขภาพ

7.1) อยากเห็นระบบสาธารณสุขที่พัฒนา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลมีอุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัย รั้วผู้ป่วยฉุกเฉินได้ และมีแพทย์ประจำตำบล

7.2) ประชาชนเข้าถึงการรักษาที่รวดเร็วและได้คุณภาพ

7.3) ด้วยสถานการณ์โควิด-19 ไม่อยากให้มีโรคระบาด ชุมชนรองรับโรคระบาดได้ ได้รับวัคซีนที่ดี

ตาราง 5.4 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นอนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	319	21.55
2	ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	219	14.80
3	การประกอบอาชีพ	218	14.73
4	คุณภาพชีวิต	97	6.55
5	เศรษฐกิจ	94	6.35
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	88	5.95
7	สุขภาพ	62	4.19
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	55	3.72
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	48	3.24
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	40	2.70
11	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	33	2.23
12	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	32	2.16
13	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	30	2.03
14	ยาเสพติด / อายุมข	27	1.82
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	20	1.35
16	พื้นที่สาธารณะ	20	1.35
17	ผู้นำ	17	1.15
18	การศึกษา	17	1.15
19	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	12	0.81

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
20	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	11	0.74
21	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	6	0.41
22	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	6	0.41
23	ประชากร	4	0.27
24	ผู้สูงอายุ	3	0.20
25	คุณธรรม/ ศีลธรรม	2	0.14

5.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นจังหวัดอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน ตามลำดับใน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) การประกอบอาชีพ 2) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน 3) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม 4) คุณภาพชีวิต 5) เศรษฐกิจ 6) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ และ 7) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี ดังต่อไปนี้

1) การประกอบอาชีพ

1.1) เป็นเมืองเกษตรกรรม มีพื้นที่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน ผลิตได้มาตรฐานและมีคุณภาพ ปลอดภัย ปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ มีการรับรองผลผลิตทางการเกษตร

1.2) มีรายได้จากอาชีพเกษตรกรรมที่ดีขึ้น มีการประกันราคาผลผลิต พึ่งพาการเกษตรสามารถกำหนดราคาจากผู้ผลิตได้

1.3) มีตลาดผลไม้ที่ดี และเป็นแหล่งส่งออกผลไม้รายใหญ่ของโลก ค่าขายโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และมีตลาดค้าส่งสินค้าการเกษตร ศูนย์กลางของการกระจายสินค้า มีระบบการส่งออกผลผลิตทางการเกษตรที่ครบวงจร และมีช่องทางตลาดออนไลน์ ขยายแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรครอบคลุมทั้งตำบล

1.4) มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการเกษตร มีเครื่องจักรที่ทันสมัย เพื่อแก้ปัญหา เช่น ลดการขาดแคลนแรงงาน ส่งเสริมเกษตรกรให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยี

1.5) มีการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อเป็นผู้ประกอบการ

1.6) มีแรงงานที่ถูกต้องกฎหมาย

1.7) คนรุ่นใหม่สานต่ออาชีพเกษตรกรรม ไม่ขายที่ดินให้คนต่างชาติ

1.8) มีเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพต่าง ๆ เกษตร ประมง เป็นต้น

1.9) ส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนา สร้างอาชีพ ฝึกฝนอาชีพให้มีความมั่นคง ไม่มีคนว่างงาน

1.10) มีเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และถูกต้องตามกฎหมาย

2) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

2.1) การคมนาคมที่ดีกว่าเดิม ระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพ ระบบจราจร มีรถรางหรือรถสาธารณะบริการประชาชน การเดินทางที่สะดวก ปลอดภัย มีสนามบิน รถไฟฟ้า รถไฟความเร็วสูง ท่าเรือขนส่งทางน้ำ

2.2) มีถนนครอบคลุมทุกพื้นที่ (ถนนคอนกรีต ลาดยาง) และได้มาตรฐานมีสัญญาณไฟจราจร และมีแสงสว่าง เพื่อความปลอดภัยและเชื่อมโยงถึงกัน และเพิ่มช่องทางถนน

2.3) มีไฟฟ้าอย่างทั่วถึง และการพัฒนาพลังงานสะอาดที่มีใช้ในชุมชน และไฟฟ้าเข้าถึงพื้นที่การเกษตร

2.4) มีน้ำประปาที่สะอาด บริโภคได้ทุกครัวเรือน

2.5) ออกแบบผังเมืองอย่างเป็นระบบ

2.6) มีอินเทอร์เน็ตฟรี ครอบคลุมทุกพื้นที่

3) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อยากให้ทรัพยากรคงเดิมและมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น

3.1) มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ เพียงพอต่อการทำเกษตรกรรม เพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค มีระบบจัดการน้ำ

3.2) มีพื้นที่สีเขียว มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภท และมีความอุดมสมบูรณ์ มีความมั่นคงทางด้านอาหาร มีความยั่งยืนด้านทรัพยากร

3.3) ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม และเหมืองแร่ชนิดต่าง ๆ ปราศจากสารเคมี สารพิษ ไม่มีนายทุนบุกรุกทรัพยากร

3.4) มีการส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดในรูปแบบต่าง ๆ ลดใช้ถุงพลาสติกและสารเคมี

4) คุณภาพชีวิต อยากเห็นความอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสงบสุข

4.1) มีสวัสดิการชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ไม่มีคนยากจนในพื้นที่ ครอบครัวอบอุ่น

4.2) ชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีลักเล็กขโมยน้อย มีกล้องวงจรปิดตามจุดเสี่ยง

5) เศรษฐกิจ อยากเห็นเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เจริญขึ้น

5.1) ตลาดพลอยมีการค้าขายทุกวัน (ทุกวันนี้เปิดแค่วัน ศุกร์ เสาร์ อาทิตย์)

5.2) มีรายได้ครัวเรือนมากขึ้น ไม่มีหนี้สิน ไม่มีครัวเรือนยากจน ค่าครองชีพไม่สูง มีการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ

5.3) มีแหล่งเงินทุน (กู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ) ในการประกอบอาชีพ ประมง เกษตร และอื่น ๆ

- 5.4) แหล่งรวบรวมสินค้าระดับจังหวัด เพื่อจัดทำตลาดออนไลน์ของจังหวัด
- 5.5) แหล่งการค้าชายแดนเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- 6) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ
 - 6.1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ในชุมชน เช่น วัฒนธรรมและประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต ทรัพยากรทางธรรมชาติ และเชื่อมโยงแหล่งเครือข่ายท่องเที่ยวพื้นที่ใกล้เคียง
 - 6.2) มีการบริหารจัดการที่ดี แบบครบวงจร มีจุดบริการนักท่องเที่ยว มีการประชาสัมพันธ์ออนไลน์
 - 6.3) ชาวบ้านสามารถประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวได้
- 7) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี
 - 7.1) มีความเจริญด้านเทคโนโลยีเข้าถึงระดับหมู่บ้าน ทันสมัย ประชาชนเข้าถึงได้
 - 7.2) มีเทคโนโลยีทางการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตทุกหลังคาเรือน (ฟรี) เสียตามสายเพื่อประชาสัมพันธ์ ศูนย์ข้อมูลระดับตำบล
 - 7.3) มีแหล่งขายสินค้า อุบิโภคบริโภค เพื่อลดการเดินทางเข้าเมือง

ตาราง 5.5 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นอนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	230	18.11
2	ระบบสาธารณสุขูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	208	16.38
3	ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	182	14.33
4	คุณภาพชีวิต	106	8.35
5	เศรษฐกิจ	82	6.46
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	76	5.98
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	73	5.75
8	สุขภาพ	47	3.70
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	31	2.44
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	30	2.36
11	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	26	2.05
12	ยาเสพติด / อบายมุข	26	2.05

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
13	ความสะอาด ภูมิทัศน์	23	1.81
14	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	22	1.73
15	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	18	1.42
16	การศึกษา	15	1.18
17	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	14	1.10
18	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	14	1.10
19	พื้นที่สาธารณะ	13	1.02
20	ผู้นำ	9	0.71
21	ผู้สูงอายุ	7	0.55
22	ประชากร	5	0.39
23	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	5	0.39
24	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4	0.31
25	คุณธรรม/ ศีลธรรม	4	0.31

5.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นจังหวัดอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน ตามลำดับใน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน 2) การประกอบอาชีพ 3) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม 4) คุณภาพชีวิต 5) เศรษฐกิจ 6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี และ 7) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน (การคมนาคม ไฟฟ้า ประปา สิ่งอำนวยความสะดวก ฯลฯ)

1.1) การพัฒนาคมนาคม ที่ระบบขนส่ง มีประสิทธิภาพ เพื่อการสัญจรที่ดีและสะดวก มีรถไฟ มีสนามบิน รถไฟฟ้าความเร็วสูง มีระบบขนส่งสาธารณะที่เชื่อมไปจังหวัดอื่น ๆ ขนส่งที่ใช้พลังงานสะอาด

1.2) ถนน ถนนทุกสายไร้ฝุ่น มีแสงสว่าง มีความปลอดภัย ลาดยาง คอนกรีต เพิ่มช่องทางจราจร ริมถนนมีทัศนียภาพที่สวยงาม

1.3) ไฟฟ้าและการใช้พลังงานสะอาด เข้าถึงพื้นที่เกษตรกรรม และส่งเสริมให้ชุมชนผลิตไฟฟ้าใช้เอง มีการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เสาไฟฟ้าลงดิน

1.4) น้ำประปา ที่สะอาด สามารถดื่มได้ มีใช้ทุกครัวเรือน

- 1.5) สัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมทุกพื้นที่
- 1.6) พัฒนาสวนสาธารณะในพื้นที่ และมีเส้นทางจักรยาน
- 1.7) การพัฒนาเมืองโดยมีการวางแผนและการวางผังเมือง โดยไม่กระทบต่อการพัฒนา ระบบต่าง ๆ

2) การประกอบอาชีพ

- 2.1) ราคาผลผลิตทางการเกษตรสูงขึ้น ไม่โดนกดราคา ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และเกษตรกร กำหนดราคาผลผลิตได้เอง มีการประกันราคาผลผลิต
- 2.2) การส่งออกผลผลิตทางการเกษตรที่ดี เป็นศูนย์รวมในการผลิตและการส่งออก และ ตลาดในการซื้อ ขาย และมีตลาดต่างประเทศ
- 2.3) ผลผลิตทางการเกษตรได้รับการรับรองคุณภาพ
- 2.4) เงินทุนในการช่วยเหลือการประกอบอาชีพ เช่น อาชีพประมง
- 2.5) มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน มีโฉนดในการครอบครอง ทุกครัวเรือนมีที่ดินทำกิน ไม่ขาย ที่ดินให้คนต่างชาติ
- 2.6) คนรุ่นใหม่สานต่ออาชีพเกษตรกรรม แก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน
- 2.7) มีเทคโนโลยีในการยกระดับคุณภาพเกษตร และผลผลิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น เกษตร สมัยใหม่ ใช้แรงงานเครื่องจักรแทนคน
- 2.8) มีโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต
- 2.9) การทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรชีวภาพ เกษตรปลอดภัย ลดการใช้สารเคมี
- 2.10) ทุกคนมีงานทำ มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้แน่นอน มีการพัฒนาอาชีพ

3) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

- 3.1) มีความอุดมสมบูรณ์ ยั่งยืน คงความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ป่าไม้ แม่น้ำ ชายฝั่งทะเลดิน ปราศจากมลพิษต่าง ๆ
- 3.2) มีพื้นที่สีเขียว พัฒนาให้สวยงามเป็นไปตามธรรมชาติ
- 3.3) มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร และแหล่งน้ำจืดเพียงพอสำหรับบริโภค
- 3.4) เป็นพื้นที่ปลอดจากโรงงานอุตสาหกรรม และการทำเหมืองแร่ชนิดต่าง ๆ
- 3.5) มีความมั่นคงทางอาหาร มีอาหารเพียงพอ มีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแหล่ง ผลิตอาหารระดับจังหวัดและระดับโลก

4) คุณภาพชีวิต

- 4.1) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข มีความมั่นคง พึ่งพาตนเองได้ ชุมชนมีความสงบสุข
- 4.2) ลูกหลานมีงานทำในพื้นที่ไม่ต้องดิ้นรนหางานทำให้เมืองหลวง
- 4.3) มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ไม่มีหนี้สิน มีสวัสดิการอย่างทั่วถึงเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 4.4) หน่วยงานดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชน ไม่มีปัญหาอาชญากรรม

5) เศรษฐกิจ

- 5.1) เปิดตลาดสินค้าภายในชุมชน มีจุดรวมการค้าขาย ศูนย์กลางพ่อค้าแม่ค้า และการพัฒนาตลาดการค้าชายแดน
- 5.2) มีรายได้เพิ่มขึ้นทุกครัวเรือน ขจัดปัญหาความยากจน มีรายได้มากกว่ารายจ่ายและมีเงินออม ไม่มีหนี้สิน
- 5.3) มีความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ เจริญรุ่งเรือง กระจายรายได้ให้คนในชุมชน เศรษฐกิจที่ดีเทียบเท่าสังคมเมือง
- 5.4) มีเทคโนโลยีในการค้าขาย
- 5.5) ชาวบ้านเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- 5.6) มีการจ้างงานที่หลากหลาย ประชาชนสามารถเลือกอาชีพได้

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี

- 6.1) มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีของตำบล หอประชุมหมู่บ้านมีความสะดวกสบาย และทันสมัย ทันยุค ทันโลก ทันเหตุการณ์
- 6.2) มีความทันสมัย และอำนวยความสะดวกในพื้นที่ เช่น ธนาคาร ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า เพื่อลดการเดินทางเข้าเมือง

7) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ

- 7.1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับชุมชน โดยมีการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม
- 7.2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ตามศักยภาพของชุมชน เช่น เชิงเกษตร เชิงอนุรักษ์ เชิงนิเวศ เชิงสุขภาพ
- 7.3) มีศูนย์เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เรียนรู้เพื่อผู้สูงอายุ

ตาราง 5.6 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นอนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	170	15.32
2	การประกอบอาชีพ	155	13.96
3	ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	149	13.42
4	คุณภาพชีวิต	105	9.46
5	เศรษฐกิจ	88	7.93
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	76	6.85
7	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	54	4.86
8	สุขภาพ	46	4.14
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	38	3.42
10	ยาเสพติด / อบายมุข	35	3.15
11	การพัฒนาโดยชุมชนในพื้นที่	30	2.70
12	ความสะอาด ภูมิทัศน์	25	2.25
13	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	21	1.89
14	ผู้นำ	20	1.80
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	18	1.62
16	การศึกษา	18	1.62
17	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	14	1.26
18	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	13	1.17
19	พื้นที่สาธารณะ	9	0.81
20	ประชากร	7	0.63
21	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	6	0.54
22	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	5	0.45
23	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	4	0.36
24	ผู้สูงอายุ	4	0.36

5.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อสภาพอนาคตที่ยอยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุดว่าจะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบตามลำดับใน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) การประกอบอาชีพ 4) ผู้นำ 5) เศรษฐกิจ 6) สุขภาพ 7) งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่

1.1) ขาดการบูรณาการและการวางแผนงานของหน่วยงานต่าง ๆ การสร้างความเข้าใจร่วมกันกับชุมชนในการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่ และการพัฒนาหรือนโยบายที่กำหนดโดยคนนอกพื้นที่

1.2) การทำงานภาครัฐ ที่ล่าช้าของหน่วยงาน และขาดความรับผิดชอบ ไม่จริงจัง ตลอดจนไม่ให้ความร่วมมือ ความไม่สม่ำเสมอในการทำงาน ไม่สนับสนุนดูแล การกำหนดนโยบายที่ไม่ชัดเจน ประชาชนไม่ต้องการ ไม่มีความเป็นธรรม และบางครั้งเห็นปัญหาไม่ตรงกับชุมชนทำให้เกิดการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกจุดไม่ยั่งยืน

1.3) ความโปร่งใส การทุจริต คอร์รัปชัน เล่นพรรค เล่นพวก เห็นแก่ประโยชน์ของพวกพ้อง ไม่คำนึงถึงส่วนรวม

1.4) ข้อบังคับ กฎหมาย ของภาครัฐ ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง และบางครั้งมีข้อกำหนดมากเกินไป ไม่เอื้อต่อการพัฒนา ไม่มีการปรับเปลี่ยนที่เอื้อต่อการดำเนินงาน

1.5) การกระจายงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เท่าเทียม เห็นแก่พวกพ้อง

1.6) ขาดความทันสมัยในการพัฒนา

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.1) กังวลการใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดมลพิษ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ สารเคมี การจัดการขยะ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำเกษตรกรรม การปล่อยน้ำเน่าเสียจากฟาร์มกุ้งขนาดใหญ่ในพื้นที่

2.2) กังวลปัญหาขาดแคลนน้ำในการบริโภคของชุมชนและการทำการเกษตร

2.3) กังวลหมู่บ้านจัดสรรที่เพิ่มมากขึ้น

2.4) กังวลความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้สัตว์น้ำลดลง การทำลายป่าต้นน้ำขาดพื้นที่กักเก็บน้ำ

2.5) กังวลในการพัฒนาของภาครัฐ ที่มีการทำเหมืองทอง

3) การประกอบอาชีพ

3.1) กังวลคนรุ่นใหม่ที่อาจจะไม่ทำการเกษตร และส่งผลให้บางอาชีพหายไป เช่น นากก นาข้าว

3.2) กังวลราคาผลไม้ตกต่ำ การถูกเอาเปรียบด้านราคา พ่อค้าคนกลางกดราคาผลผลิต การปลูกพืชตามกระแสก็จะให้มีจำนวนมาก

- 3.3) กังวลคุณภาพสินค้าทางการเกษตรไม่เป็นที่ยอมรับ เช่น การใช้สารเคมี คู่แข่งมีมาตรฐานที่ดีกว่า
 - 3.4) กังวลค่าแรงราคาถูก คนตกรงาน
 - 3.5) กังวลเรื่องที่ดิน โดยเฉพาะผู้นำในท้องถิ่นร่วมมือกับนายทุนกว้านซื้อที่ดินในพื้นที่ หรือการขายที่ดินทำกินในชุมชนตนเอง ตลอดจนกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่ภาครัฐไม่เข้ามาแก้ไข
 - 3.6) กังวลในความรู้ในการพัฒนาการเกษตร/ประมงที่ไม่เพียงพอ แมลงหรือสัตว์ทำร้ายผลผลิตทางการเกษตร ความรู้ในการทำประมง การขยายพันธุ์สัตว์น้ำ การอนุรักษสัตว์น้ำที่ถูกต้อง
 - 3.7) กังวลเรื่องการส่งออกผลผลิตทางการเกษตร
 - 3.8) กังวลเรื่องสภาพอากาศที่ส่งผลต่อการทำการเกษตร และสิ่งแวดล้อม ทำให้ผลผลิตมีปัญหาบางปีเสียหายเพราะภัยแล้งหรือฝนตกหนัก
 - 3.9) กังวลต้นทุนในการทำการเกษตร และต้นทุนการผลิตที่สูง
- 4) ผู้นำ
- 4.1) กังวลการไม่ประสานงานของผู้นำ การทำงานในพื้นที่ของผู้นำ แคนนำในหน่วยงานต่าง ๆ ที่ไม่ประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่แท้จริงของชุมชน การไม่ทำงานร่วมกัน
 - 4.2) กังวลการกำหนดนโยบายเพื่อตัวผู้นำเองและกลุ่มผลประโยชน์ ที่ส่งผลต่อความแตกแยกในชุมชนและส่งผลต่อการพัฒนาที่หวังแต่ผลประโยชน์ ไม่ใช่ใจชุมชน เลือกปฏิบัติ ไม่เห็นความสำคัญของทรัพยากร
 - 4.3) กังวลปัญหาทางการเมืองระดับประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ และไม่มีเสถียรภาพ ความไม่มั่นคงทางการเมืองระดับประเทศ
 - 4.4) กังวลคุณภาพของผู้นำ ซึ่งไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีวิสัยทัศน์ โลกและเห็นแก่ตัว
- 5) เศรษฐกิจ
- 5.1) กังวลเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับโลกที่ต้องพึ่งพา ทำให้ไม่มั่นคง เศรษฐกิจของประเทศย่ำแย่และมีความไม่แน่นอน ตลอดจนการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่มีมากขึ้น และอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิต
 - 5.2) กังวลภาวะหนี้สินของประชาชน จนเป็นปัญหาเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนและหนี้สินครัวเรือน
 - 5.3) กังวลการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เงินทุนสำรองและหมุนเวียน
 - 5.4) กังวลค่าครองชีพที่สูงขึ้น
- 6) สุขภาพ ความกังวลในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ที่เป็นโรคระบาด ส่งผลต่อการทำกิจกรรมและส่งผลต่อรายได้ และประสิทธิภาพของแพทย์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัย คนในชุมชนไม่สนใจสุขภาพ และทุกวันนี้มีผู้ป่วยติดเตียงมากขึ้น
- 7) งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 7.1) กังวลขาดงบประมาณในการพัฒนาและไม่ต่อเนื่อง งบประมาณภาครัฐไม่เพียงพอและไม่ถึงชุมชน

7.2) กังวลการประสานแผนงานระหว่างท้องถิ่นกับหน่วยงานระดับรัฐบาลเพื่อพัฒนาในภาพรวม

7.3) งบประมาณล่าช้า และเข้าไม่ถึง จนถึงไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนา

ตาราง 5.7 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นสิ่งที่ห่วงกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	131	11.56
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	120	10.59
3	การประกอบอาชีพ	106	9.36
4	ผู้นำ	97	8.56
5	เศรษฐกิจ	90	7.94
6	สุขภาพ	90	7.94
7	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	89	7.86
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	82	7.24
9	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	59	5.21
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	44	3.88
11	ยาเสพติด / อบายมุข	44	3.88
12	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	34	3.00
13	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	27	2.38
14	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	22	1.94
15	คุณภาพชีวิต	17	1.50
16	ประชากร	17	1.50
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	14	1.24
18	ความสะอาด ภูมิทัศน์	11	0.97
19	การศึกษา	10	0.88
20	ผู้สูงอายุ	10	0.88
21	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	8	0.71

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
22	คุณธรรม/ ศีลธรรม	5	0.44
23	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	3	0.26
24	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	3	0.26

5.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบตามลำดับใน 10 ประเด็น ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน 2) ช่วยดูแลชุมชน / การพัฒนาชุมชน 3) เป็นกระบอกเสียง/ ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ 4) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ 5) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6) การช่วยเหลือกันในชุมชน 7) ไม่สร้างความเดือดร้อน 8) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน 9) รักษาสุขภาพ และ 10) มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ ดังต่อไปนี้

1) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

1.1) การร่วมแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมประชาคม การทำแผนหมู่บ้าน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.2) การเป็นจิตอาสา มีความเสียสละ

1.3) ร่วมในกิจกรรมและสนับสนุน กิจกรรมเพื่อส่วนรวม (ชุมชน วัด โรงเรียน) ประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชน ตามความสามารถ

1.4) การผลักดันงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่

2) ช่วยดูแลชุมชน / การพัฒนาชุมชน

2.1) ดูแล ป้องกันเรื่องยาเสพติด

2.2) จิตอาสาช่วยพัฒนาชุมชน ดูแลความสงบ ความปลอดภัย ให้เป็นหมู่บ้านที่น่าอยู่

2.3) ให้ความรู้ ส่งเสริมอาชีพ จัดตั้งกลุ่ม รวมกลุ่มในชุมชน

2.4) สนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนา

3) เป็นกระบอกเสียง/ ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ

3.1) การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ให้ความรู้ คำแนะนำ ให้คนในชุมชนได้รับรู้

3.2) การประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ (งบประมาณ ข้อมูล ช่องทางการขายสินค้า)

3.3) ชักชวนชาวบ้านในการร่วมกันดำเนินกิจกรรมในชุมชน

3.4) ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยแก่ชุมชน ประชาสัมพันธ์ที่ท่องเที่ยวทาง Social media

3.5) แนะนำให้ความรู้กับเยาวชน

4) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

4.1) เป็นผู้นำที่ดี เอาใจใส่ลูกบ้าน นำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น สืบหาข้อมูล เป็นตัวแทนชาวบ้าน แบ่งปันความรู้ สร้างกลุ่มอาชีพ ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย การจัดหางบประมาณ การทำงาน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน

4.2) เป็นพลเมืองของชุมชน เข้าร่วมประชาคม เข้าร่วมกิจกรรมหมู่บ้าน เข้าร่วมประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน สนับสนุนกิจกรรมที่มีในชุมชน เสียภาษีอย่างถูกต้อง

4.3) ฐานะข้าราชการในพื้นที่ สนับสนุนอาชีพของคนในชุมชน

5) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.1) ช่วยรักษาสภาพแวดล้อม ดูแลป่าชายเลนไม่บุกรุก ไม่จับปลาในฤดูวางไข่ ไม่จับสัตว์น้ำขนาดเล็ก ปลูกต้นไม้ รักษาแหล่งน้ำ

5.2) ประชาสัมพันธ์และรณรงค์เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมกลุ่มในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้คนสนใจเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ตลอดจนลดใช้ถุงพลาสติก มลพิษจากการใช้รถ

5.3) ส่งเสริมการทำการเกษตรเชิงอนุรักษ์ ความคุ้มค่าการใช้อุปกรณ์ในการทำประมง

6) การช่วยเหลือกันในชุมชน เป็นการช่วยเหลือในสถานการณ์เฉพาะหน้า ทำเท่าที่ช่วยเหลือกันได้ ในช่วงที่มีความเดือดร้อนเกิดขึ้นในชุมชน เช่น เกิดภัยพิบัติ พบผู้ด้อยโอกาสก็จะแบ่งปัน เอื้อเฟื้อกันในพื้นที่ ตลอดจนการให้คำปรึกษาหารือ

7) ไม่สร้างความเดือดร้อนโดยปฏิบัติตามกฎหมาย รู้หน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเอง ไม่ก่อปัญหาให้สังคม ไม่เบียดเบียนเอาเปรียบคนอื่น ห่างไกลอบายมุข

8) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน โดยช่วยทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะในชุมชน เก็บขยะในชุมชน ทะเล ลำคลอง และแหล่งท่องเที่ยว

9) รักษาสุขภาพโดยช่วยเหลือในด้านสาธารณสุข สนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนห่างไกลโรคโควิด ช่วยเหลือชาวบ้านที่ป่วยให้ได้รับการรักษาจากโรงพยาบาล มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพคนในชุมชน

10) มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ โดยปลูกฝังความสามัคคี แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ สร้างความสมานฉันท์ สนับสนุนการมีส่วนร่วมในชุมชน ให้ความร่วมมือทุกด้าน

ตาราง 5.8 ข้อมูลจำนวนคำตอบและร้อยละในประเด็นสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	212	21.16
2	ช่วยเหลือชุมชน / การพัฒนาชุมชน	188	18.76
3	เป็นกระบอกเสียง/ ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	161	16.07
4	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	135	13.47
5	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	74	7.39
6	การช่วยเหลือกันในชุมชน	71	7.09
7	ไม่สร้างความเดือดร้อน	63	6.29
8	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	44	4.39
9	รักษาสุขภาพ	34	3.39
10	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	20	2.00

ผลการศึกษาในภาพรวมของจังหวัดจันทบุรี แสดงว่าคนจันทบุรีเห็นภาพตนเองในอดีตว่ายังขาดระบบ สาธารณูปโภคที่ดี เช่น การคมนาคมที่ไม่สะดวก น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคยังไม่ทั่วถึง ขาดไฟฟ้าใช้ และยังขาด ระบบการสื่อสารที่ดี แต่ในปัจจุบันก็มีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพการเกษตร เพราะเป็นแหล่งผลผลิต การเกษตรที่ดี มีประมงพื้นบ้าน และยังเป็นแหล่งทำพลอยของประเทศ ขณะเดียวกัน ชาวจันทบุรียังอยาก จะเห็นอนาคตอีกห้าปีข้างหน้าในเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น การคมนาคมที่สะดวกและมีคุณภาพ ไฟฟ้ามี ความเสถียร น้ำประปาเข้าถึงทุกครัวเรือน และมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตฟรีสำหรับประชาชน ส่วนอีกสิบปี ข้างหน้าอยากเห็นมากที่สุดในเรื่องการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีและคนรุ่นใหม่ ขณะที่ อีกยี่สิบปีข้างหน้าต้องการเห็นระบบสาธารณูปโภคที่ดีอีก เช่นเดียวกันกับอนาคตที่อยากเห็นในอีกห้าปี ข้างหน้า โดยเพิ่มในเรื่องของการใช้พลังงานสะอาดและการวางผังเมืองที่เหมาะสม

ภาพอนาคตดังกล่าวที่ประชาชนในจังหวัดต้องการอยากเห็น ภาครัฐอย่างสำนักงานจังหวัดจันทบุรี และองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี อาจนำไปใช้เป็นแบบร่างเพื่อพัฒนา นโยบายสาธารณะที่สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติและแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจากผลการ สัมภาษณ์ชาวจันทบุรีสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นตามโอกาสต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน และร่วมผลักดันงบประมาณในระดับพื้นที่ ทั้งสองหน่วยงานสามารถใช้โอกาสนี้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ ประชาชนมาเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา นโยบายของจังหวัดที่จัดขึ้นโดยหน่วยงาน องค์กรใดก็ได้ เมื่อมีการ พัฒนาเป็นนโยบายที่แต่ละภาคส่วนเห็นชอบร่วมกันแล้ว ในการดำเนินงานตามนโยบายในภาพรวมชาวจังหวัด จันทบุรียังมีความห่วงกังวลในเรื่องการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่มากที่สุด เช่น การขาดการบูรณาการ

ความล่าช้า การเห็นประโยชน์พวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ข้อบังคับและกฎหมายที่ปฏิบัติจริงไม่ได้ การจัดสรรงบประมาณไม่เท่าเทียม และการขาดความทันสมัยในการทำงาน ซึ่งเป็นความท้าทายต่อเนื่องหลังจากได้มีการพัฒนาเป็นนโยบายของจังหวัดออกมาแล้ว

บทที่ 6

ผลการศึกษาระดับอำเภอ

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลในจังหวัดจันทบุรีที่นำเสนอในบทนี้ เป็นการนำเสนอภาพในระดับอำเภอ โดยกระจายไปใน 76 ตำบล ทั้ง 10 อำเภอของจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย

- 1) อำเภอเมืองจันทบุรี
- 2) อำเภอแก่งหางแมว
- 3) อำเภอขลุง
- 4) อำเภอท่าใหม่
- 5) อำเภอนายายอาม
- 6) อำเภอโป่งน้ำร้อน
- 7) อำเภอมะขาม
- 8) อำเภอสอยดาว
- 9) อำเภอแหลมสิงห์
- 10) อำเภอเขาคิชฌกูฏ

ทั้งนี้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลจากทั้ง 10 อำเภอของจังหวัดจันทบุรี โดยผู้ให้ข้อมูลได้ตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ จำนวน 7 ประเด็น ได้แก่

- 1) สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต
- 2) ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี
- 3) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า
- 4) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า
- 5) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า
- 6) สิ่งที่ยากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น
- 7) สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมทั้งหมด

6.1 อำเภอเมืองจันทบุรี

อำเภอเมืองจันทบุรี ประกอบด้วย 11 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลคมบาง 2) ตำบลคลองนารายณ์ 3) ตำบลจันทนิมิต 4) ตำบลตลาด 5) ตำบลท่าช้าง 6) ตำบลบางกะจะ 7) ตำบลพลับพลา 8) ตำบลวัดใหม่ 9) ตำบลหนองบัว 10) ตำบลเกาะขวาง และ 11) ตำบลแสง โดยเก็บข้อมูลตำบลละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 110 คน ทั้งนี้ ใคร่ขอเสนอผลการศึกษแต่ละประเด็น จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

6.1.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงอดีตในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 20 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ได้รับให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ 1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน 2) การประกอบอาชีพ

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ 5) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ 6) เศรษฐกิจ และ 7) คุณภาพชีวิต ดังนี้

1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ในอดีตการคมนาคมไม่สะดวก เมืองเป็นศูนย์กลาง การจราจรทางน้ำ เดินทางโดยเรือหางยาว เรือแจว และถ้าเป็นถนนมีทางเข้าออกน้อย ถนนเป็นหลุม เป็นถนนลูกรัง และใช้การเดินเท้า การสัญจรขี้นขี่สะดวก เนื่องจากรถยนต์น้อย ส่วนน้ำใช้ น้ำประปายังไม่ถึง น้ำชุมชนเป็นตะกอน ใช้น้ำบ่อ ไฟฟ้าอดีตมีการใช้ตะเกียงแก๊ส ไฟฟ้าดับบ่อย

2) การประกอบอาชีพ ในอดีตเป็นพื้นที่เกษตรกรรม สวนผลไม้ ปลูกผัก ทำนา เลี้ยงสัตว์ อยางพารา ปลูกกล้วย ปลูกฝรั่ง เลี้ยงหมู ปลูกมะม่วง ปลูกมะพร้าว ทำนา นากก ราคาผลผลิตตกต่ำ ดินเปรี้ยว ไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในอดีตเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่สีเขียว สภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์ เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์น้ำ ป่าชายเลนที่สวยงาม อาหารอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์เพียงพอต่อการเกษตร มีแหล่งน้ำธรรมชาติจากเทือกเขา (พลับพลา) ป่าไม้ต้นน้ำมีความอุดมสมบูรณ์

4) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ในอดีตชุมชนไม่มีปัญหาคน พังพาทอาศัย มีการแบ่งปัน เป็นเพื่อนบ้านที่ดีต่อกัน มีความสัมพันธ์แบบพี่น้อง เครือญาติ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

5) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ ในอดีตพื้นที่ลุ่มต่ำ ระบายน้ำได้ไม่ดี มีปัญหาเรื่องการระบายน้ำ น้ำท่วมเมื่อฝนตกหนัก น้ำท่วมขังบางพื้นที่

6) เศรษฐกิจ ในอดีตมีรายได้พอเลี้ยงชีพ เป็นจุดการค้าทางน้ำ มีเศรษฐกิจดีกว่าปัจจุบัน ชุมชนมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

7) คุณภาพชีวิต ในอดีตชุมชนมีความสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประชาชนอยู่ดีกินดี เป็นปาร์ก ไม่มีคนอาศัยอยู่ มีความปลอดภัย ไม่มีอันตราย

ตาราง 6.1 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอเมืองจันทบุรี

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	45	22.50
2	การประกอบอาชีพ	44	22.00
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	28	14.00
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	15	7.50
5	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	13	6.50
6	เศรษฐกิจ	12	6.00
7	คุณภาพชีวิต	12	6.00
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	7	3.50
9	ยาเสพติด/อบายมุข	5	2.50
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	1.50
11	การศึกษา	3	1.50
12	ผู้นำ	2	1.00
13	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	1.00
14	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	1.00
15	ประชากร	2	1.00
16	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.50
17	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	0.50
18	สุขภาพ	1	0.50
19	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	0.50
20	พื้นที่สาธารณะ	1	0.50

6.1.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลภูมิใจในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 21 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมสะดวกสบายขึ้น มีการพัฒนาถนน มีทางเข้าออกหลายทาง มีถนนที่สะดวกต่อการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร มีท่อระบายน้ำในช่องทางหลักและช่องทางรอง เชื้อกันตลิ่งช่วยลดการจราจรตติขัด ไฟฟ้า น้ำประปาสะดวกขึ้น

2) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ มีการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีน้ำใจ ชาวบ้านร่วมมือกันทำงาน สามัคคี ไม่ทะเลาะกัน มีความสงบ มีความเป็นเครือญาติ ช่วยเหลือเกื้อกูล ชุมชนมีความสุข

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พื้นที่อุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่สีเขียว สภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติ น่าอยู่ อากาศบริสุทธิ์ มีภูเขา แหล่งน้ำที่สมบูรณ์ ความสมบูรณ์ของป่าชายเลน น้ำมีปริมาณเพียงพอต่อการใช้สอย แหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ไม่ขาดแคลนน้ำ ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้น้ำไม่เน่าเสีย

4) การประกอบอาชีพ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่ปลูกผลไม้ส่งขายไปต่างประเทศ ผลไม้หลากหลายชนิด มีต้นมังคุด 100 ปี พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการประกอบอาชีพ อีกทั้ง ยังเป็นแหล่งทำพลอยของประเทศ ชาวบ้านมีที่ดินทำกินเป็นหลักแหล่ง มีที่ดินเป็นของตัวเอง

5) ผู้นำ ภูมิใจในการดำเนินงานของผู้นำในชุมชน ผู้นำเข้มแข็ง มีความเสียสละ มีผู้นำที่ดี โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่น ที่ท้องถิ่นให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันดี ให้ความช่วยเหลือปรึกษาปัญหาของหมู่บ้าน ทำให้เกิดความเข้มแข็งของผู้นำ

6) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญที่ภาคภูมิใจ ได้แก่ มีสถานที่ท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมตลอด เช่น คลองภักดีรำไพ วัดไผ่ล้อม ศาลสมเด็จพระเจ้าตาก สวนพฤกษศาสตร์นานาชาติ ป่าชายเลน ร.9 อุตุเรือบ้านเสม็ดงาม หอจดหมายเหตุแห่งชาติ โรงเรียนวัดไผ่ล้อม ศูนย์การเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

7) คุณภาพชีวิต ภูมิใจที่อยู่ดีกินดี ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัย สงบสุข ไม่มีการลักเล็กขโมยน้อย

ตาราง 6.2 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอเมืองจันทบุรี

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	34	17.80
2	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	31	16.23
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	27	14.14
4	การประกอบอาชีพ	21	10.99
5	ผู้นำ	11	5.76
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	11	5.76
7	คุณภาพชีวิต	9	4.71
8	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	9	4.71
9	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	8	4.19
10	เศรษฐกิจ	7	3.66
11	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	5	2.62
12	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	4	2.09
13	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	1.57
14	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	1.05
15	พื้นที่สาธารณะ	2	1.05
16	ผู้สูงอายุ	2	1.05
17	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.52
18	สุขภาพ	1	0.52
19	การศึกษา	1	0.52
20	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.52
21	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.52

6.1.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 23 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 8 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้ถนนในหมู่บ้านไร้ฝุ่น มีการจัดการจราจรที่ดีขึ้น ถนนกว้าง เดินทางสะดวกสบาย ถนนเป็นคอนกรีตทุกเส้น มีไฟส่องสว่างริมถนน มีอินเทอร์เน็ตให้บริการประชาชนฟรี พัฒนาเส้นทางจราจรชุมชนริมน้ำ อำนวยความสะดวกให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยว นำสายไฟลงใต้ดินน้ำประปาไหลเต็มที่

2) การประกอบอาชีพ อยากเห็นจังหวัดเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีคุณภาพ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีสินค้าการเกษตร แปรรูปผลผลิตในพื้นที่ มีตลาดผลไม้ ส่งเสริมการขายผลไม้ในชุมชน เพื่อให้ราคาผลไม้ดีขึ้น ผลไม้มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด เกษตรกรสามารถกำหนดราคาสินค้าเองได้ ตลอดจนการซื้อขายอัญมณีดีเหมือนในอดีต มีการตั้งกลุ่มอาชีพช่วยเหลือกัน มีการจ้างงานมากขึ้น พัฒนาอาชีพในหมู่บ้านให้มีคุณภาพ

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ไม่มีมลพิษ เป็นพื้นที่สีเขียว อากาศบริสุทธิ์ ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่

4) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ อยากเห็นความเจริญด้านการท่องเที่ยว เป็นชุมชนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ การท่องเที่ยวทางน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว (ตำบลพลับพลา) มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวการค้าขายพลอย

5) เศรษฐกิจ อยากเห็นจังหวัดมีความเจริญทางเศรษฐกิจ มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น การค้าขายดีขึ้น ตลาดนัดชุมชนเพื่อขายสินค้าในชุมชน มีตลาดสดในหมู่บ้าน รายได้ของสมาชิกพันเส้นความยากจน

6) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ อยากเห็นการพึ่งพาอาศัยกัน รักใคร่กันเหมือนคนในครอบครัว มีความสามัคคีปรองดอง อยู่กันอย่างมีความสุข มีความเข้าใจกันในคนต่างวัย (เด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ) และไม่ยอมให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว มีความแตกแยกในสังคม

7) คุณภาพชีวิต อยากเห็นประชาชนอยู่ดีกินดี หมู่บ้านปลอดภัย มีความสงบสุข มีกล้องวงจรปิด

8) สุขภาพ อยากเห็นมีระบบสาธารณสุขที่พัฒนา มีความเข้มแข็ง การดูแลสุขภาพตนเองของคนในชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพสต.) มีอุปกรณ์การแพทย์ทันสมัย รับผิดชอบต่อผู้ป่วยฉุกเฉินได้อีกทั้ง จากสถานการณ์โควิด 19 ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงการไม่มีโรคระบาดโควิด 19 ประชาชนมีภูมิคุ้มกันโควิด 19 และเป็นชุมชนอัจฉริยะ (smart community) รองรับโรคระบาดโควิด 19

ตาราง 6.3 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเมืองจันทบุรี

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	27	14.44
2	การประกอบอาชีพ	22	11.76
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21	11.23
4	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	14	7.49
5	เศรษฐกิจ	13	6.95
6	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	13	6.95
7	คุณภาพชีวิต	13	6.95
8	สุขภาพ	9	4.81
9	ยาเสพติด/อบายมุข	9	4.81
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	8	4.28
11	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	7	3.74
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	6	3.21
13	พื้นที่สาธารณะ	5	2.67
14	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	4	2.14
15	การศึกษา	4	2.14
16	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	3	1.60
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	1.60
18	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.53
19	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.53
20	ประชากร	1	0.53
21	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.53
22	ผู้สูงอายุ	1	0.53
23	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	0.53

6.1.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 22 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้จากอาชีพเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ผลผลิตทางการเกษตรได้มาตรฐาน มีตลาดผลไม้ พืชราคาผลผลิตทางการเกษตรหรือการประกันราคาผลผลิต มีพื้นที่ทำการเกษตรปลอดสารพิษ และมีความเป็นเมืองเกษตรกรรม ที่มีแรงงานถูกกฎหมาย ไม่มีการขายที่ดินให้คนต่างชาติ หากนอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรรมควรมีความสามารถในการประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ ด้วย เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพ ส่งเสริมและพัฒนา ฝึกฝนอาชีพให้มั่นคง มีเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ ประชาชนมีงานทำทุกครัวเรือน

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสภาพแวดล้อมที่ดีคงเดิม มีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม เป็นพื้นที่สีเขียว อากาศบริสุทธิ์ อนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์

3) ระบบสาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐาน ต้องการพัฒนาการคมนาคมในหมู่บ้านให้ดีกว่าเดิม การคมนาคมขนส่ง สะดวก พัฒนาระบบจราจร กระจายสาธารณสุขให้ทั่วถึง พัฒนาระบบระบายน้ำเสีย ค่าสาธารณสุขภาคกลาง มีพลังงานสะอาด โซลาร์เซลล์ฟรี

4) เศรษฐกิจ มีรายได้เพิ่มขึ้นในชุมชน เป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่ดี การค้าขายหมุนเวียนในหมู่บ้าน การค้าขายแบบครบวงจร มีการค้าขายในตลาดพลอยทุกวัน ไม่ใช่แค่วันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์

5) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีความเจริญด้านเทคโนโลยีและเข้าถึงในระดับหมู่บ้าน

6) คุณภาพชีวิต มีความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี

7) ความสะอาด ภูมิทัศน์ เป็นหมู่บ้านจัดการขยะแบบครบวงจร พัฒนาภูมิทัศน์ริมแม่น้ำ

ตาราง 6.4 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเมืองจันทบุรี

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	25	16.45
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	19	12.50
3	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	17	11.18
4	เศรษฐกิจ	15	9.87
5	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	14	9.21
6	คุณภาพชีวิต	11	7.24
7	ความสะอาด ภูมิทัศน์	7	4.61
8	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	7	4.61
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	5	3.29
10	ยาเสพติด/อบายมุข	5	3.29
11	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	4	2.63
12	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	1.97
13	สุขภาพ	3	1.97
14	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	3	1.97
15	ผู้สูงอายุ	3	1.97
16	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.32
17	ผู้นำ	2	1.32
18	ประชากร	2	1.32
19	คุณธรรม/ศีลธรรม	2	1.32
20	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.66
21	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	0.66
22	พื้นที่สาธารณะ	1	0.66

6.1.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 22 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยคนรุ่นใหม่ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ศูนย์กลางการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์มีแหล่งน้ำจัดใช้ตลอดปี การจัดการแหล่งน้ำ

2) การประกอบอาชีพ เป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่มีคุณภาพในตลาดโลก มีการพัฒนาด้านการเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ มีความสามารถในการผลิตและส่งออกสินค้าเอง การประกันราคาผลผลิต ชาวบ้านกำหนดราคาผลผลิตได้ มีอาชีพที่มั่นคง ไม่ตกงาน ประชาชนมีอาชีพ ไม่มีการขายที่ดินให้คนต่างชาติ

3) ระบบสาธารณสุขปกศและโครงสร้างพื้นฐาน มีรถไฟความเร็วสูง รถไฟฟ้าผ่านจังหวัด การก่อสร้างเส้นทางสำหรับขนส่งสินค้า การคมนาคมสะดวก สายไฟลงใต้ดิน

4) คุณภาพชีวิต ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดีมีสุข มีความเป็นอยู่ที่ดี และมั่นคง ระบบเตือนภัยในชุมชน เช่น ไฟไหม้ เหตุร้าย ภัยพิบัติ ปลอดภัย ไม่มีอาชญากรรม และมีกล้องวงจรปิด

5) เศรษฐกิจ มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีรายได้ยั่งยืน ชุมชนมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ไม่มีหนี้สิน

6) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ คนในชุมชนมีความร่วมมือกัน สามัคคีต่อกัน อยู่กันอย่างมีความสุข

7) สุขภาพ เข้าถึงระบบสาธารณสุขโดยระบบดิจิทัล การดูแลสุขภาพในทุกกระดับ มีอนามัยในหมู่บ้าน ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดี อยากรได้วัคซีนที่ไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่มีโรคระบาดโควิด 19

ตาราง 6.5 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่อยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเมืองจันทบุรี

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	18	13.24
2	การประกอบอาชีพ	17	12.50
3	ระบบสาธารณสุขปกศและโครงสร้างพื้นฐาน	12	8.82
4	คุณภาพชีวิต	11	8.09
5	เศรษฐกิจ	9	6.62
6	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	9	6.62
7	สุขภาพ	9	6.62
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	8	5.88
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	6	4.41

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	6	4.41
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	5	3.68
12	ผู้นำ	4	2.94
13	ยาเสพติด/อบายมุข	4	2.94
14	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	3	2.21
15	พื้นที่สาธารณะ	3	2.21
16	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	2.21
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	1.47
18	การศึกษา	2	1.47
19	ผู้สูงอายุ	2	1.47
20	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.74
21	ประชากร	1	0.74
22	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	1	0.74

6.1.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากให้เห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 21 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) สุขภาพ ความกังวลเกี่ยวกับโรคระบาดส่งผลกระทบต่อรายได้ การทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น โรคระบาดโควิด 19 และประสิทธิภาพทางการแพทย์

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความกังวลว่า มลพิษทางน้ำและอากาศที่ส่งผลต่อการทำเกษตรกรรม ปัญหาขยะ แหล่งน้ำใช้ในการเกษตรไม่เพียงพอ และการทำหมู่บ้านจัดสรร ทำลายป่าไม้

3) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ มีความกังวลเกี่ยวกับความแตกแยกของคนในชุมชน ความเห็นแก่ตัวของคนในชุมชน ทำให้ขาดความสามัคคี มีความสามัคคีกันน้อยลง ความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของคนในชุมชนส่วนร่วมในการพัฒนา

4) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ มีความกังวลว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ให้ความร่วมมือขาดการวางแผนร่วมกันในการทำงาน การบูรณาการในการพัฒนาระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ การทำงานที่ล่าช้าของหน่วยงานการคอร์รัปชัน การซื้อเสียง

5) ผู้นำ มีความกังวลว่า คณะทำงานไม่ทำงานร่วมกัน ผู้นำไม่มีประสิทธิภาพ ความแตกแยกที่เกิดจากการเลือกตั้งความขัดแย้งทางการเมืองระดับชาติ/ท้องถิ่นส่งผลให้เกิดความแตกแยก และการเมืองระดับประเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนา

6) การประกอบอาชีพ มีความกังวลว่า คนรุ่นใหม่ไม่ทำการเกษตร อาชีพบางอาชีพอาจหายไป (เช่น การทำนา กุ้ง ไข่ขาว มะม่วง) ราคาผลไม้ตกต่ำ ค่าแรงราคาถูก การขายที่ดินให้นายทุน และนักการเมืองท้องถิ่นร่วมมือกับนายทุนกว้านซื้อที่ดินในพื้นที่

7) งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความกังวลว่า งบประมาณจากภาครัฐไม่เพียงพอขาดงบประมาณ

ตาราง 6.6 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอเมืองจันทบุรี

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	สุขภาพ	20	12.99
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	18	11.69
3	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	17	11.04
4	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	16	10.39
5	ผู้นำ	14	9.09
6	การประกอบอาชีพ	12	7.79
7	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	9	5.84
8	ยาเสพติด/อบายมุข	8	5.19
9	ระบบสาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐาน	6	3.90
10	เศรษฐกิจ	6	3.90
11	คุณภาพชีวิต	6	3.90
12	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	4	2.60
13	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	4	2.60
14	ผู้สูงอายุ	3	1.95
15	คุณธรรม/ศีลธรรม	3	1.95
16	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	1.30
17	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	1.30

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
18	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.65
19	การศึกษา	1	0.65
20	ประชากร	1	0.65
21	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	1	0.65

6.1.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 8 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 8 ประเด็นที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุด ตามลำดับ ได้แก่

- 1) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ทั้งในแง่การแสดงความคิดเห็น และเป็นจิตอาสา
- 2) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ โดยเป็นผู้นำชุมชนที่ดี เป็นผู้นำที่เอาใจใส่ลูกบ้าน นำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น การสำรวจข้อมูล และเป็นตัวแทนประชาชน
- 3) ช่วยดูแลชุมชน/การพัฒนาชุมชน โดยการให้ความรู้ ส่งเสริมอาชีพ ให้คำแนะนำ สอดส่องดูแลชุมชน
- 4) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ โดยแจ้งข่าวต่าง ๆ ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ
- 5) การช่วยเหลือกันในชุมชน โดยเท่าที่ทำได้
- 6) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยช่วยรักษาสภาพแวดล้อม รักษาป่าชายเลน ปลูกต้นไม้ ไม่ตัดต้นไม้ที่มีอยู่
- 7) ไม่สร้างความเดือดร้อน
- 8) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน ช่วยทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ ถนนหนทาง

ตาราง 6.7 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอเมืองจันทบุรี

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	35	26.12
2	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	29	21.64
3	ช่วยดูแลชุมชน/การพัฒนาชุมชน	24	17.91
4	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	14	10.45
5	การช่วยเหลือกันในชุมชน	11	8.21

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
6	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10	7.46
7	ไม่สร้างความเดือดร้อน	6	4.48
8	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	5	3.73

6.2 อำเภอลง

อำเภอลง ประกอบด้วย 12 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลลขลุ้ง 2) ตำบลซึ้ง 3) ตำบลตภรม 4) ตำบลตรอกนอง 5) ตำบลตะปอน 6) ตำบลบางชัน 7) ตำบลบ่อ 8) ตำบลบ่อเวฬุ 9) ตำบลมาบไพ 10) ตำบลวังสรรพรส 11) ตำบลวันยาว และ 12) ตำบลเกวียนหัก โดยเก็บข้อมูลตำบลละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 120 คน ทั้งนี้ใคร่ขอเสนอผลการศึกษาแต่ละประเด็น จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

6.2.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงอดีตในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 18 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐาน อดีตการคมนาคมไม่สะดวก ถนนไม่สมบูรณ์ ขาดรถเสียหาย ถนนเป็นลูกรัง ถนนพังช่วงฤดูฝน ฤดูฝนมีฝุ่นมาก การเดินทางลำบาก ไฟฟ้าเข้าไม่ถึง ไฟฟ้าไม่พอใช้ ไม่มีน้ำประปา และน้ำประปาเปรี้ยว

2) การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ที่เป็นการปลูกแบบผสมผสาน เช่นทุเรียน เงาะ มังคุด ทำสวนยางพารา ทำนา ทำประมง การทำเกษตรได้ผลผลิตดี แต่ราคาตกต่ำ และมีการซื้อขายพลอยกันในพื้นที่ มีเหมืองพลอย มีการขุดพลอย

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พื้นที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ ป่าชายเลนและทรัพยากรสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ เป็นเมืองธรรมชาติที่มีความสวยงาม พื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ และด้วยการมองอดีตที่เห็นภาพพัฒนาการมีการกล่าวถึงป่าไม้ถูกบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่าเขาถูกขุดเพื่อหาพลอย ไม่เหลือสภาพเดิม ขาดแคลนน้ำ และแหล่งน้ำทางการเกษตรไม่พอใช้

4) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ มีความใกล้ชิดกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความเอื้ออาทร บ้านเรือนไม่ห่างไกล ไปมาหาสู่กันได้ อยู่กันแบบพี่น้อง มีความร่วมแรง ร่วมใจในกิจกรรมประเพณีในชุมชน ชุมชนมีความสงบ มีความสามัคคี และพัฒนาการตั้งแต่อดีต มีการกล่าวถึงการขาดความสามัคคี ประองตองกันภายในชุมชน แต่ไม่ค่อยมีกิจกรรมร่วมกัน เนื่องจากต้องทำงานหาเงิน

5) เศรษฐกิจ ประชาชนมีความยากจน รายได้ไม่มั่นคง รายได้ไม่พอค่าใช้จ่าย

6) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ ได้แก่ มีน้ำท่วมเป็นบางแห่ง โดยเฉพาะพื้นที่ลุ่มต่ำน้ำท่วม เนื่องจากน้ำทะเลหนุน และท่อระบายน้ำไม่ได้ขนาด

7) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี ได้แก่ ในอดีตไม่มีความทันสมัย ไม่มีการพัฒนา
ขาดความเจริญ ขาดการเข้าถึงข่าวสารจากราชการ

ตาราง 6.8 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอขลุง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	52	22.22
2	การประกอบอาชีพ	51	21.79
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	51	21.79
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	22	9.40
5	เศรษฐกิจ	9	3.85
6	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	9	3.85
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	8	3.42
8	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	5	2.14
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	5	2.14
10	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	5	2.14
11	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	1.28
12	ผู้นำ	3	1.28
13	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	1.28
14	คุณภาพชีวิต	3	1.28
15	สุขภาพ	2	0.85
16	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.43
17	ประชากร	1	0.43
18	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.43

6.2.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลภูมิใจในพื้นที่
ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 19 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็น
แรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ และสามารถพัฒนาได้ ทำให้มีแหล่งอาหารจากทะเลชายฝั่งที่สมบูรณ์ มีน้ำตก มีแหล่งน้ำ มีฝายเก็บน้ำ ตันยางนาร้อยปี ป่าชุมชนที่ได้รับการดูแลจากมูลนิธิชัยพัฒนา และมีหมู่บ้านกลางทะเล ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งไม่มีโรงงาน ไม่มีแหล่งมลพิษ

2) การประกอบอาชีพ ได้แก่ มีการทำสวนยางพารา สวนผลไม้ ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพ มีการปลูกทุเรียน มังคุด เป็นผลไม้เด่น สร้างรายได้ดี ผลไม้ราคาดีมีการส่งออกที่ดีขึ้น เป็นแบบอย่างให้การทำเกษตรแนวอินทรีย์ ชีวภาพ ปลอดภัย มีการพัฒนาและส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต

3) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การคมนาคมสะดวกขึ้น มีถนนคอนกรีต มีถนนที่สามารถติดต่อขนส่งผลผลิตออกสู่ตลาดได้ มีไฟส่องสว่างข้างทาง ระบบสาธารณสุขโรคทันสมัย เริ่มมีไฟฟ้าใช้ ไฟฟ้าเข้าถึง มีน้ำประปาพอใช้

4) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ได้แก่ คนในครอบครัวหันมาใส่ใจกันมากขึ้น ไม่ละเลย ประชาชน อัยาศยดี รู้จักกันหมด มีความสามัคคี รักใคร่ ประองตอง ช่วยเหลืองานในชุมชนกันอย่างดี พึ่งพาตัวเองได้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

5) วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ได้แก่ วัฒนธรรม 2 ศาสนา ศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ 3 วัฒนธรรม พุทธ คริสต์ และญวน โบราณสถาน วัดเก่าแก่ มีประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลาย วัฒนธรรมดีงาม ชุมชนมีวิถีชีวิตและเรื่องราวที่น่าสนใจ (ตะปอน) และมีเรื่องราววิถีชีวิตชาวประมง

6) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นที่รู้จัก สถานที่สำคัญในพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยว โดยในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ น้ำตก ทะเล ป่าชายเลน สัตว์น้ำ มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และวัดสำคัญ ๆ

7) ความสะอาด ภูมิทัศน์ ได้แก่ ได้รับรางวัลเมืองสะอาดตลอดมา เมืองสะอาดระดับประเทศ พื้นที่สะอาด ไม่มีต้นไม้เกะกะ

ตาราง 6.9 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอขลุง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	53	24.65
2	การประกอบอาชีพ	35	16.28
3	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	32	14.88
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	24	11.16
5	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	14	6.51
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	9	4.19
7	ความสะอาด ภูมิทัศน์	7	3.26

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	2.79
9	คุณภาพชีวิต	6	2.79
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	6	2.79
11	เศรษฐกิจ	5	2.33
12	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	5	2.33
13	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	4	1.86
14	ผู้นำ	3	1.40
15	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	0.93
16	สุขภาพ	1	0.47
17	พื้นที่สาธารณะ	1	0.47
18	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.47
19	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.47

6.2.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 22 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากให้มีขนส่งสาธารณะหลากหลายรูปแบบ ถนนที่สะดวกต่อการขนส่งผลผลิต มีถนนที่ดี ถึงทุกบ้าน มีไฟส่องสว่างถนน มีราวกันโค้ง มีสัญลักษณ์จราจร มีไฟฟ้าที่เสถียร ไม่ดับบ่อย มีไฟฟ้าในถนนซอย มีไฟฟ้าส่องสว่าง มีน้ำประปาสะอาดใช้ในครัวเรือน ทุกครัวเรือนเพียงพอ

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำการเกษตรมีใช้อย่างยั่งยืน เพียงพอ มีลำคลองที่มีน้ำสะอาดใช้ทำการเกษตร ลำคลองมีน้ำใช้ตลอด มีฝายกั้นน้ำ สระน้ำ หลาย ๆ จุดในชุมชน แก้ปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำทำการเกษตร มีน้ำเพียงพอต่อการเกษตร มีการปลูกป่าชายเลน ความสมบูรณ์ของป่าชายเลน ทรัพยากรสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ และมีการใช้ประโยชน์จากทุนทรัพยากร เช่น ทะเล พายเรือ การแปรรูปอาหารทะเล สวน ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลป่าไม้ในเขตป่าสงวนในพื้นที่ชุมชน

3) การประกอบอาชีพ พัฒนาวิธีการทำเกษตรให้เหมาะสม มีนวัตกรรมการเกษตรใหม่ ๆ ผลผลิตทางการเกษตรราคาดี มีคุณภาพ มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคา เกษตรรุ่นใหม่คืนถิ่น ส่งเสริมวิถีการทำประมงชาวบ้าน คนในชุมชนได้รับการส่งเสริมอาชีพ ทุกคนมีงานทำ มีการรวมกลุ่มอาชีพ มีแหล่งงานในชุมชน และมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน

4) เศรษฐกิจ ตลาดรองรับสินค้า OTOP ที่สอดคล้องกับสินค้าชุมชน เชื่อมโยงร้านค้าชุมชนสู่ตลาดออนไลน์ พัฒนาศักยภาพสินค้าส่งออก ไม่มีหนี้สินมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

5) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมีการประสานความร่วมมือกับท้องถิ่นใกล้เคียงในการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในอำเภอมีเอกลักษณ์ของหมู่บ้านที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (บางชั้น) ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน

6) คุณภาพชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่อย่างเป็นสุข อยู่ดีกินดี คุณภาพชีวิตดีตามนโยบายรัฐ มีกล้องวงจรปิด มีไฟส่องสว่าง

7) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต มีสัญญาณโทรศัพท์ ตลอดจนมีเทคโนโลยีเข้ามาในหมู่บ้าน

ตาราง 6.10 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอขลุง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	57	24.36
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	39	16.67
3	การประกอบอาชีพ	37	15.81
4	เศรษฐกิจ	11	4.70
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	11	4.70
6	คุณภาพชีวิต	10	4.27
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	9	3.85
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	7	2.99
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	6	2.56
10	สุขภาพ	6	2.56
11	ยาเสพติด/อบายมุข	6	2.56
12	ผู้นำ	5	2.14
13	ความสะอาด ภูมิทัศน์	5	2.14
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	5	2.14
15	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	4	1.71
16	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	4	1.71

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
17	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	4	1.71
18	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	2	0.85
19	พื้นที่สาธารณะ	2	0.85
20	การศึกษา	2	0.85
21	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.43
22	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	1	0.43

6.2.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 23 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่สุดที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ อยากให้คนรุ่นใหม่สานต่ออาชีพจากครอบครัว เกษตรกรรวมกลุ่มกันเป็นผู้ประกอบการ มีความสามารถในการแข่งขัน มีมาตรฐานการผลิต มีสินค้าทาง มีสินค้าด้านเกษตรของคนจันทบุรีเอง พัฒนาการทำการเกษตรให้เหมาะสมกับตลาด เพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรราคาดี ในแง่การตลาด ไม่อยากให้มีตัวแทนจากพื้นที่อื่นมาตั้งล้งผลไม้ ศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตร ความรู้ด้านการแปรรูป การเกษตร คงอาชีพพื้นถิ่นเอาไว้ และรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม วิธีการทำประมงพื้นบ้าน หมูบ้านไร่ แผ่นดิน พัฒนาอาชีพที่เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน มีการประกอบอาชีพที่ดีขึ้น มีเอกสารสิทธิ์ในที่อยู่และที่ดินทำกิน (ประมงพื้นบ้าน) ส่วนอาชีพอื่น ๆ อยากให้ทุกคนมีงานทำ ไม่มีปัญหาว่างงาน มีอาชีพที่สามารถเลี้ยงดูครอบครัว

2) ระบบสาธารณสุขปกศและโครงสร้างพื้นฐาน มีระบบรกรางขนส่งประชาชน บริการรกรสาธารณสุขที่มีเวลาชัดเจน ระบบขนส่งมีประสิทธิภาพ ถนนที่มีคุณภาพ เดินทางสะดวก ครอบคลุมทุกพื้นที่ มีไฟส่องสว่าง ถนน ออกแบบผังเมืองอย่างเป็นระบบ มีการกระจายพลังงานไฟฟ้าอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ มีประปาใช้ เป็นน้ำประปาที่ใสสะอาด

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่สีเขียว ทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์น้ำมีความอุดมสมบูรณ์ ความสมบูรณ์ของทะเลธรรมชาติ อากาศดี ไร่ลพิษ มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการใชพลังงานสะอาด ใช้กังหันลม โซลาร์เซลล์ พัฒนาแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบ แหล่งน้ำการเกษตรมีใช้อย่างยั่งยืน มีแหล่งน้ำเพียงพอใช้ในการเกษตร มีน้ำสะอาดในคลองไว้ใช้ทั้งปี ป่าชายเลนต้องไม่ถูกบุกรุกทำลาย และมีสภาพแยะไปกว่าเดิม ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม และการออกแบบวัสดุสิ่งปลูกสร้างให้ตอบโจทยในระยะยาว

4) คุณภาพชีวิต มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน มีสวัสดิการในชุมชนเข้มแข็ง เป็นชุมชนที่มีความปลอดภัย มีกล้องวงจรปิดในหมู่บ้านเพื่อความปลอดภัย ไม่มีการลักเล็กขโมยน้อย

5) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ อยากให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเพณีพื้นบ้าน วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติบนฐานประวัติศาสตร์ มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิต (ตะปอน) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (บางชั้น) ให้มีการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่ดี และมีเครือข่ายการท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีอินเทอร์เน็ตทุกหลังคาเรือน อินเทอร์เน็ตฟรี เสี่ยงตามสายประชาสัมพันธ์ พัฒนาให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ปัจจุบัน มีห้างสรรพสินค้าหลากหลาย มีความก้าวหน้าไม่ล้าหลัง

7) เศรษฐกิจ อยากให้เศรษฐกิจดี มีรายได้ในครัวเรือนมากขึ้น ไม่มีหนี้สิน มีเงินทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ มีเศรษฐกิจพอเพียง เป็นศูนย์กลางการค้าด้านการเกษตร ประมง และการท่องเที่ยว รวบรวมสินค้าประจำจังหวัดสู่ตลาดออนไลน์

ตาราง 6.11 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยอยากเห็นในพื้นที่ อำเภอขลุง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	35	18.13
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	29	15.03
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	29	15.03
4	คุณภาพชีวิต	16	8.29
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	11	5.70
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	11	5.70
7	เศรษฐกิจ	9	4.66
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	7	3.63
9	สุขภาพ	7	3.63
10	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	6	3.11
11	ยาเสพติด/อบายมุข	6	3.11
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	5	2.59
13	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	4	2.07
14	การศึกษา	4	2.07
15	ผู้นำ	3	1.55
16	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	1.55

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	1.04
18	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.52
19	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	0.52
20	พื้นที่สาธารณะ	1	0.52
21	ประชากร	1	0.52
22	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.52
23	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	1	0.52

6.2.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 22 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่สีเขียว ไม่มีสารพิษที่เป็นอันตราย อุดมสมบูรณ์ ทั้งดิน น้ำ อากาศ มีพื้นที่ป่าไม้มากขึ้น มีความหลากหลายทางชีวภาพและดีขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ มีเจ้าหน้าที่ดูแลป่าไม้ทั่วถึง มีน้ำสะอาดไว้อุปโภคบริโภค แหล่งน้ำการเกษตรมีใช้อย่างยั่งยืน มีน้ำเพียงพอสำหรับการเกษตร ไม่มีโรงงาน

2) การประกอบอาชีพ อยากเห็นแหล่งเกษตรกรรมที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด ควบคุมราคาสินค้าทางการเกษตร ทำเกษตรแบบสมัยใหม่ ใช้แรงงานเครื่องจักรแทนคน เป็นต้นฉบับการทำเกษตรพอเพียงให้คนมาเรียนรู้ มีสิ่งมารับซื้อทุเรียนมังคุดเพิ่มขึ้น ทุกคนมีงานทำ ไม่มีปัญหาว่างงาน ประชาชนมีอาชีพ มีอาชีพที่มั่นคง มีตลาดนัดชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้ แลกเปลี่ยนสินค้า ทุกคนมีที่ดินทำกิน และมีเอกสารสิทธิ์

3) ระบบสาธารณสุขภาคและโครงสร้างพื้นฐาน มีขนส่งมวลชนที่รวดเร็วปลอดภัย เชื่อมต่อไปยังจังหวัดอื่น ๆ เช่น รถไฟความเร็วสูง มีระบบสาธารณสุขที่มั่นคง มีการคมนาคมที่สะดวก มีไฟฟ้าส่องสว่างตลอดเส้นทาง มีเครื่องหมายจราจร และสัญญาณไฟจราจร การผลิตไฟฟ้าในชุมชน และการใช้โซลาร์เซลล์

4) เศรษฐกิจ มีรายได้มั่นคง ไม่มีหนี้สิน มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี ใช้ชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งตัวเองได้ มีกลุ่มแปรรูป กลุ่มพาณิชย์

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ มีความสามัคคี ประองตอง ช่วยเหลือกัน มีความเข้มแข็งเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่มีการแบ่งสีแบ่งกลุ่ม วิถีชีวิตแบบเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กลับคืนมา มีความสัมพันธ์ที่ดี ไม่เอาเปรียบ

6) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ อยากให้ส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า โดยใช้วัตถุดิบในชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติได้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในสังคมผู้สูงอายุ

มีการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนมีส่วนร่วม

7) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีเทคโนโลยีในพื้นที่ เข้าถึงชุมชน มีการพัฒนาตามยุคสมัยทันโลก ทันเหตุการณ์

ตาราง 6.12 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอขลุง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	29	17.58
2	การประกอบอาชีพ	20	12.12
3	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	18	10.91
4	เศรษฐกิจ	13	7.88
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	13	7.88
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	13	7.88
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	11	6.67
8	สุขภาพ	8	4.85
9	คุณภาพชีวิต	7	4.24
10	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	5	3.03
11	ผู้นำ	4	2.42
12	ความสะอาด ภูมิทัศน์	4	2.42
13	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	4	2.42
14	การศึกษา	4	2.42
15	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.21
16	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	1.21
17	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2	1.21
18	ยาเสพติด/อบายมุข	2	1.21
19	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.61
20	พื้นที่สาธารณะ	1	0.61
21	ประชากร	1	0.61
22	ผู้สูงอายุ	1	0.61

6.2.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อสภาพอนาคตที่อยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 23 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 8 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กังวลความเสื่อมโทรมของธรรมชาติ ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง การพัฒนาในพื้นที่ป่าสงวนทำได้ยาก กลัวนายทุนเข้ามาในพื้นที่ป่าชุมชน (ตำบลมาบไฟ) ทรัพยากรธรรมชาติ ถูกทำลาย คนในชุมชนไม่ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากร ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มแต่ แหล่งน้ำมีเท่าเดิม การทำลายป่าต้นน้ำ ขาดพื้นที่กักเก็บน้ำ

2) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ กังวลเรื่องความสามัคคีปรองดองของคนในชุมชน ความไม่เข้าใจกัน ความเห็นแก่ตัว การไม่เสียสละ ความแตกแยกของคนในชุมชน

3) ผู้นำ กังวลเรื่องผู้นำท้องถิ่นไม่ประสานกับท้องถิ่นใกล้เคียง ผู้นำท้องถิ่นไม่แก้ไขปัญหาที่แท้จริงของ ชุมชน การกำหนดนโยบายเพื่อตัวเองและกลุ่มผลประโยชน์ ผู้นำเห็นแก่ตัว การบริหารประเทศ ผู้นำประเทศ และโครงการนี้ก็วิชาการ วิจัย ที่ใช้ชาวบ้านเป็นเครื่องมือ ไม่ได้มีส่วนร่วมที่แท้จริง

4) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ กังวลความสม่ำเสมอในการทำงาน เพื่อกระตุ้นคนในชุมชน การขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เล่นพรรค เล่นพวก การไม่ให้ความร่วมมือ การสร้างความเข้าใจของภาครัฐ และหน่วยงานต่าง ๆ กับชุมชน การจัดการโครงการ/กิจกรรม หลังจากที่ภาครัฐไม่ได้ดำเนินการต่อ ไม่มั่นใจ ในการทำงานของรัฐ ภาครัฐไม่ให้ความสนใจการคอร์รัปชัน เห็นแก่ประโยชน์ของพวกพ้อง ไม่คำนึงถึงส่วนรวม

5) ยาเสพติด/อบายมุข กังวลการพนัน และอบายมุขอื่น ๆ ปัญหายาเสพติด กฎหมายไม่รุนแรง มีหน่วยราชการเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

6) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน กังวลเรื่องไม่มีไฟส่องสว่างข้างถนน คุณภาพของ น้ำประปา

7) เศรษฐกิจ กังวลเรื่องเศรษฐกิจตกต่ำ ไม่นั่นคง ประชาชนมีหนี้สิน มีผู้ยากไร้

8) งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กังวลเรื่องไม่มีแกนหลักในระดับจังหวัดเพื่อประสาน แผนงานระหว่างท้องถิ่นเพื่อรับงบประมาณจากรัฐบาลเพื่อการพัฒนาในภาพรวม งบประมาณไม่เพียงพอ และไม่ถึงชุมชน

ตาราง 6.13 ข้อมูลร้อยละความกังวลของ ผู้ให้ข้อมูล อำเภอขลุง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21	12.57
2	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	17	10.18
3	ผู้นำ	17	10.18
4	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	16	9.58

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
5	ยาเสพติด/อบายมุข	14	8.38
6	ระบบสาธารณสุขภาคและโครงสร้างพื้นฐาน	10	5.99
7	เศรษฐกิจ	10	5.99
8	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	10	5.99
9	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	8	4.79
10	การประกอบอาชีพ	6	3.59
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	6	3.59
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	5	2.99
13	สุขภาพ	4	2.40
14	ประชากร	4	2.40
15	ผู้สูงอายุ	4	2.40
16	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	3	1.80
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	1.80
18	การศึกษา	3	1.80
19	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	1.20
20	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.60
21	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	0.60
22	คุณภาพชีวิต	1	0.60
23	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	1	0.60

6.2.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 10 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เข้าร่วมการประชุม เข้าร่วมกิจกรรมหมู่บ้านตามสมควร มีความเสียสละ จิตอาสา ทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม เข้าร่วมประเพณีที่สำคัญของชุมชน และสนับสนุนกิจกรรม

2) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ เข้าร่วมการประชุม เข้าร่วมกิจกรรมหมู่บ้านตามสมควร เข้าร่วมประเพณีที่สำคัญของชุมชน สนับสนุนกิจกรรมของชุมชน

3) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมให้คนที่มีความสามารถไปช่วยพัฒนาเมือง เชื่อมโยงการเรียนรู้หลายภาคส่วน ชักชวนให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม วางแผนการพัฒนาร่วมกับชาวบ้าน พุดคุย เจรจาหาข้อสรุป ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร การถ่ายทอดความรู้ที่ตัวเองมี ประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ ผู้นำชุมชน ประชาชน ประชาสัมพันธ์วิถีชีวิต (หมู่บ้านไร้แผ่นดิน) ออกสู่สายตาคนนอก

4) การช่วยเหลือกันในชุมชน สสำรวจความเป็นอยู่ของแต่ละคนว่ามีความเดือดร้อนอะไร พร้อมช่วยเหลือเมื่อเดือดร้อน

5) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รณรงค์เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมกลุ่มในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดใช้ถุงพลาสติก

6) ช่วยดูแลชุมชน/การพัฒนาชุมชน ดูแลสอดส่องเรื่องยาเสพติด

7) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน โดยรณรงค์เรื่องการรักษาความสะอาด

ตาราง 6.14 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอขลุง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	41	29.93
2	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	22	16.06
3	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	21	15.33
4	การช่วยเหลือกันในชุมชน	16	11.68
5	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10	7.30
6	ช่วยดูแลชุมชน/การพัฒนาชุมชน	10	7.30
7	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	5	3.65
8	ไม่สร้างความเดือดร้อน	5	3.65
9	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	4	2.92
10	รักษาสุขภาพ	3	2.19

6.3 อำเภอกำแพงแสน

อำเภอกำแพงแสน ประกอบด้วย 14 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลคลองขุด 2) ตำบลตะกาดเง้า 3) ตำบลทุ่งเบญจา 4) ตำบลท่าใหม่ 5) ตำบลบ่อพุ 6) ตำบลพลอยแหวน 7) ตำบลยายร้า 8) ตำบลรำพัน 9) ตำบลสองพี่น้อง 10) ตำบลสีพยา 11) ตำบลเขาบายศรี 12) ตำบลเขาหัว 13) ตำบลเข้าแก้ว และ 14) ตำบลโฆมง โดยเก็บข้อมูลตำบลละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 140 คน ทั้งนี้ ใคร่ขอนำเสนอผลการศึกษแต่ละประเด็น จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

6.3.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงอดีตในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 15 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวนยาง ทำไร่กาแฟ มันสำปะหลัง สวนพริกไทย พื้นที่ไม่เหมาะต่อการเกษตร ราคาปุ๋ยแพง ราคาผลิตตกต่ำ สินค้าเกษตรราคาถูก สินค้าเกษตรไม่มีตลาดรองรับ ราคาสินค้าเกษตรไม่ดีเท่าที่ควร ในส่วนอาชีพประมง เคยทำนากุ้ง หลังเลิกทำให้นากุ้งกลายเป็นพื้นที่ว่าง ผลผลิตการประมงดี และมีการทำเหมืองพลอย

2) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ในอดีตคมนาคมไม่สะดวก ถนนลูกรัง ไม่มีขนส่งสาธารณะ ถนนไม่มีแสงสว่าง การเดินทางสะดวก น้ำไม่พอใช้ ประปาไม่สะดวก ไม่มีไฟฟ้า ไฟดับบ่อย ระบบบริหารจัดการสาธารณูปโภคไม่ดีเท่าที่ควร

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในอดีตมีป่าชายเลนเป็นแหล่งสร้างรายได้ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ มีพื้นที่สีเขียว ทุกครัวเรือนมีบ่อน้ำ สภาพดินเปรี้ยว และเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำ (ตำบลสองพี่น้อง) เป็นป่ารกปนภูเขา เป็นพื้นที่น้ำเค็มเข้าถึงบางส่วน ขาดแคลนน้ำจืด

4) เศรษฐกิจ ในอดีตเศรษฐกิจในชุมชนไม่ดี ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ อยู่กันแบบยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ชาวบ้านส่วนใหญ่ยากจน

5) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแหล่ง มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงความเชื่อ

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีความเจริญน้อย ไม่ห่างไกลจากตัวเมืองเท่าไร ไม่ค่อยมีการพัฒนา ความลำบากในการติดต่อสื่อสาร

7) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐไม่เอาใจใส่ เข้าถึงหน่วยงานรัฐยาก

ตาราง 6.15 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอท่าใหม่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	23	28.75
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	19	23.75
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9	11.25
4	เศรษฐกิจ	5	6.25
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	4	5.00
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	4	5.00
7	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	3.75
8	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	3	3.75
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	2.50
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	2.50
11	การศึกษา	2	2.50
12	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.25
13	สุขภาพ	1	1.25
14	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.25
15	พื้นที่สาธารณะ	1	1.25

6.3.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลภูมิใจในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 13 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ มีการทำการเกษตรผสมผสาน ราคาผลไม้มันดีขึ้น เป็นศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเกษตร การปลูกผลไม้ที่ตลาดต้องการ พื้นที่เกษตรมีความอุดมสมบูรณ์ มีการส่งออกต่างประเทศ มีช่องทางการขายที่หลากหลาย เช่น ขายออนไลน์ เป็นแหล่งผลิตสินค้าทางการเกษตรที่มีคุณภาพ มีตลาดขายผลผลิตสินค้าเกษตรที่มีชื่อเสียง ทำเกษตรเป็นของตัวเอง เป็นศูนย์รวมของการซื้อขายทุเรียนเพื่อส่งออก มีการจัดการทางประมงที่ดี มีอาณาเขตทางการประมงที่ชัดเจน ชาวบ้านหันมาทำนากุ้งที่ทำงานใกล้ถนนและสาธารณสุขโรค ชาวบ้านมีอาชีพ ชาวบ้านมีอาชีพเสริม และมีการทำเหมืองพลอย

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีพื้นที่สีเขียว สภาพแวดล้อมดี ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ ภูมิใจในทะเล ความอุดมสมบูรณ์ของอาหาร อากาศดี ไม่มีมลพิษ มีอาหารอุปโภคบริโภค มีแร่ธาตุและอัญมณีในดิน มีพลอย มีการพัฒนาแหล่งน้ำ ขุดลอกคูคลอง มีอ่างเก็บน้ำ (ตำบลทุ่งเบญจา) มีน้ำ

ใช้สมบุรณ์ มีแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น มีโครงการแก้มลิง (ตำบลโขมง) มีเขื่อน (ตำบลโขมง) คลองส่งน้ำ ไม่เป็นเขตอุตสาหกรรม

3) ระบบสาธารณสุขปกเอบและโครงสร้างพื้นฐาน ถนนทุกสายเป็นถนนคอนกรีต ถนนมีไฟแสงสว่างครบทุกที่ ถนนหนทางสะดวก มีถนนเพิ่มขึ้น มีประปาหมู่บ้านแล้ว มีไฟฟ้าใช้ครบทุกบ้าน และมีระบบสาธารณสุขปกเอบที่ดีขึ้น

4) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ มีความสามัคคีในหมู่บ้าน การช่วยเหลือกันและกันของคนในหมู่บ้าน อยู่กันแบบญาติพี่น้อง อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

5) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างอาชีพให้คนในชุมชน มีแหล่งท่องเที่ยวที่ดี เช่น น้ำตกสี่พันยา วัดคลองทราย ศูนย์ฯ คังกระเบน สะพานท่าเทียบเรือ/ปะการังน้ำตื้น จุดชมวิว โบสถ์สีน้ำเงิน มีพระนอนที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออก มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ชื่อดัง (ตำบลพลอยแหวน) สถานที่เก่าแก่ (โรงเรียนวัดหนองหงส์) สวยงามและประณีต มีแหล่งเรียนรู้เรื่องอัญมณี สนามบินท่าใหม่ทำฝนหลวงช่วยเหลือเกษตรกร และแหล่งเรียนรู้วัตถุโบราณ (ตำบลเขาแก้ว)

6) เศรษฐกิจ การท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น มีรายได้ที่ดี ประชาชนมีรายได้

7) ผู้นำ ผู้นำช่วยกันพัฒนาชุมชน และมีการเปลี่ยนนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

ตาราง 6.16 ความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอท่าใหม่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	14	18.18
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14	18.18
3	ระบบสาธารณสุขปกเอบและโครงสร้างพื้นฐาน	9	11.69
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	9	11.69
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	9	11.69
6	เศรษฐกิจ	5	6.49
7	ผู้นำ	4	5.19
8	คุณภาพชีวิต	4	5.19
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	3.90
10	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	3.90
11	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	1.30
12	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	1.30
13	พื้นที่สาธารณะ	1	1.30

6.3.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 18 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ การเกษตรมั่นคง อุดมสมบูรณ์ ยังยืนด้วยเกษตรอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี มีเทคโนโลยีการทางการเกษตร มีตลาดขายสินค้าเกษตรที่มีชื่อเสียง ผลผลิตมีคุณภาพเพื่อการส่งออก เป็นศูนย์กลางการเกษตร เป็นตลาดผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก เป็นแหล่งผลไม้ที่คนรู้จักทั่วโลก ลูกหลานกลับมาทำการเกษตร กลับมาพัฒนาสินค้าทางการเกษตร นำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาการเกษตร อีกทั้ง ส่งเสริมการประมง ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการประมง มีตลาดซื้อขายสินค้าประมง ชาวบ้านมีอาชีพเสริม การแก้ไขปัญหารายได้ ทุกคนมีอาชีพ มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

2) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวเยอะ ๆ คงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่สวยงาม มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม สืบสานศาสนาพุทธ

3) ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน ขยายถนน มีไฟส่องสว่างตามถนน ทำถนนเพิ่ม ถนนคอนกรีต/ถนนลาดยาง ระบบคมนาคมที่สะดวก มีรถไฟ รถไฟฟ้า รถไฟความเร็วสูง มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ร่องน้ำทิ้งทั่วหมู่บ้าน มีประปาหมู่บ้าน ถังน้ำสำรองสำหรับประปา มีระบบสาธารณสุขปลอดภัย ไฟฟ้าเข้าถึงพื้นที่ทำการเกษตร

4) เศรษฐกิจ มีนักท่องเที่ยวมากขึ้น เศรษฐกิจดีขึ้น ไม่มีหนี้สิน มีธนาคารรองรับการค้าในชุมชน ค่าขายดี มีตลาดในชุมชนให้คนในชุมชนได้ค้าขาย มีรายได้ดีกว่าเดิม ปราศจากความยากจน

5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดูแลสภาพแวดล้อมให้ดีเหมือนเดิม มีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นที่สีเขียว ไม่มีสิ่งก่อสร้างที่สร้างมลพิษให้กับชุมชน มีระบบชลประทาน มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร มีระบบจัดการน้ำที่ดีขึ้น ทำแก้มลิงเป็นเขื่อน

6) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ อยากให้ชุมชนมีความสามัคคี ช่วยเหลือกัน อยากเห็นคนไม่เห็นแก่ตัว อยู่ร่วมกันดีไม่ทะเลาะเบาะแว้ง สามารถแยกแยะเรื่องการเมืองออกจากความสัมพันธ์ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

7) ความสะอาด ภูมิทัศน์ ชายหาดสะอาดไม่มีขยะ ชุมชนสะอาด มีระบบการจัดการความสะอาดที่ดี สองข้างทางถนนสวยงาม

ตาราง 6.17 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอท่าใหม่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	15	17.44
2	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	13	15.12
3	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	11	12.79
4	เศรษฐกิจ	8	9.30
5	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7	8.14
6	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	5	5.81
7	ความสะอาด ภูมิทัศน์	4	4.65
8	คุณภาพชีวิต	4	4.65
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	3.49
10	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	3	3.49
11	สุขภาพ	2	2.33
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	2.33
13	พื้นที่สาธารณะ	2	2.33
14	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	2	2.33
15	ยาเสพติด/อบายมุข	2	2.33
16	ผู้นำ	1	1.16
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.16
18	การศึกษา	1	1.16

6.3.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 17 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ อยากเห็นมีนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางเกษตร มีเครื่องจักรที่ทันสมัย นำเทคโนโลยีมาใช้แทนแรงงาน ลดปัญหาขาดแคลนแรงงาน ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านเทคโนโลยี

ใหม่ ๆ ราคาผลผลิตทางการเกษตรดี เป็นแหล่งส่งออกผลไม้รายใหญ่ของโลก มีการรองรับผลผลิตที่แน่นอน เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาหารปลอดภัย ขายสินค้าเกษตรโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง เป็นศูนย์กลางการเกษตร มีการคิดค้นเพื่อให้ทุเรียนมีผลผลิตตลอดทั้งปี ทำเกษตรปลอดภัย และด้านอาชีพประมง อยากรู้เห็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางประมง ส่งเสริมตลาดสินค้าประมง ส่งออกสินค้าประมง วิจัยแก้ปัญหาเรื่องโรคของสัตว์น้ำ ส่วนอาชีพอื่น ๆ อยากรู้เห็นประชาชนในพื้นที่มีอาชีพที่ยั่งยืน มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เสริมจากการเกษตร มีอาชีพรองรับคนรุ่นใหม่

2) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาถนนให้ดีขึ้น ไฟส่องสว่างตามถนน ถนนครอบคลุมทุกพื้นที่ มีสัญญาณไฟจราจร มีรถไฟ สนามบินนานาชาติ พัฒนาไฟฟ้า ประปาให้ดีขึ้น มีโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยว มีประปาหมู่บ้าน มีการจัดสรรสาธารณูปโภคดีขึ้น ไฟฟ้าเข้าถึงพื้นที่ทำการเกษตร

3) คุณภาพชีวิต ประชาชนกินดีอยู่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชุมชนเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม ปราศจากสารเคมี ที่ดินไม่เสื่อมโทรม มีแหล่งน้ำของชุมชน มีระบบจัดการน้ำ มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร ไม่อยากมีเหมืองและโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่

5) เศรษฐกิจ มีนักท่องเที่ยวมากขึ้น เศรษฐกิจดีขึ้น ไม่มีหนี้สิน เศรษฐกิจมั่นคง อยากรู้ให้ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ค่าขายดี ประชาชนมีรายได้

6) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ สถานที่ท่องเที่ยวพัฒนาขึ้น ส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบครบวงจร หมู่บ้านเป็นที่รู้จัก

7) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี

ตาราง 6.18 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ต้องการเห็นในพื้นที่ อำเภอท่าใหม่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	12	18.46
2	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	8	12.31
3	คุณภาพชีวิต	8	12.31
4	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	9.23
5	เศรษฐกิจ	5	7.69
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	5	7.69
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	3	4.62
8	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	4.62

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
9	ยาเสพติด/อบายมุข	3	4.62
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	3.08
11	สุขภาพ	2	3.08
12	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	3.08
13	การศึกษา	2	3.08
14	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	1.54
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.54
16	พื้นที่สาธารณะ	1	1.54
17	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	1	1.54

6.3.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 14 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) คุณภาพชีวิต อยากเห็นประชาชนกินดีอยู่ดี ประชาชนมีความมั่นคงไม่ลำบาก สามารถพึ่งตนเองได้ มีฐานะการเงินที่มั่นคง ไม่มีปัญหาอาชญากรรม

2) การประกอบอาชีพ ประชาชนในหมู่บ้านมีกระบวนการผลิตที่ทันสมัย แหล่งผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดเป็นศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร สินค้าเกษตร (ผลไม้) มีคุณภาพ ผลไม้มีชื่อเสียง ยอมรับในคุณภาพผลผลิต เป็นแหล่งส่งออกผลไม้ ทำการเกษตรชีวภาพ เกษตรปลอดภัย ลดใช้สารเคมี ราคาสินค้าเกษตรมีราคาสูง ไม่โดนกดราคา ลดปัญหาขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร มีระบบขนส่งสินค้าทางการเกษตร มีการเกษตรที่เหมาะสมในตลาดโลก มีตลาดต่างประเทศ คนรุ่นใหม่หันมาทำ การเกษตร รักษาพื้นที่เกษตรไว้ ชาวบ้านมีอาชีพมั่นคง ทุกคนมีอาชีพ

3) ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน มีถนนที่ดี การเดินทางที่สะดวก มีรถไฟฟ้า สนามบิน ระบบสาธารณสุขปลอดภัยที่ดี เสรีสมบูรณ์ ครบครัน มีการผลิตไฟฟ้า (โซลาร์เซลล์) แจกจ่ายให้ชุมชน

4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมอุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่สีเขียว มีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ และมีระบบจัดการที่ดีขึ้น มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร ไม่อยากมีเหมืองและโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่

5) ความสะอาด ภูมิทัศน์ อยากเห็นชุมชนสะอาด ชายหาดสะอาดไม่มีขยะ

6) เศรษฐกิจ ชาวบ้านไม่มีหนี้สิน เศรษฐกิจมั่นคง อยากให้ใช้เศรษฐกิจพอเพียง มีร้านค้า มีความเท่าเทียมกันด้านรายได้ มีรายได้สูง มีรายได้ตลอดทั้งปี

7) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ อยากรู้ประชาชนมีความเท่าเทียมกัน การร่วมมือกันของคนในชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา กล้าออกความคิดเห็น ยอมรับเสียงส่วนมากได้ เป็นต้นแบบสินค้า OTOP

ตาราง 6.19 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยกมาให้เห็นในพื้นที่ อำเภอกาบัง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	คุณภาพชีวิต	10	16.39
2	การประกอบอาชีพ	8	13.11
3	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	8	13.11
4	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	8	13.11
5	ความสะอาด ภูมิทัศน์	5	8.20
6	เศรษฐกิจ	4	6.56
7	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	4	6.56
8	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	4.92
9	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	3	4.92
10	ผู้นำ	2	3.28
11	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	3.28
12	การศึกษา	2	3.28
13	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.64
14	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.64

6.3.6 สิ่งที่ยกมาที่ห่วงกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากให้เห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านห่วงกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 18 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 8 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ กังวลราคาผลไม้ตกต่ำ การถูกเอาเปรียบ (กดราคา) คุณภาพสินค้าทางการเกษตรไม่เป็นที่ยอมรับ การใช้สารเคมี การปลูกพืชตามกระแส (ทุเรียน) จำนวนมากทำให้ราคาตก

ในอนาคตคู่แข่งมีมาตรฐานที่ดีกว่า ไม่มีหน่วยงานช่วยเหลือเกษตรกร ไม่มีคนรุ่นใหม่มาทำการเกษตร นายทุน
กว้านซื้อที่ดินและการขายที่ทำกินในชุมชน

2) เศรษฐกิจ การพึ่งพาต่างประเทศ การเข้าถึงเงินทุน ชาวบ้านมีหนี้สิน เศรษฐกิจของประเทศย่ำแย่
และความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น การขาดแหล่งเงินทุนสำรองและเงินหมุนเวียน
คนไม่ตื่นตัวเรื่องรายได้เสริม

3) ผู้นำ การบริหารงานของรัฐบาล ผู้นำไม่มีประสิทธิภาพ ผู้นำไม่มีวิสัยทัศน์ ปัญหาการเมือง
การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ความเห็นแก่ตัวของนักการเมือง

4) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ กังวลเรื่องการเอาใจใส่จากทางภาครัฐ ข้อบังคับ กฎหมายต่าง ๆ
ที่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง หน่วยงานรัฐมีข้อกำหนดมากเกินไป กลไกภาครัฐไม่เอื้อต่อการพัฒนา ความโปร่งใส
ของภาครัฐ การทุจริตคอร์รัปชัน

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ประชาชนต้องทำงานทำให้ไม่มีเวลาพูดคุยส่งผลต่อความสามัคคี
ความแตกแยกในชุมชน ความแตกแยกทางความคิด ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

6) สุขภาพ กังวลเรื่องศักยภาพทางการแพทย์ลดลง โรคระบาดโควิด 19 ปัญหาสุขภาพของคนใน
หมู่บ้าน คนไม่สนใจสุขภาพ

7) ยาเสพติด/อบายมุข มีความกังวลในปัญหายาเสพติด

8) งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กังวลในแง่งบประมาณไม่เพียงพอ

ตาราง 6.20 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอท่าใหม่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	8	13.11
2	เศรษฐกิจ	8	13.11
3	ผู้นำ	8	13.11
4	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	7	11.48
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	6	9.84
6	สุขภาพ	4	6.56
7	ยาเสพติด/อบายมุข	4	6.56
8	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	4.92
9	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2	3.28
10	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	3.28
11	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	3.28

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
12	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	1	1.64
13	คุณภาพชีวิต	1	1.64
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	1.64
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.64
16	การศึกษา	1	1.64
17	ประชากร	1	1.64
18	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	1.64

6.3.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลโดยได้มีการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 10 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 8 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ การปลูกฝังความสามัคคี
- 2) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถช่วยปกป้องสิ่งแวดล้อม รักษาแหล่งน้ำ
- 3) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ตามที่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้
- 4) ช่วยดูแลชุมชน/การพัฒนาชุมชน ช่วยพัฒนาภายในชุมชน ช่วยดูแลป้องกันยาเสพติดในหมู่บ้าน การให้ความรู้เรื่องการผลิต ช่วยดูแลด้านความสงบ จิตอาสาดูแลชุมชน
- 5) รักษาสุขภาพ จำนวนช้างป่าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรชาวบ้านเสียหาย และความไม่ปลอดภัยต่อชีวิต
- 6) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ช่วยแบ่งปันความรู้ด้านการประกอบอาชีพ (ฐานะผู้นำชุมชน) สนับสนุนอาชีพของคนในชุมชน (ฐานะข้าราชการในพื้นที่) จัดตั้งกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพ (ฐานะผู้นำชุมชน)
- 7) การช่วยเหลือกันในชุมชน ช่วยให้คำปรึกษาหารือ
- 8) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน ช่วยดูแลเรื่องจัดการขยะ

ตาราง 6.21 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอท่าใหม่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	มีความสามัคคีกันในกลุ่มชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	16	30.19
2	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	11	20.75
3	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มชน	6	11.32
4	ช่วยดูแลชุมชน/การพัฒนาชุมชน	5	9.43
5	รักษาสุขภาพ	4	7.55
6	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	3	5.66
7	การช่วยเหลือกันในกลุ่มชน	3	5.66
8	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	3	5.66
9	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	1	1.89
10	ไม่สร้างความเดือดร้อน	1	1.89

6.4 อำเภอโป่งน้ำร้อน

อำเภอโป่งน้ำร้อน ประกอบด้วย 5 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลคลองใหญ่ 2) ตำบลทับไทร 3) ตำบลหนองตาคง 4) ตำบลเทพนิมิต และ 5) ตำบลโป่งน้ำร้อน โดยเก็บข้อมูลตำบลละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 50 คน ทั้งนี้ ใคร่ขอนำเสนอผลการศึกษาแต่ละประเด็น จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

6.4.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงอดีตในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 14 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เป็นที่ราบเชิงเขา ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ อากาศที่บริสุทธิ์ มีบ่อน้ำพุร้อนธรรมชาติ มีแหล่งน้ำธรรมชาติเพียงพอต่อการทำการเกษตร

2) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมสัญจรที่ไม่สะดวก ถนน 2 เลน ไม่มีความเจริญ เป็นหลุม มีฝุ่น ไม่มีไฟส่องสว่างริมทาง ไม่มีความปลอดภัย ไฟฟ้าไม่เพียงพอ น้ำประปาไม่สะอาด ไม่มีจุดผ่านแดนถาวร

3) การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม ปลูกมันสำปะหลัง ไร่ข้าวโพด ถั่ว งา นาข้าว และส่วนมากจะปลูกพืชเชิงเดี่ยว บางส่วนทำไร่เลื่อนลอย เป็นพื้นที่การเกษตรที่สมบูรณ์ และมีบางส่วนที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

4) เศรษฐกิจ มีเศรษฐกิจที่ดีและคล่องตัวกว่าปัจจุบัน มีการค้าขายระหว่างชายแดนเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร มีการค้าขายที่ดี และมีบ้างส่วนที่มีฐานะยากจน

5) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ บางปีฝนตกชุกมาก หน้าแล้งมีน้ำไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิตประจำวันและทำการเกษตร บางปีภัยแล้งหนักมาก

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี เป็นพื้นที่ทุรกันดาร ไม่ค่อยเจริญมากนัก ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ไม่ทั่วถึง

7) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ อยากรู้ในชุมชนอยู่กันอย่างอบอุ่น มีความสามัคคีปรองดอง พึ่งพาอาศัยกัน

ตาราง 6.22 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21	20.19
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	18	17.31
3	การประกอบอาชีพ	17	16.35
4	เศรษฐกิจ	11	10.58
5	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	7	6.73
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	5.77
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	3.85
8	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	4	3.85
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	2.88
10	สุขภาพ	3	2.88
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	2.88
12	ประชากร	3	2.88
13	คุณภาพชีวิต	2	1.92
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	1.92

6.4.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลภูมิใจในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 14 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน มีความสะดวกสบาย รวดเร็วในการสัญจรเดินทาง ถนนลาดยาง ถนนสี่เลน มีไฟฟ้าส่องสว่างตามถนน มีการปรับทัศนียภาพริมข้างทางถนน เช่น การปลูกต้นไม้ มีการพัฒนาไฟฟ้าเข้าถึงทุกครัวเรือนรวมทั้งสวนผลไม้ทำให้การทำสวนผลไม้ง่ายต่อการจัดการมากขึ้น มีอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ มีจุดผ่านแดนถาวร

2) การประกอบอาชีพ เป็นพื้นที่การเกษตรที่ดี มีขนาดใหญ่ มีผลผลิตที่หลากหลาย เช่น ลำไย ทุเรียน มะม่วง มีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพ ราคาพืชผลทางการเกษตรดีขึ้น มีพืชเศรษฐกิจ ลำไย และส่งออกพืชเศรษฐกิจ ทำให้ชาวสวนมีรายได้ดี การเกษตรพัฒนาไปในทิศทางที่ดี

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีธรรมชาติที่ดี ยังคงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ มีอากาศที่บริสุทธิ์ มีการปลูกป่าเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชน มีบ่อน้ำพุร้อนธรรมชาติ มีแหล่งน้ำ คลองชลประทาน

4) เศรษฐกิจ เป็นย่านเศรษฐกิจที่มีความเจริญ เป็นตลาดการค้าชายแดนไทยกัมพูชา มีความเจริญทางการค้า

5) สุขภาพ ระบบสาธารณสุขเข้าถึงทุกพื้นที่ รวมถึงชาวกัมพูชาที่มาอาศัยในพื้นที่ ชาวบ้านมีสุขภาพที่ดี มีมาตรการควบคุมโรค

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีความเจริญ มีอาคารพาณิชย์ มีธุรกิจเกิดขึ้นมากมาย เช่น ร้านกาแฟ ร้านสะดวกซื้อ

7) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วม การรวมตัว ช่วยแก้ไขปัญหา สร้างความเข้มแข็งขึ้นในกลุ่ม ประชาชนให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน

ตาราง 6.23 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	24	27.27
2	การประกอบอาชีพ	18	20.45
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	11	12.50
4	เศรษฐกิจ	9	10.23
5	สุขภาพ	4	4.55
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	4	4.55
7	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	4	4.55

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
8	ผู้นำ	3	3.41
9	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	3	3.41
10	คุณภาพชีวิต	3	3.41
11	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	2.27
12	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	1.14
13	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	1.14
14	ประชากร	1	1.14

6.4.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 15 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นความเจริญด้านคมนาคม การเดินทางที่สะดวกรวดเร็ว มีถนนที่มีมาตรฐาน ที่สมบูรณ์แบบ ถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตครอบคลุมทุกพื้นที่ ถนนสี่เลน มีการสัญจรไปมาระหว่างประเทศได้สะดวก มีไฟส่องสว่างริมถนน มีความเจริญด้านสาธารณูปโภคครอบคลุมทุกพื้นที่ ระบบสาธารณูปโภคที่มีคุณภาพ มีน้ำประปาที่สะอาด ขยายเขตไฟฟ้าให้ครอบคลุม ไฟฟ้าเข้าถึงพื้นที่การเกษตร

2) เศรษฐกิจ อยากเห็นมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เศรษฐกิจในชุมชนมีความคล่องตัวมากขึ้นและมีการจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาการค้าขายชายแดนกับประเทศกัมพูชาให้ดีขึ้นการค้าระหว่างประเทศเปิดกว้าง มีการส่งเสริมการค้านำเข้า/ส่งออกกับตลาดอินโดจีน

3) การประกอบอาชีพ อยากเห็นผลผลิตทางการเกษตรของประชาชน มีความหลากหลาย มีราคาที่ดี มีตลาดรองรับที่แน่นอน มีความสะดวกในการค้าขายผลผลิตในพื้นที่ มีตลาดเพียงพอต่อการกระจายสินค้า มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เป็นศูนย์กลางของการส่งออกระหว่างประเทศ มีลำโพงนอกฤดูการผลิต มีเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินของตนเอง อยากให้มีการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ของชาวบ้าน

4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นความเป็นพื้นที่สีเขียว สามารถอยู่ร่วมกับป่าที่อุดมสมบูรณ์ สามารถใช้ประโยชน์จากป่าที่ปลูก มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ (โป่งน้ำร้อน) มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรมากขึ้น และมีความยั่งยืน

5) สุขภาพ ปราศจากโรคระบาด พัฒนาระบบสาธารณสุขให้ดีขึ้น มีเจ้าหน้าที่ในการทำงานมากขึ้น ประชาชนเข้าถึงการรักษาที่รวดเร็วและได้คุณภาพ

6) คุณภาพชีวิต อยากเห็นประชาชนความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน อยู่กันอย่างมีความสุข และความปลอดภัยในการดำรงชีพอย่างปกติสุข

7) พื้นที่สาธารณะ มีเครื่องออกกำลังกายในสวนสาธารณะ มีสนามกีฬา ฟิตเนส

ตาราง 6.24 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	21	20.59
2	เศรษฐกิจ	16	15.69
3	การประกอบอาชีพ	15	14.71
4	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	12	11.76
5	สุขภาพ	10	9.80
6	คุณภาพชีวิต	6	5.88
7	พื้นที่สาธารณะ	5	4.90
8	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	4	3.92
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	2.94
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	2.94
11	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	2	1.96
12	ประชากร	2	1.96
13	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	0.98
14	การศึกษา	1	0.98
15	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.98

6.4.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 16 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นพัฒนาการคมนาคมที่สมบูรณ์ มีถนนที่มีมาตรฐาน มีถนนคอนกรีตครอบคลุมทุกพื้นที่ มีไฟส่องสว่างริมถนน มีการขนส่งที่สะดวกและทันสมัย มีลูกระนาด

กล้องจับความเร็ว อยากให้ระบบการประปาของหมู่บ้านเป็นของการประปาส่วนภูมิภาค มีการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวร ให้เป็นระบบระเบียบ มีการใช้พลังงานแสงอาทิตย์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังคงมีความเป็นธรรมชาติ อากาศที่บริสุทธิ์ สามารถใช้ประโยชน์จากป่าที่ได้ปลูก เช่น ตัดมาสร้างบ้านได้ เป็นหลักทรัพย์ในการค้าประกัน มีฝายกักเก็บน้ำให้พอเพียง ต่อการทำเกษตร สร้างแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ (ตำบลคลองใหญ่ ตำบลโป่งน้ำร้อน)

3) การประกอบอาชีพ อยากเห็นมีความเจริญทางการทำเกษตร มีตลาดกลางค้าส่งสินค้า การเกษตร เป็นศูนย์กลางของการกระจายสินค้าการเกษตร มีระบบการส่งออกผลผลิตทางการเกษตรที่ครบวงจร มีมาตรฐานราคาผลผลิตทางการเกษตร พัฒนาด้านการเกษตรให้มีคุณภาพ ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดสารพิษ มีการพัฒนาอาชีพแก่ประชาชน มีศูนย์ฝึกอาชีพ ประชาชนมีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

4) เศรษฐกิจ เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ (ตำบลเทพนิมิต) มีเส้นทางการค้าในหลายรูปแบบ

5) คุณภาพชีวิต ประชาชนมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข มีการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชน ประชาชนมีความปลอดภัยในทุกด้าน มีการดูแลเรื่องความปลอดภัยที่ทั่วถึง

6) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ พัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น พัฒนาบ่อน้ำพุร้อนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

7) สุขภาพ อยากเห็นประชาชนมีสุขภาพที่ดี ระบบสาธารณสุขพัฒนาดีขึ้น เข้าถึงประชาชนทุกชนชั้น โรคโควิด 19 หายไป

ตาราง 6.25 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ต้องการเห็นในพื้นที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	14	15.38
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14	15.38
3	การประกอบอาชีพ	12	13.19
4	เศรษฐกิจ	9	9.89
5	คุณภาพชีวิต	8	8.79
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	7	7.69
7	สุขภาพ	6	6.59
8	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	4	4.40
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	3.30
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	3.30
11	พื้นที่สาธารณะ	3	3.30

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
12	การศึกษา	3	3.30
13	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	2	2.20
14	ผู้นำ	1	1.10
15	ประชากร	1	1.10
16	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.10

6.4.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 14 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาการคมนาคม มีถนนลาดยาง ถนนคอนกรีต ครอบคลุมทุกพื้นที่ มีไฟส่องสว่างริมถนน ริมถนนมีทัศนียภาพที่ดี มีต้นไม้สวย ๆ มีความปลอดภัยบนท้องถนน มีรถไฟความเร็วสูงเพื่อการคมนาคมที่รวดเร็ว มีระบบขนส่งสาธารณะ ระบบสาธารณสุขปโภคที่มีคุณภาพ มีน้ำประปาที่สะอาดสามารถดื่มได้ ไฟฟ้าครอบคลุมทุกพื้นที่ การสร้างเมืองที่ผ่านการวางแผนผังเมือง โดยไม่กระทบต่อ การพัฒนาระบบต่าง ๆ และใช้พลังงานทดแทน

2) การประกอบอาชีพ เกษตรกรได้รับราคาผลผลิตที่มีมาตรฐาน สามารถกำหนดราคาพืชผล การเกษตร มีการประกันราคาผลผลิตอย่างเหมาะสม มีการปลูกผลไม้ให้ตรงกับสภาพพื้นที่ มีความเจริญด้านการเกษตร มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการเกษตร ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้ที่แน่นอน มีโครงการพัฒนาอาชีพ และชาวบ้านได้รับเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีอากาศที่บริสุทธิ์ อยู่ร่วมกับธรรมชาติสามารถใช้ประโยชน์จากป่าที่ปลูก สามารถตัดขาย ส่งออกได้ มีแหล่งน้ำที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร มีการจัดสรรแหล่งน้ำอย่างเหมาะสม

4) เศรษฐกิจ มีเศรษฐกิจที่ดีเทียบเท่าสังคมเมือง ตลาดการค้าชายแดนมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการกระจายรายได้สู่ชุมชน

5) คุณภาพชีวิต ประชาชนในชุมชนกินดีอยู่ดีบนฐานะที่ดีขึ้น ประชาชนได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึงเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีความเจริญ มีห้างสรรพสินค้าในพื้นที่

7) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตาราง 6.26 ข้อมูลร้อยละในปีสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	16	20.00
2	การประกอบอาชีพ	11	13.75
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10	12.50
4	เศรษฐกิจ	8	10.00
5	คุณภาพชีวิต	7	8.75
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	7.50
7	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	5	6.25
8	ความสะอาด ภูมิทัศน์	4	5.00
9	สุขภาพ	3	3.75
10	ยาเสพติด/อบายมุข	3	3.75
11	การพัฒนาโดยชุมชนในพื้นที่	2	2.50
12	การศึกษา	2	2.50
13	ประชากร	2	2.50
14	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	1.25

6.4.6 สิ่งที่ยากที่สุดต่อภาพอนาคตที่ยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านห่วงกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 18 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) สุขภาพ โรคระบาดโควิด 19
- 2) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ นโยบายจากคนที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่จริง ขาดการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ ความไม่จริงจังของข้าราชการ การพัฒนาที่ขาดการวางแผน การทุจริตคอร์รัปชัน
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การตัดไม้ทำลายป่า กฎหมายยังไม่ครอบคลุมให้สิทธิ์กับพื้นที่ การปลูกป่า แหล่งน้ำมีการทำการเกษตรพอใช้ งานประโคมของคนในชุมชน
- 4) เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ เศรษฐกิจตกต่ำ แหล่งเงินทุน

5) ผู้นำ ผู้นำที่ไม่อิงกับประชาชน ความไม่ชัดเจนของผู้นำในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ

6) การประกอบอาชีพ ความรู้ในการพัฒนาการเกษตรที่ไม่เพียงพอ พ่อค้าคนกลางกดราคาผลผลิตทางการเกษตรผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ สิทธิในการครอบครองที่ดินทำกิน

7) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ความแตกแยกของประชาชน ผู้นำ และประชาชนความเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตาราง 6.27 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอโป่งน้ำร้อน

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	สุขภาพ	15	18.99
2	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	10	12.66
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9	11.39
4	เศรษฐกิจ	6	7.59
5	ผู้นำ	6	7.59
6	การประกอบอาชีพ	5	6.33
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	5	6.33
8	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	6.33
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	4	5.06
10	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	3	3.80
11	คุณภาพชีวิต	2	2.53
12	การศึกษา	2	2.53
13	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	2.53
14	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	1	1.27
15	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	1.27
16	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	1.27
17	ประชากร	1	1.27
18	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.27

6.4.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลโดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 10 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 8 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ กับประชาชนในพื้นที่ ประชาสัมพันธ์เรื่องต่าง ๆ ให้คนในชุมชนได้ทราบ
- 2) ช่วยดูแลชุมชน/การพัฒนาชุมชน จิตอาสาในการดูแลและพัฒนาชุมชน ช่วยสอดส่องดูแลความปลอดภัยในชุมชน
- 3) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
- 4) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ทำหน้าที่พัฒนาชุมชน (ในฐานะผู้นำชุมชน)
- 5) ไม่สร้างความเดือดร้อน ปฏิบัติตนตามกฎหมาย
- 6) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 7) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน ช่วยดูแลความสะอาด เก็บขยะ
- 8) การช่วยเหลือกันในชุมชน ร่วมช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน

ตาราง 6.28 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอโป่งน้ำร้อน

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	18	28.57
2	ช่วยดูแลชุมชน/การพัฒนาชุมชน	11	17.46
3	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	8	12.70
4	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	7	11.11
5	ไม่สร้างความเดือดร้อน	6	9.52
6	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4	6.35
7	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	3	4.76
8	การช่วยเหลือกันในชุมชน	3	4.76
9	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	2	3.17
10	รักษาสุขภาพ	1	1.59

6.5 อำเภอมะขาม

อำเภอมะขาม ประกอบด้วย 6 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลฉนวน 2) ตำบลท่าหลวง 3) ตำบลปลิวี 4) ตำบลมะขาม 5) ตำบลวังซำ และ 6) ตำบลอ่างศิรี โดยเก็บข้อมูลตำบลละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 60 คน ทั้งนี้ ใ้ร่ขอนำเสนอผลการศึกษแต่ละประเด็น จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

6.5.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงอดีตในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 17 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อดีตการคมนาคมไม่ค่อยสะดวก ถนนลูกรัง ถนนดินแดง เป็นหลุมเป็นบ่อ ถนนมีแสงสว่างไม่เพียงพอ เกิดอุบัติเหตุทางถนนบ่อยครั้ง รถยังมีไม่มาก ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐานไม่สมบูรณ์ ไม่มีไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ระบบสาธารณูปโภคไม่ดี ไฟดับบ่อย ดับถี่ ไฟฟ้าตก ไฟกระชาก เครื่องใช้ไฟฟ้าเสียหาย

2) การประกอบอาชีพ เป็นพื้นที่ทำเกษตรกรรม ทำสวนยางสายพันธุ์โบราณมีน้ำยางไม่มากเท่าไร ทำสวนเงาะ ส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตร ทำนาเพื่อกินในครัวเรือน การใช้สารเคมีในการทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาดทำให้ราคาถูกลง

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นป่ารกทึบ เป็นภูเขา เป็นที่ราบลุ่ม ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ อากาศสดชื่น มีต้นไม้เยอะ เป็นพื้นที่ดินทราย เป็นที่ราบลุ่มเสี่ยงน้ำท่วม มีการทำการถางป่าเพื่อการเกษตร คลองสาธารณะประโยชน์ไม่เสื่อมโทรม

4) คุณภาพชีวิต มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความเป็นอยู่ดีขึ้นเรื่อยๆ ไม่มีขมขม ไม่มีปัญหาอาชญากรรม การฆ่าหรือคดีร้ายแรง

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ มีความสามัคคี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น ลงแขกเกี่ยวข้าว เป็นครอบครัวใหญ่พึ่งพาอาศัยกัน เป็นสังคมแบบเครือญาติ

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี เป็นชุมชนชนบท เข้าไม่ถึงเทคโนโลยี ทुरกันดารขาดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ความเจริญเข้าไม่ถึง

7) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ แห่งแล้งไม่สามารถทำเกษตรได้ มีปัญหาช้างป่าทำลายผลผลิตทางการเกษตร

ตาราง 6.29 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอมะขาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	40	30.08
2	การประกอบอาชีพ	26	19.55
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	26	19.55
4	คุณภาพชีวิต	9	6.77
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	6	4.51
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	3.76
7	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	4	3.01
8	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	2.26
9	เศรษฐกิจ	2	1.50
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.50
11	สุขภาพ	2	1.50
12	ผู้นำ	2	1.50
13	ผู้สูงอายุ	2	1.50
14	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.75
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.75
16	พื้นที่สาธารณะ	1	0.75
17	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.75

6.5.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลภูมิใจในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 16 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่สุดอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมสะดวกสบายขึ้น มีการพัฒนาถนนที่ดีขึ้น ถนนลาดยาง เดินทางได้อย่างรวดเร็ว ถนนสายหลักมีสัญญาณไฟจราจร ทำให้อุบัติเหตุลดลง มีไฟฟ้าส่องสว่าง มีไฟฟ้าประปาที่เจริญขึ้น สาธารณูปโภคครบครัน และมีที่จำเป็น

2) การประกอบอาชีพ เปลี่ยนจากทำนาทำสวนผลไม้ สวนเงาะ สวนทุเรียน สวนยาง เป็นแหล่งผลไม้ที่หลากหลาย การทำสวนผลไม้ ได้ผลผลิตที่น่าพอใจ การเกษตรทำให้การเงินของชาวบ้านดีขึ้น

ประชาชนมีความรู้ในการประกอบอาชีพ มีแหล่งขายสินค้าทางการเกษตร สามารถส่งออกผลไม้ไปทั่วประเทศ และทั่วโลก

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมของชุมชน สภาพภูมิประเทศที่สวยงาม ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ มีความร่มรื่น ไม่ถูกทำลาย ไม่บุกรุกป่า มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น เป็นพื้นที่สีเขียว อากาศบริสุทธิ์ ไม่มีมลพิษ สิ่งแวดล้อมดีขึ้น อุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านช่วยกันดูแล ไม่ทำลายป่า มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร มีเขื่อนศรีนครินทร์ทำให้น้ำเพื่อการเกษตร มีน้ำเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค

4) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีความเจริญขึ้นอย่างต่อเนื่อง พื้นที่มีร้านสะดวกซื้อ ประชาชนสะดวก มีตลาดนัดใกล้บ้าน ความเจริญรุ่งเรืองของหมู่บ้าน มีการสื่อสารที่รวดเร็ว

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ความสามัคคี มีน้ำใจ ช่วยเหลือกันในหมู่บ้าน ประชาชนมีความรัก สามัคคี รับผิดชอบเสียสละ ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง

6) คุณภาพชีวิต ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ผู้คนอยู่กันแบบเรียบง่าย เป็นชุมชนที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีการลักขโมย ไม่มีปัญหาอาชญากรรม

7) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การร่วมมือกันของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนให้ความร่วมมือกันมากขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำกิจกรรม

ตาราง 6.30 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอมะขาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	26	20.16
2	การประกอบอาชีพ	22	17.05
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21	16.28
4	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	10	7.75
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	9	6.98
6	คุณภาพชีวิต	9	6.98
7	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	8	6.20
8	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	5	3.88
9	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	4	3.10
10	พื้นที่สาธารณะ	4	3.10
11	สุขภาพ	3	2.33
12	เศรษฐกิจ	2	1.55
13	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	1.55
14	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	1.55
15	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	0.78
16	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.78

6.5.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 20 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นถนนลาดยาง คอนกรีตทุกสาย มีถนนครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการพัฒนาถนนหนทางที่ดีขึ้น ปรับปรุงถนนให้ดีขึ้น ถนนสี่เลนตัดผ่าน ขยายถนนให้กว้างขึ้น ขยายไหล่ทาง การจัดการจราจร จากปัญหาการชนส่งผลไม่ทำให้รถติด และการขับรถที่เร็ว แก้ไขปัญหาการรับซื้อผลไม้ตามไหล่ทางที่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้ถนน บังคับใช้กฎจราจรที่เคร่งครัด รถวิ่งเร็วมาก การมีระบบไฟฟ้าที่ครอบคลุมทั้งหมดในบ้าน ไฟไม่ดับ ไม่ตก ไฟฟ้าเข้าถึงพื้นที่ทำการเกษตร ไฟฟ้าสามเฟส (ตำบลปลั้ว) มีน้ำประปาใช้ทุกครัวเรือน มีระบบอินเทอร์เน็ตฟรีทุกครัวเรือน

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นมีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ มีสภาพแวดล้อมที่ดีคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ เป็นพื้นที่สีเขียว ปราศจากมลภาวะ มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ มีระบบชลประทานครอบคลุมทุกพื้นที่ เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ

3) การประกอบอาชีพ อยากเห็นทำการเกษตรอินทรีย์ มีการใช้สารเคมีที่ลดลง มีการทำเกษตรแบบผสมผสาน นำเทคโนโลยีมาใช้ทำการเกษตร มีการส่งออกที่ดี ขยายพื้นที่เพาะปลูกได้ตามต้องการ มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง และพื้นที่ทำกินมีโฉนด

4) สุขภาพ ปลอดภัยจากโรคระบาดโควิด 19 ประชาชนสุขภาพแข็งแรง มีระบบสุขภาพที่ดีขึ้น ระบบสาธารณสุขที่ดีขึ้น ประชาชนได้รับวัคซีนที่ดี มีโรงพยาบาลประจำตำบลที่มีแพทย์ประจำ และมีหน่วยควบคุมโควิด

5) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ เป็นแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาพื้นที่รองรับการท่องเที่ยว เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านต่าง ๆ

6) ความสะอาด ภูมิทัศน์ มีระบบจัดการขยะ เป็นตำบลปลอดขยะ มีความสะอาด เป็นระบบ และสวยงาม มีการจัดระเบียบเรื่องการจอดรถ

7) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี มีความเจริญขึ้น

ตาราง 6.31 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอมะขาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	41	32.28
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	20	15.75
3	การประกอบอาชีพ	12	9.45
4	สุขภาพ	10	7.87
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	7	5.51
6	ความสะอาด ภูมิทัศน์	5	3.94
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	3.94
8	คุณภาพชีวิต	5	3.94
9	เศรษฐกิจ	4	3.15
10	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	4	3.15
11	พื้นที่สาธารณะ	4	3.15
12	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	1.57
13	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	0.79
14	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	0.79
15	ผู้นำ	1	0.79
16	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	0.79
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.79
18	การศึกษา	1	0.79
19	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.79
20	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.79

6.5.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 20 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขปฐมภูมิและโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมสะดวกขึ้น มีถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง มีไฟฟ้าส่องสว่างตามถนน มีถนนที่ครอบคลุมสมบูรณ์ มีการคมนาคมที่สะดวกสบายยิ่งขึ้น มีถนนลาดยางเข้าสวน ถนนในหมู่บ้านเชื่อมต่อกันทุกเส้น มีรถไฟฟ้า ระบบคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ มีระบบขนส่งสินค้าที่สะดวกรวดเร็ว มีถนนสี่เลน มีระบบสาธารณสุขปฐมภูมิที่ครบครัน มีบริการอินเทอร์เน็ต (Wi-Fi) มีประปาทั่วครัวเรือน

2) การประกอบอาชีพ เป็นจุดศูนย์กลางของการส่งออกและกระจายสินค้าผลไม้ การพัฒนาการเกษตร ราคาผลไม้ดีขึ้น มีตลาดรองรับผลไม้ ชื้อ ขยายผลผลิตการเกษตรผ่านช่องทางออนไลน์ การรับซื้อผลผลิต การเกษตรที่เป็นธรรม ขยายแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรครอบคลุมทั้งตำบล ผลผลิตการเกษตรที่ได้คุณภาพ เป็นศูนย์กลางการค้าผลไม้ส่งออกต่างประเทศ การทำเกษตรอินทรีย์ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มผลผลิต ทุกคนประกอบอาชีพสุจริต ทุกคนมีงานทำ มีการพัฒนาอาชีพที่ดีขึ้น เปลี่ยนที่ดินเกษตร ส.ป.ก. เป็นโฉนดที่ดิน

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นสภาพแวดล้อมที่ดี นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อไม่ก่อให้เกิดมลพิษ มีความอุดมสมบูรณ์ปลอดภัย อาหารอุดมสมบูรณ์ และมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค

4) คุณภาพชีวิต อยากเห็นประชาชนอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีครอบครัวที่อบอุ่น มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น

5) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ อยากเห็นมีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดี มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในพื้นที่และเพิ่มขึ้น อาจจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวการเกษตร แหล่งเรียนรู้ด้านต่าง ๆ และมีศูนย์การเรียนรู้แบบครบวงจร

6) เศรษฐกิจ มีการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีการจับจ่ายใช้สอย ประชาชนไม่มีหนี้สิน มีรายได้เพียงพอต่อครอบครัว ไม่มีคนยากจน

7) สุขภาพ ประชาชนสุขภาพแข็งแรง หายขาดจากโรคระบาดโควิด 19 ประชาชนใส่ใจการดูแลสุขภาพ มีสถานพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ

ตาราง 6.32 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยอยากเห็นในพื้นที่ อำเภอมะขาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปฐมภูมิและโครงสร้างพื้นฐาน	26	21.49
2	การประกอบอาชีพ	16	13.22
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14	11.57
4	คุณภาพชีวิต	13	10.74
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	9	7.44
6	เศรษฐกิจ	7	5.79
7	สุขภาพ	6	4.96

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	4.96
9	พื้นที่สาธารณะ	4	3.31
10	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	2.48
11	การศึกษา	3	2.48
12	ยาเสพติด/อบายมุข	3	2.48
13	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	2	1.65
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	1.65
15	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2	1.65
16	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	0.83
17	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	0.83
18	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	0.83
19	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.83
20	ผู้สูงอายุ	1	0.83

6.5.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 20 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมสะดวก รวดเร็วขึ้น พัฒนาถนนทุกสายเป็นถนนลาดยาง/คอนกรีต มีการคมนาคมที่หลากหลาย สนามบิน มีระบบขนส่งที่ใช้พลังงานสะอาด เพื่อใช้เวลาในการขนส่งสินค้าได้ตามกำหนดถึงปลายทางอย่างมีคุณภาพ มีระบบสาธารณสุขโรคที่สมบูรณ์ มีน้ำประปาใช้ทุกครั้งเร็ว มีเน็ตไร้สาย ตลอดจนสายไฟลงดิน ชุมชนเพิ่มการใช้โซลาร์เซลล์ พัฒนาสวนสาธารณะในพื้นที่ และมีเส้นทางจักรยาน

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นพื้นที่สีเขียว สิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น อนุรักษ์ให้มีพื้นที่สีเขียวธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งผลิตอาหารระดับจังหวัดและระดับโลก ไม่อยากให้มีโรงงาน

3) การประกอบอาชีพ เกษตรกรมีเครื่องจักรเข้ามาช่วยในการทำการเกษตร นำเทคโนโลยีมาใช้อยกระดับคุณภาพการเกษตร ผลผลิตมีคุณภาพเพิ่มขึ้น สินค้าเกษตรได้เกรดพรีเมียม เพื่อการส่งออกที่เพิ่มมากขึ้น มีโรงงานแปรรูปผลผลิตการเกษตร เพื่อการเก็บรักษา เพิ่มมูลค่าของผลผลิต ผลผลิตการเกษตรเป็นอินทรีย์ ราคาภาคการเกษตรไม่ตกต่ำ ประชาชนทุกคนมีงานทำ

4) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่ออำนวยความสะดวกคนในชุมชน มีธนาคารในพื้นที่ มีร้านค้ากาแฟ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความเจริญมากขึ้น

5) คุณภาพชีวิต ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความสุขอย่างยั่งยืน ชุมชนมีความสงบสุข

6) สุขภาพ ไม่มีโรคร้ายระบาด ประชาชนสุขภาพแข็งแรง

7) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีศูนย์เรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีศูนย์เรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ

ตาราง 6.33 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอมะขาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	16	16.67
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	16	16.67
3	การประกอบอาชีพ	10	10.42
4	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	8	8.33
5	คุณภาพชีวิต	8	8.33
6	สุขภาพ	7	7.29
7	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	6	6.25
8	เศรษฐกิจ	5	5.21
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	4	4.17
10	ผู้นำ	3	3.13
11	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	2.08
12	พื้นที่สาธารณะ	2	2.08
13	ยาเสพติด/อบายมุข	2	2.08
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	1.04
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.04
16	การศึกษา	1	1.04
17	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	1.04
18	ประชากร	1	1.04
19	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	1.04
20	ผู้สูงอายุ	1	1.04

6.5.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 17 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้รับงบประมาณใช้ในการพัฒนา งบประมาณล่าช้า
- 2) การประกอบอาชีพ ความไม่แน่นอนของราคาสินค้าเกษตร ราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาเรื่องการส่งออก และที่ดินไม่มีกรรมสิทธิ์
- 3) เศรษฐกิจ กังวลเศรษฐกิจโลก ค่าครองชีพที่สูงขึ้น สภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ และหนี้สิน
- 4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กังวลเรื่องสภาพพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการทำลายของธรรมชาติและมนุษย์ใช้ทรัพยากรมากเกินไป การใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดมลพิษ สภาพดินฟ้าอากาศที่เปลี่ยนแปลง ขาดแคลนแหล่งน้ำทางการเกษตร
- 5) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ กังวลเรื่องการดูแลประชาชนของภาครัฐ ที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่า ภาครัฐไม่สนใจ ไม่สนับสนุนดูแล ความไม่จริงจังของภาครัฐ และรัฐบาล ความเหลื่อมล้ำของภาครัฐ การกำหนดนโยบายที่ไม่ชัดเจน การไม่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานราชการ และการทุจริตคอร์รัปชัน
- 6) ผู้นำ กังวลเรื่องคุณภาพของผู้นำประเทศ วิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศไม่ตรงกับประชาชน ผู้นำจัดสรรงบประมาณไม่ทั่วถึง ขาดผู้นำในการพัฒนา การเมืองการปกครอง การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล
- 7) สุขภาพ มีผู้ป่วยติดเตียงมากขึ้น โรคระบาดโควิด 19

ตาราง 6.34 ข้อมูลร้อยละความกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอมะขาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	18	18.56
2	การประกอบอาชีพ	10	10.31
3	เศรษฐกิจ	10	10.31
4	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9	9.28
5	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	9	9.28
6	ผู้นำ	8	8.25
7	สุขภาพ	6	6.19
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	6.19
9	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	5	5.15
10	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	4.12

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
11	การพัฒนาโดยชุมชนในพื้นที่	4	4.12
12	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	2.06
13	ยาเสพติด/อบายมุข	2	2.06
14	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.03
15	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	1.03
16	คุณภาพชีวิต	1	1.03
17	ประชากร	1	1.03

6.5.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 10 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 8 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ช่วยดูแลชุมชน/การพัฒนาชุมชน จิตอาสาดูแลชุมชน ร่วมพัฒนาภายในหมู่บ้าน สนับสนุนทุนทรัพย์ เพื่อการพัฒนา
- 2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การของบประมาณ ในการพัฒนาพื้นที่ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และการเป็นวิทยากร
- 3) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ แนะนำให้ความรู้สิ่งใหม่กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ และหน่วยงานต่าง ๆ ประสานความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และแจ้งข่าวสารให้คนในพื้นที่
- 4) ไม่สร้างความเดือดร้อน เคารพกติกาบ้านเมือง ปฏิบัติตนตามกฎหมาย รู้หน้าที่ของตน
- 5) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดูแลสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ให้คนสนใจ สิ่งแวดล้อมปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ประชาสัมพันธ์เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ
- 6) รักษาสุขภาพ การให้คำแนะนำเรื่องสุขภาพ และป้องกันโรคโควิด
- 7) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย (ในฐานะผู้นำ) การจัดของบประมาณ (ในฐานะผู้นำ) การทำงานแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน (ในฐานะผู้นำ)
- 8) มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ สร้างความสามัคคีสมานฉันท์ในพื้นที่ รักษาความสามัคคีในชุมชน

ตาราง 6.35 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอมะขาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ช่วยเหลือชุมชน/การพัฒนาชุมชน	21	22.83
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	20	21.74
3	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	18	19.57
4	ไม่สร้างความเดือดร้อน	9	9.78
5	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	6.52
6	รักษาสุขภาพ	6	6.52
7	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	4	4.35
8	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	4	4.35
9	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	3	3.26
10	การช่วยเหลือกันในชุมชน	1	1.09

6.6 อำเภอแหลมสิงห์

อำเภอแหลมสิงห์ ประกอบด้วย 7 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลคลองน้ำเค็ม 2) ตำบลบางกะไชย 3) ตำบลบางสระแก้ว 4) ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ 5) ตำบลพลั่ว 6) ตำบลหนองขิม และ 7) ตำบลเกาะเปริด โดยเก็บข้อมูลตำบลละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 70 คน ทั้งนี้ ใคร่ขอเสนอผลการศึกษาแต่ละประเด็น จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

6.6.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงอดีตในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 15 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ถนนไม่สะดวกสบาย เป็นถนนลูกรัง ถนนไม่มีไฟส่องสว่าง ไม่มีไฟสัญญาณจราจร ไม่มีสะพานเชื่อมต่อ ใช้เรือในการเดินทาง ไม่มีไฟฟ้า ไม่มีน้ำประปา และน้ำประปาไม่เพียงพอช่วงหน้าแล้ง

2) การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ทำนา ทำสวน ทำพืชไร่ มีการเลี้ยงไก่ชนเป็นจำนวนมากตามใต้ถุนบ้าน และมีการทำอาชีพประมงเป็นหลัก มีการทำการประมงที่ดี หาสัตว์น้ำได้ง่าย เคยทำนากุ้ง หลังจากฤดูการเก็บเกี่ยว (นาข้าว) จะไปเป็นแรงงานก่อสร้าง ไม่มีเอกสารที่ดินทำกิน ประชาชนอยู่อย่างผิวกฎหมายจากประกาศของรัฐว่า เขตป่าที่ชาวบ้าน ที่ได้ครอบครอง ตั้งแต่ พ.ศ. 2481

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นที่ราบลุ่มติดกับทะเล และแม่น้ำเวฬุ เป็นพื้นที่ลาดเชิงเขา ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ สวยงาม มีอากาศที่ดี ไม่มีมลพิษ มีแร่เงินที่อุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่ชายทะเล ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่น้ำเค็ม มีป่าชายเลน ป่าสงวน เป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่เสื่อมโทรม ดินส่วนมากเป็นดินเปรี้ยว เป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ มีสัตว์น้ำที่หลากหลาย มีการรุกรานพื้นที่ชายหาด พื้นที่ชายฝั่งมีการกัดเซาะมาเรื่อย ๆ ขาดนโยบายสาธารณะ กฎหมายในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ไม่สนใจการอนุรักษ์ ทำให้สัตว์น้ำหายาก ส่งผลต่อการทำการประมง

4) คุณภาพชีวิต เป็นชุมชนชนบทอยู่อย่างเรียบง่ายสงบ ปลอดภัย ไม่มีมลภาวะจรถัดในพื้นที่

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ประชาชนมีความรักสามัคคีกันดี อยู่กันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย อยู่กันแบบพี่น้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่น

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี เป็นชนบทห่างไกลความเจริญ ไม่มีร้านสะดวกซื้อ ไม่มีปั้มน้ำมัน ห่างไกลจากตัวเมือง

7) ความสะอาด ภูมิทัศน์ ทะเลสะอาด คลองสะอาด

ตาราง 6.36 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอแหลมสิงห์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	35	25.00
2	การประกอบอาชีพ	33	23.57
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	32	22.86
4	คุณภาพชีวิต	9	6.43
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	7	5.00
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	4.29
7	ความสะอาด ภูมิทัศน์	4	2.86
8	เศรษฐกิจ	3	2.14
9	สุขภาพ	2	1.43
10	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	1.43
11	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	1.43
12	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	1.43
13	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	0.71
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	0.71
15	การศึกษา	1	0.71

6.6.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลภูมิใจในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 16 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ มีการทำเกษตรแบบผสมผสาน สามารถขายไถ่ชนได้ราคาที่ดี เปลี่ยนจากการเกษตรมาทำนากุ้ง มีพื้นที่ที่ใช้หากิน แม่น้ำ ทะเล แหล่งน้ำต่าง ๆ เป็นแหล่งหาสัตว์น้ำ ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน เลี้ยงกุ้ง ปลากระพง ปลาเก๋า เป็นแหล่งอาหารทะเลในชุมชน ชาวประมงเริ่มสนใจ งานอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ชาวบ้านรู้จักแปรรูปอาหารทะเล มากเกินทำให้ได้ราคาดี ประชาชนมีอาชีพ ประชาชนมีการประกอบอาชีพที่ดีขึ้น

2) ระบบสาธารณสุขปกศและโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมที่สะดวกขึ้น มีสะพานตากสิน ทำให้การเดินทางสะดวกสบายมากขึ้น มีสาธารณสุขปกศครบสมบูรณ์ ได้รับการพัฒนาดีขึ้น มีไฟฟ้า ประปา อินเทอร์เน็ต

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ดี สมบูรณ์ อากาศดี ไม่มีมลพิษ มีความหลากหลายทางด้านทรัพยากร มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ เกิดจากการช่วยกันดูแลจากชาวบ้าน สภาพดินเป็นดินปนทรายทะเล น้ำกร่อย ปลุกพืชได้ดีมีคุณภาพ ประชาชนร่วมกันอนุรักษ์และฟื้นฟู ไม่มีโรงงานในพื้นที่

4) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ ประชาชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เป็นชุมชนท่องเที่ยว (เสน่ห์ไม่จางที่ ต.บางสระเก้า) มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย (คุกกี้ไก่ วัดปากน้ำแหลมสิงห์ วัดท่าเขา วัดเยาแหลมสิงห์ สะพานแหลมสิงห์ ชายหาดแหลมสิงห์ มีที่พักโฮมสเตย์เกิดขึ้นเยอะ ทำให้ประชาชนมีงานทำ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม เป็นที่รู้จักทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และมีศูนย์การเรียนรู้ เช่น การทำโคกหนองนา

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ประชาชนมีความรักสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักใคร่กลมเกลียวช่วยเหลือกันและกัน ประชาชนเป็นคนดี

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี ชุมชนมีการพัฒนาที่เจริญขึ้น มีร้านค้า ร้านสะดวกซื้อ มีร้านค้าเพ่เพิ่มขึ้น มีปั้มน้ำมัน มีความทันสมัย มีความรู้เท่าทันโลกภายนอก ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากขึ้น ทำให้มีความรู้และทันเหตุการณ์มากขึ้น

7) คุณภาพชีวิต ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่มีปัญหาอาชญากรรม มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด

ตาราง 6.37 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอแหลมสิงห์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	23	16.91
2	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	21	15.44
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	19	13.97
4	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	17	12.50
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	12	8.82
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	8	5.88
7	คุณภาพชีวิต	7	5.15
8	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	5	3.68
9	เศรษฐกิจ	4	2.94
10	ผู้นำ	4	2.94
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	4	2.94
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	2.21
13	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	2.21
14	การศึกษา	3	2.21
15	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.47
16	สุขภาพ	1	0.74

6.6.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 19 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ระบบนิเวศไม่ถูกทำลาย ไม่อยากให้ฟาร์มปล่อยของเสีย ให้มีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ มีป่าชายเลนและสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นาข้าวที่เป็นนาทุ่งกลับมาเป็นที่อยู่อาศัยของคนในพื้นที่ ทุกคนครบถ้วนมีอาหารรับประทาน

2) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ มีแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติอย่างยั่งยืน และพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ จัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับมาตรฐาน มีศูนย์การเรียนรู้ทุกรูปแบบ

3) ระบบสาธารณสุขปกศและโครงสร้างพื้นฐาน มีระบบขนส่งและคมนาคมที่ดี การเดินทางสะดวกขึ้น มีสะพานเชื่อมต่อพื้นที่ต่าง ๆ มีไฟส่องสว่างตามท้องถนน มีการขยายพื้นที่การจราจร มีสนามบินในพื้นที่ มีรถไฟฟ้าเพื่อการเดินทางที่สะดวกรวดเร็ว มีระบบสาธารณสุขปกศที่ครบถ้วนและทั่วถึง เอาเสไฟฟ้าลงดิน

4) การประกอบอาชีพ อยากรให้เป็นพื้นที่เกษตร เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตร การทำเล็อกก ศูนย์การเรียนรู้โคกหนองนาโมเดล มีตลาดนัดขายไก่ชน มีสนามชนไก่ในชุมชน เป็นแหล่งประมงที่อุดมสมบูรณ์ สัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ หลากหลายมากขึ้น ราคาสัตว์น้ำสินค้าประมงเพิ่มขึ้น ชาวประมงมีความรู้และความเข้าใจในการจับสัตว์น้ำอย่างถูกวิธี มีการส่งเสริมการเพาะพันธ์สัตว์น้ำเพื่อปล่อยสู่ธรรมชาติ ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคง มีการจัดสรรที่ดินให้ผู้ที่ไม่สามารถซื้อที่ดินทำมาหากินได้ ชาวบ้านอยู่อย่างถูกกฎหมายโดยเจ้าหน้าที่รัฐมาพิสูจน์สิทธิให้กับชาวบ้าน

5) คุณภาพชีวิต ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้ ชาวประมงได้รับสวัสดิการ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีกล้องวงจรปิดเพิ่มตามจุดต่าง ๆ

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาชุมชน มีความเจริญก้าวหน้าเท่าเทียมหมู่บ้านอื่น มีห้างสรรพสินค้า มีศูนย์การเรียนรู้ให้ประชาชนได้รับความรู้ ข่าวสาร การรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เพื่อสร้างความเจริญในพื้นที่ รู้ทันสภาพสังคมปัจจุบัน

7) สุขภาพ คนในชุมชนมีสุขภาพแข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี มีคนออกกำลังกาย หันมาใส่ใจสุขภาพ

ตาราง 6.38 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแหลมสิงห์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	22	14.97
2	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	18	12.24
3	ระบบสาธารณสุขปกศและโครงสร้างพื้นฐาน	16	10.88
4	การประกอบอาชีพ	15	10.20
5	คุณภาพชีวิต	14	9.52
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	12	8.16
7	สุขภาพ	9	6.12
8	ความสะอาด ภูมิทัศน์	9	6.12
9	เศรษฐกิจ	7	4.76

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
10	ผู้นำ	6	4.08
11	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	5	3.40
12	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	2.72
13	การศึกษา	3	2.04
14	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.36
15	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	0.68
16	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.68
17	พื้นที่สาธารณะ	1	0.68
18	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.68
19	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.68

6.6.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 17 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ อยากเห็นพื้นที่เกษตร เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตร เปิดตลาดนัดไถ่ชน ทุกตำบลเพื่อเพิ่มมูลค่าไถ่ชน เปิดสนามไถ่ชนทุกชุมชนเพื่อการแข่งขัน ชาวประมงสามารถจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น เป็นสัตว์น้ำที่ปลอดสารพิษ ส่งตรงต่อผู้บริโภคโดยตรง และมีราคาที่สูงขึ้นกว่าปัจจุบัน มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาการประกอบอาชีพการประมงและอนุรักษ์สัตว์น้ำ มีการพัฒนาอาชีพให้กับทุกคนที่ไม่มีงานทำ ประชาชนในชุมชนมีอาชีพที่ดีและมั่นคง ประชาชนมีที่ทำกินอย่างถูกต้อง

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่สีเขียว มีธรรมชาติ พันธุ์สัตว์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ยั่งยืน สวยงามยิ่งขึ้น หรือคงสภาพที่ดีตลอดไป ไม่มีมลภาวะที่เป็นพิษ ปลอดภัยจากฝุ่น ทุกคนช่วยกันรักษา สิ่งแวดล้อม ทุกครอบครัวมีอาหารรับประทาน แหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์

3) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน มีความเจริญด้านการคมนาคม สัญจรดีขึ้น เชื่อมต่อกับพื้นที่อื่นได้สะดวก มีไฟส่องสว่างตามท้องถนน มีระบบขนส่งที่หลากหลาย รถไฟความเร็วสูง สนามบิน ท่าเรือ มีการขนส่งทางน้ำ มีรถไฟฟ้า สาธารณูปโภคที่เพียงพอครบสมบูรณ์

4) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ มีกลุ่มคน คณะ มาท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม และมั่นคง ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ในชุมชน มีจุดบริการนักท่องเที่ยว เป็นที่รู้จักของคนภายนอก ชาวบ้านสามารถประกอบอาชีพได้

5) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี มีเทคโนโลยีก้าวหน้าทันสมัย เป็นพื้นที่ที่มีความเจริญทันสมัย มีห้างสรรพสินค้า มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารของตำบล

6) คุณภาพชีวิต ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการบริหารจัดการที่ดีของท้องถิ่น มีความปลอดภัยที่มากขึ้น มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดตามจุดเสี่ยง

7) สุขภาพ ชุมชนปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ ผู้คนมีสุขภาพที่แข็งแรง มีระบบสาธารณสุขที่เข้มแข็ง

ตาราง 6.39 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแหลมสิงห์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	15	15.00
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	15	15.00
3	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	13	13.00
4	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	13	13.00
5	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	10	10.00
6	คุณภาพชีวิต	9	9.00
7	สุขภาพ	5	5.00
8	เศรษฐกิจ	3	3.00
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	3.00
10	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	3	3.00
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	3.00
12	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	3.00
13	ผู้นำ	1	1.00
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	1.00
15	การศึกษา	1	1.00
16	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	1.00
17	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.00

6.6.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตนโดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 20 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมที่ดีขึ้น เดินทางสะดวก มีสะพานเชื่อมต่อพื้นที่ต่าง ๆ มีรถไฟฟ้างกรุงเทพฯ - จันทบุรี มีสนามบิน มีระบบขนส่งสาธารณะ มีสาธารณสุขปโภคครบสมบูรณ์ ครบถ้วน สัญญาณอินเทอร์เน็ตชัดเจน และมีการใช้โซลาร์เซลล์จากดวงอาทิตย์

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่สีเขียว มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สวยงาม มีอากาศบริสุทธิ์ ปลอดภัยและเป็นพิษ มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ มีป่าชายเลนและสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คนดีมีความสามารถ จัดการสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น แหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ สัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น และมีความหลากหลายมากขึ้น เป็นพื้นที่ปลอดโรงงาน

3) การประกอบอาชีพ ลูกหลานสานต่อการเกษตร อนุญาตให้มีสนามโกขนแบบเสรีและถูกกฎหมาย มีความอุดมสมบูรณ์ หลากหลายของสัตว์น้ำ และขายได้ราคาที่ดีขึ้น สามารถจำหน่ายสินค้าทางการประมงได้มากขึ้น ประชาชนในชุมชนมีอาชีพที่ดีและมั่นคง อยากให้ประชาชนมีเอกสารที่ดินอย่างถูกต้องไม่ต้องหวาดระแวงทำมาหากินได้เหมือนเดิม

4) คุณภาพชีวิต ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีเงินใช้ ไม่มีหนี้สิน อยู่กันอย่างมีความสุข ไม่ต้องเข้าไปแย่งงานกันในเมือง เจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชน

5) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี หมู่บ้านมีความเจริญรุ่งเรือง มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารของตำบล

6) เศรษฐกิจ เป็นพื้นที่เศรษฐกิจ มีการส่งออกในพื้นที่ มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีการจ้างงานที่หลากหลาย ประชาชนสามารถเลือกอาชีพได้ มีนักท่องเที่ยว สร้างรายได้ กระจายได้ให้คนในชุมชน มีตลาดสินค้าราคาถูก และมีคุณภาพเกิดขึ้นในชุมชนประชาชนหาซื้อสินค้าที่ต้องการได้ง่ายโดยไม่ต้องเดินทางไปไกล เป็นชุมชนที่สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน

7) สุขภาพ คนในชุมชนมีสุขภาพที่แข็งแรง มีระบบสาธารณสุขที่เข้มแข็ง ชุมชนปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บมีโรงพยาบาลในพื้นที่ ระบบสาธารณสุขที่ดี ทุกคนได้รับสิทธิในการรับการรักษาอย่างเท่าเทียมกัน

ตาราง 6.40 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแหลมสิงห์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	15	16.13
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	15	16.13
3	การประกอบอาชีพ	11	11.83
4	คุณภาพชีวิต	8	8.60
5	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	6.45
6	เศรษฐกิจ	5	5.38
7	สุขภาพ	5	5.38
8	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	5	5.38
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	3.23
10	ผู้นำ	3	3.23
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	3.23
12	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	2	2.15
13	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	2.15
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	2.15
15	พื้นที่สาธารณะ	2	2.15
16	ยาเสพติด/อบายมุข	2	2.15
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.08
18	การศึกษา	1	1.08
19	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	1.08
20	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	1	1.08

6.4.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อสภาพอนาคตที่อยากให้เห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 18 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 8 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนถูกทำลาย โดยเฉพาะที่เป็นแหล่งทำมาหากินถูกทำลาย มีการครอบครองพื้นที่ป่าสงวน โดยไม่ให้ชาวบ้านเข้าไปทำมาหากิน ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตร น้ำในแหล่งน้ำเน่าเสีย จากการปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงกุ้งขนาดใหญ่ในพื้นที่ การขาดงบประมาณในการลอกลำคลอง

2) ผู้นำ ความไม่เข้มแข็งของผู้นำ ทีมผู้นำแตกแยก ผู้นำขายวิสัยทัศน์ ความโลภและเห็นแก่ตัวของผู้นำ ผู้นำชุมชนไม่ใส่ใจ หรือไม่เห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ นักการเมืองที่หวังแต่ประโยชน์ และความเข้มแข็งของรัฐบาล

3) งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดแคลนงบประมาณ งบประมาณไม่ต่อเนื่อง

4) การประกอบอาชีพ แผลงหรือสัตว์ทำลายผลผลิตทางการเกษตร ในเรื่องโก๋ชนไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ ขาดความรู้ในการทำการประมง การขยายพันธุ์สัตว์ การอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำที่ถูกต้อง สัตว์น้ำสูญพันธุ์ มลภาวะในท้องทะเล มาตรการกฎหมายในการหาสัตว์น้ำในทะเล ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ทำกินและที่อยู่อาศัย

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ การเอาเปรียบกัน การแก่งแย่งชิงดี ขาดความสามัคคีของคนในชุมชน การแตกแยกทางความคิด

6) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ ประชาชนสิ้นหวังในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ขาดความร่วมมือจากคนในชุมชน

7) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ นโยบายรัฐ ที่กีดกันการค้าขาย ไม่สงวนอาชีพ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เอรัดเอาเปรียบ เอื้อให้นายทุนเข้ามาทำลายวิถีชีวิตชุมชน

8) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงจากความเจริญ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ความเครียด ขาดความสามัคคี ความเจริญที่ลดน้อยลง ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในสิ่งใหม่ ๆ

ตาราง 6.41 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอแหลมสิงห์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14	14.43
2	ผู้นำ	14	14.43
3	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	12	12.37
4	การประกอบอาชีพ	7	7.22
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	7	7.22
6	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	7	7.22
7	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	6	6.19
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	5.15
9	เศรษฐกิจ	4	4.12
10	สุขภาพ	4	4.12
11	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	4	4.12
12	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	3.09
13	ยาเสพติด/อบายมุข	3	3.09
14	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	2.06
15	ผู้สูงอายุ	2	2.06
16	คุณภาพชีวิต	1	1.03
17	การศึกษา	1	1.03
18	ประชากร	1	1.03

6.6.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลโดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 10 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 10 ประเด็นที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน เข้าถึงชาวบ้าน ทำความรู้จักชาวบ้าน เพื่อพัฒนาที่ง่ายขึ้น ช่วยพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ จิตอาสาดูแลชุมชน ช่วยจัดตั้งกลุ่ม การรวมกลุ่มในชุมชน

- 2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน จัดเวทีประชาคม จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน นำเสนอแนวคิดในการพัฒนาชุมชน
- 3) เป็นกระบอกเสียง ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐ ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับประชาชนในพื้นที่ กระจายข่าวสารให้เกิดการรับรู้ คำแนะนำการดำเนินงานต่าง ๆ
- 4) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่ตัดไม้ บุกรุกป่าชายเลน ไม่จับปลาในฤดูวางไข่ ไม่จับสัตว์น้ำขนาดเล็ก
- 5) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน ช่วยดูแล รักษาความสะอาด พื้นที่ในชุมชน
- 6) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ การทำงานแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน (ในฐานะผู้นำ) ทำหน้าที่พัฒนาชุมชน (ในฐานะผู้นำชุมชน) ทำหน้าที่ของตนเอง
- 7) ไม่สร้างความสะดวก ร้อน ปฏิบัติตนห่างไกลอบายมุข ปฏิบัติตนตามกฎหมาย
- 8) รักษาสุขภาพ สนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนห่างไกลโรคโควิด ช่วยเหลือชาวบ้านที่ป่วยให้ได้รับการรักษาจากโรงพยาบาล มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพคนในชุมชน
- 9) มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ สร้างความสามัคคีในชุมชน สนับสนุนการมีส่วนร่วมในชุมชน
- 10) การช่วยเหลือกันในชุมชน การช่วยเหลือแบ่งปันคนในพื้นที่

ตาราง 6.42 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอแหลมสิงห์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน	21	23.08
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	18	19.78
3	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	14	15.38
4	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	12	13.19
5	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	6	6.59
6	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	5	5.49
7	ไม่สร้างความสะดวก ร้อน	5	5.49
8	รักษาสุขภาพ	4	4.40
9	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	4	4.40
10	การช่วยเหลือกันในชุมชน	2	2.20

6.7 อำเภอสอยดาว

อำเภอสอยดาว ประกอบด้วย 5 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลทรายขาว 2) ตำบลทังช้าง 3) ตำบลทุ่งขนาน 4) ตำบลปะตง และ 5) ตำบลสะตอน โดยเก็บข้อมูลตำบลละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 50 คน ทั้งนี้ เสนอผลการศึกษาแต่ละประเด็น จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

6.7.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงอดีตในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 11 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขปกและโครงสร้างพื้นฐาน อดีตการเดินทางลำบาก ถนนเป็นถนนลูกรัง ถนนเสีย เป็นหลุมเป็นบ่อ ไม่มีการพัฒนาสิ่งอุปโภคบริโภค ไม่มีไฟฟ้า ระบบน้ำประปา

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อดีตมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความอุดมสมบูรณ์ มีการดูแลด้านสิ่งแวดล้อม ขาดแคลนด้านอุปโภคบริโภค แหล่งน้ำไม่เพียงพอ

3) การประกอบอาชีพ อดีตการเกษตรผลิตไม่ดี ให้ผลผลิตน้อย มีการทำเกษตรกรรมที่ปลอดภัย ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ไม่มีช้างมากินพืชสวนชาวบ้าน มีจุดรับซื้อข้าวส่งกลั่นหมื่นต่อบ้านเรือน ผลิตทางการเกษตรส่งออกน้อย ไม่มีเอกสารสิทธิ์ทำกิน

4) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี อดีตห่างไกลความเจริญ เข้าถึงข่าวสารน้อย ขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้ยา

5) เศรษฐกิจ อดีตเศรษฐกิจดีกว่าปัจจุบัน รายได้ครัวเรือนต่ำ การค้าขายไม่มีสภาพคล่อง ชาวบ้านยากจน

6) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ อดีตภัยแล้ง มีความแห้งแล้ง

7) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ อดีตมีความสามัคคีในชุมชน

ตาราง 6.43 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอสอยดาว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปกและโครงสร้างพื้นฐาน	37	37.00
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21	21.00
3	การประกอบอาชีพ	17	17.00
4	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	8	8.00
5	เศรษฐกิจ	5	5.00
6	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	4	4.00

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	3.00
8	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	2.00
9	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.00
10	สุขภาพ	1	1.00
11	ผู้นำ	1	1.00

6.7.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลภูมิใจในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 11 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน ภูมิใจถนนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น แต่มีถนนลูกรังเป็นบางส่วน มีไฟฟ้า น้ำประปาเข้าถึงชุมชน

2) การประกอบอาชีพ ภูมิใจการทำสวนลำไย มีผลผลิตที่มีคุณภาพ การเกษตรมีผลผลิตที่มากและมีคุณภาพ มีการทำเกษตรผสมผสาน ประชาชนเริ่มทำอาชีพเสริม เข้าถึงแหล่งทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ ชาวบ้านมีอาชีพมั่นคง

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิใจสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม การเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการสิ่งแวดล้อม มีแหล่งน้ำ

4) ผู้นำ ภูมิใจมีผู้นำที่ดี ผู้นำให้ความรู้เรื่องการพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ภูมิใจคนในหมู่บ้านมีความสามัคคีกัน ช่วยเหลือกัน ชาวบ้านให้ความร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี ภูมิใจ ความเจริญต่าง ๆ เข้ามาในชุมชน

7) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ ภูมิใจในการร่วมกันพัฒนาชุมชน การบริหารงานของคนในชุมชน

ตาราง 6.44 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอสอยดาว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	25	27.17
2	การประกอบอาชีพ	22	23.91
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9	9.78

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
4	ผู้นำ	9	9.78
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	8	8.70
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	5.43
7	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	5	5.43
8	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	3	3.26
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	3.26
10	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	2.17
11	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.09

6.7.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 12 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นถนนทุกสายดีขึ้น เป็นถนนคอนกรีต สาธารณูปโภคมั่นคง มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน มีสาธารณสุขปลอดภัยครบครัน มีสถานีอนามัยในหมู่บ้าน ไฟฟ้าทางการเกษตรทั่วถึง

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม มีปัจจัยด้านอุปโภคบริโภคเพียงพอ เป็นหมู่บ้านที่มีอาหารกินโดยไม่เดือดร้อน มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร อยากให้มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ (ตำบลทับช้าง ตำบลปะตง)

3) การประกอบอาชีพ อยากเห็นเศรษฐกิจด้านการเกษตรเติบโต การเพาะปลูกที่ดี เกษตรกรมีความมั่นคง ยั่งยืน มีการส่งออกที่ดี มีการรับรองผลผลิตทางการเกษตร คนในชุมชนมีอาชีพที่มั่นคง มีที่ดินทำกินถูกต้องตามกฎหมาย

4) เศรษฐกิจ อยากเห็นเศรษฐกิจพัฒนาขึ้น ประชาชนไม่มีหนี้สิน การค้าขายที่ดี รายได้มั่นคง ชาวบ้านมีกินมีใช้ทุกครัวเรือน มีกิจกรรมหรือโครงการที่สร้างรายได้ให้คนในชุมชน

5) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี อยากเห็นความเจริญในด้านต่าง ๆ การสื่อสารที่เจริญ

6) ผู้นำ มีผู้นำที่ดี

7) คุณภาพชีวิต พึ่งตนเองได้ มีความอยู่ดีกินดี

ตาราง 6.45 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอสอยดาว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	34	36.17
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	20	21.28
3	การประกอบอาชีพ	15	15.96
4	เศรษฐกิจ	9	9.57
5	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	4	4.26
6	ผู้นำ	3	3.19
7	คุณภาพชีวิต	3	3.19
8	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	2.13
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	1.06
10	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	1.06
11	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	1.06
12	พื้นที่สาธารณะ	1	1.06

6.7.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 15 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ อยากเห็นผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ผลผลิตทางการเกษตรให้ผลดี การส่งออกผลผลิตทางการเกษตรยั่งยืน รัฐส่งเสริมเรื่องการทำการเกษตร (ลำไย) ผลผลิตทางการเกษตร (ลำไย) ราคาสูง มีการรับรองผลผลิตทางการเกษตร ไมโดนเอาเปรียบจากนายทุน มีอาชีพสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวได้ พื้นที่ทำกินถูกต้องตามกฎหมาย มีโฉนดที่ดิน

2) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นคมนาคมมีการพัฒนา ถนนในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต การเดินทางสะดวกมากขึ้น ถนนมีไฟส่องสว่างทุกพื้นที่ มีน้ำสะอาด มีสาธารณูปโภคครบครัน

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยธรรมชาติที่สวยงาม ชุมชนเป็นพื้นที่สีเขียว ความมั่นคงด้านอาหาร มีน้ำเพียงพอในการทำเกษตร

4) เศรษฐกิจ อยากเห็นความมั่นคงของเศรษฐกิจ และเศรษฐกิจยั่งยืน ประชาชนไม่มีหนี้สิน ทุกคนมีรายได้ ชาวบ้านมีรายได้เสริม

5) คุณภาพชีวิต อยากเห็นไม่มีคนจนในพื้นที่ คนพออยู่พอกินไม่เดือดร้อน ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข มีกล้องวงจรปิดในจุดสำคัญ คนในชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิต

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี

7) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ อยากเห็นการดูแลสวัสดิการด้านสุขภาพ มีเงินช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากไร้

ตาราง 6.46 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอสอยดาว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	20	22.22
2	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	18	20.00
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	13	14.44
4	เศรษฐกิจ	11	12.22
5	คุณภาพชีวิต	10	11.11
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	5.56
7	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	3.33
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	2.22
9	ผู้นำ	2	2.22
10	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	1.11
11	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	1.11
12	พื้นที่สาธารณะ	1	1.11
13	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	1.11
14	สิทธิหน้าที่ของประชาชน (สิทธิ หน้าที่ ความเป็นธรรมในสังคม)	1	1.11
15	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.11

6.7.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 16 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) เศรษฐกิจ อยากเห็นความยั่งยืนในเศรษฐกิจของชุมชน ชาวบ้านมีกินมีใช้ตลอด ไม่เดือดร้อน เศรษฐกิจดีขึ้น ไม่มีหนี้สิน ชาวบ้านเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- 2) การประกอบอาชีพ อยากเห็นเกษตรกรรมยั่งยืน ลำไยส่งออกราคาแพง มีอาชีพมั่นคง
- 3) คุณภาพชีวิต อยากเห็นประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและมั่นคง มีเงินใช้ในชีวิตอย่างเพียงพอ ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี
- 4) ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นการคมนาคมยั่งยืน ระบบสาธารณสุขปลอดภัย ระบบทำน้ำประปาที่ดี น้ำใสตลอดปี
- 5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็น สภาพแวดล้อมดีขึ้น เป็นพื้นที่สีเขียว มีอาหารเพียงพอ มีแหล่งน้ำเพียงพอ
- 6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี อยากเห็นหอประชุมหมู่บ้านที่มีความสะดวกและทันสมัย
- 7) ผู้นำ อยากเห็นผู้นำที่ดีในการพัฒนาหมู่บ้าน

ตาราง 6.47 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่อยากเห็นในพื้นที่ อำเภอสอยดาว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	เศรษฐกิจ	18	21.43
2	การประกอบอาชีพ	11	13.10
3	คุณภาพชีวิต	11	13.10
4	ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน	9	10.71
5	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	8	9.52
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	8	9.52
7	ผู้นำ	4	4.76
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	3.57
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	3.57
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	2.38

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
11	ประชากร	2	2.38
12	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	1.19
13	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.19
14	พื้นที่สาธารณะ	1	1.19
15	การศึกษา	1	1.19
16	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	1.19

6.7.6 สิ่งที่ห่วงกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านห่วงกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 15 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ กังวลการส่งออกผลผลิตทางการเกษตร ต้นทุนทางการเกษตรที่สูง ผลผลิตลดน้อยลง ผลผลิตทางการเกษตร (ลำไย) ราคาตก โดนเอาเปรียบจากนายทุน รัฐไม่เข้ามาช่วยเหลือการเกษตร คนตกงาน และอยากให้ที่ดินมีเอกสารสิทธิ์
- 2) เศรษฐกิจ กังวลเศรษฐกิจของประเทศ ความยากจน เศรษฐกิจตกต่ำ เศรษฐกิจครัวเรือนและหนี้สินในครัวเรือน
- 3) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ กังวลข้าราชการไม่มีความเป็นธรรม ความล่าช้าของหน่วยงานรัฐ ไม่มีหน่วยงานสนับสนุน การทุจริตคอร์รัปชัน
- 4) ผู้นำ กังวลนักการเมืองท้องถิ่นชอบมาป่วน ผู้นำไม่ช่วยเหลือ เลือกปฏิบัติ การบริหารงานของประเทศการทำงานของรัฐบาล ผู้นำไร้ประสิทธิภาพ ความไม่แน่นอนทางการเมือง
- 5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กังวลสารเคมี สภาพแวดล้อมแย่ อากาศแย่มากจากสาเหตุต่าง ๆ ไม่มีแหล่งน้ำในการทำเกษตรกรรม
- 6) ประชากร กังวลขาดแคลนแรงงานในพื้นที่
- 7) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ กังวลการร่วมมือของประชาชนในพื้นที่อาจไม่เพียงพอ และสิทธิของประชาชน

ตาราง 6.48 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอสอยดาว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	14	20.59
2	เศรษฐกิจ	14	20.59
3	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	7	10.29
4	ผู้นำ	7	10.29
5	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5	7.35
6	ประชากร	5	7.35
7	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	4.41
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	2.94
9	สุขภาพ	2	2.94
10	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	2.94
11	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2	2.94
12	ยาเสพติด/อบายมุข	2	2.94
13	ระบบสาธารณสุขปกและโครงสร้างพื้นฐาน	1	1.47
14	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	1.47
15	คุณภาพชีวิต	1	1.47

6.7.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 9 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 9 ประเด็นที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุด ตามลำดับ ได้แก่

- 1) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ จัดตั้งกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพ (ฐานะผู้นำชุมชน) การทำงานเพื่อส่วนรวม (ฐานะผู้นำชุมชน) หางบประมาณมาพัฒนา (ฐานะผู้นำชุมชน) แบ่งปันความรู้ด้านการประกอบอาชีพ (ฐานะผู้นำชุมชน)
- 2) ไม่สร้างความเดือดร้อน
- 3) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน ช่วยพัฒนาภายในชุมชน การพัฒนาหมู่บ้าน ช่วยดูแลยาเสพติด ในหมู่บ้าน

- 4) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน
- 5) มีความสามัคคีกันในกลุ่มชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ ให้ความร่วมมือทุก ๆ ด้าน ให้ความร่วมมือของคนในกลุ่มชน
- 6) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มชน ให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ
- 7) รักษาสุขภาพ
- 8) การช่วยเหลือกันในกลุ่มชน แบ่งปันสิ่งที่เรามีให้คนที่ยังไม่มีหรือเดือดร้อน
- 9) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ เป็นหูเป็นตาให้หน่วยงานราชการ (ฐานะผู้นำชุมชน) ให้ความร่วมมือหน่วยงานราชการ (ฐานะผู้นำชุมชน)

ตาราง 6.49 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอสอยดาว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	17	29.31
2	ไม่สร้างความเดือดร้อน	10	17.24
3	ช่วยเหลือชุมชน/พัฒนาชุมชน	9	15.52
4	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	8	13.79
5	มีความสามัคคีกันในกลุ่มชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	7	12.07
6	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มชน	2	3.45
7	รักษาสุขภาพ	2	3.45
8	การช่วยเหลือกันในกลุ่มชน	2	3.45
9	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	1	1.72

6.8 อำเภอแก่งหางแมว

อำเภอแก่งหางแมว ประกอบด้วย 5 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลขุนซ่อง 2) ตำบลพวา 3) ตำบลสามพี่น้อง 4) ตำบลเขาวงกต และ 5) ตำบลแก่งหางแมว โดยเก็บข้อมูลตำบลละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 50 คน ทั้งนี้ ใ้ใคร่ขอแนะนำผลการศึกษาดังต่อไปนี้ จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

6.8.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงอดีตในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 16 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรมการสัญจรไปมายังไม่สะดวก ถนนไม่ดี ถนนลูกรัง มีหลุม มีฝุ่น ไฟฟ้าเข้าไม่ถึง ไฟฟ้าดับบ่อยมาก ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ ไม่มีน้ำประปาต้องชุดบ่อน้ำไว้ใช้หรือไปตักน้ำจากคลอง

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อดีตพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่า เป็นป่าที่สมบูรณ์ ฝนตกตามฤดูกาล อากาศดี สัตว์ป่ามีไม่มาก (ช้างป่า) เป็นป่าเสื่อมโทรม ต้นไม้ใหญ่ถูกตัดไปหมดแล้ว มีน้ำใช้ไม่เพียงพอ พื้นที่การเกษตรขาดแคลนน้ำ

3) การประกอบอาชีพ อดีตปลูกยางพารา ทำสวนผลไม้ ปลูกผัก ปลูกมันสำปะหลัง ราคาพืชผล การเกษตรตกต่ำ เป็นพื้นที่ป่าสงวน ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ทำอะไรก็ลำบากเพราะติดข้อกฎหมายป่าสงวน

4) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี อดีตทุรกันดาร ยังไม่ค่อยมีการพัฒนา ห่างไกล ความเจริญมาก การติดต่อสื่อสารค่อนข้างลำบาก ทำให้ไม่ทันต่อเหตุการณ์พลาดโอกาสได้ง่าย

5) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ อดีตฤดูแล้ง น้ำในลำคลองแห้งไม่มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร ยังไม่มีเขื่อนกั้นน้ำชลประทาน ทำการเกษตรได้

6) เศรษฐกิจ อดีตมีเศรษฐกิจที่ดี

7) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ประชาชนอยู่กันอย่างปรองดอง สมานฉันท์ มีความสามัคคี

ตาราง 6.50 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอแก่งหางแมว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	26	23.21
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	24	21.43
3	การประกอบอาชีพ	21	18.75
4	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	12	10.71
5	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	8	7.14
6	เศรษฐกิจ	4	3.57
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	2.68
8	ประชากร	3	2.68
9	คุณภาพชีวิต	2	1.79
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	1.79
11	การศึกษา	2	1.79

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
12	สุขภาพ	1	0.89
13	ผู้นำ	1	0.89
14	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	0.89
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.89
16	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.89

6.8.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลภูมิใจในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 16 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิใจเป็นพื้นที่สีเขียว พื้นที่เป็นธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ น่าอยู่อาศัย อากาศดี ปราศจากมลภาวะเป็นพิษ ยังคงมีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มีแหล่งน้ำสมบูรณ์ มีอ่างเก็บน้ำทำให้มีน้ำใช้ตลอดปี อยู่ติดแหล่งน้ำสำคัญส่งผลดีต่อการเกษตร ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม

2) การประกอบอาชีพ ภูมิใจเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ชาวบ้านทำการเกษตรได้ดี ผลผลิตทางการเกษตร ผลไม้ ทุเรียนมีราคาที่ดี ราคาขางพาราเริ่มดีขึ้น

3) ระบบสาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐาน ภูมิใจการคมนาคมได้รับการพัฒนา เส้นทางคมนาคมสะดวกขึ้น มีถนนที่ดีขึ้น สาธารณูปโภคได้รับการพัฒนา มีน้ำประปา มีไฟฟ้าดีขึ้น

4) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี ภูมิใจที่หมู่บ้านมีความเจริญขึ้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น มีธนาคาร ทำให้ไม่ต้องเดินทางไกล สามารถลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายได้มากขึ้น มีการติดต่อสื่อสารค่อนข้างง่าย รวดเร็วฉับพลัน ข่าวสารที่รับรู้รวดเร็วขึ้น

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ภูมิใจชาวบ้านอยู่ด้วยกันอย่างปรองดอง มีความรัก ความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

6) ผู้นำ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในผู้นำท้องถิ่น

7) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ ภูมิใจมีการแลกเปลี่ยนความรู้และแสดงออกทางความคิดเห็นมากขึ้น ประชาชนในพื้นที่ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญ ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง

ตาราง 6.51 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอแก่งหางแมว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	22	23.16
2	การประกอบอาชีพ	17	17.89
3	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	17	17.89
4	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	10	10.53
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	8	8.42
6	ผู้นำ	4	4.21
7	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	4	4.21
8	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	3	3.16
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	2.11
10	การศึกษา	2	2.11
11	เศรษฐกิจ	1	1.05
12	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.05
13	สุขภาพ	1	1.05
14	คุณภาพชีวิต	1	1.05
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.05
16	ประชากร	1	1.05

6.8.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 17 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ อยากเห็นการเกษตรตามธรรมชาติ มีความสมบูรณ์ทางด้านการเกษตร ราคาผลผลิตการเกษตร ผลไม้ ยางพาราสูงขึ้น ส่งเสริมให้ความรู้การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในหมู่บ้าน เป็นแหล่งรวมของการผลิตผลไม้ที่ส่งออก ให้ความรู้ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพมีงานทำ ได้รับเอกสารสิทธิ์ ในที่ดินทำกิน มีสิทธิในการครอบครองอย่างเต็มที่ เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินของตนเอง อยากให้รัฐเข้ามาดูแลเรื่องที่ดินทำกินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์

2) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นความเจริญในด้านการคมนาคม มีการเดินทางสะดวก มีถนนลาดยาง เป็นถนนที่มีคุณภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่ ปลอดภัยมีเส้นแบ่งถนนชัดเจน มีไฟส่องสว่างริมถนน มีไฟฟ้า น้ำประปา ที่พร้อมครอบคลุมทุกพื้นที่

3) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ อยากเห็นหน่วยงานเข้ามาดูแลข้างป่า แก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง มีการจัดการอย่างเป็นระบบ คนกับช้างอยู่ด้วยกันอย่างปลอดภัยและยั่งยืนไม่มีช้างเข้ามาทำลายพืชไร่ของเกษตรกร สร้างความเสียหายต่อประชาชนในพื้นที่

4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นพื้นที่สีเขียว เป็นพื้นที่ทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มากขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ อยากให้มีน้ำดิบผ่านหมู่บ้านจะได้มีน้ำใช้ในการเกษตร ได้รับการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรจากอ่างพวาใหญ่ ไม่มีเหมืองทองในพื้นที่

5) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของแก่งหางแมว มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่หมู่บ้านโดยชาวบ้านคงวิถีชีวิตเหมือนเดิม

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี อยากเห็นความเจริญก้าวหน้าแต่ยังคงไว้ซึ่งธรรมชาติ มีการกระจายความรู้ที่รวดเร็วขึ้น

7) คุณภาพชีวิต อยากเห็นประชาชนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสุข

ตาราง 6.52 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยอยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแก่งหางแมว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	27	26.21
2	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	17	16.50
3	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	14	13.59
4	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	13	12.62
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	6	5.83
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	4.85
7	คุณภาพชีวิต	5	4.85
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	2.91
9	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	2.91
10	เศรษฐกิจ	2	1.94
11	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.94
12	สุขภาพ	1	0.97

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
13	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	0.97
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	0.97
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.97
16	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.97
17	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.97

6.8.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 14 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่สุดที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ อยากเห็นความเจริญด้านการเกษตร ผลไม้ ยางพารา เป็นแหล่งผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพ ผลผลิตการเกษตรมากขึ้น ราคาผลผลิตทางการเกษตรสูงขึ้นเป็นที่พอใจแก่เกษตรกร ประชาชนมีความรู้สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการทำการเกษตร มีการประกันราคาผลผลิตการเกษตร มีการทำปุ๋ยใช้เอง การค้าขายผลผลิตไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง เป็นต้นแบบในด้านการเกษตร มีการส่งเสริม พัฒนาอาชีพ มีอาชีพที่มั่นคง และทำงานในพื้นที่ที่เกิด มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ครอบครองที่ดินได้อย่างถูกต้องกฎหมาย

2) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นการเดินทางสะดวก มีถนนลาดยาง มีถนนสี่เลน มีไฟส่องสว่างริมถนน มีไฟฟ้า ระบบน้ำประปาที่สมบูรณ์ ระบบอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่

3) เศรษฐกิจ อยากเห็นเศรษฐกิจที่ดีขึ้นกว่าเดิม

4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นพื้นที่สีเขียว พื้นที่มีทรัพยากรธรรมชาติมีความสมบูรณ์ ยั่งยืน ไม่มีสิ่งก่อกำเนิดมลภาวะที่เป็นพิษ ยังคงมีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ไม่มีนายทุนมาบุกกรุก มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ทำให้เกิดมลพิษ

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ อยากเห็นประชาชนอยู่กันอย่างสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์

6) กลุ่มองค์กรในพื้นที่ อยากเห็นการรวมกลุ่ม

7) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ อยากเห็นหน่วยงานรัฐสนับสนุนงบประมาณ ภาคีรัฐลดขั้นตอนในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานรวดเร็วยิ่งขึ้น

ตาราง 6.53 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแก่งหางแมว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	34	35.79
2	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	14	14.74
3	เศรษฐกิจ	13	13.68
4	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	12	12.63
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	4.21
6	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	4	4.21
7	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	3.16
8	สุขภาพ	3	3.16
9	ผู้นำ	2	2.11
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	2.11
11	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	1.05
12	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	1.05
13	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	1.05
14	คุณภาพชีวิต	1	1.05

6.8.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 14 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ อยากเห็นพื้นที่เกษตรที่สมบูรณ์ เป็นศูนย์รวมของการผลิตและส่งออกผลไม้ มีพืชเศรษฐกิจ เช่นทุเรียน ราคาพืชผลทางการเกษตรดีขึ้น มีตลาดการค้าขายสินค้าเกษตรที่เข้มแข็ง มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีโฉนดในการครอบครอง

2) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นถนนสัญจรไปมาที่สะดวกทุกเส้นทาง มีถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตสี่เลน มีไฟส่องสว่างตลอดทาง มีระบบไฟฟ้า น้ำประปา ที่พร้อมครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการสร้างและส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าใช้เองในชุมชน

3) คุณภาพชีวิต อยากเห็นประชาชนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความมั่นคง พึ่งพาตนเองได้ ลูกหลานมีงานทำโดยไม่ต้องดิ้นรนหางานในเมืองหลวงหรือที่อื่น

4) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ อยากเห็นการเกษตรโดยปลอดภัยจากช้างป่า เข้ามาทำลายพืชไร่ของเกษตรกร ไม่มีช้างเข้ามาทำลายและบุกรุก ปัญหาคนกับช้างป่าหมดไป

5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ยังคงความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ เหมาะสมแก่การทำมาหากิน มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร และเป็นพื้นที่ปลอดเหมืองทองหรือการขุดแร่ต่าง ๆ

6) เศรษฐกิจ อยากเห็นเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เจริญรุ่งเรือง มีเทคโนโลยีมาช่วยด้านการค้าขาย ประชาชนมีรายได้มากกว่ารายจ่าย และมีเงินออม

7) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ อยากเห็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติอย่างมั่นคงและยั่งยืน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่น่าสนใจของจังหวัดจันทบุรี และมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ตาราง 6.54 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอแก่งหางแมว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	19	21.35
2	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	12	13.48
3	คุณภาพชีวิต	12	13.48
4	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	11	12.36
5	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9	10.11
6	เศรษฐกิจ	7	7.87
7	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	5	5.62
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	3	3.37
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	3.37
10	สุขภาพ	2	2.25
11	การศึกษา	2	2.25
12	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	2.25
13	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	1.12
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	1.12

6.8.6 สิ่งที่น่ากังวลมากที่สุดต่อสภาพอนาคตที่อยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านห่วงกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 12 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ กังวลช้างป่าเพิ่มจำนวนมากขึ้น และมีความดุร้ายมากขึ้น สร้างความเสียหาย เป็นอุปสรรคต่อการเกษตร สร้างความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ นโยบายช้างป่ารอยต่อห้าจังหวัดยังไม่เป็นรูปธรรม

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กังวลมลพิษทางอากาศ (กลิ่นเหม็นจากขี้ยาง) เหมืองทองที่กำลังจะเกิดขึ้น ไม่อยากได้เหมืองทองที่รัฐไปสนับสนุนมากกว่าการอยู่ดีกินดีของชาวบ้าน

3) การประกอบอาชีพ กังวลราคาผลผลิตตกต่ำแต่ต้นทุนมากขึ้น พื้นที่ยังเป็นป่าสงวนอยู่ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ นโยบายของรัฐบาลในการจัดการปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ภาครัฐไม่ได้ให้ความสำคัญกับเกษตรกรที่อยู่ในเขตป่าสงวน

4) งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กังวลงบประมาณไม่ถึงและถูกตัด ไม่มีงบประมาณเข้ามาสนับสนุนในหมู่บ้าน

5) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ กังวลนโยบายของรัฐบาลที่ไม่มีความเป็นจริงตามที่ได้หาเสียงไว้ ส่วนราชการไม่ส่งเสริมและเห็นปัญหาตรงกับชุมชน การแก้ไขปัญหาไม่ถูกจุดไม่สามารถแก้ไขปัญหาอะไรได้ และไม่ยั่งยืน การทุจริตคอร์รัปชัน

6) สุขภาพ กังวลเรื่องโรคระบาดโควิด 19

7) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ กังวลเรื่องความแตกแยก ขาดความสามัคคีของคนในชุมชน

ตาราง 6.55 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอแก่งหางแมว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	18	24.32
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	12	16.22
3	การประกอบอาชีพ	10	13.51
4	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	7	9.46
5	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	6	8.11
6	สุขภาพ	6	8.11
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	5.41

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
8	ผู้นำ	4	5.41
9	ยาเสพติด/อบายมุข	3	4.05
10	เศรษฐกิจ	2	2.70
11	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	1.35
12	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	1.35

6.8.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลโดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 9 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 9 ประเด็นที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุด ตามลำดับ ได้แก่

- 1) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน จัดอาสาดูแลชุมชน ช่วยรักษาดูแลหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านที่น่าอยู่
- 2) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ให้ข้อมูลต่าง ๆ ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับประชาชนในพื้นที่ และการแจ้งข่าวสารการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง
- 3) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เช่น การร่วมแสดงความคิดเห็น
- 4) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการทำเกษตรเชิงอนุรักษ์ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- 5) ไม่สร้างความสะดวกอื่น
- 6) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ เช่น เป็นนักปกครองที่ดีช่วยเหลือชาวบ้านตามหน้าที่ (ในฐานะผู้นำ)
- 7) การช่วยเหลือกันในชุมชน เช่น ช่วยเหลือชาวบ้านที่ยังมีปัญหาเดือดร้อน
- 8) รักษาสุขภาพ ช่วยเหลือสังคมด้านสาธารณสุข
- 9) มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ

ตาราง 6.56 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอแก่งหางแมว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน	23	31.08
2	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	19	25.68
3	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	12	16.22
4	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	8.11

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
5	ไม่สร้างความเดือดร้อน	5	6.76
6	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	3	4.05
7	การช่วยเหลือกันในชุมชน	3	4.05
8	รักษาสุขภาพ	2	2.70
9	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	1	1.35

6.9 อำเภอนายายอาม

อำเภอนายายอาม ประกอบด้วย 6 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลกระแจะ 2) ตำบลช้างข้าม 3) ตำบลนายายอาม 4) ตำบลวังโดนต 5) ตำบลวังใหม่ และ 6) ตำบลสนามไชย โดยเก็บข้อมูลตำบลละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 60 คน ทั้งนี้ ใคร่ขอเสนอผลการศึกษแต่ละประเด็น จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

6.9.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงอดีตในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 14 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ อดีตมีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สวยงาม และกำลังพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวน้อยเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียง มีคนมาทำกิจกรรมในชุมชน (ตำบลวังใหม่) ไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมีคนเข้าถึงน้อย
- 2) ผู้นำ อดีตผู้นำไม่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน ภาคีเครือข่ายมีความเข้มแข็ง
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อดีตมีป่าไม้จำนวนมาก เป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเล ทรัพยากรด้านประมงจำนวนมาก ทำให้อาชีพประมงรายได้ดี ลำคลองไม่ตื้นเขิน เป็นแหล่งอาหาร ไม่ต้องซื้อ มีความอุดมสมบูรณ์
- 4) สุขภาพ อดีตไม่มีโรคระบาดและมีความเข้าใจเรื่องโรคติดต่อ
- 5) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อดีตเดินทางลำบาก ถนนลูกรังเป็นหลุมเป็นบ่อ มีน้ำท่วมถนน ไม่มีรถโดยสารเข้าถึงชุมชน ไฟฟ้าดับบ่อย ไฟฟ้าเข้าไม่ครบทุกครัวเรือน น้ำประปาไม่เพียงพอ น้ำขาดแคลนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ขาดแคลนแหล่งน้ำ ได้รับงบประมาณขุดหาแหล่งน้ำ แต่ยังไม่เพียงพอ และไม่เหมาะกับบริบทชุมชน
- 6) เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่ อดีตมีการขับซี้รถเสียงดังในเวลาตอนกลางคืน
- 7) พื้นที่สาธารณะ มีพื้นที่สาธารณะในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ตาราง 6.57 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอ นายายอาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	32	30.77
2	ผู้นำ	15	14.42
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14	13.46
4	สุขภาพ	10	9.62
5	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	8	7.69
6	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	6	5.77
7	พื้นที่สาธารณะ	6	5.77
8	การประกอบอาชีพ	5	4.81
9	เศรษฐกิจ	2	1.92
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.92
11	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	0.96
12	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.96
13	คุณภาพชีวิต	1	0.96
14	ผู้สูงอายุ	1	0.96

6.9.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลภูมิใจในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 15 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ภูมิใจถนนตีมากขึ้นกว่าเดิม กว้างขึ้น มีถนนเชื่อมต่อทุกเส้นทางมีไฟส่องสว่างบนถนน เข้าถึงทุกครัวเรือน น้ำประปาเข้าถึงทุกครัวเรือน การพัฒนาไฟฟ้าสามระยะ

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิใจพื้นที่ป่าชายเลนอุดมสมบูรณ์ มีความเป็นธรรมชาติ ทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเล มีทะเลอุดมสมบูรณ์ให้ได้ทำมาหากิน มีการพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำวังโดนด (ตำบลวังโดนด) มีการทำเขื่อน มีการสร้างอ่างเก็บน้ำ แก้ไขปัญหาน้ำท่วม

3) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ ภูมิใจมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม มีจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว มีการจัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงาม

4) เศรษฐกิจ ภูมิใจไม่มีหนี้สิน มีความเป็นอยู่พอมือพอกิน มีความเป็นอยู่เลี้ยงตัวได้ มีการออม มีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีรายได้จากการท่องเที่ยว

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ภูมิใจผู้คนในหมู่บ้านใจดี เป็นมิตร มีความสามัคคี คนรุ่นเก่าที่ยึดมั่นอุดมการณ์ มีบุคลากรที่มีความรู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ พึ่งพาช่วยเหลือกันเองในชุมชน สามารถดูแลตัวเองและครอบครัว ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

6) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ มีความภาคภูมิใจประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ประชาชนให้ความร่วมมือในนโยบายต่าง ๆ ในพื้นที่ โครงการธนาคารปูม้า ตำบลกระเจาะ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ที่ส่งเสริมการออมในชุมชน การประชุมสื่อสารข้อมูลกันในชุมชน ประชาชนสามารถกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านได้ มีแหล่งเงินทุนมาสนับสนุนได้มากขึ้น (ตำบลนายายอาม) ได้รับการคัดเลือกกองทุนแม่ของแผ่นดิน และหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง (ตำบลนายายอาม) ผู้นำมีความรับผิดชอบ เสียสละ (ตำบลนายายอาม)

7) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ ภูมิใจภาครัฐให้ความสำคัญกับชาวบ้านมากขึ้น ท้องถิ่นท้องถิ่นที่ดูแลดี ท้องที่ท้องถิ่นเป็นหนึ่งเดียวกัน ท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ตั้งแต่เด็กถึงผู้สูงอายุ รับฟังปัญหาความต้องการ สนับสนุนงบประมาณและโครงการชลประทานมาชุดเจาะบ่อบาดาลให้หมู่บ้าน (ตำบลนายายอาม)

ตาราง 6.58 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอนายายอาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	22	20.37
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14	12.96
3	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	13	12.04
4	เศรษฐกิจ	11	10.19
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	10	9.26
6	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	10	9.26
7	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	9	8.33
8	การประกอบอาชีพ	7	6.48
9	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	2.78
10	สุขภาพ	2	1.85
11	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	1.85
12	คุณภาพชีวิต	2	1.85
13	ผู้นำ	1	0.93

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	0.93
15	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	0.93

6.9.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 20 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นถนนที่มีคุณภาพ ขยายถนนใหญ่เพื่อการติดต่อค้าขายที่สะดวก ไม่พังโดยง่าย มีไฟฟ้าให้แสงสว่างตามถนน และในซอยเล็ก ๆ มีระบบขนส่งในการเดินทาง มีน้ำบริโภคเพียงพอ ไฟฟ้าไม่ดับเมื่อฝนตก

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นจำนวนต้นไม้เพิ่มขึ้น มลพิษลดลง มีพื้นที่สีเขียว มีธรรมชาติที่สมบูรณ์สวยงาม มีแหล่งน้ำจืดเพื่อการเกษตร มีการขุดคลอง เนื่องจากคลองตื้นเขิน มีแนวกันคลื่น มีน้ำไม่ขาดแคลนช่วงฤดูแล้ง และมีถังขยะในชุมชน

3) การประกอบอาชีพ อยากเห็นผลผลิตทางการเกษตรราคาดี มีคุณภาพ การซื้อขายผลไม้สะดวกขึ้น มีตลาดกลางค้าขายผลไม้ของเกษตรกร มีแหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร

4) เศรษฐกิจ อยากเห็นชาวบ้านมีอาชีพและรายได้มากขึ้น มีรายได้มั่นคง มีรายได้ที่แน่นอน

5) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ อยากเห็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีการพัฒนาจุดชมวิวให้ดีขึ้น มีการอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว มีห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยวฟรี มีรถนำเที่ยว แหล่งให้ความรู้ มีทางเดินลอยฟ้าในแหล่งท่องเที่ยว (หาดคุ้งวิมาน)

6) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ อยากเห็นผู้สูงอายุ และผู้พิการได้รับเงินสวัสดิการเพิ่มมากขึ้น ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐด้านต่าง ๆ ประชาชนทุกช่วงวัยเข้าถึงการบริการภาครัฐ ยกกระตือรือร้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

7) สุขภาพ อยากเห็นไม่มีโรคระบาด มีสวนสุขภาพในชุมชน ชาวบ้านสุขภาพดี ไม่มีโรค สามารถป้องกันตนเองและผู้อื่นจากโรคได้

ตาราง 6.59 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่อยากเห็นในพื้นที่ อำเภอนายายอาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	31	27.43
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	19	16.81
3	การประกอบอาชีพ	10	8.85

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
4	เศรษฐกิจ	8	7.08
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	8	7.08
6	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	6	5.31
7	สุขภาพ	5	4.42
8	ความสะอาด ภูมิทัศน์	5	4.42
9	คุณภาพชีวิต	4	3.54
10	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	2.65
11	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	1.77
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	1.77
13	การศึกษา	2	1.77
14	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	2	1.77
15	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	0.88
16	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.88
17	ประชากร	1	0.88
18	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.88
19	ผู้สูงอายุ	1	0.88
20	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.88

6.9.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 16 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย ไม่มีมลพิษ พัฒนาแบบยังคงไว้ซึ่งธรรมชาติ มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ แหล่งน้ำธรรมชาติ มีความอุดมสมบูรณ์

2) การประกอบอาชีพ อยากเห็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร มีการพัฒนาการตลาดเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร มีตลาดกลางการซื้อขายผลผลิต เกษตรกรมีรายได้ดีจากผลผลิต สามารถลดต้นทุนจาก

สารเคมีมาใช้แบบอินทรีย์ได้ เกษตรกรรุ่นใหม่พัฒนาคุณภาพสินค้าทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาอาชีพ ประมง มีงานทำ มีอาชีพ ประชาชนมีที่ดินเพื่อการทำการเกษตรและเป็นที่อยู่อาศัย

3) ระบบสาธารณสุขปกเษและโครงสร้างพื้นฐาน อยากรู้เห็นมีเรือขนส่งทางทะเล มีรถไฟเดินทางข้ามจังหวัด รถไฟฟ้า การคมนาคมที่สะดวกสบาย มีถนนที่ดี ปลอดภัย มีระบบขนส่งสินค้าทางการเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ถนนมีไฟฟ้าให้แสงสว่าง มีระบบขนส่งสาธารณะโดยสารวิ่งผ่าน มีสิทธิในการเรียกร้องเพื่อแก้ไขปัญหา

4) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ อยากรู้เห็นพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่สะอาด มีการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ให้มีคนมาเที่ยว มีจุดท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวให้สะอาด ขยายและจัดสรรพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

5) สุขภาพ อยากรู้เห็นสุขภาพที่ดี ไม่ถูกมลพิษทำร้ายสุขภาพ ประชาชนไม่เจ็บป่วยรุนแรง พึ่งตนเองได้ มีสถานที่ออกกำลังกาย

6) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ อยากรู้เห็นมีการกำหนดนโยบายครอบคลุมสาธารณสุขปกเษต่อเนือง มีความโปร่งใสในการบริหารงาน

7) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี อยากรู้เห็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้

ตาราง 6.60 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากระู้เห็นในพื้นที่ อำเภอนายายอาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	23	23.00
2	การประกอบอาชีพ	15	15.00
3	ระบบสาธารณสุขปกเษและโครงสร้างพื้นฐาน	14	14.00
4	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	9	9.00
5	สุขภาพ	8	8.00
6	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	5	5.00
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	5.00
8	คุณภาพชีวิต	5	5.00
9	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	5	5.00
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	4	4.00
11	ผู้สูงอายุ	2	2.00
12	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	1.00

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
13	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	1.00
14	พื้นที่สาธารณะ	1	1.00
15	การศึกษา	1	1.00
16	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	1.00

6.9.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 16 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ อยากเห็นเกษตรกรสามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้ ราคาผลผลิตและพืชผลทางการเกษตรสูงขึ้น ผลผลิตทางการเกษตรได้รับการยอมรับ เป็นศูนย์กลางในการผลิตผลผลิตทางการเกษตร มีเงินทุนช่วยเหลืออาชีพประมง ส่งเสริมด้านการพัฒนาอาชีพ

2) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นการคมนาคมเจริญขึ้น มีสะพานยาวข้ามปากถนนทุกสายไร้ฝุ่น มีไฟฟ้าตามถนนเพื่อความปลอดภัย ระบบน้ำประปาที่สะอาด

3) เศรษฐกิจ อยากเห็นพื้นที่เศรษฐกิจ จุดรวมการค้าขาย เป็นศูนย์กลางของพ่อค้าแม่ค้า เศรษฐกิจไม่ตกต่ำ มีความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ค่าขายได้ดี ขจัดความยากจน

4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีพื้นที่สีเขียวพัฒนาพื้นที่ให้สวยงามเป็นไปตามธรรมชาติ

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ อยากเห็นความสามัคคีช่วยเหลือกัน ประองตอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

6) กลุ่มองค์กรในพื้นที่

7) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ อยากเห็นการดูแลใส่ใจประชาชน

ตาราง 6.61 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยังอยากเห็นในพื้นที่ อำเภอ นายายอาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	19	21.35
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	14	15.73
3	เศรษฐกิจ	10	11.24
4	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7	7.87

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	6	6.74
6	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	6	6.74
7	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	6	6.74
8	สุขภาพ	4	4.49
9	ผู้นำ	3	3.37
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	3.37
11	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	2.25
12	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	2	2.25
13	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	2.25
14	คุณภาพชีวิต	2	2.25
15	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	2.25
16	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.12

6.9.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากให้เห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 16 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ กังวลการกระจายงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เท่าเทียม เห็นแก่พวกพ้อง ปัญหาที่มีในพื้นที่หรือหน่วยงาน หากไม่ปรับเปลี่ยนจะขับเคลื่อนงานไปได้ยาก ความไม่เข้าใจระหว่างภาครัฐและประชาชน ขาดความทันสมัย ยังไม่มีการใช้เทคโนโลยีที่ครอบคลุม หน่วยงานควรลงมือทำด้วย ไม่ใช่แค่สำรวจ การคอร์รัปชันโดยผู้มีอำนาจ

2) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ไม่มีความสามัคคี ความแตกแยกของนักรการเมืองในทุกระดับ ความเห็นแก่ตัว ความแตกแยกของคนในชาติจากปัญหาการเมือง การไม่ร่วมมือกันของคนในชุมชน

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กังวลเรื่องแหล่งน้ำเพื่อการทำการเกษตร

4) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ กังวลเรื่องภัยจากช้างที่ส่งผลกระทบต่อความหวาดกลัวและผลผลิตทางการเกษตร

5) เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่ กังวลเรื่องเยาวชนติดยาเสพติด ไม่มีเด็กรุ่นใหม่มาสานต่อเจตนารมณ์ไม่รู้ประวัติศาสตร์ ไม่มีความเอื้ออาทร

6) เศรษฐกิจ กังวลเรื่องหนี้สิน การแข่งขันทางเศรษฐกิจมากขึ้น

7) การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่ กังวลเรื่องไม่มีความร่วมมือกัน ประชาชนขาดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ประชาชนขาดความร่วมมือทำให้ไปสู่เป้าหมายไม่ได้ ไม่มีส่วนร่วมเชิงบูรณาการเมื่อเกิดปัญหา

ตาราง 6.62 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอนายายอาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	27	30.00
2	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	11	12.22
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9	10.00
4	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	7	7.78
5	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	6	6.67
6	เศรษฐกิจ	5	5.56
7	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	5	5.56
8	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	5.56
9	ผู้นำ	4	4.44
10	การประกอบอาชีพ	2	2.22
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	2.22
12	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	2.22
13	คุณภาพชีวิต	2	2.22
14	สุขภาพ	1	1.11
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.11
16	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.11

6.9.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลโดยได้มีการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 10 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 10 ประเด็นที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เช่น กิจกรรมด้านวัฒนธรรม กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน กิจกรรมของวัดและโรงเรียน มีจิตอาสา
- 2) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ เช่น จัดการบ้านของตัวเอง สนับสนุนนโยบายที่ช่วยเหลือประชาชน (ฐานะผู้นำชุมชน) จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฐานะผู้นำชุมชน) เสียภาษีอย่างถูกต้อง ปฏิบัติงานให้บริการอย่างเสียสละ
- 3) การช่วยเหลือกันในชุมชน เช่น ช่วยเหลือเมื่อมีภัยพิบัติ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ให้ความรู้ผู้อื่น ให้ความรู้/พัฒนาสินค้าเกษตร
- 4) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ เป็นกระบอกเสียงเพื่อช่วยเหลือ ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เนื่องจากเป็นผู้นำท้องถิ่น สื่อสารข้อมูลระหว่างหน่วยงานกับประชาชน (ฐานะผู้นำชุมชน) ประสานงานงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อมาพัฒนาชุมชน (ฐานะผู้นำชุมชน) หาช่องทางการขายสินค้าทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวทางสื่อสังคมออนไลน์
- 5) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน คัดแยกขยะ ดูแลรักษาความสะอาดในชุมชน ทะเล ลำคลอง และแหล่งท่องเที่ยว
- 6) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคุมการใช้อุปกรณ์ในการทำประมง เนื่องจากเป็นผู้นำชุมชน
- 7) รักษาสุขภาพ
- 8) มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ
- 9) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน
- 10) ไม่สร้างความเป็นศัตรู

ตาราง 6.63 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอนายายอาม

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	23	28.75
2	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	15	18.75
3	การช่วยเหลือกันในชุมชน	15	18.75
4	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	10	12.50
5	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	5	6.25
6	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4	5.00
7	รักษาสุขภาพ	3	3.75
8	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	2	2.50

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
9	ช่วยเหลือชุมชน/พัฒนาชุมชน	2	2.50
10	ไม่สร้างความเดือดร้อน	1	1.25

6.10 อำเภอเขาฉกรรจ์

อำเภอเขาฉกรรจ์ ประกอบด้วย 5 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลคลองพลู 2) ตำบลจันทเขลม 3) ตำบลซากไท 4) ตำบลตะเคียนทอง และ 5) ตำบลพลวง โดยเก็บข้อมูลตำบลละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 50 คน ทั้งนี้ ใคร่ขอนำเสนอผลการศึกษาแต่ละประเด็น จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

6.10.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงอดีตในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 14 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐาน อดีตถนนไม่ดี ขาดการพัฒนา ถนนยังเป็นถนนลูกรัง ถนนดินแดง เป็นหลุมเป็นบ่อ มีฝุ่นเยอะ ถนนแคบ ไม่มีไฟส่องสว่างข้างถนน ทำให้มีอุบัติเหตุทางถนน ไฟฟ้าและประปาเข้าไม่ถึง ไม่ครอบคลุม ไฟฟ้าดับบ่อย ทำให้เครื่องใช้ไฟฟ้าเสียหาย ไม่ค่อยมีสัญญาณโทรศัพท์

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อดีตมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่ป่าไม้ มีความร่มรื่น ผนตกตรงตามฤดูกาล ไม่มีมลพิษ ดินถูกชะล้างขาดความอุดมสมบูรณ์ (ตำบลพลวง) แหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์

3) การประกอบอาชีพ อดีตเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ปลูกผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ปลูกยางพารา สภาพพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำการเกษตร มีผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ ผลผลิตตกต่ำ ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ผลผลิตเสียหายจากฝนตกหนัก

4) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ อดีตฝนตกบ่อยทำให้เกิดน้ำท่วม มีช้างป่าบุกกรุก ทำให้สวนเกิดความเสียหาย ไม่มีช้างป่า

5) เศรษฐกิจ อดีตเศรษฐกิจแย่ ไม่ค่อยดี

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี อดีตเป็นชนบท พัฒนาล่าช้า ไม่ค่อยมีการพัฒนา ความเจริญยังเข้าไม่ถึงหมู่บ้าน

7) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ อดีตเป็นสังคมแบบพึ่งพากัน

ตาราง 6.64 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	40	40.40
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	18	18.18
3	การประกอบอาชีพ	12	12.12
4	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	7	7.07
5	เศรษฐกิจ	4	4.04
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	4	4.04
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	3.03
8	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	3.03
9	คุณภาพชีวิต	3	3.03
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	1.01
11	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	1.01
12	การศึกษา	1	1.01
13	ประชากร	1	1.01
14	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	1.01

6.10.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลภูมิใจในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 11 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ ภูมิใจสวนผลไม้ที่มีความหลากหลาย อุดมสมบูรณ์ เก็บได้ตลอดปี มีผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ผลผลิตที่มีคุณภาพ สามารถส่งออกได้

2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิใจมีทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ อยู่ใกล้ธรรมชาติ มีอากาศที่ดี ไม่มีการตัดไม้ทำลายป่า ดินและน้ำมีความอุดมสมบูรณ์สามารถทำเกษตรได้ตลอดปี

3) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ ภูมิใจมีสถานที่ท่องเที่ยว เช่น น้ำตก เขื่อนพลวง น้ำตกตารอง น้ำตกจันทาเป๊ะ

4) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ภูมิใจมีถนนหลวงตัดผ่านมีความสะดวกสบาย มีถนนที่ดีขึ้น มีถนนลาดยาง และมีไฟส่องสว่างข้างทาง มีไฟฟ้าเข้าถึง

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ภูมิใจคนในพื้นที่ที่มีความรักสามัคคีกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อยู่ร่วมกันแบบพี่น้อง มีความสัมพันธ์กันแบบครอบครัวใหญ่มากกว่าสังคมเมือง

6) กลุ่มองค์กรในพื้นที่ ภูมิใจกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังป้องกันดูแลปัญหาสุขภาพที่ดี มีกลุ่ม OTOP ได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน จังหวัดจันทบุรี เมื่อ พ.ศ. 2560

7) วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ภูมิใจมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่ วิถีชีวิต ศาลเจ้าพ่อหินตั้งวัดวังทอง

ตาราง 6.65 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ อำเภอเขาฉกรรจ์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	27	31.40
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	18	20.93
3	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	17	19.77
4	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	8	9.30
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	5	5.81
6	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	3	3.49
7	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	3.49
8	คุณภาพชีวิต	2	2.33
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	1.16
10	สุขภาพ	1	1.16
11	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	1.16

6.10.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 14 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) การประกอบอาชีพ อยากเห็นผลไม่ราคาดีขึ้น มีผลผลิตที่ดีขึ้นทุกปี มีการพัฒนาการเกษตร มีการสนับสนุนด้านราคา ส่งเสริมการส่งออกผลผลิตการเกษตร ไม่มีการเอาเปรียบกัน มีพืชชนิดอื่น นอกจากผลไม้ และพัฒนาอาชีพอื่น ๆ นอกจากการปลูกผลไม้

2) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นความเจริญในเรื่องคมนาคม มีการสัญจรที่ดี มีถนนลาดยาง ถนนคอนกรีต เป็นถนนที่มีคุณภาพ ถนนมีไฟส่องสว่างตลอดทาง ลดปัญหาฝุ่น ลดปัญหา

อุบัติเหตุบนท้องถนน มีการขยายทางเพื่อการเดินทางที่สะดวกขึ้น มีไฟฟ้า มีประปา มีสัญญาณโทรศัพท์ครอบคลุม มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต 5G ที่ใช้ได้จริง อยากให้มีที่ระบายน้ำครอบคลุมทั้งพื้นที่

3) เศรษฐกิจ อยากเห็นเศรษฐกิจที่ดี มีเศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น มีการค้าขายที่คึกคัก ร้านค้าต่าง ๆ ขายแบบออนไลน์ที่ทันต่อสังคม

4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นมีทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ มีอากาศที่ดี มีการอนุรักษ์ทรัพยากรมากขึ้น ดินมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร แหล่งน้ำเต็มไปด้วยแร่ธาตุอาหาร เหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์น้ำ

5) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ อยากเห็นคนในชุมชนอยู่กันแบบพี่น้อง มีความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน

6) กลุ่มองค์กรในพื้นที่

7) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ อยากเห็นประชาชนเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารงานแบบมืออาชีพ ทำงานสำเร็จตามนโยบายของภาครัฐ

ตาราง 6.66 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเขาฉกรรจ์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	31	34.44
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	14	15.56
3	เศรษฐกิจ	11	12.22
4	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	8	8.89
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	6	6.67
6	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	5	5.56
7	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	3.33
8	สุขภาพ	3	3.33
9	ผู้นำ	3	3.33
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	2.22
11	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	1.11
12	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	1.11
13	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	1.11
14	คุณภาพชีวิต	1	1.11

6.10.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 10 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 14 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นการพัฒนาการคมนาคมที่สะดวก มีถนนครอบคลุมทุกพื้นที่ เป็นถนนลาดยาง ถนนคอนกรีต มีระบบขนส่งสาธารณะ มีการพัฒนาระบบสาธารณสุขปโภค มีไฟฟ้า ประปา สัญญาณโทรศัพท์ครอบคลุมทุกพื้นที่ มีอินเทอร์เน็ตใช้ฟรี

2) การประกอบอาชีพ อยากเห็นเป็นพื้นที่ส่งออกทางการเกษตร ผลไม้ ทุเรียน มังคุด เป็นต้น มีระบบการเกษตรดีขึ้น มีผลผลิตที่ดี ราคาผลไม้สูงขึ้น การค้าขายสินค้าเกษตรดีขึ้น มีกาตรวจสอบรับรองคุณภาพผลผลิต ผลผลิตทางการเกษตรได้ส่งออกทั่วโลก อยากให้มีการรับซื้อผลไม้ถึงสวน มีการพัฒนาด้านการเกษตร มีเทคโนโลยีในการทำสวน

3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ยั่งยืน มีอากาศที่ดี มลพิษลดลง คนในชุมชนงดการใช้ถุงพลาสติก โฟม ตัดต้นไม้ปล่อยลง มีน้ำอุดมสมบูรณ์เพียงพอต่อการทำการเกษตร

4) เศรษฐกิจ อยากเห็นเศรษฐกิจที่ดี เศรษฐกิจของชุมชนดี ค่าครองชีพไม่สูงเกินไป มีการส่งเสริมการค้าขายด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากผลไม้มากขึ้น มีรายได้เพียงพอต่อแก่การยังชีพ

5) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ อยากเห็นฝายกั้นน้ำเพิ่มเวลาฝนตกหนัก ไม่มีความแห้งแล้ง หมดปัญหาช้างป่าบุกกรุก มีการจัดการปัญหาช้างป่าให้หมดไป

6) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี อยากเห็นพื้นที่ที่มีความเจริญมากขึ้น มีร้านสะดวกซื้อ มีศูนย์การค้า เพื่อความสบายของคนในชุมชน

7) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ อยากเห็นภายในชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดสนใจของคนในประเทศ มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการเชื่อมต่อการต่อการท่องเที่ยวเกี่ยวกับอำเภอต่างๆ มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในชุมชนเยอะขึ้น

ตาราง 6.67 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่ยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเขาฉกรรจ์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	22	27.85
2	การประกอบอาชีพ	13	16.46
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	11	13.92
4	เศรษฐกิจ	9	11.39
5	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	8	10.13

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	7.59
7	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	5	6.33
8	คุณภาพชีวิต	2	2.53
9	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.27
10	ผู้สูงอายุ	1	1.27
11	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	1.27

6.10.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าในพื้นที่ของตน โดยได้มีการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 10 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปกและโครงสร้างพื้นฐาน อยากเห็นการพัฒนาคมนาคม การสัญจร การขนส่งที่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพ มีถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตที่แข็งแรง มีการพัฒนาระบบสาธารณสุขปก มีไฟฟ้า ประปา มีสัญญาณโทรศัพท์ครอบคลุมทุกพื้นที่ มีไฟฟ้าเข้าถึงพื้นที่การเกษตร
- 2) การประกอบอาชีพ อยากเห็นผลผลิตดีขึ้น ราคาสูงขึ้น ส่งออกผลผลิตทางการเกษตรได้มากขึ้น มีพ่อค้ามารับซื้อผลไม้ถึงสวน การขายผลผลิตไม่โดนกดราคา มีการตรวจสอบรับรองคุณภาพผลผลิต มีการส่งเสริมการทำเกษตรชนิดอื่น ๆ มีการพัฒนาอาชีพสร้างงานอยู่บ่อย ๆ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยากเห็นทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ยั่งยืน มีอากาศที่ดี
- 4) เศรษฐกิจ อยากเห็นความเจริญของเศรษฐกิจ มีเศรษฐกิจที่ดี เปิดตลาดขายสินค้าภายในชุมชน มีรายได้เพิ่มขึ้นทุกครัวเรือน
- 5) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี อยากเห็นการพัฒนาพื้นที่ให้มีความทันสมัย มีห้างสรรพสินค้า ร้านขายของทุกอย่างในพื้นที่ไม่ต้องเดินทางไปซื้อของในเมือง มีความเจริญที่ไม่ทำลายธรรมชาติ
- 6) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ อยากเห็นสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน
- 7) คุณภาพชีวิต อยากเห็นประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่อย่างมีความสุข ชุมชนมีความสุข

ตาราง 6.68 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่ยอยากเห็นในพื้นที่ อำเภอเขาฉิมชุก

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขป้โรคและโครงสร้างพื้นฐาน	22	29.73
2	การประกอบอาชีพ	14	18.92
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	11	14.86
4	เศรษฐกิจ	8	10.81
5	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	7	9.46
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	4	5.41
7	คุณภาพชีวิต	3	4.05
8	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	2.70
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	2.70
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	1.35

6.10.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่ยอยากเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 18 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 7 ประเด็นแรก ที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ กังวลเรื่องพายุทำให้สวนเกิดความเสียหาย ช้างป่า เข้ามาในสวนของชาวบ้าน ทำให้สวนผลไม้เกิดความเสียหาย
- 2) การประกอบอาชีพ กังวลเรื่องการทำเกษตร ปริมาณน้ำฝนปัจจุบัน ส่งผลให้สิ่งแวดล้อม อากาศ ในพื้นที่แย่ง ผลผลิตไม่ตรงตามเป้าหมาย ผลผลิตไม่เป็นที่ต้องการ ราคาผลผลิตตกต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคา การเกษตรเสียหายจากฝนตกหนัก ต้นทุนการเกษตรมีราคาสูง
- 3) เศรษฐกิจ กังวลเรื่องเศรษฐกิจไม่ดี ส่งผลต่อผลผลิต เศรษฐกิจภายในชุมชน เศรษฐกิจของประเทศ
- 4) ระบบสาธารณสุขป้โรคและโครงสร้างพื้นฐาน กังวลเรื่องความไม่ปลอดภัยบนท้องถนน ไม่มีไฟส่องสว่างตามถนน ไฟฟ้าดับบ่อย การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มากกว่าสาธารณสุขป้โรคของชุมชน
- 5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กังวลเรื่องสภาพอากาศแย่ง การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติที่ลดลง ขาดแคลนแหล่งน้ำ

6) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ กังวลเรื่องนโยบายของรัฐเป็นนโยบายที่ประชาชนไม่ต้องการ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายที่วางไว้ การทุจริตคอร์รัปชัน

7) สุขภาพ กังวลเรื่องโรคระบาด อุปกรณ์การแพทย์ที่ครบครันและทันสมัย

ตาราง 6.69 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของผู้ให้ข้อมูล อำเภอเขาคิชฌกูฏ

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	16	20.51
2	การประกอบอาชีพ	13	16.67
3	เศรษฐกิจ	8	10.26
4	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	7	8.97
5	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	7.69
6	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	6	7.69
7	สุขภาพ	3	3.85
8	ผู้นำ	3	3.85
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	3.85
10	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	3.85
11	ยาเสพติด/อบายมุข	3	3.85
12	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	1.28
13	คุณภาพชีวิต	1	1.28
14	การศึกษา	1	1.28
15	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	1.28
16	ประชากร	1	1.28
17	ผู้สูงอายุ	1	1.28
18	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	1.28

6.10.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลโดยได้มีการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว 8 ประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้ 8 ประเด็นที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุด ตามลำดับ ได้แก่

- 1) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน เช่น เป็นจิตอาสา คอยดูแลสอดส่องดูแลสิ่งผิดปกติภายในชุมชน การสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาช่วยกันพัฒนาผลผลิตให้ดีขึ้น การรวมกลุ่มของเกษตรกร
- 2) ไม่สร้างความสะดวกเดือดร้อน เช่น ปฏิบัติตนตามกฎหมาย รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ไม่เบียดเบียนเอาเปรียบคนอื่น
- 3) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน เช่น ช่วยกันดูแลความสะอาดในพื้นที่
- 4) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เช่น ช่วยเหลือชุมชนเวลามีกิจกรรมในชุมชน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- 5) รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม ลดการใช้ น้ำของส่วนรวม ลดมลพิษจากการใช้รถ ลดการใช้พลาสติก เพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการปลูกป่าชุมชน
- 6) การช่วยเหลือกันในชุมชน เช่น ช่วยเหลือกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของหมู่บ้าน การแบ่งปันและเอื้อเฟื้อผู้อื่น
- 7) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่
- 8) รักษาสุขภาพ

ตาราง 6.70 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูล อำเภอเขาฉกรรจ์

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน	18	26.09
2	ไม่สร้างความสะดวกเดือดร้อน	14	20.29
3	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	10	14.49
4	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	10	14.49
5	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9	13.04
6	การช่วยเหลือกันในชุมชน	4	5.80
7	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	3	4.35
8	รักษาสุขภาพ	1	1.45

สำหรับผลการสัมภาษณ์เมื่อจำแนกตามรายอำเภอสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่แต่ละอำเภอมีความเห็นและความต้องการที่สอดคล้องกันกับภาพรวมของจังหวัด โดยมีความแตกต่างกันอยู่บ้างในรายละเอียด

ประเด็นอดีตของแต่ละอำเภอ ในภาพรวมของจังหวัดส่วนใหญ่เป็นเรื่องสาธารณสุขปโภค แต่มีความแตกต่างในอำเภอท่าใหม่ โป่งน้ำร้อน และนายายอาม โดยประชาชนในอำเภอท่าใหม่มีภาพอดีตที่สำคัญมากที่สุดเรื่องการประกอบอาชีพ ที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตร เช่น ทำนา สวนยาง ไร่กาแฟ มันสำปะหลัง สวนพริกไทย แต่พื้นที่ไม่เหมาะกับการเกษตร และสินค้าเกษตรตกต่ำ สำหรับอำเภอโป่งน้ำร้อนมีความแตกต่างของภาพอดีตที่สำคัญในเรื่องของ การมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ป่าไม้สมบูรณ์ อากาศบริสุทธิ์ มีแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติ และแหล่งน้ำเพียงพอต่อการเกษตร ส่วนอำเภอนายายอาม ภาพอดีตที่สำคัญ ได้แก่ การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ โดยมีแหล่งท่องเที่ยวสวยงามและกำลังพัฒนา แต่ยังไม่เป็นที่รู้จัก

ประเด็นความภาคภูมิใจของแต่ละอำเภอ แม้ในภาพรวมจังหวัดแสดงให้เห็นว่าชาวจันทบุรีภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำสวน ทำประมง และการเป็นแหล่งอัญมณีของประเทศ แต่มีอีกหลายอำเภอที่ภาคภูมิใจในประเด็นสาธารณสุขปโภค ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอมะขาม อำเภอสอยดาว และอำเภอนายายอาม ที่พึงพอใจกับระบบคมนาคมที่สะดวกมากขึ้น เอื้อต่อการขนส่งสินค้า ไฟฟ้าเข้าถึง ในอำเภอโป่งน้ำร้อนมีความภาคภูมิใจที่แตกต่างในเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและมีจุดผ่านแดนถาวร และอำเภอเมืองภูมิใจในระบบท่อระบายน้ำ และการสร้างเขื่อนกันตลิ่งช่วยลดการจราจรตลิ่ง นอกจากนี้ มีอีกสองอำเภอที่มีความภาคภูมิใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อำเภอขลุงและอำเภอแก่งหางแมว มีความภาคภูมิใจในทรัพยากรที่สมบูรณ์หลากหลายไม่มีมลพิษ และในรายละเอียดเช่นในอำเภอขลุงมีทะเลชายฝั่ง น้ำตก แหล่งน้ำ ดินยางนาร้อยปี ป่าชุมชน หมู่บ้านกลางทะเล ส่วนอำเภอแก่งหางแมวมมีพื้นที่สีเขียวที่อุดมสมบูรณ์ และมีอ่างเก็บน้ำใช้ตลอดปีที่ดีต่อการเกษตร

ประเด็นภาพอนาคตที่อยากเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า ในภาพรวมของจังหวัดต้องการเห็นระบบสาธารณสุขปโภคที่ดี โดยบางอำเภอมีความเห็นส่วนใหญ่ที่สอดคล้องกับภาพรวมจังหวัด แต่หลายอำเภอมีภาพอนาคตที่อยากเห็นเรื่องการประกอบอาชีพที่ดี ได้แก่ อำเภอท่าใหม่ อำเภอแก่งหางแมว และอำเภอคิชฌกูฏ แต่แม้มีความต้องการเห็นอนาคตเรื่องการประกอบอาชีพเหมือนกัน ก็ยังมีความต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยภาพอนาคตที่อยากเห็นของอำเภอท่าใหม่ค่อนข้างสะท้อนความก้าวหน้าของการประกอบอาชีพมากกว่าอีกสองอำเภอหลัง เพราะอยากเห็นการเกษตรมั่นคง ลดการใช้สารเคมี เป็นตลาดผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก เยาวชนหันกลับมาพัฒนาสินค้าทางการเกษตร ขณะที่อำเภอแก่งหางแมวและอำเภอคิชฌกูฏคาดหวังสินค้าเกษตรที่ได้ราคาดีมีการส่งออกมากขึ้นเป็นสำคัญ

ประเด็นภาพอนาคตที่อยากเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า ในภาพรวมของจังหวัดต้องการเห็นในเรื่องของการประกอบอาชีพ ที่เป็นเรื่องของการนำนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการเกษตร คนรุ่นใหม่หันมาทำการเกษตร คนในจังหวัดมีอาชีพที่มั่นคง โดยมีสามอำเภอที่อยากเห็นเรื่องระบบสาธารณสุขปโภคที่เข้าถึงทุกครัวเรือน ทั้งไฟฟ้า น้ำประปา สัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ได้แก่ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอมะขาม และคิชฌกูฏ โดยอำเภอโป่งน้ำร้อนมีรายละเอียดมากขึ้นในเรื่องของถนนมีลูกระนาดและกีดขวางจราจร จุดผ่านแดนพัฒนาเป็น

ระเบียบ และมีการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ มีอีกหนึ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอนายายอามที่อยากเห็นอนาคตในอีกสิบปีข้างหน้ามีความสมบูรณ์ปลอดภัยไร้มลพิษ และแหล่งน้ำเพียงพอ

ประเด็นภาพอนาคตที่อยากเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า พบว่ามีภาพอนาคตที่หลากหลายประเด็นมากกว่าภาพอนาคตที่อยากเห็นอีกห้าปีและสิบปี ได้แก่ ภาพอนาคตในเรื่องของสาธารณสุข ภัยพิบัติ การประกอบอาชีพ คุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจ สำหรับภาพอนาคตสิบปีเรื่องสาธารณสุข แม้ภาพรวมของจังหวัด ประชาชนจังหวัดจันทบุรีอยากเห็นระบบสาธารณสุขที่สะดวกและมีการใช้พลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานทดแทน แต่ในรายอำเภอก็มีรายละเอียดที่มีความต่างในเรื่องของสาธารณสุข ได้แก่ อำเภอโป่งน้ำร้อน อยากเห็นรถไฟความเร็วสูงเพื่อคมนาคมที่รวดเร็ว อำเภอมะขามอยากเห็นชุมชนใช้โซลาร์เซลล์ มีการจัดสายไฟลงดิน มีสวนสาธารณะและเส้นทางจักรยาน หรืออำเภอแหลมสิงห์อยากเห็นสะพานเชื่อมต่อพื้นที่รถไฟฟ้างวดจันทบุรี-จันทบุรี และสนามบิน เป็นต้น สำหรับภาพอนาคตเรื่องภัยพิบัติ ได้แก่ ในอำเภอเมืองและอำเภอขลุงที่อยากเห็นการอนุรักษ์ทรัพยากร มีความอุดมสมบูรณ์ ไร้มลพิษ ส่วนภาพอนาคตด้านการประกอบอาชีพ อำเภอที่อยากเห็นมากที่สุดได้แก่ อำเภอแก่งหางแมวและนายายอาม ที่ยังคงเป็นประเด็นทั่วไปเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง ประชาชนมีอาชีพ นอกจากนี้ เป็นภาพอนาคตที่อยากเห็นในเรื่องของคุณภาพชีวิตโดยประชาชนในอำเภอท่าใหม่ ที่อยากเห็นประชาชนกินดีอยู่ดีไม่ลำบาก ฐานะมั่นคงพึ่งตนเองได้และไม่มีอาชญากรรม และภาพอนาคตเรื่องเศรษฐกิจของอำเภอสอยดาวที่อยากเห็นความยั่งยืนของเศรษฐกิจชุมชน ไม่เดือดร้อนไม่มีหนี้สิน และเข้าถึงแหล่งทุน

ประเด็นข้อห่วงกังวลที่อาจเป็นอุปสรรคทำให้ภาพอนาคตที่ต้องการให้ในอีกห้าปี สิบปี และสิบปีข้างหน้าไม่เป็นไปตามที่ต้องการ แม้ภาพรวมจะมีความห่วงกังวลเรื่องการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่มากที่สุด แต่เมื่อพิจารณารายอำเภอกลับมีความแตกต่างกัน มีสองอำเภอที่ห่วงกังวลในเชิงโครงสร้าง การทำงานของภาครัฐ และงบประมาณที่อาจไม่เพียงพอหรือเท่าเทียมกับการพัฒนา ได้แก่ อำเภอนายายอาม และอำเภอมะขาม อำเภอขลุงกับอำเภอแหลมสิงห์ห่วงกังวลเรื่องทรัพยากรธรรมชาติว่าจะมีความเสื่อมโทรมและขาดแคลนหากประชาชนไม่ช่วยกัน อำเภอท่าใหม่กับอำเภอสอยดาวห่วงกังวลเรื่องการประกอบอาชีพที่ยังมีปัญหาผลไม้ราคาตกต่ำ มีการกว้านซื้อที่ดิน และขาดคนรุ่นใหม่สานงานต่อ อำเภอแก่งหางแมวและอำเภอศิขรินทร์ห่วงกังวลเกี่ยวกับภัยธรรมชาติอย่างพายุและช้างป่า ส่วนอำเภอเมืองและอำเภอโป่งน้ำร้อนห่วงกังวลเรื่องโรคระบาดที่มีผลต่อรายได้และสังคม

สำหรับประเด็นสิ่งที่ประชาชนทำได้เพื่อส่วนรวม โดยภาพรวมแล้วมีความสอดคล้องกับข้อคิดเห็นในภาพรวมของจังหวัด ไม่ได้มีความแตกต่างอย่างชัดเจนในระดับอำเภอ คือประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น เป็นจิตอาสา เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นต้น

จากข้อมูลผลสัมภาษณ์ในรายอำเภอ เห็นได้ว่าเมื่อลองลึกในรายละเอียดความภาคภูมิใจ อนาคตที่อยากเห็นทั้งในระยะห้าปี สิบปี และสิบปี ตลอดจนข้อห่วงกังวลของแต่ละอำเภอสะท้อนให้เห็นบริบทที่เหมือนและไม่เหมือนกันของแต่ละพื้นที่ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนานโยบายสาธารณะในภาพรวมของจังหวัดจันทบุรีอาจเน้นเรื่องโครงสร้างพื้นฐานตามข้อค้นพบ แต่เมื่อพัฒนาในระดับอำเภอจุดเน้นของการพัฒนาอาจมี

ความแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น เน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาเรื่องการประกอบอาชีพในอำเภอท่าใหม่ อำเภอแก่งหางแมว และอำเภอศิขณภูมิเป็นความสำคัญลำดับแรก หรือเน้นยุทธศาสตร์การดูแลเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอำเภอขลุงและอำเภอแหลมสิงห์เป็นลำดับแรก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาและข้อห่วงกังวลของประชาชนในอำเภอนั้น เป็นต้น

บทที่ 7

ผลการศึกษาระดับตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลในจังหวัดจันทบุรีที่นำเสนอในบทนี้ เป็นการนำเสนอภาพในระดับตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ จากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวนทั้งสิ้น 760 ชุดเช่นกัน โดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ออกเป็น 8 กลุ่ม ดังตาราง 7.1 ประกอบด้วย

- 1) กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)
- 2) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่)
- 3) กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)

- 4) กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง
- 5) กลุ่มข้าราชการในพื้นที่
- 6) กลุ่มธุรกิจ พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว
- 7) กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7)
- 8) กลุ่มอื่น ๆ (ประชาชนทั่วไป)

ทั้งนี้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 8 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มได้ตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ จำนวน 7 ประเด็น ได้แก่

- 1) สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต
- 2) ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี
- 3) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า
- 4) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า
- 5) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า
- 6) สิ่งที่ย่ำแย่ที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น
- 7) สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมทั้งหมด

ตาราง 7.1 ตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ ใน 10 อำเภอของจังหวัดจันทบุรี

ตัวแทนกลุ่ม	อำเภอ									
	เมืองจันทบุรี	คลอง	ท่าใหม่	โป่งน้ำร้อน	พลอง	พญายอ	เสด็จ	บ่อทอง	บ่อวิน	บ่อพลอง
1. กลุ่มผู้นำชุมชน เช่น ประชาญ ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา (N=206)	41	27	47	9	12	18	12	20	11	9
2. กลุ่มผู้นำท้องถิ่น เช่น สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น (N=214)	28	49	46	11	11	9	18	18	19	5
3. กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และ กลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs (N=17)	3	2	2	2	3	3	0	0	1	1
4. กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง (N=116)	13	16	12	8	13	12	9	5	16	12
5. กลุ่มข้าราชการในพื้นที่ (N=44)	2	2	7	8	7	8	2	2	1	5
6. กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว (N=49)	3	7	5	5	8	7	3	0	3	8
7. กลุ่มคนรุ่นใหม่ ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ ประกอบอาชีพหลัก ตามข้อที่ 1 - 7 (N=84)	10	15	17	7	6	9	3	0	7	10
8. กลุ่มอื่น ๆ (N=30)	10	2	4	0	0	4	3	5	2	0
รวม	110	120	140	50	60	70	50	50	60	50

7.1 กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)

7.1.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) ได้กล่าวถึงอดีตในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.2 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	101	25.25
2	การประกอบอาชีพ	80	20.00
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	67	16.75
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	32	8.00
5	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	29	7.25
6	คุณภาพชีวิต	18	4.50
7	เศรษฐกิจ	16	4.00
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	14	3.50
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	8	2.00
10	สุขภาพ	8	2.00
11	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	6	1.50
12	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	5	1.25
13	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	4	1.00
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	0.75
15	ยาเสพติด/อบายมุข	3	0.75
16	ผู้นำ	2	0.50
17	ประชากร	2	0.50
18	พื้นที่สาธารณะ	1	0.25
19	การศึกษา	1	0.25

7.1.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ภูมิใจในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 22 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.3 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	71	18.02
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	63	15.99
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	61	15.48
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	50	12.69
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	24	6.09
6	คุณภาพชีวิต	18	4.57
7	ผู้นำ	15	3.81
8	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	13	3.30
9	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	13	3.30
10	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	10	2.54
11	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	10	2.54
12	เศรษฐกิจ	9	2.28
13	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	9	2.28
14	สุขภาพ	7	1.78
15	ความสะอาด ภูมิทัศน์	4	1.02
16	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	4	1.02
17	พื้นที่สาธารณะ	3	0.76
18	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	0.76
19	ยาเสพติด/อบายมุข	3	0.76
20	การศึกษา	2	0.51
21	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.25
22	ผู้สูงอายุ	1	0.25

7.1.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้าท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 5 ปีข้างหน้า ในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 25 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.4 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	73	18.07
2	การประกอบอาชีพ	60	14.85
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	49	12.13
4	คุณภาพชีวิต	37	9.16
5	เศรษฐกิจ	26	6.44
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	25	6.19
7	สุขภาพ	24	5.94
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	15	3.71
9	ยาเสพติด/อบายมุข	15	3.71
10	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	11	2.72
11	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	10	2.48
12	ความสะอาด ภูมิทัศน์	10	2.48
13	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	9	2.23
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	9	2.23
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	6	1.49
16	ผู้นำ	5	1.24
17	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	4	0.99
18	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	3	0.74

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
19	การศึกษา	3	0.74
20	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	0.74
21	พื้นที่สาธารณะ	2	0.50
22	ประชากร	2	0.50
23	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	0.25
24	ผู้สูงอายุ	1	0.25
25	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	0.25

7.1.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 10 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 25 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ได้รับตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน

ตาราง 7.5 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	55	16.03
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	55	16.03
3	ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน	47	13.70
4	คุณภาพชีวิต	34	9.91
5	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	21	6.12
6	เศรษฐกิจ	20	5.83
7	สุขภาพ	16	4.66
8	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	12	3.50
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	11	3.21

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	10	2.92
11	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	9	2.62
12	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	8	2.33
13	ยาเสพติด/อบายมุข	8	2.33
14	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	6	1.75
15	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	5	1.46
16	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	5	1.46
17	ผู้นำ	4	1.17
18	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	0.87
19	การศึกษา	3	0.87
20	ประชากร	3	0.87
21	คุณธรรม/ศีลธรรม	3	0.87
22	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2	0.58
23	พื้นที่สาธารณะ	1	0.29
24	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	0.29
25	ผู้สูงอายุ	1	0.29

7.1.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้าท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 20 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 23 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) คุณภาพชีวิต

ตาราง 7.6 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าของกลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) อยากรู้ในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	47	15.77
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	38	12.75
3	คุณภาพชีวิต	36	12.08
4	การประกอบอาชีพ	29	9.73
5	เศรษฐกิจ	21	7.05
6	สุขภาพ	21	7.05
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	19	6.38
8	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	12	4.03
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	10	3.36
10	ยาเสพติด/อบายมุข	10	3.36
11	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	8	2.68
12	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	8	2.68
13	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	7	2.35
14	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	7	2.35
15	ความสะอาด ภูมิทัศน์	6	2.01
16	การศึกษา	4	1.34
17	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	3	1.01
18	ผู้นำ	3	1.01
19	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	3	1.01
20	ประชากร	2	0.67
21	ผู้สูงอายุ	2	0.67
22	พื้นที่สาธารณะ	1	0.34
23	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.34

7.1.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากให้เห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุด จะทำให้สิ่งที่ใฝ่ฝันเป็นไปได้” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) ได้กล่าวถึงสิ่งที่กังวลในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 22 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) เศรษฐกิจ

ตาราง 7.7 ข้อมูลร้อยละความกังวลของกลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	39	12.42
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	33	10.51
3	เศรษฐกิจ	28	8.92
4	สุขภาพ	28	8.92
5	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	28	8.92
6	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	23	7.32
7	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	21	6.69
8	การประกอบอาชีพ	19	6.05
9	ผู้นำ	15	4.78
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	15	4.78
11	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	14	4.46
12	ยาเสพติด/อบายมุข	14	4.46
13	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	10	3.18
14	ประชากร	5	1.59
15	คุณภาพชีวิต	4	1.27
16	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	4	1.27
17	ผู้สูงอายุ	4	1.27
18	คุณธรรม/ศีลธรรม	4	1.27

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
19	การศึกษา	2	0.64
20	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	2	0.64
21	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.32
22	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	0.32

7.1.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา) ได้กล่าวถึงสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 10 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน
- 2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
- 3) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ

ตาราง 7.8 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน	59	20.56
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	56	19.51
3	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	53	18.47
4	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	46	16.03
5	การช่วยเหลือกันในชุมชน	22	7.67
6	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	16	5.57
7	รักษาสุขภาพ	14	4.88
8	ไม่สร้างความสะดวก	9	3.14
9	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	7	2.44
10	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	5	1.74

7.2 กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)

7.2.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น) ได้กล่าวถึงอดีตในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 20 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.9 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	119	26.92
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	104	23.53
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	88	19.91
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	30	6.79
5	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	24	5.43
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	17	3.85
7	เศรษฐกิจ	13	2.94
8	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	9	2.04
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	6	1.36
10	คุณภาพชีวิต	6	1.36
11	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	5	1.13
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	5	1.13
13	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	3	0.68
14	ผู้นำ	3	0.68
15	ประชากร	3	0.68
16	ยาเสพติด/อบายมุข	3	0.68

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
17	สุขภาพ	1	0.23
18	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	0.23
19	พื้นที่สาธารณะ	1	0.23
20	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	0.23

7.2.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ภูมิใจในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 21 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ได้รับให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.10 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	81	19.47
2	ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน	79	18.99
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	76	18.27
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	41	9.86
5	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	22	5.29
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	18	4.33
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	17	4.09
8	เศรษฐกิจ	15	3.61
9	คุณภาพชีวิต	15	3.61
10	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	15	3.61
11	ผู้นำ	9	2.16

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
12	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	7	1.68
13	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	6	1.44
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	4	0.96
15	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	3	0.72
16	ยาเสพติด/อบายมุข	3	0.72
17	สุขภาพ	1	0.24
18	พื้นที่สาธารณะ	1	0.24
19	ประชากร	1	0.24
20	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	0.24
21	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	0.24

7.2.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้าท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่) ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 5 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 24 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การประกอบอาชีพ

ตาราง 7.11 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่) อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	92	21.55
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	78	18.27
3	การประกอบอาชีพ	67	15.69
4	คุณภาพชีวิต	31	7.26
5	เศรษฐกิจ	25	5.85

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	20	4.68
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	18	4.22
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	15	3.51
9	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	11	2.58
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	10	2.34
11	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	9	2.11
12	สุขภาพ	8	1.87
13	ความสะอาด ภูมิทัศน์	8	1.87
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	8	1.87
15	พื้นที่สาธารณะ	7	1.64
16	ยาเสพติด/อบายมุข	5	1.17
17	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	0.70
18	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	3	0.70
19	ผู้นำ	2	0.47
20	การศึกษา	2	0.47
21	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	0.47
22	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.23
23	ประชากร	1	0.23
24	ผู้สูงอายุ	1	0.23

7.2.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น) ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 10 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 23 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.12 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าในกลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น) อยากรเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	71	19.89
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	64	17.93
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	51	14.29
4	คุณภาพชีวิต	40	11.20
5	เศรษฐกิจ	24	6.72
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	18	5.04
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	12	3.36
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	11	3.08
9	สุขภาพ	10	2.80
10	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	10	2.80
11	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	7	1.96
12	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	6	1.68
13	ยาเสพติด/อบายมุข	6	1.68
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	5	1.40
15	พื้นที่สาธารณะ	5	1.40
16	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	4	1.12
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	0.84
18	ผู้นำ	2	0.56
19	การศึกษา	2	0.56
20	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	0.56
21	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	2	0.56
22	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.28
23	ประชากร	1	0.28

7.2.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่) ได้กล่าวถึงสิ่งที่อยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 22 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.13 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่) อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	50	16.39
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	48	15.74
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	41	13.44
4	คุณภาพชีวิต	33	10.82
5	เศรษฐกิจ	25	8.20
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	15	4.92
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	11	3.61
8	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	9	2.95
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	9	2.95
10	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	8	2.62
11	ยาเสพติด/อบายมุข	8	2.62
12	สุขภาพ	7	2.30
13	ผู้นำ	7	2.30
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	6	1.97
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	6	1.97
16	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	5	1.64
17	การศึกษา	4	1.31

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
18	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	4	1.31
19	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	3	0.98
20	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	0.98
21	พื้นที่สาธารณะ	2	0.66
22	ผู้สูงอายุ	1	0.33

7.2.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากให้เห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุด จะทำให้สิ่งที่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น) ได้กล่าวถึงสิ่งที่กังวลในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 22 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่
- 3) การประกอบอาชีพ

ตาราง 7.14 ข้อมูลร้อยละความกังวลของกลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	39	12.26
2	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	33	10.38
3	การประกอบอาชีพ	32	10.06
4	ผู้นำ	28	8.81
5	สุขภาพ	25	7.86
6	เศรษฐกิจ	23	7.23
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	20	6.29
8	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	19	5.97
9	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	15	4.72
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	14	4.40

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
11	ยาเสพติด/อบายมุข	12	3.77
12	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	10	3.14
13	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	9	2.83
14	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	8	2.52
15	คุณภาพชีวิต	7	2.20
16	ความสะอาด ภูมิทัศน์	6	1.89
17	ประชากร	6	1.89
18	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	5	1.57
19	การศึกษา	3	0.94
20	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	0.63
21	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	0.31
22	ผู้สูงอายุ	1	0.31

7.2.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่) ได้กล่าวถึงสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 10 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
- 2) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่
- 3) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน

ตาราง 7.15 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	65	22.11
2	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	62	21.09
3	ช่วยเหลือชุมชน/พัฒนาชุมชน	50	17.01
4	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	43	14.63
5	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	19	6.46
6	การช่วยเหลือกันในชุมชน	16	5.44
7	ไม่สร้างความเดือดร้อน	14	4.76
8	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	10	3.40
9	รักษาสุขภาพ	9	3.06
10	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	6	2.04

7.3 กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)

7.3.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) ได้กล่าวถึงอดีตในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 9 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.16 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	9	24.32
2	การประกอบอาชีพ	8	21.62
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	8	21.62
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	10.81
5	เศรษฐกิจ	3	8.11
6	คุณภาพชีวิต	2	5.41
7	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	2.70
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	2.70
9	ประชากร	1	2.70

7.3.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ภูมิใจในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 11 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ได้รับตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.17 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	8	22.22
2	การประกอบอาชีพ	6	16.67
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	16.67
4	คุณภาพชีวิต	5	13.89

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	8.33
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	2	5.56
7	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	5.56
8	เศรษฐกิจ	1	2.78
9	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	2.78
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	2.78
11	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	2.78

7.3.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้าท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 5 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 12 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน

ตาราง 7.18 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าของกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	10	26.32
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7	18.42
3	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	6	15.79
4	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	3	7.89
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	5.26
6	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	2	5.26
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	2	5.26
8	คุณภาพชีวิต	2	5.26

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	2.63
10	สุขภาพ	1	2.63
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	2.63
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	2.63

7.3.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 10 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 14 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การประกอบอาชีพ

ตาราง 7.19 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าของกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	6	17.14
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	17.14
3	การประกอบอาชีพ	5	14.29
4	เศรษฐกิจ	4	11.43
5	คุณภาพชีวิต	3	8.57
6	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	5.71
7	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	5.71
8	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	2.86
9	สุขภาพ	1	2.86
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	2.86
11	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	2.86
12	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	2.86
13	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	2.86
14	ประชากร	1	2.86

7.3.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) ได้กล่าวถึงสิ่งที่อยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 13 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) คุณภาพชีวิต

ตาราง 7.20 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าของกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	4	13.33
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	4	13.33
3	คุณภาพชีวิต	4	13.33
4	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3	10.00
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	10.00
6	เศรษฐกิจ	2	6.67
7	สุขภาพ	2	6.67
8	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	6.67
9	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	6.67
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	3.33
11	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	3.33
12	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	3.33
13	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	3.33

7.3.6 สิ่งที่ห่วงกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านห่วงกังวลมากที่สุด จะทำให้สิ่งที่ใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิก

สภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ห่วงกังวลในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 16 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.21 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	12.50
2	การประกอบอาชีพ	3	9.38
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3	9.38
4	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	9.38
5	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	9.38
6	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	2	6.25
7	สุขภาพ	2	6.25
8	ผู้นำ	2	6.25
9	คุณภาพชีวิต	2	6.25
10	ผู้สูงอายุ	2	6.25
11	เศรษฐกิจ	1	3.13
12	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	3.13
13	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	3.13
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	3.13
15	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	3.13
16	ยาเสพติด/อบายมุข	1	3.13

7.3.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มสื่อมวลชน ท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกรัฐสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs) ได้กล่าวถึงสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 6 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ
- 2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
- 3) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน

ตาราง 7.22 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกรัฐสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	เป็นกระบอกเสียง/ ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	6	26.09
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	6	26.09
3	ช่วยดูแลชุมชน/ พัฒนาชุมชน	5	21.74
4	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3	13.04
5	รักษาสุขภาพ	2	8.70
6	ไม่สร้างความเดือดร้อน	1	4.35

7.4 กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง

7.4.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง ได้กล่าวถึงอดีตในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 18 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.23 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	52	24.07
2	การประกอบอาชีพ	48	22.22
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	48	22.22
4	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	12	5.56
5	เศรษฐกิจ	11	5.09
6	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	10	4.63
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	8	3.70
8	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	5	2.31
9	คุณภาพชีวิต	5	2.31
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	4	1.85
11	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	0.93
12	ผู้นำ	2	0.93
13	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	0.93
14	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	0.93
15	ยาเสพติด/อบายมุข	2	0.93
16	พื้นที่สาธารณะ	1	0.46
17	การศึกษา	1	0.46
18	ประชากร	1	0.46

7.4.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง ได้กล่าวถึงสิ่งที่ภูมิใจในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 17 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

ตาราง 7.24 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	51	24.06
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	43	20.28
3	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	32	15.09
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	17	8.02
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	13	6.13
6	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	9	4.25
7	เศรษฐกิจ	8	3.77
8	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	8	3.77
9	ผู้นำ	7	3.30
10	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	7	3.30
11	คุณภาพชีวิต	5	2.36
12	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	4	1.89
13	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	1.42
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	0.94
15	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	0.47
16	การศึกษา	1	0.47
17	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.47

7.4.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้าท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 5 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 21 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่มีผู้อบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.25 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าในกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่งอยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	56	28.00
2	การประกอบอาชีพ	39	19.50
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	37	18.50
4	คุณภาพชีวิต	10	5.00
5	เศรษฐกิจ	9	4.50
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	8	4.00
7	สุขภาพ	5	2.50
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	2.00
9	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	4	2.00
10	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	4	2.00
11	ยาเสพติด/อบายมุข	4	2.00
12	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	3	1.50
13	ผู้นำ	3	1.50
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	1.50
15	พื้นที่สาธารณะ	3	1.50
16	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.00
17	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	1.00
18	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	0.50
19	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.50
20	การศึกษา	1	0.50
21	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	0.50

7.4.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 10 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 21 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.26 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่งอยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	41	21.13
2	การประกอบอาชีพ	36	18.56
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	32	16.49
4	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	13	6.70
5	เศรษฐกิจ	12	6.19
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	12	6.19
7	คุณภาพชีวิต	10	5.15
8	สุขภาพ	5	2.58
9	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	5	2.58
10	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	5	2.58
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	4	2.06
12	ยาเสพติด/อบายมุข	4	2.06
13	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	1.55
14	ผู้นำ	3	1.55
15	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.03
16	พื้นที่สาธารณะ	2	1.03
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.52
18	การศึกษา	1	0.52
19	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.52
20	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	0.52
21	ผู้สูงอายุ	1	0.52

7.4.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง ได้กล่าวถึงสิ่งที่อยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 21 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.27 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่งอยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	38	22.62
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	30	17.86
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	18	10.71
4	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	14	8.33
5	เศรษฐกิจ	13	7.74
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	9	5.36
7	คุณภาพชีวิต	9	5.36
8	ยาเสพติด/อบายมุข	7	4.17
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	5	2.98
10	ผู้นำ	5	2.98
11	สุขภาพ	4	2.38
12	ประชากร	4	2.38
13	พื้นที่สาธารณะ	3	1.79
14	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	1.19
15	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	0.60
16	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	0.60
17	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	0.60
18	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.60
19	การศึกษา	1	0.60
20	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.60
21	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.60

7.4.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุด จะทำให้สิ่งที่ใฝ่ฝันเป็นไปได้” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง ได้กล่าวถึงสิ่งที่กังวลในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 18 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดที่ผู้ตอบให้ความสำคัญที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.28 ข้อมูลร้อยละความกังวลของกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	24	14.81
2	การประกอบอาชีพ	20	12.35
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	19	11.73
4	ผู้นำ	16	9.88
5	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	16	9.88
6	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	14	8.64
7	สุขภาพ	10	6.17
8	เศรษฐกิจ	9	5.56
9	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	9	5.56
10	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	8	4.94
11	ประชากร	4	2.47
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	1.85
13	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	3	1.85
14	ยาเสพติด/อบายมุข	3	1.85
15	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	0.62
16	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	0.62
17	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	0.62
18	การศึกษา	1	0.62

7.4.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง ได้กล่าวถึงสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 10 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
- 2) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน
- 3) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ

ตาราง 7.29 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	29	22.66
2	ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน	26	20.31
3	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	20	15.63
4	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	16	12.50
5	การช่วยเหลือกันในชุมชน	10	7.81
6	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	9	7.03
7	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	7	5.47
8	ไม่สร้างความเดือดร้อน	6	4.69
9	รักษาสุขภาพ	3	2.34
10	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	2	1.56

7.5 กลุ่มข้าราชการในพื้นที่

7.5.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่ ได้กล่าวถึงอดีตในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปกและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การประกอบอาชีพ

ตาราง 7.30 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	17	18.68
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	17	18.68
3	การประกอบอาชีพ	15	16.48
4	เศรษฐกิจ	7	7.69
5	สุขภาพ	6	6.59
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	5.49
7	คุณภาพชีวิต	5	5.49
8	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	3.30
9	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	3.30
10	ประชากร	3	3.30
11	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	2.20
12	ผู้นำ	1	1.10
13	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	1.10
14	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	1.10
15	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	1.10
16	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.10
17	การศึกษา	1	1.10
18	ผู้สูงอายุ	1	1.10
19	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	1.10

7.5.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่ ได้กล่าวถึงสิ่งที่ภูมิใจในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็น ใน 18 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.31 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	13	14.61
2	การประกอบอาชีพ	12	13.48
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	12	13.48
4	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	11	12.36
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	8	8.99
6	สุขภาพ	4	4.49
7	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	4	4.49
8	เศรษฐกิจ	3	3.37
9	ผู้นำ	3	3.37
10	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	3	3.37
11	คุณภาพชีวิต	3	3.37
12	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	3.37
13	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	2	2.25
14	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	2.25
15	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	2.25
16	พื้นที่สาธารณะ	2	2.25
17	การศึกษา	1	1.12
18	ผู้สูงอายุ	1	1.12

7.5.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้าท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่ ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 5 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 20 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) สุขภาพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.32 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าในกลุ่มข้าราชการในพื้นที่ที่ยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	18	18.37
2	สุขภาพ	12	12.24
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10	10.20
4	การประกอบอาชีพ	8	8.16
5	เศรษฐกิจ	8	8.16
6	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	8	8.16
7	คุณภาพชีวิต	7	7.14
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	4.08
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	4	4.08
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	3.06
11	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	3	3.06
12	การศึกษา	3	3.06
13	ผู้นำ	2	2.04
14	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	2.04
15	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	1.02
16	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.02
17	ประชากร	1	1.02
18	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	1.02
19	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	1.02
20	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.02

7.5.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่ ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 10 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปกเษและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.33 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่กลุ่มข้าราชการในพื้นที่อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปกเษและโครงสร้างพื้นฐาน	13	15.48
2	การประกอบอาชีพ	11	13.10
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	11	13.10
4	สุขภาพ	10	11.90
5	คุณภาพชีวิต	7	8.33
6	เศรษฐกิจ	6	7.14
7	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	6	7.14
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	4	4.76
9	การศึกษา	3	3.57
10	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	2.38
11	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	2.38
12	ผู้สูงอายุ	2	2.38
13	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.19
14	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	1.19
15	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	1.19
16	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	1.19
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.19
18	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	1.19
19	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.19

7.5.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่ ได้กล่าวถึงสิ่งที่อยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ได้รับตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การประกอบอาชีพ

ตาราง 7.34 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่กลุ่มข้าราชการในพื้นที่อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	9	13.43
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9	13.43
3	การประกอบอาชีพ	6	8.96
4	เศรษฐกิจ	6	8.96
5	สุขภาพ	6	8.96
6	คุณภาพชีวิต	6	8.96
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	7.46
8	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	4	5.97
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	4.48
10	ผู้นำ	2	2.99
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	2.99
12	การศึกษา	2	2.99
13	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	1.49
14	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.49
15	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	1.49
16	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	1.49
17	ประชากร	1	1.49
18	ผู้สูงอายุ	1	1.49
19	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.49

7.5.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุด จะทำให้สิ่งที่ใฝ่ฝันเป็นไปได้” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มข้าราชการในพื้นที่ ได้กล่าวถึงสิ่งที่กังวลในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 17 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การประกอบอาชีพ

ตาราง 7.35 ข้อมูลร้อยละความกังวลของกลุ่มข้าราชการในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	12	15.38
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	11	14.10
3	การประกอบอาชีพ	8	10.26
4	ผู้นำ	8	10.26
5	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	7	8.97
6	สุขภาพ	6	7.69
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	5	6.41
8	เศรษฐกิจ	3	3.85
9	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	3	3.85
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	3.85
11	ยาเสพติด/อบายมุข	3	3.85
12	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	2	2.56
13	การศึกษา	2	2.56
14	ประชากร	2	2.56
15	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.28
16	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	1.28
17	คุณธรรม/ศีลธรรม	1	1.28

7.5.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่ ได้กล่าวถึงสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 10 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ
- 2) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน
- 3) ไม่สร้างความเดือดร้อน

ตาราง 7.36 ข้อมูลร้อยละ สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มข้าราชการในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	10	16.13
2	ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน	10	16.13
3	ไม่สร้างความเดือดร้อน	8	12.90
4	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7	11.29
5	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	7	11.29
6	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	7	11.29
7	รักษาสุขภาพ	5	8.06
8	มีความสามัคคีกันในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	4	6.45
9	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	2	3.23
10	การช่วยเหลือกันในชุมชน	2	3.23

7.6 กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว

7.6.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว ได้กล่าวถึงอดีตในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 15 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การประกอบอาชีพ

ตาราง 7.37 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	27	26.73
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	18	17.82
3	การประกอบอาชีพ	14	13.86
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	8	7.92
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	6	5.94
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	5.94
7	เศรษฐกิจ	5	4.95
8	ความสะอาด ภูมิทัศน์	5	4.95
9	คุณภาพชีวิต	3	2.97
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.98
11	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	1.98
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	2	1.98
13	ผู้นำ	1	0.99
14	ประชากร	1	0.99
15	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.99

7.6.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว ได้กล่าวถึงสิ่งที่ภูมิใจในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 17 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.38 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	14	16.09
2	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	11	12.64
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	11	12.64
4	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	11	12.64
5	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	8	9.20
6	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	8	9.20
7	เศรษฐกิจ	6	6.90
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	5	5.75
9	คุณภาพชีวิต	3	3.45
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	2.30
11	ผู้นำ	2	2.30
12	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.15
13	สุขภาพ	1	1.15
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	1.15
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.15
16	พื้นที่สาธารณะ	1	1.15
17	ประชากร	1	1.15

7.6.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้าท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 5 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) เศรษฐกิจ

ตาราง 7.39 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าในกลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยวอยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	21	19.63
2	การประกอบอาชีพ	12	11.21
3	เศรษฐกิจ	12	11.21
4	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	10	9.35
5	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9	8.41
6	สุขภาพ	6	5.61
7	คุณภาพชีวิต	6	5.61
8	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	4.67
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	3.74
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	4	3.74
11	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	3	2.80
12	ผู้นำ	3	2.80
13	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3	2.80
14	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	2	1.87
15	พื้นที่สาธารณะ	2	1.87
16	การศึกษา	2	1.87
17	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	0.93
18	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	0.93
19	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.93

7.6.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 10 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดที่ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ
- 3) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี

ตาราง 7.40 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าในกลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยวอยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	18	19.57
2	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	13	14.13
3	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	11	11.96
4	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10	10.87
5	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	9	9.78
6	เศรษฐกิจ	7	7.61
7	พื้นที่สาธารณะ	4	4.35
8	การพัฒนาโดยชุมชนในพื้นที่	3	3.26
9	สุขภาพ	2	2.17
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	2.17
11	คุณภาพชีวิต	2	2.17
12	การศึกษา	2	2.17
13	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	2.17
14	ยาเสพติด/อบายมุข	2	2.17
15	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	1.09
16	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.09
17	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	1.09
18	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	1.09
19	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	1.09

7.6.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยว ได้กล่าวถึงสิ่งที่อยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปกเอดและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ

ตาราง 7.41 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่กลุ่มพาณิชย์และการท่องเที่ยวอยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปกเอดและโครงสร้างพื้นฐาน	11	15.28
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9	12.50
3	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	8	11.11
4	เศรษฐกิจ	7	9.72
5	การประกอบอาชีพ	6	8.33
6	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	4	5.56
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	4	5.56
8	คุณภาพชีวิต	4	5.56
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	4.17
10	การศึกษา	3	4.17
11	ยาเสพติด/อบายมุข	3	4.17
12	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	2.78
13	พื้นที่สาธารณะ	2	2.78
14	สุขภาพ	1	1.39
15	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	1.39
16	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	1.39
17	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	1.39
18	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	1.39
19	สิทธิหน้าที่ของประชาชน	1	1.39

7.6.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่ออนาคตที่อยากให้เห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุด จะทำให้สิ่งที่ใฝ่ฝันเป็นไปได้” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มพหุวิชาชีพและการท่องเที่ยว ได้กล่าวถึงสิ่งที่กังวลในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 20 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับได้แก่

- 1) เศรษฐกิจ
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่

ตาราง 7.42 ข้อมูลร้อยละความกังวลของกลุ่มพหุวิชาชีพและการท่องเที่ยว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	เศรษฐกิจ	11	14.29
2	การประกอบอาชีพ	7	9.09
3	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	7	9.09
4	สุขภาพ	7	9.09
5	ผู้นำ	7	9.09
6	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	6	7.79
7	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	6	7.79
8	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	4	5.19
9	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3	3.90
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	3.90
11	ยาเสพติด/อบายมุข	3	3.90
12	คุณภาพชีวิต	2	2.60
13	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	2.60
14	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	2.60
15	ผู้สูงอายุ	2	2.60
16	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	1	1.30
17	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	1.30
18	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	1.30
19	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	1.30
20	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	1.30

7.6.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มพณิชย์และการท่องเที่ยว ได้กล่าวถึงสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 8 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ
- 2) รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน
- 3) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

ตาราง 7.43 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มพณิชย์และการท่องเที่ยว

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	14	19.18
2	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	14	19.18
3	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	12	16.44
4	การช่วยเหลือกันในชุมชน	12	16.44
5	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	8.22
6	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	6	8.22
7	รักษาสุขภาพ	6	8.22
8	ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน	3	4.11

7.7 กลุ่มคนรุ่นใหม่

7.7.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) ได้กล่าวถึงอดีตในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปกเและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.44 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	53	33.33
2	การประกอบอาชีพ	31	19.50
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	23	14.47
4	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	8	5.03
5	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	7	4.40
6	เศรษฐกิจ	6	3.77
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	3.14
8	คุณภาพชีวิต	4	2.52
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	1.89
10	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	1.89
11	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	1.89
12	การศึกษา	3	1.89
13	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	2	1.26
14	ผู้นำ	2	1.26
15	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	1.26
16	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	0.63
17	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.63
18	ผู้สูงอายุ	1	0.63
19	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.63

7.7.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ภูมิใจในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 18 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ

ตาราง 7.45 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	30	21.13
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	29	20.42
3	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	17	11.97
4	การประกอบอาชีพ	16	11.27
5	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	10	7.04
6	ความสะอาด ภูมิทัศน์	7	4.93
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	4.23
8	คุณภาพชีวิต	6	4.23
9	เศรษฐกิจ	5	3.52
10	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	5	3.52
11	ผู้นำ	3	2.11
12	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	1.41
13	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.70
14	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	0.70
15	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	0.70
16	พื้นที่สาธารณะ	1	0.70
17	การศึกษา	1	0.70
18	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.70

7.7.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้าท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 5 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ

ตาราง 7.46 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	41	26.45
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	18	11.61
3	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	16	10.32
4	การประกอบอาชีพ	14	9.03
5	เศรษฐกิจ	11	7.10
6	ความสะอาด ภูมิทัศน์	11	7.10
7	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	6	3.87
8	พื้นที่สาธารณะ	6	3.87
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	5	3.23
10	สุขภาพ	5	3.23
11	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	5	3.23
12	การศึกษา	4	2.58
13	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	3	1.94
14	คุณภาพชีวิต	3	1.94
15	ผู้นำ	2	1.29
16	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	1.29
17	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	1	0.65
18	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	0.65
19	ยาเสพติด/อบายมุข	1	0.65

7.7.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 10 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 20 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ได้รับให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.47 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	25	19.23
2	การประกอบอาชีพ	24	18.46
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	12	9.23
4	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	12	9.23
5	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	10	7.69
6	เศรษฐกิจ	8	6.15
7	ความสะอาด ภูมิทัศน์	6	4.62
8	คุณภาพชีวิต	6	4.62
9	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	6	4.62
10	การศึกษา	4	3.08
11	ยาเสพติด/อบายมุข	4	3.08
12	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	3	2.31
13	กลุ่มองค์กรในพื้นที่	2	1.54
14	สุขภาพ	2	1.54
15	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	0.77
16	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	0.77
17	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.77
18	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	1	0.77
19	ประชากร	1	0.77
20	ผู้สูงอายุ	1	0.77

7.7.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) ได้กล่าวถึงสิ่งที่อยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 17 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่มีผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขป้บโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.48 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขป้บโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	26	20.47
2	การประกอบอาชีพ	18	14.17
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	15	11.81
4	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	13	10.24
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	11	8.66
6	คุณภาพชีวิต	8	6.30
7	เศรษฐกิจ	7	5.51
8	ความสะอาด ภูมิทัศน์	5	3.94
9	ยาเสพติด/อบายมุข	5	3.94
10	สุขภาพ	4	3.15
11	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	3	2.36
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	2.36
13	การศึกษา	3	2.36
14	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	1.57
15	ผู้นำ	2	1.57
16	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	0.79
17	พื้นที่สาธารณะ	1	0.79

7.7.6 สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านกังวลมากที่สุด จะทำให้สิ่งที่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) ได้กล่าวถึงสิ่งที่กังวลในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ผู้นำ
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่

ตาราง 7.49 ข้อมูลร้อยละความกังวลของกลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ผู้นำ	13	11.82
2	การประกอบอาชีพ	12	10.91
3	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	11	10.00
4	เศรษฐกิจ	10	9.09
5	สุขภาพ	10	9.09
6	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	8	7.27
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	8	7.27
8	ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	6	5.45
9	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	4.55
10	ยาเสพติด/อบายมุข	5	4.55
11	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	4	3.64
12	การพัฒนาโดยชุมชนในพื้นที่	4	3.64
13	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	3	2.73
14	ความสะอาด ภูมิทัศน์	2	1.82
15	คุณภาพชีวิต	2	1.82
16	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2	1.82
17	การศึกษา	2	1.82
18	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	1.82
19	ผู้สูงอายุ	1	0.91

7.7.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7) ได้กล่าวถึงสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 10 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
- 2) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน
- 3) เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ

ตาราง 7.50 ข้อมูลร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18 - 24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1 - 7)

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	30	29.13
2	ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน	14	13.59
3	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	13	12.62
4	การช่วยเหลือกันภายในชุมชน	12	11.65
5	ไม่สร้างความเดือดร้อน	12	11.65
6	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	11	10.68
7	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	8	7.77
8	รักษาสุขภาพ	1	0.97
9	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	1	0.97
10	มีความสามัคคีกันภายในชุมชน รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	1	0.97

7.8 กลุ่มอื่น ๆ

7.8.1 สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต

จากคำถามที่ว่า “อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มอื่น ๆ ได้กล่าวถึงอดีตในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 13 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 7.51 ข้อมูลร้อยละอดีตที่ผ่านมาในพื้นที่ กลุ่มอื่น ๆ

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	10	20.00
2	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	10	20.00
3	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	8	16.00
4	เศรษฐกิจ	4	8.00
5	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	3	6.00
6	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	3	6.00
7	การศึกษา	3	6.00
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	4.00
9	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	4.00
10	ยาเสพติด/อบายมุข	2	4.00
11	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	2.00

7.8.2 ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี

จากคำถามที่ว่า “ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มอื่น ๆ ได้กล่าวถึงสิ่งที่ภูมิใจในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 15 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน

ตาราง 7.52 ข้อมูลร้อยละความภูมิใจในปัจจุบันต่อพื้นที่ กลุ่มอื่น ๆ

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	8	18.60
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	8	18.60
3	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	7	16.28
4	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	4	9.30
5	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	3	6.98

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
6	สุขภาพ	2	4.65
7	ผู้นำ	2	4.65
8	การศึกษา	2	4.65
9	เศรษฐกิจ	1	2.33
10	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	2.33
11	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	1	2.33
12	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	2.33
13	คุณภาพชีวิต	1	2.33
14	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	2.33
15	พื้นที่สาธารณะ	1	2.33

7.8.3 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 5 ปีข้างหน้าท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มอื่น ๆ ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 5 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 16 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้มีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การประกอบอาชีพ

ตาราง 7.53 ข้อมูลร้อยละในห้าปีข้างหน้าที่กลุ่มอื่น ๆ อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ระบบสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	12	23.53
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	11	21.57
3	การประกอบอาชีพ	8	15.69
4	เศรษฐกิจ	3	5.88
5	ความสะอาด ภูมิทัศน์	3	5.88
6	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	3.92

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
7	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	3.92
8	การศึกษา	2	3.92
9	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	1.96
10	สุขภาพ	1	1.96
11	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	1	1.96
12	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	1	1.96
13	คุณภาพชีวิต	1	1.96
14	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	1.96
15	ผู้สูงอายุ	1	1.96
16	ยาเสพติด/อบายมุข	1	1.96

7.8.4 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มอื่น ๆ ได้กล่าวถึงประเด็นที่อยากเห็นใน 10 ปีข้างหน้าในจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 15 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) การประกอบอาชีพ
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) คุณภาพชีวิต

ตาราง 7.54 ข้อมูลร้อยละในสิบปีข้างหน้าในกลุ่มอื่น ๆ อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	การประกอบอาชีพ	10	28.57
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5	14.29
3	คุณภาพชีวิต	4	11.43
4	ระบบสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	3	8.57
5	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	5.71
6	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	2	5.71

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
7	เศรษฐกิจ	1	2.86
8	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	1	2.86
9	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	1	2.86
10	สุขภาพ	1	2.86
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	2.86
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	2.86
13	พื้นที่สาธารณะ	1	2.86
14	ผู้สูงอายุ	1	2.86
15	ยาเสพติด/อบายมุข	1	2.86

7.8.5 อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

จากคำถามที่ว่า “อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มอื่น ๆ ได้กล่าวถึงสิ่งที่อยากเห็นในอีก 20 ปีข้างหน้าของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 14 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ถูกตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) เศรษฐกิจ
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี

ตาราง 7.55 ข้อมูลร้อยละในยี่สิบปีข้างหน้าของกลุ่มอื่น ๆ อยากเห็นในพื้นที่

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	เศรษฐกิจ	6	17.14
2	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	17.14
3	การพัฒนาด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี	5	14.29
4	คุณภาพชีวิต	4	11.43
5	การประกอบอาชีพ	3	8.57
6	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	5.71
7	การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ	2	5.71
8	ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและโครงสร้างพื้นฐาน	1	2.86

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
9	สุขภาพ	1	2.86
10	ผู้นำ	1	2.86
11	ความสะอาด ภูมิทัศน์	1	2.86
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	2.86
13	การศึกษา	1	2.86
14	ยาเสพติด/อบายมุข	1	2.86

7.8.6 สิ่งที่ห่วงกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น

จากคำถามที่ว่า “อะไรที่ท่านห่วงกังวลมากที่สุด จะทำให้สิ่งที่ใฝ่ฝันเป็นไปไม่ได้” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มอื่น ๆ ได้กล่าวถึงสิ่งที่ห่วงกังวลในพื้นที่โดยรวมของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 13 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่สุดต่อให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ผู้นำ
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) เศรษฐกิจ

ตาราง 7.56 ข้อมูลร้อยละความห่วงกังวลของกลุ่มอื่น ๆ

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ผู้นำ	8	19.05
2	การประกอบอาชีพ	5	11.90
3	เศรษฐกิจ	5	11.90
4	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	11.90
5	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4	9.52
6	ยาเสพติด/อบายมุข	3	7.14
7	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	2	4.76
8	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	2	4.76
9	สุขภาพ	2	4.76
10	ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภัยจากสัตว์ป่า ภัยอื่น ๆ	2	4.76
11	เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่	2	4.76
12	การพัฒนาโดยชุมชนพื้นที่	1	2.38
13	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	1	2.38

7.8.7 สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม

จากคำถามที่ว่า “สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม” พบว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มอื่น ๆ ได้กล่าวถึงสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นใน 9 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่ผู้ตอบให้ความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่

- 1) ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน
- 2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
- 3) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

ตาราง 7.57 ร้อยละสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวมของกลุ่มอื่น ๆ

ลำดับ	หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
1	ช่วยดูแลชุมชน/พัฒนาชุมชน	10	31.25
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	7	21.88
3	ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	4	12.50
4	การช่วยเหลือกันในกลุ่ม	3	9.38
5	เป็นกระบอกเสียง/ประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ	2	6.25
6	รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2	6.25
7	มีความสามัคคีกันในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ	2	6.25
8	รักษาความสะอาดพื้นที่ชุมชน	1	3.13
9	ไม่สร้างความเดือดร้อน	1	3.13

ผลการศึกษาเมื่อจำแนกตามกลุ่มอาชีพ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ประชาสังคม เกษตรกรรม ข้าราชการ ธุรกิจ คนรุ่นใหม่ และอื่น ๆ (ประชาชนทั่วไป) สรุปได้ว่ามีความเห็นที่ค่อนข้างสอดคล้องกันกับภาพรวมในระดับจังหวัด และไม่ต่างกันมากนักในแต่ละกลุ่มอาชีพเกี่ยวกับประเด็นอดีต ความภาคภูมิใจอนาคตที่อยากเห็นในอีกห้าปี สิบปี และยี่สิบปีข้างหน้า โดยเรื่องราวส่วนใหญ่ในประเด็นดังกล่าวจะเกี่ยวกับสาธารณสุขและการประกอบอาชีพ คงมีเพียงประเด็นอนาคตที่อยากเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้าและข้อห่วงกังวลที่มีบางกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญในเรื่องอื่นมากที่สุด ยกตัวอย่างกลุ่มผู้นำชุมชนอยากเห็นอนาคตอีกยี่สิบปีข้างหน้าเป็นเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมาด้วยเรื่องระบบสาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐาน และคุณภาพชีวิต ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ที่เป็นประชาชนทั่วไปคาดหวังอนาคตยี่สิบปีข้างหน้าในเรื่องของเศรษฐกิจ ตามมาด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความทันสมัยและเทคโนโลยี

สำหรับประเด็นห่วงกังวล ส่วนใหญ่ห่วงกังวลเรื่องการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่มากที่สุด ยกเว้นกลุ่มผู้นำท้องถิ่น ประชาสังคม ภาคธุรกิจ คนรุ่นใหม่ และกลุ่มอื่น ๆ ที่มีความห่วงกังวลในเรื่องทรัพยากร

ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ เศรษฐกิจ และผู้นำ ตามลำดับ เห็นได้ว่าเมื่อจำแนกผลการสัมภาษณ์ตามกลุ่มอาชีพแล้ว ประเด็นลำดับความสำคัญส่วนใหญ่เน้นเป็นเรื่องของสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพ ต่างจากผลในภาพรวมของจังหวัดและรายอำเภอที่อาจมีหลากหลายทั้งเรื่องของคุณภาพชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเชื่อมโยงกับการพัฒนานโยบายสาธารณะได้ว่าประเด็นเรื่องระบบสาธารณูปโภคมีความสำคัญในภาพรวมของจังหวัด รายอำเภอในหลายอำเภอ และในมุมมองจากหลายหลายอาชีพ อย่างไรก็ตาม มีข้อห่วงกังวลที่ชัดเจนของภาคประชาสังคมต่อประเด็นความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ความห่วงกังวลต่อเศรษฐกิจของภาคธุรกิจ และความห่วงกังวลในด้านผู้นำของกลุ่มคนรุ่นใหม่และกลุ่มอื่น ๆ ที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกับการพัฒนานโยบายสาธารณะที่ต่อเนื่องมากขึ้น โดยภาครัฐอย่างสำนักงานจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชีพเฉพาะเหล่านี้ เพื่อทบทวนว่าความห่วงกังวลนั้นเป็นอย่างไรและควรมีทางออกร่วมกันอย่างไร

บทที่ 8

ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม

ผลการศึกษาในส่วนนี้เพื่อทดสอบการรับรู้ ความคิดเห็น และการแสดงออกด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะของตัวแทนประชาชนในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบโควตาจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 23 ท่าน ซึ่งอาจไม่สามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อเป็นตัวแทนข้อมูลของประชาชนทั้งจังหวัดได้ แต่ผู้วิจัยจำเป็นต้องนำเสนอผลเท่าที่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ โดยนำเสนอผลในสองส่วน ส่วนแรกเป็นการเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นส่วนที่สองเป็นการนำเสนอผลในส่วนการประเมินการรับรู้ ความคิดเห็น และการแสดงออกด้านสิทธิและการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

8.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เกินครึ่งหนึ่งของผู้ตอบทั้งหมดเป็นเพศหญิง และส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งอยู่ในช่วงอายุ 51-60 ปี และในด้านของอาชีพ ผู้ตอบเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐมากที่สุด และมีบางส่วนอยู่ในกลุ่มอื่น เช่น เป็นผู้พิการ ข้าราชการบำนาญ ภาคประชาสังคม หรือเป็นทั้งข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐและเกษตรกร หรือเป็นทั้งข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐและค้าขายด้วย รายละเอียดผู้ตอบจำแนกตามเพศ ช่วงอายุ และอาชีพ ปรากฏดังตาราง 8.1 8.2 และ 8.3

ตาราง 8.1 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	8	34.78
หญิง	13	56.52
ไม่ตอบ	2	8.70
รวม	23	100.00

ตาราง 8.2 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.00
21 - 30 ปี	1	4.35
31 - 40 ปี	3	13.04
41 - 50 ปี	3	13.04
51 - 60 ปี	10	43.48
มากกว่า 60 ปี	4	17.39
ไม่ตอบ	2	8.70
รวม	23	100.00

ตาราง 8.3 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกลุ่มอาชีพ

อาชีพ	จำนวน
ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ	6
นักวิชาการ	0
นักธุรกิจ/ภาคเอกชน	0
นักเรียน/นักศึกษา	0
รับจ้างทั่วไป	1
เกษตรกร	5
ค้าขาย	3
อื่น ๆ	6
ไม่ตอบ	2
รวม	23

8.2 การรับรู้ ความคิดเห็น และการแสดงออก

ผลการศึกษาในส่วนนี้แบ่งออกเป็นสองประเด็นหลักเกี่ยวกับการรับรู้ ความคิดเห็น และการแสดงออก ในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ได้แก่ ด้านสิทธิและการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

8.2.1 การรับรู้ ความคิดเห็น และการแสดงออกด้านสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

เมื่อสอบถามการรับรู้สิทธิตามรัฐธรรมนูญในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ได้แก่ มาตรา 43 การเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐ มาตรา 253 สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสิทธิตามเจตนาารมณรัฐธรรมนูญ ผู้ตอบส่วนใหญ่คิดเป็นกว่าร้อยละ 80 รู้ว่าตนมีสิทธิดังกล่าว โดยประเด็นที่รับรู้มากที่สุดคือสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รายละเอียดดังตาราง 8.4

ตาราง 8.4 การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญ

หัวข้อด้านสิทธิ: ท่านรู้สิทธิเหล่านี้หรือไม่	รู้		ไม่รู้		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) ท่านรู้ว่า ประชาชนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 43 ในการเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐ เพื่อดำเนินการสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน	19	82.61	4	17.39	0	0.00
2) ท่านรู้ว่า ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารจาก การทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 253	21	91.30	2	8.70	0	0.00

หัวข้อด้านสิทธิ: ท่านรู้สิทธิเหล่านี้หรือไม่	รู้		ไม่รู้		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3) ท่านรู้ว่า ประชาชนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ แม้จะ ยังไม่มีกรออกกฎหมายมาบังคับใช้ ประชาชนก็ สามารถใช้สิทธินั้นได้ตามเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ	16	69.57	7	30.43	0	0.00
รวม	56	88.89	7	11.11	0	0.00

เมื่อสอบถามข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ได้แก่ สิทธิในการเสนอความต้องการ สิทธิที่จะร่วมพัฒนาชุมชน ความสามารถที่จะพัฒนาชุมชนของท่านได้ และสิทธิรับรู้ ขับเคลื่อน และติดตามผลการขับเคลื่อนนโยบาย ผู้ตอบเห็นว่าตนมีสิทธิดังกล่าวในระดับมากที่สุดในประเด็นที่คิดว่าตนมีสิทธิที่จะร่วมพัฒนาชุมชน กับประเด็นที่ว่าตนและคนในชุมชนมีสิทธิรับรู้ ขับเคลื่อน และติดตามผลการขับเคลื่อนนโยบาย รายละเอียดดังตาราง 8.5

ตาราง 8.5 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิ

หัวข้อด้านสิทธิ: ท่านคิดเห็นต่อประเด็นเหล่านี้เพียงใด	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
4) ท่านคิดว่า ท่านมีสิทธิในการเสนอความต้องการเพื่อให้รัฐ ออกนโยบายที่สนองความต้องการของประชาชน	3.70	มาก
5) ท่านคิดว่า ท่านมีสิทธิที่จะร่วมพัฒนาชุมชนของท่านได้	4.52	มากที่สุด
6) ท่านคิดว่า ท่านสามารถที่จะพัฒนาชุมชนของท่านได้	4.09	มาก
7) ท่านคิดว่า ท่านและชุมชนของท่านมีสิทธิรับรู้ ขับเคลื่อน และติดตามผลการ ขับเคลื่อนนโยบายนั้น ร่วมกับ อบจ. อบต. เทศบาล หรือหน่วยงานรัฐที่ เกี่ยวข้อง	4.26	มากที่สุด
สรุปรวม	4.14	มาก

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการแสดงออกเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ได้แก่ การติดตามว่าหน่วยงานหรือที่ใดมีเวทีนโยบายสาธารณะ การติดตามผลจากการจัดเวทีนโยบาย การติดตามเวทีนโยบายสาธารณะเพื่อจะได้เข้าร่วมใช้สิทธิ และการเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยผู้ตอบเห็นว่าตนใช้สิทธิดังกล่าวในระดับมากในประเด็นที่การเคารพสิทธิของผู้อื่น รายละเอียดดังตาราง 8.6

ตาราง 8.6 การแสดงออกเกี่ยวกับสิทธิ

หัวข้อด้านสิทธิ: ท่านแสดงออกต่อประเด็นเหล่านี้เพียงใด	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
8) ท่านติดตามว่า หน่วยงานหรือที่ได้มีเวทีนโยบายสาธารณะ เพื่อจะได้รู้ข่าวสาร	2.70	ค่อนข้างมาก
9) ท่านติดตามผลว่า หน่วยงานที่จัดเวทีนโยบายสาธารณะมีผลจากการจัดเวทีนั้นอย่างไร เพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนของท่าน	2.78	ค่อนข้างมาก
10) ท่านค้นหาว่า หน่วยงานหรือที่ได้มีเวทีนโยบายสาธารณะ เพื่อท่านจะไปเข้าร่วมใช้สิทธิถ้ามีโอกาส	2.74	ค่อนข้างมาก
11) ท่านเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยท่านรับฟังและเปิดใจยอมรับการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่นในเวทีนโยบายสาธารณะ	4.04	มาก
สรุปรวม	3.07	มาก

8.2.2 การรับรู้ ความคิดเห็น และการแสดงออกด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ด้านการมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ได้แก่ 1) การรับรู้หน้าที่ในการร่วมบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม 2) การมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะตามมาตรา 78 3) การมีส่วนร่วมกับรัฐตามมาตรา 78 4) การรับรู้ว่ารรัฐมีหน้าที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนตามมาตรา 57 5) การรับรู้ว่ามีส่วนร่วมรัฐต้องจัดให้มีพื้นที่สาธารณะตามมาตรา 57 และ 6) การรับรู้ว่าประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้ตอบส่วนใหญ่ว่าร้อยละ 80 รับรู้สิทธิดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับรู้หน้าที่ในการร่วมบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และการรับรู้ที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียดดังตาราง 8.7

ตาราง 8.7 การรับรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

หัวข้อด้านการมีส่วนร่วม: ท่านรู้ประเด็นการมีส่วนร่วมเหล่านี้หรือไม่	รู้		ไม่รู้		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) ท่านรู้ว่า ท่านมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพิทักษ์ผลประโยชน์ประเทศ	21	91.30	1	4.35	1	4.35
2) ท่านรู้ว่า ท่านสามารถมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 มาตรา 78	15	65.22	7	30.43	1	4.35
3) ท่านรู้ว่า ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 78 ท่านสามารถร่วมกับภาครัฐในการดำเนินการอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชน	13	56.52	9	39.13	1	4.35
4) ท่านรู้ว่า รัฐมีหน้าที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบาย ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 57	19	82.61	3	13.04	1	4.35
5) ท่านรู้ว่า ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 57 รัฐต้องจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับการทำกิจกรรม โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย	21	91.30	1	4.35	1	4.35
6) ท่านรู้ว่า ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 253	18	78.26	4	17.39	1	4.35
สรุปรวม	107	81.06	25	18.94	6	4.55

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ได้แก่ 1) การจัดทำนโยบายต้องการการมีส่วนร่วมจากประชาชน 2) การมีส่วนร่วมเสนอนโยบายจากภาคประชาชนควรเกิดจากการรวมตัวของชุมชน 3) การจัดทำนโยบายต้องการการมีส่วนร่วมจากผู้คนหลายกลุ่ม และ 4) การมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายเป็นความรับผิดชอบอย่างหนึ่งของประชาชน โดยในภาพรวมผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดต่อประเด็นดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทั้งสองประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมเสนอนโยบายจากภาคประชาชนควรเกิดจากการรวมตัวของชุมชน และการจัดทำนโยบายต้องการการมีส่วนร่วมจากผู้คนหลายกลุ่ม รายละเอียดดังตาราง 8.8

ตาราง 8.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

หัวข้อด้านการมีส่วนร่วม: ท่านคิดเห็นต่อประเด็นเหล่านี้เพียงใด	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
7) ท่านคิดว่า การจัดทำนโยบายต้องการการมีส่วนร่วมจากประชาชน	3.87	มาก
8) ท่านคิดว่า การมีส่วนร่วมเสนอนโยบายจากภาคประชาชนควรเกิดจากการรวมตัวของชุมชน โดยผู้นำชุมชนและคนในชุมชนร่วมแรง ร่วมใจ ขับเคลื่อนไปด้วยกัน จึงจะทำให้เสียงของประชาชนได้รับการรับฟัง	4.57	มากที่สุด
9) ท่านคิดว่า การจัดทำนโยบายต้องการการมีส่วนร่วมจากผู้คนหลายกลุ่ม เช่น ประชาชน หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เป็นต้น	4.48	มากที่สุด
10) ท่านคิดว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายเป็นความรับผิดชอบอย่างหนึ่งของประชาชน	4.17	มาก
สรุปรวม	4.27	มากที่สุด

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการแสดงออกด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ได้แก่ 1) ต้องการและพร้อมเข้าร่วมเวทีนโยบายสาธารณะเมื่อมีโอกาส 2) จะเชิญชวนคนที่ท่านรู้จักเข้าร่วมในเวทีนโยบายสาธารณะ 3) ต้องการและพร้อมเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดหรือร่วมจัดเวทีนโยบายสาธารณะ และ 4) ต้องการและพร้อมที่จะร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาชุมชน โดยในภาพรวมผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดต่อประเด็นดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทั้งสี่ประเด็น ต้องการและพร้อมที่จะร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาชุมชน รายละเอียดดังตาราง 8.9

ตาราง 8.9 การแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

หัวข้อด้านการมีส่วนร่วม: ท่านแสดงออกต่อประเด็นเหล่านี้เพียงใด	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
11) ท่านต้องการและพร้อมเข้าร่วมเวทีนโยบายสาธารณะทุกครั้งที่มีโอกาส	3.70	มาก
12) ท่านจะเชิญชวนคนที่ท่านรู้จักเข้าร่วมในเวทีนโยบายสาธารณะเพื่อร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับชุมชน/จังหวัดของท่าน	3.65	มาก
13) ท่านต้องการและพร้อมเป็นผู้รับผิดชอบในการจัด หรือร่วมจัดเวทีนโยบายสาธารณะในทุกระดับ	2.87	ค่อนข้างมาก
14) ท่านต้องการและพร้อมที่จะร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาชุมชน เช่น ใน การร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำบริการสาธารณะ ฯลฯ	4.22	มากที่สุด
สรุปรวม	3.61	มาก

บทที่ 9

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวแบบการเสริมสร้างสิทธิและการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายจากภาคประชาชน โดยมีพื้นที่จังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่ศึกษา เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดตัวอย่างที่คัดเลือกแบบโควตาตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคม กระจายตามตำบลทั้ง 76 ตำบล ตำบลละ 10 ท่าน รวมทั้งสิ้น 760 คน และผลจากการตอบแบบสอบถามจำนวน 23 คน คณะผู้วิจัยขอเสนอสรุปและอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

9.1 อภิปรายผลตามกรอบแนวคิด

9.1.1 การสร้างความเข้าใจและพัฒนาความร่วมมือ

จากการเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือกับผู้บริหารระดับสูงในจังหวัดจันทบุรี ในวันที่ 9 มีนาคม 2564 พบว่า การจัดทำแผนที่มาจากความต้องการของประชาชนมีการทำรูปแบบประชาคมหรือประชาชนสามารถเสนอความต้องการได้โดยตรง โดยรูปแบบการทำประชาคมจะเริ่มจากมีแผนชุมชน ต่อมาถึงแผนพัฒนาตำบล ซึ่งพัฒนาชุมชนเป็นผู้จัดประชาคมถามปัญหาและความต้องการ จากนั้นนำไปสู่แผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งทางอำเภอเป็นผู้จัด และรวบรวมส่งมาที่จังหวัด สำหรับแผนที่เสนอนี้หากมีข้อเสนอที่เกินศักยภาพของตำบล เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะถูกส่งไปพิจารณาที่ระดับจังหวัด แล้วมีการพิจารณาว่าข้อเสนอแต่ละเรื่องเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใด เช่น โครงการขนาดใหญ่สร้างถนนหรือสะพาน จะถูกนำไปจัดทำเป็นแผนจังหวัดหรือแผนภาค ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดถือเป็นแผนรวมการทำหน้าที่ของหน่วยงานทุกระดับ การรวบรวมปัญหาความต้องการของจังหวัดจันทบุรีถือว่าได้รับความร่วมมืออย่างดี ก่อนที่จะนำแผนเข้าพิจารณาโดยคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อพิจารณาแผนจังหวัดก่อนส่งไปพิจารณาตามกระบวนการของส่วนกลาง ซึ่งคณะกรรมการนี้มีระเบียบในการสรรหาเพราะให้มีตัวแทนทุกภาคส่วนที่รวมถึงภาคประชาสังคมและประชาชนร่วมเป็นกรรมการ

ข้อค้นพบนี้ สะท้อนว่าการจัดทำนโยบายการจัดทำนโยบายสาธารณะในจังหวัดจันทบุรีเป็นทั้งแบบบนลงล่างคือรัฐทำ สอดคล้องกับ ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก (2563, น.44) ที่ระบุว่า การพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมสามารถทำได้ 2 แบบ ได้แก่ 1) การพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม “แบบบนลงล่าง” ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ริเริ่มจัดทำนโยบาย โดยเปิดพื้นที่แบบเชิญชวนให้กับภาคพลเมืองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ มาร่วมเป็นหุ้นส่วน ส่วนแบบล่างขึ้นบนเป็นการดำเนินการโดยประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ มาจัดกระบวนการร่วมกัน

ในประเด็นความท้าทายของภาคประชาชนในจังหวัดจันทบุรีกับการจัดทำนโยบาย ไม่พบอุปสรรคในเชิงของการมีส่วนร่วมจากประชาชน เพราะการจัดทำแผนพัฒนาของจังหวัดเป็นกระบวนการที่ให้หน่วยงานระดับอำเภอจัดทำประชาคมสะท้อนความต้องการของประชาชน ส่วนท้องถิ่นก็มีการทำประชาชนเช่นกัน อุปสรรคที่พบเป็นเรื่องความครอบคลุมของพื้นที่และกลุ่มประชาชนที่เข้าร่วม เช่น การจัดทำประชาคมระดับ

อำเภออาจไม่ครอบคลุมทุกกลุ่ม เพราะส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าร่วมสะท้อนความต้องการเป็นผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น หรือผู้นำมวลชนเท่านั้น หรือสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละตำบลมีความแตกต่างกัน เพราะมีพื้นที่ทะเล ภูเขา ที่ราบลุ่ม ทำให้การทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องความต้องการทั้งหมดเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ การจัดทำแผนและนโยบายของจังหวัดยังมีความท้าทายอันเกิดจากนโยบายและกฎหมายซึ่งส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติ เช่น แผนและนโยบายระดับประเทศมีการปรับเปลี่ยนบ่อย ทำให้ฝ่ายปฏิบัติปรับตัวไม่ทันกับแผนที่ เปลี่ยนหรือต้องปรับทิศทางการทำงานตาม ในส่วนระเบียบหรือข้อกำหนดมีข้อจำกัดที่ทำให้หน่วยงานระดับ ท้องถิ่นไม่อาจสนองทุกความต้องการของประชาชนได้ เช่น การสำรวจความต้องการแล้วอาจเกินศักยภาพของ ท้องถิ่นตามกฎหมาย ทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ ประชาชนก็จะเข้าใจว่าปัญหาและความต้องการ ของเขาไม่ได้ถูกเสนอไปสู่การจัดทำแผนและนโยบาย อีกทั้งระบบงบประมาณที่มีการตั้งไว้สำหรับดำเนินการใน ปีนี้แต่ใช้ได้ในปีถัดไปก็ไม่ตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจและสื่อสาร กลับไปยังประชาชนว่าข้อเสนอที่ไม่ได้รับการสนองตอบนั้นมีข้อจำกัดอะไรบ้าง

ความท้าทายที่พบเกี่ยวกับว่าข้อเสนอความต้องการของประชาชนอาจไม่ได้ถูกนำไปสู่การตัดสินใจ ขั้นสุดท้ายนั้น มีความสอดคล้องกับนักวิชาการบางท่านว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะของ ภาคประชาชน ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าผลลัพธ์จากกระบวนการมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การตัดสินใจขั้นสุดท้าย เพราะมีอุปสรรคสำคัญหลายประการ ได้แก่ การเมืองที่เกิดขึ้นในกระบวนการตัดสินใจขั้นสุดท้าย และการมี ส่วนร่วมของประชาชนยังไม่ไปถึงการตัดสินใจ ทำให้ข้อเสนอของประชาชนถูกแทรกแซงโดยอำนาจทาง การเมืองได้ง่าย (Emery et al., 2015) นอกจากนี้ อาจเป็นไปได้ว่าผู้ตัดสินใจทางนโยบาย หรือองค์กรคณะที่ ทำหน้าที่ในการพิจารณาแผนและงบประมาณ มีความเชื่อและมุมมองอื่นมากกว่า ดังที่ Kettl & Fesler (2009) Winterfeldt (2013) และ Emery et al. (2015) กล่าวว่าข้อมูลที่นำเสนอได้และการให้มุมมองก็อาจเปลี่ยน ความคิดของผู้มีอำนาจตัดสินใจ อาจกล่าวได้ว่าการตัดสินใจคือการใช้วิจารณญาณ ความเชื่อและค่านิยมของ ผู้กำหนดนโยบายมักพบถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจด้านนโยบาย

สำหรับการพัฒนาความร่วมมือต่อไปเพื่อให้เกิดความเป็นหุ้นส่วนในการวิจัย หากจะค้นหาความ ต้องการจากประชาชนอย่างเดียวยังไม่เกิดการเรียนรู้ ควรให้มีภาครัฐแต่ละอำเภอมาเข้าด้วย ในส่วนของแบบ สัมภาษณ์ควรให้แกนนำ หรือผู้นำชุมชนช่วยให้ข้อมูลและรวบรวมให้ นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด ได้ให้การสนับสนุนให้เกิดการรวบรวมความต้องการและการพัฒนาข้อเสนอทิศทางการพัฒนาตามรูปแบบที่ คณะผู้วิจัยออกแบบไว้ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหลังการรวบรวมความต้องการแล้ว กลุ่มข้าราชการใน พื้นที่ ภาคเอกชน ประชาชน และกลุ่มอื่น ๆ ส่วนจังหวัดเป็นผู้เชิญภาคส่วนเหล่านี้ได้เพราะทราบว่าควรเชิญ หน่วยงานใดเข้าร่วม ส่วนผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนสำนักงานอำเภอจะจัดหาตัวแทนได้ หรือกลุ่มอื่นอย่าง สี่มมวลชน องค์กรชุมชน เกษตรกร สามารถเชิญตามกลุ่ม ซึ่งคณะผู้วิจัยอาจทำหนังสือขอความ อนุเคราะห์ มายังผู้ว่าราชการจังหวัด โดยกำหนดความต้องการให้แต่ละกลุ่มเข้าร่วมในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังกล่าวได้ ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนรุ่นใหม่หรือเยาวชน ทางคณะผู้วิจัยอาจส่งหนังสือขอความ อนุเคราะห์ ไปยังสถาบันการศึกษาอย่างมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยบูรพา เทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งการ เชิญภาคส่วนต่าง ๆ เข้าร่วมควรชี้แจงด้วยว่าโครงการวิจัยนี้ประชาชนจะได้ประโยชน์อย่างไรบ้าง ผลที่ได้รับ จากการเข้าร่วมโครงการนี้ควรทำให้เห็นเป็นรูปธรรม หากทำแล้วนำไปเสนอฝ่ายการเมืองเพื่อให้ได้รับการ สนับสนุนก็จะเป็นรูปธรรมขึ้น

การสร้างความสำเร็จและพัฒนาความร่วมมือนี้ มีความสอดคล้องกับการพัฒนา นโยบาย สาธารณะ แบบมีส่วนร่วมที่เป็นแบบล่างขึ้นบน คือ เป็นการดำเนินการโดยภาคประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นหลัก โดยมีองค์กรภายนอกอย่างคณะผู้วิจัยเป็นผู้ชักชวนและเสนอให้มีการจัดทำนโยบายสาธารณะร่วมกัน และการให้ความร่วมมือของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความสอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา นโยบายสาธารณะที่เป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเป็นหุ้นส่วนในการจัดเวที ความร่วมมือของหน่วยงานรับนโยบาย หน่วยงานรับนโยบายเป็นผู้จัด ภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น ฯลฯ (ถวิลวดี บุรีกุล ทศพล สมพงษ์ และสมเกียรติ นากระโทก, 2563, น.44) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เข้าพบเพื่อปรึกษาหารือกับข้าราชการและคณะผู้วิจัยที่ขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาในพื้นที่ จนสามารถระบุกลุ่มเป้าหมายเพื่อการเก็บข้อมูลจากการเก็บแบบสัมภาษณ์และกลุ่มเป้าหมายสำหรับการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาข้อเสนอทางนโยบาย

9.1.2 การรวบรวมความคิดเห็น

วิเคราะห์ผลจากการรวบรวมความคิดเห็นจากแบบสัมภาษณ์ ใน 7 ประเด็น ได้แก่

1) สภาพพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีในอดีต: ในภาพรวมของจังหวัดส่วนใหญ่มองเห็นเรื่องระบบ สาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่มีความสะดวกทั้งการคมนาคมระบบน้ำกินน้ำใช้ระบบไฟฟ้าและ ระบบสื่อสาร พื้นที่อื่นส่วนใหญ่มีความเห็นภาพในอดีตสอดคล้องกัน ยกเว้นอำเภอโป่งน้ำร้อนที่ส่วนใหญ่เห็น ภาพอดีตในประเด็นทรัพยากรที่มีแหล่งป่าไม้ อากาศบริสุทธิ์ น้ำพุร้อนธรรมชาติ และแหล่งน้ำเกษตรเพียงพอ กับอำเภอนายายอามที่ส่วนใหญ่เห็นประเด็นการท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญว่ามีความสวยงามแต่ยังไม่เป็นที่รู้จัก เมื่อจำแนกตามกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มทางสังคมก็มีความเห็นสอดคล้องกันกับภาพรวมของจังหวัด

2) ความภาคภูมิใจในจังหวัดจันทบุรี: ภาพรวมจังหวัดและอำเภอส่วนใหญ่เป็นเรื่องระบบ สาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้น กับประเด็นเรื่องการประกอบอาชีพ ที่คนจันทบุรีภูมิใจกับการ ประกอบอาชีพเกษตรและรู้สึกว่ามีอาชีพที่มั่นคง เมื่อจำแนกตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมส่วนใหญ่ภูมิใจ กับประเด็นสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพเช่นกัน

3) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกห้าปีข้างหน้า: ภาพรวมจังหวัดและอำเภอส่วนใหญ่ อยากรู้อยากเห็นอนาคตอีกห้าปีข้างหน้าในประเด็นสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพที่ดีขึ้น เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปาที่ครอบคลุม อินเทอร์เน็ตฟรี ส่วนการประกอบอาชีพคือมีการเกษตรที่ยั่งยืนและความมั่นคงในอาชีพ ยกเว้นอำเภอแหลมสิงห์ที่อนาคตอีกห้าปีข้างหน้าส่วนใหญ่อยากรู้อยากเห็นทรัพยากรที่ไม่ถูกทำลาย ป่าชายเลนมี ความสมบูรณ์ เมื่อจำแนกตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมส่วนใหญ่อยากรู้อยากเห็นการพัฒนาสาธารณูปโภคและ การประกอบอาชีพเช่นกัน

4) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกสิบปีข้างหน้า: ภาพรวมจังหวัดและอำเภอส่วนใหญ่ อยากรู้อยากเห็นอนาคตอีกสิบปีข้างหน้าในประเด็นสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพที่ดีขึ้นเช่นเดียวกับที่อยาก เห็นในอีกห้าปีข้างหน้า ขณะที่อำเภอนายายอามส่วนใหญ่อยากรู้อยากเห็นอนาคตอีกสิบปีข้างหน้าในประเด็น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและไร้มลพิษ เมื่อจำแนกตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคม ส่วนใหญ่อีกสิบปีข้างหน้าอยากรู้อยากเห็นการพัฒนาสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพเช่นกัน

5) อนาคตจังหวัดจันทบุรีที่ต้องการจะเห็นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า: ภาพรวมจังหวัดและอำเภอส่วนใหญ่ อยากรู้อยากเห็นอนาคตอีกยี่สิบปีข้างหน้าในประเด็นสาธารณูปโภคและการประกอบอาชีพที่ดีขึ้นเช่นเดียวกับที่อยาก

เห็นในอีกห้าปีและสิบปีข้างหน้า ขณะที่สองอำเภอที่คำตอบส่วนใหญ่อยากเห็นอนาคตอีกยี่สิบปีข้างหน้าดีขึ้น ในประเด็นอื่น ได้แก่ อำเภอท่าใหม่ที่เห็นว่าอีกยี่สิบปีข้างหน้าอยากเห็นคุณภาพชีวิตดีประชาชนไม่ลำบาก พึ่งพาตนเองได้และไม่มีอาชญากรรม ส่วนอำเภอสอยดาวอยากเห็นเศรษฐกิจดีขึ้นในอีกยี่สิบปีข้างหน้า โดยเศรษฐกิจมีความยั่งยืนชุมชนไม่เดือดร้อนและไม่มีหนี้สิน เมื่อจำแนกตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคม ส่วนใหญ่อีกสิบปีข้างหน้าอยากเห็นการพัฒนาสาธารณสุขไปไกลและการประกอบอาชีพเช่นกัน ยกเว้นกลุ่มอื่น ๆ ที่อยากเห็นเศรษฐกิจดีขึ้นมากกว่าเรื่องอื่น

6) สิ่งที่ยังกังวลมากที่สุดต่อภาพอนาคตที่อยากจะเห็น ในภาพรวมจังหวัดมีความกังวลต่อการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ที่ยังขาดการบูรณาการ มีความล่าช้าอยู่ และเมื่อพิจารณาในรายอำเภอ มีความกังวลหลากหลายทั้งการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่กำลังเสื่อมโทรม การประกอบอาชีพที่แม้จะภาคภูมิใจแต่ยังคงมีความห่วงกังวลเรื่องราคาผลไม้ตกต่ำเพราะถูกกดราคา เรื่องภัยธรรมชาติและภัยพิบัติอื่น เช่น ช้างป่าและพายุที่กระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยอำเภอมะขามมีความแตกต่างจากอำเภออื่นที่คำตอบส่วนใหญ่ห่วงกังวลเรื่องงบประมาณที่อาจจะไม่ได้รับหรือมีความล่าช้า เมื่อจำแนกตามกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางสังคมส่วนใหญ่ก็มีความห่วงกังวลคล้ายกัน แต่มีประเด็นห่วงกังวลจากภาคประชาสังคมในเรื่องของความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ ภาคธุรกิจห่วงกังวลเรื่องเศรษฐกิจ ขณะที่คนรุ่นใหม่และกลุ่มอื่นห่วงกังวลเรื่องผู้นำ

7) สิ่งที่สามารถทำได้เพื่อส่วนรวม ในภาพรวมของจังหวัดคำตอบส่วนใหญ่เห็นว่าตนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนโดยเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมผลักดันงบประมาณ เมื่อพิจารณาทั้งรายอำเภอและตามกลุ่มอาชีพกลับมีความหลากหลายในคำตอบ ได้แก่ สามารถมีส่วนร่วมช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เป็นกระบอกเสียงและประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นคำตอบกว้าง ๆ ยังไม่ได้เฉพาะเจาะจงนัก

รายละเอียดของความคิดเห็นทั้ง 7 ประเด็นดังกล่าว สรุปดังตาราง 9.1

ตาราง 9.1 สรุปความคิดเห็นของภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรี

	อดีต	ความภูมิใจ	ห้าปีข้างหน้า	สิบปีข้างหน้า	ยี่สิบปีข้างหน้า	ข้อห่วงกังวล	ทำเพื่อส่วนรวม	
แบ่งตามพื้นที่								
ภาพรวมจังหวัด	<p>สาธารณสุข: ยังขาดการคมนาคมที่สะดวก น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคยังไม่ทั่วถึง ขาดไฟฟ้าใช้ และยังไม่มีการสื่อสารที่ดี</p>	<p>การประกอบอาชีพ: การเกษตรสมบูรณ์ เป็นแหล่งผลิตผลไม้ เกษตรผสมผสาน ผลผลิตเกษตรราคาดี มีประมงพื้นบ้าน เป็นแหล่งทำพลอยของประเทศ</p>	<p>สาธารณสุข: ขนส่งและคมนาคม สะดวก ถนนมีคุณภาพ ไฟฟ้ามีเสถียรภาพ น้ำประปาเข้าถึงทุกครัวเรือน มีร่องน้ำทิ้งทุกหมู่บ้าน และมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตฟรี สำหรับประชาชน</p>	<p>สาธารณสุข: เกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรกรมีรายได้มากขึ้น นวัตกรรมใหม่ ๆ ทางเกษตร คนรุ่นใหม่สานต่ออาชีพเกษตร มีเงินทุนหมุนเวียน การฝึกอาชีพ มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน เป็นต้น</p>	<p>สาธารณสุข: การประกอบอาชีพ: ประชาชนสร้างรายได้จากเกษตรกรรมยั่งยืน และเกษตรปลอดสารพิษ มีตลาดผลไม้ แรงงานถูกกฎหมาย การส่งเสริมอาชีพเพื่อมีรายได้ทุกครัวเรือน</p>	<p>สาธารณสุข: ที่คมนาคม ไฟฟ้า ประปา สิ่งอำนวยความสะดวก มีประสิทธิภาพ ไร้ฝุ่น มีการใช้พลังงานสะอาด สัญญาณอินเทอร์เน็ต การรวบรวม การวางผังเมืองที่ไม่กระทบต่อการพัฒนา</p>	<p>การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่: ขาดการบูรณาการล่าช้า ยังมีการเห็นประโยชน์พวกพ้อง ขอบังคับและกฎหมายที่ปฏิบัติจริงไม่ได้ การจัดสรรงบประมาณไม่เท่าเทียม ขาดความทันสมัย</p>	<p>มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน โดยการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ เป็นจิตอาสา ร่วมกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน ร่วมผลักดันงบประมาณในพื้นที่</p>
เมือง	<p>สาธารณสุข: คมนาคมไม่สะดวก อำเภอเมืองใช้การจราจรทางน้ำเป็นหลัก ถนนมีทางเข้าออกน้อย เป็นหลุมลูกรัง น้ำประปาเข้าไม่ถึง ไฟฟ้าไม่เสถียรต้องพึ่งพาตะเกียง</p>	<p>สาธารณสุข: การคมนาคม ไฟฟ้า น้ำประปาสะดวกขึ้น สามารถขนย้ายผลิตผลทางการเกษตรได้สะดวก มีท่อระบายน้ำ การสร้างเขื่อนกันตลิ่ง ช่วยลดการจราจรติดขัด</p>	<p>สาธารณสุข: การจราจรดีขึ้น ถนนกว้างเป็นคอนกรีตทุกเส้น มีไฟส่องสว่าง น้ำประปาดี อินเทอร์เน็ตฟรี มีเส้นทางจราจร ชุมชนริมน้ำ การนำสายไฟฟ้าลงใต้ดิน</p>	<p>การประกอบอาชีพ: ประชาชนสร้างรายได้จากเกษตรกรรมยั่งยืน และเกษตรปลอดสารพิษ มีตลาดผลไม้ แรงงานถูกกฎหมาย การส่งเสริมอาชีพเพื่อมีรายได้ทุกครัวเรือน</p>	<p>ทรัพยากร: มีการอนุรักษ์โดยคนรุ่นใหม่ ทรัพยากรสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์</p>	<p>สุขภาพ: เช่น โรคระบาดที่ส่งผลต่อรายได้และการทำกิจกรรมร่วมกัน</p>	<p>มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน โดยเข้าร่วมประชาคม เสียสละจิตอาสา เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน</p>	
ชลุง	<p>สาธารณสุข: การคมนาคมไม่สะดวก ถนนชำรุด</p>	<p>ทรัพยากร: มีความสมบูรณ์ หลากหลาย เช่น</p>	<p>สาธารณสุข: มีการขนส่งหลายแบบ ถนนดีทุก</p>	<p>การประกอบอาชีพ: คนรุ่นใหม่มีการสานต่ออาชีพ</p>	<p>ทรัพยากร: มีพื้นที่สีเขียว ไม่มีมลพิษ อุดมสมบูรณ์ มี</p>	<p>ทรัพยากร: กำลังเสื่อมโทรม พัฒนาพื้นที่ป่าสงวนได้</p>	<p>มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน โดยแสดงความ</p>	

อดีต	ความภูมิใจ	ห้าปีข้างหน้า	สิบปีข้างหน้า	ยี่สิบปีข้างหน้า	ข้อห่วงกังวล	ทำเพื่อส่วนรวม
แบ่งตามพื้นที่						
เป็นลูกรังและมัก พึ่งช่วงฤดูฝน การ เดินทางลำบาก ไฟฟ้าเข้าไม่ถึง ไม่มี น้ำประปาใช้หรือ เข้าไม่ถึง	ทะเลชายฝั่ง น้ำตก แหล่งน้ำ ตันยางนา ร้อยปี ป่าชุมชน หมู่บ้านกลางทะเล และไร่ผลพืชเพราะ ไม่มีโรงงาน	หมู่บ้าน ไฟส่อง สว่างถนน ไฟฟ้า เสถียร น้ำประปา ในครัวเรือน เพียงพอ	ครอบครัว การเกษตร มีมาตรฐาน มีเอกสารสิทธิ์ใน ที่ดินทำกิน ทุกคนมีอาชีพ	ความหลากหลาย ทางชีวภาพ มีมาตรฐาน มีเอกสารสิทธิ์ใน ที่ดินทำกิน ทุกคนมีอาชีพ	ยาก ขาดพื้นที่กัก เก็บน้ำ ชุมชนไม่ ช่วยกันอนุรักษ์ ทรัพยากร	คิดเห็นและเป็น จิตอาสา
ทำใหม่	<i>การประกอบอาชีพ:</i> ส่วนใหญ่ทำ การเกษตร เช่น ทำ นา สวนยาง ไร่กาแฟ มันสำปะหลัง สวนพริกไทย แต่ พื้นที่ไม่เหมาะสมกับ การเกษตร สินค้า เกษตรตกต่ำ	<i>การประกอบอาชีพ:</i> เกษตรผสมผสาน ราคาผลไม้ดีขึ้นและ เป็นศูนย์กลาง สินค้าเกษตร สามารถส่งออก ด้วยช่องทางที่ หลากหลาย มีการ จัดการประมงที่ดี ทำเหมืองพลอย	<i>การประกอบอาชีพ:</i> การเกษตรมั่นคง ลดการใช้สารเคมี เป็นตลาดผลไม้ที่ ใหญ่สุดในโลก เยาวชนหันกลับมา พัฒนาสินค้าทาง การเกษตร มีการ ประมงที่ดี และ ชาวบ้านมีอาชีพ	<i>การประกอบอาชีพ:</i> มีนวัตกรรมใหม่ ทางเกษตร เครื่องจักรทันสมัย ถูกใช้แทนแรงงาน เป็นแหล่งเรียนรู้ อาหารปลอดภัย มีการวิจัยทาง เกษตร อาชีพมั่นคง รองรับคนรุ่นใหม่	<i>คุณภาพชีวิต:</i> ประชาชนกินดีอยู่ ดีไม่ลำบาก ฐานะ มั่นคงพึ่งตนเองได้ และไม่มี อาชญากรรม	<i>การประกอบอาชีพ:</i> มีความสามัคคีกันใน ชุมชน โดยรับฟัง ความเห็นเคารพสิทธิ ซึ่งกันและกัน ขาดหน่วยงาน ช่วยเหลือทางการ เกษตร มีการกว้าน ซื้อที่ดินจากนายทุน และขาดคนรุ่นใหม่ มาทำอาชีพเกษตร
ป้องกันร้อน	<i>ทรัพยากร:</i> ป่าไม้ สมบูรณ์ อากาศ บริสุทธิ์ มีแหล่ง น้ำพุร้อนธรรมชาติ แหล่งน้ำเพียงพอ ต่อการเกษตร	<i>สาธารณสุข:</i> มี ถนนลาดยาง ถนน สี่เลน ไฟฟ้าส่อง สว่าง ทักษะสุขภาพ ริมทางดี ไฟฟ้า เข้าถึงทุกครัวเรือน การทำสวนผลไม้ ง่ายต่อการจัดการ มีอินเทอร์เน็ต	<i>สาธารณสุข:</i> การคมนาคมเจริญ ถนนมีมาตรฐาน ครอบคลุมทุกพื้นที่ เดินทางระหว่าง ประเทศได้สะดวก ไฟฟ้าน้ำประปามี คุณภาพและ	<i>สาธารณสุข:</i> การคมนาคม สมบูรณ์ ถนนมีลูก ระนาดและกล้อง จับความเร็ว ประปาส่วนภูมิภาค เข้าถึง จุดผ่านแดน พัฒนาเป็นระเบียบ มีการใช้พลังงาน	<i>สาธารณสุข:</i> ทัศนียภาพดี ปลอดภัยบนท้อง ถนน รถไฟ ความเร็วสูงเพื่อ คมนาคมที่รวดเร็ว ระบบขนส่งไฟฟ้า ประปาดีมี ครอบคลุมการสร้าง	เป็นกระบอกเสียงหรือ ประสานงานกิจกรรม ความร่วมมือระหว่าง หน่วยงาน และ ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารให้คนในชุมชน รับรู้

อดีต	ความภูมิใจ	ห้าปีข้างหน้า	สิบปีข้างหน้า	ยี่สิบปีข้างหน้า	ข้อห่วงกังวล	ทำเพื่อส่วนรวม	
แบ่งตามพื้นที่							
	ครอบคลุมและมีจุดผ่านแดนถาวร	ครอบคลุมไปจนถึงพื้นที่เกษตรด้วย	แสงอาทิตย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	เมืองที่มีการวางแผน มีการใช้พลังงานทดแทน			
มะขาม	<i>สาธารณสุขโรค:</i> การคมนาคมไม่สะดวก อุบัติเหตุบ่อยครั้ง ระบบไฟฟ้าไม่ประปรายไม่สมบูรณ์	<i>สาธารณสุขโรค:</i> การคมนาคมถนนตีขึ้น ถนนสายหลักมีสัญญาณไฟจราจร ทำให้อุบัติเหตุลดลง ระบบไฟฟ้าน้ำประปาดีขึ้น	<i>สาธารณสุขโรค:</i> ถนนลาดยางและคอนกรีตทุกสาย การขยายถนน ไฟฟ้าน้ำประปาครอบคลุม อินเทอร์เน็ตฟรีทุกครัวเรือน	<i>สาธารณสุขโรค:</i> ถนนสะดวก ไฟฟ้าส่องสว่าง ถนนเชื่อมหมู่บ้านทุกเส้น มีรถไฟฟ้าและระบบขนส่งที่รวดเร็ว มีอินเทอร์เน็ต	<i>สาธารณสุขโรค:</i> ถนนทุกสายลาดยางหรือคอนกรีต ระบบขนส่งใช้พลังงานสะอาด ชุมชนใช้โซลาร์เซลล์ และจัดสายไฟลงดิน มีสวนสาธารณะ และเส้นทางจักรยาน	งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: ไม่ได้รับงบประมาณ หรือล่าช้า	ช่วยดูแลและพัฒนาชุมชน สนับสนุนทรัพยากรเพื่อช่วยพัฒนา
แหลมสิงห์	<i>สาธารณสุขโรค:</i> ถนนไม่สะดวกเป็นลูกรังขาดไฟส่องทาง ไม่มีสัญญาณไฟ ใช้เรือเดินทาง ไม่มีไฟฟ้าและน้ำประปา	<i>การประกอบอาชีพ:</i> การเกษตรสมบูรณ์ หรือผสมผสาน ใกล้เคียงราคาดี มีพื้นที่ทำกิน แหล่งทำกินสมบูรณ์ ประชาชนมีอาชีพ	<i>ทรัพยากร:</i> สมบูรณ์ขึ้นและไม่ถูกทำลาย ระบบจัดการของเสียที่สมบูรณ์ ป่าชายเลนและสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์	<i>การประกอบอาชีพ:</i> เป็นศูนย์การเรียนรู้ การเกษตร สัตว์น้ำปลอดสารพิษและราคาสูง พัฒนาอาชีพและคนมีที่ทำกินถูกต้อง	<i>สาธารณสุขโรค:</i> สะพานเชื่อมต่อพื้นที่ รถไฟฟ้า กรุงเทพ-จันทบุรี สนามบิน ระบบขนส่งสาธารณะ สัญญาณอินเทอร์เน็ตและใช้พลังงานแสงอาทิตย์	<i>ทรัพยากร:</i> มีการเปลี่ยนแปลง ป่าเสื่อมโทรมและถูกทำลาย การครอบครองป่าสงวนโดยไม่ให้ชาวบ้านทำกิน ขาดแคลนแหล่งน้ำทางการเกษตร แหล่งน้ำเน่าเสียจากการเกษตรด้วย	ช่วยดูแลและพัฒนาชุมชน เข้าถึงชาวบ้าน และช่วยตั้งกลุ่มรวมกลุ่มชุมชน

	อดีต	ความภูมิใจ	ห้าปีข้างหน้า	สิบปีข้างหน้า	ยี่สิบปีข้างหน้า	ข้อห่วงกังวล	ทำเพื่อส่วนรวม
	แบ่งตามพื้นที่						
สอยดาว	สาธารณสุขโรค: การเดินทางลำบาก ถนนเสียหาย ไม่มี ไฟฟ้าและ น้ำประปา	สาธารณสุขโรค: ถนนพัฒนาดีขึ้น ยัง มีลูกรังบางส่วน ไฟฟ้า น้ำประปา เข้าถึงชุมชน	สาธารณสุขโรค: ถนนทุกสายดีขึ้น ไฟฟ้า น้ำประปา ทั่วถึง มีสถานี อนามัยในหมู่บ้าน	การประกอบอาชีพ: ผลผลิตการเกษตร เพิ่มขึ้น อาชีพ มั่นคง และมีพื้นที่ ทำกินที่ถูกต้อง	เศรษฐกิจ: ความ ยั่งยืนของเศรษฐกิจ ชุมชน ไม่เดือดร้อน ไม่มีหนี้สิน เข้าถึง แหล่งทุน	การประกอบอาชีพ: ส่งออกการเกษตร น้อยลงต้นทุนสูงแต่ ราคาตก การเอา เปรียบ	ปฏิบัติตามหน้าที่ ตั้ง กลุ่มอาชีพ ทำงาน ส่วนรวม หา งบประมาณมาพัฒนา และแบ่งปันความรู้
แก่งหางแมว	สาธารณสุขโรค: การสัญจรไม่ สะดวก ถนนลูกรัง ไฟฟ้า น้ำประปาไม่ เข้าถึงหรือไม่เสถียร ต้องมีการขุดบ่อน้ำ ไว้ใช้ และไม่มี สัญญาณโทรศัพท์	ทรัพยากรฯ: เป็น พื้นที่สีเขียว อุดม สมบูรณ์ ไม่มีมลพิษ มีอ่างเก็บน้ำใช้ ตลอดปีติดต่อ การเกษตร	การประกอบอาชีพ: เกษตรกรรม ธรรมชาติ ราคา ผลผลิตสูงขึ้น มีการ ส่งเสริมอาชีพ เกษตรกรรมเอื้อกสาร สิทธิ์ในที่ดินทำกิน	การประกอบอาชีพ: ราคาผลผลิตสูงขึ้น ประกันราคา ผลผลิต อาชีพ มั่นคง คนทำงานที่ บ้านเกิด การ ครอบครองที่ดิน อย่างถูกกฎหมาย	การประกอบอาชีพ: พื้นที่เกษตร สมบูรณ์ เป็นศูนย์ รวมตลาดและ ส่งออกผลไม้ ตลาด เกษตรเข้มแข็ง และมีเอกสารสิทธิ์ ที่ดินทำกิน	ภัยธรรมชาติฯ: ข้างป่ามีจำนวน และความดูร้าย มากขึ้น ไม่ปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สิน นโยบายข้างป่ายัง ไม่ชัดเจน	ช่วยดูแลและพัฒนา ชุมชน รักษาหมู่บ้าน ให้น่าอยู่
นายายอาม	การท่องเที่ยวและ สถานที่สำคัญ: แหล่งท่องเที่ยว สวยงามและกำลัง พัฒนา แต่ยังไม่ เป็นที่รู้จัก	สาธารณสุขโรค: ถนนดีกว้างขึ้นมี การเชื่อมต่อ มีไฟ ส่องทางเข้าถึง ครัวเรือน มีไฟฟ้า น้ำประปาเข้าถึง	สาธารณสุขโรค: ถนนมีคุณภาพ ขยายใหญ่ ระบบ ขนส่งไปถึงชอก ซอยขนาดเล็ก น้ำ บริโภคและไฟฟ้าที่ เสถียร	ทรัพยากรฯ: สมบูรณ์ปลอดภัย ไร้มลพิษ แหล่งน้ำ เพียงพอ	การประกอบอาชีพ: เกษตรกรรมกำหนด ราคาสินค้าตัวเอง เป็นศูนย์กลางทาง การเกษตร การ ส่งเสริมอาชีพและ กองทุนช่วยเหลือ	การทำงานของ หน่วยงานในพื้นที่: งบประมาณไม่เท่า เทียม ความไม่ เข้าใจระหว่างรัฐ และ ปชช. ขาด ความทันสมัย	มีส่วนร่วมในกิจกรรม ชุมชน เช่น ด้าน วัฒนธรรมของวัดหรือ โรงเรียน การพัฒนา หมู่บ้าน
ศิขณภูมิ	สาธารณสุขโรค: ถนนไม่ดีเป็นลูกรัง เป็นหลุมบ่อ ไม่มีไฟ ส่องทาง จนเกิด อุบัติเหตุ ไฟฟ้า	การประกอบอาชีพ: สวนผลไม้ หลากหลายอุดม สมบูรณ์ทั้งปี ผลผลิตที่มีปริมาณ	การประกอบอาชีพ: ผลไม้ราคาดีขึ้น มีการสนับสนุนด้าน ราคาและการ ส่งออกทาง	สาธารณสุขโรค: คมนาคมสะดวก ถนนครอบคลุมทั้ง ลาดยางและ คอนกรีต ไฟฟ้า	สาธารณสุขโรค: คมนาคมและการ สัญจรดีขึ้น ไฟฟ้า ประปาครอบคลุม เข้าถึงพื้นที่เกษตร	ภัยธรรมชาติฯ: พายุและข้างป่าที่ ทำให้การเกษตร สวนผลไม้เสียหาย	ช่วยดูแลและพัฒนา ชุมชน โดยเป็นจิต อาสา สอดส่องดูแลสิ่ง ผิดปกติในชุมชน

	อดีต	ความภูมิใจ	ห้าปีข้างหน้า	สิบปีข้างหน้า	ยี่สิบปีข้างหน้า	ข้อห่วงกังวล	ทำเพื่อส่วนรวม
	แบ่งตามพื้นที่						
	ประปาไม่ครอบคลุมพื้นที่ไม่ค่อยมีสัญญาณโทรศัพท์	และคุณภาพมากขึ้นส่งออกได้	การเกษตร ไร่การเอาเปรียบ มีการพัฒนาพืชชนิดอื่นแทนผลไม้ด้วย	น้ำประปาสัญญาณโทรศัพท์ครอบคลุมอินเทอร์เน็ตฟรี			สนับสนุนทรัพยากรเพื่อช่วยพัฒนาผลผลิต
	แบ่งตามกลุ่ม*						
ผู้นำชุมชน	สาธารณสุขโรค	การประกอบอาชีพ	สาธารณสุขโรค	การประกอบอาชีพ	ทรัพยากรฯ	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	ช่วยดูแลและพัฒนาชุมชน
ผู้นำท้องถิ่น	การประกอบอาชีพ	การประกอบอาชีพ	สาธารณสุขโรค	การประกอบอาชีพ	การประกอบอาชีพ	ทรัพยากรฯ	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
ประชาสังคม	สาธารณสุขโรค	สาธารณสุขโรค	การประกอบอาชีพ	สาธารณสุขโรค	การประกอบอาชีพ	ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่	เป็นกระบอกเสียงและประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ
เกษตรกร	สาธารณสุขโรค	การประกอบอาชีพ	สาธารณสุขโรค	สาธารณสุขโรค	การประกอบอาชีพ	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
ข้าราชการ	สาธารณสุขโรค	สาธารณสุขโรค	สาธารณสุขโรค	สาธารณสุขโรค	สาธารณสุขโรค	การทำงานของหน่วยงานในพื้นที่	เป็นกระบอกเสียงและประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ
ธุรกิจ	สาธารณสุขโรค	การประกอบอาชีพ	สาธารณสุขโรค	การประกอบอาชีพ	สาธารณสุขโรค	เศรษฐกิจ	เป็นกระบอกเสียงและประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ
คนรุ่นใหม่	สาธารณสุขโรค	สาธารณสุขโรค	สาธารณสุขโรค	สาธารณสุขโรค	สาธารณสุขโรค	ผู้นำ	มีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชน
อื่น ๆ	การประกอบอาชีพ	การประกอบอาชีพ	สาธารณสุขโรค	การประกอบอาชีพ	เศรษฐกิจ	ผู้นำ	ช่วยดูแลและพัฒนาชุมชน

*รายละเอียดของแต่ละประเด็น มีเนื้อหาเช่นเดียวกับข้อมูลที่แบ่งตามพื้นที่

วิเคราะห์ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาประเทศ

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพิ่มเติมผลจากแบบสัมภาษณ์ในประเด็นคำถามอนาคตที่อยากเห็นในอีก 5 10 และ 20 ปีข้างหน้า ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

สำหรับภาพอนาคตที่ประชาชนในจังหวัดจันทบุรีอยากเห็น ในอีกห้าปี สิบปี และยี่สิบปีข้างหน้า ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด มีสอดคล้องมากที่สุดกับประเด็นเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสรุปรายละเอียดดังตาราง 9.2

ตาราง 9.2 ผลจากแบบสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ.2561-2565

ประเด็น	5 ปีข้างหน้า		10 ปีข้างหน้า		20 ปีข้างหน้า	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล และขยายฐานการตลาดนานาชาติ	218	14.73	230	18.11	155	13.96
2. สร้างเสริมและยกระดับการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับสูง เศรษฐกิจมูลค่าสูง	182	12.30	158	12.44	142	12.79
3. พัฒนาคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	828	55.95	674	53.07	651.00	58.65
4. พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	252	17.03	208	16.38	162.00	14.59

สำหรับภาพอนาคตที่ประชาชนในจังหวัดจันทบุรีอยากเห็นในอีกห้าปี สิบปี และยี่สิบปีข้างหน้า ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 มีความสอดคล้องมากที่สุดกับประเด็น การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยไม่มีคำตอบใดเลยของภาคประชาชนในจังหวัดจันทบุรีที่สอดคล้องกับเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา รายละเอียดดังตาราง 9.3

ตาราง 9.3 ผลจากแบบสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับ 12

ประเด็น	5 ปีข้างหน้า		10 ปีข้างหน้า		20 ปีข้างหน้า	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์	150	10.14	133	10.47	129	11.62
2. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	30	2.03	30	2.36	30	3
3. การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน	400	27.03	388	30.55	297	27
4. การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	292	19.73	231	18.19	187	17
5. การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน	176	11.89	168	13.23	185	17
6. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย	38	2.57	26	2.05	27	2
7. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์	319	21.55	208	16.38	170	15
8. การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม	55	3.72	73	5.75	76	7
9. การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ	20	1.35	13	1.02	9	1
10. ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา	0	0.00	0	0.00	0	0.00

สำหรับภาพอนาคตที่ประชาชนในจังหวัดจันทบุรีอยากเห็นในอีกห้าปี สิบปี และยี่สิบปีข้างหน้า ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีความสอดคล้องมากที่สุดกับประเด็นการการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม รายละเอียดดังตาราง 9.4

ตาราง 9.4 ผลจากแบบสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ประเด็น	5 ปีข้างหน้า		10 ปีข้างหน้า		20 ปีข้างหน้า	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านความมั่นคง	176	11.89	168	13.23	185	16.67
2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	0	0.00	0	0.00	0	0.00
3. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	113	7.64	104	8.19	93.00	8.38
4. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	753	50.88	651	51.26	546	49.19
5. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	400	27.03	321	25.28	259	23.33
6. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	38	2.57	26	2.05	27	2.43

9.1.3 บทบาทของรัฐ ประชาชน และองค์กรวิชาการ

บทบาทภาครัฐในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ การเก็บข้อมูลจากภาคส่วนต่าง ๆ การอำนวยความสะดวกด้านการประสานงานและเก็บข้อมูล โดยการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเก็บแบบสัมภาษณ์ที่ประสานผ่านสำนักงานอำเภอ และในส่วนของ การเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการอาจเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำแผน เช่น ฝ่ายปกครอง พัฒนาชุมชน ท้องถิ่นอำเภอ เกษตร เกษตรอำเภอ สาธารณสุขอำเภอเข้ามาด้วย โดยอาจทำหนังสือถึงนายอำเภอให้นายอำเภอเชิญบุคคลดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วม พร้อมทั้งผู้นำชุมชนที่มีบทบาทในการทำกิจกรรมในพื้นที่ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงานระดับท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารท้องถิ่น ฯลฯ

บทบาทขององค์กรภาครัฐ กับการศึกษาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองสำหรับสังคมไทย (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, 2563) ที่ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาโยบายสาธารณะ มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเป็นหุ้นส่วนในการจัดเวที ความร่วมมือของหน่วยงานรับนโยบาย หน่วยงานรับนโยบายเป็นผู้จัด ภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น หน่วยงานมีประเด็นพัฒนามาก่อน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยครั้งนี้ยังไม่สอดคล้องในเรื่องของผู้เข้าร่วมมีพลเมืองที่กระตือรือร้น และมีหน่วยงานที่รับนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากยังขาดกระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทางการพัฒนา

บทบาทภาคประชาชนในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยออกแบบให้เป็นที่ผู้ให้ข้อมูลและร่วมพัฒนาข้อเสนอทิศทางการพัฒนาจังหวัด แต่ด้วยข้อจำกัดของสถานการณ์โรคระบาด ทำให้บทบาทภาคประชาชนถูกจำกัดลง เป็นผู้ให้ข้อมูล อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามกลับไปยังผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ เพื่อทราบระดับการรับรู้ ทักษะคิด และการแสดงออกด้านการมีส่วนร่วมในเบื้องต้นจากผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวน 23 คน ผลจากแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้ คิดเห็น และแสดงออกในประเด็นสิทธิและการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะอย่างน่าสนใจ โดยประเด็นที่รับรู้มากที่สุดเกี่ยวกับเรื่องสิทธิคือสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 มาตรา 253 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิทธิในระดับมากที่สุด ในประเด็นที่ว่า ตนมีสิทธิที่จะร่วมพัฒนาชุมชน รวมทั้งมีสิทธิรับรู้ ขับเคลื่อน และติดตามผลการขับเคลื่อนนโยบายร่วมกับ อบจ. อบต. เทศบาล หรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ขณะที่การแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องสิทธิอยู่ระดับมากที่สุด เคารพสิทธิของผู้อื่นโดยรับฟังและเปิดใจยอมรับการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่นในเวทีนโยบายสาธารณะ

ส่วนการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ในการร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพิทักษ์ผลประโยชน์ประเทศ รวมทั้งรับรู้ว่ามีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 รัฐต้องจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับการทำกิจกรรม โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วม ส่วนความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ผู้ตอบแบบสอบถามคิดเห็นระดับมากที่สุดในสองประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมเสนอนโยบายจากภาคประชาชนควรเกิดจากการรวมตัวของชุมชนจึงจะทำให้เสียงของประชาชนได้รับการรับฟัง และการจัดทำนโยบายต้องการการมีส่วนร่วมจากผู้คนหลายกลุ่ม เช่น ประชาชน หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีการแสดงออกด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการ

นโยบายสาธารณะระดับมากที่สุดในระดับที่ว่ามีความต้องการและพร้อมที่จะร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาชุมชน เช่น ในการร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำบริการสาธารณะ ฯลฯ

อย่างไรก็ดี แม้การตอบแบบสอบถามจะมีจำกัดในเชิงจำนวนของผู้ตอบ แต่การปรึกษาหารือหรือผู้บริหารระดับสูงในจังหวัดและทีมวิจัยในพื้นที่ ทำให้ทราบว่าจังหวัดจันทบุรีเป็นเมืองเกษตรที่กลุ่มเกษตรกรเป็นเจ้าของ ประชาชนมีส่วนร่วมและมีความเข้มแข็ง จึงทำให้จังหวัดประหยังบประมาณได้พอสมควรเพราะภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

บทบาทองค์กรวิชาการ ในการวิจัยครั้งนี้องค์กรวิชาการมีบทบาทเป็นผู้เชื่อมประสานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน โดยการออกแบบวิธีการแล้วสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ คณะผู้วิจัยยังมีการเชื่อมประสานซึ่งกันและกันระหว่างทีมวิจัยส่วนกลางและนักวิจัยในพื้นที่ซึ่งมีบทบาทมากในการได้มาซึ่งข้อมูลในช่วงสถานการณ์โควิด เพราะนักวิจัยในส่วนกลางมีข้อจำกัดในการลงพื้นที่ต่างจังหวัด

สำหรับข้อจำกัดสำคัญในการวิจัยครั้งนี้นอกจากเป็นสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสที่ไม่อาจทำให้ดำเนินกระบวนการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์ จากการถอดบทเรียนการวิจัยของการรวบรวมความคิดเห็นจากแบบสัมภาษณ์ยังพบว่า กระบวนการรวบรวมข้อมูลแม้จะมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานพัฒนาชุมชนในแต่ละตำบลแล้ว ทางสำนักงานพัฒนาชุมชนยังต้องทำหนังสือไปยังสำนักงานจังหวัดเพื่อให้สำนักงานจังหวัดดำเนินเรื่องต่อมายังระดับอำเภอด้วย เพราะนักวิจัยในพื้นที่ได้ประสานเพื่อให้สำนักงานพัฒนาชุมชนช่วยดำเนินการจัดเก็บข้อมูล และพัฒนาชุมชนได้ประสานไปทางกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในแต่ละพื้นที่ให้เป็นผู้เก็บแบบสัมภาษณ์ ซึ่งการกระจายแบบสัมภาษณ์บางครั้งอาศัยช่วงเวลาการประชุมของหน่วยงานเพื่อเป็นการมอบหมายงานและสร้างความเข้าใจในแบบสอบถาม ส่วนการจัดเก็บข้อมูลความความครบถ้วนตามกำหนดเวลาหรือไม่ขึ้นอยู่กับศักยภาพของชุมชนและเจ้าหน้าที่ในแต่ละพื้นที่ซึ่งต่างกัน บางพื้นที่ที่เก็บข้อมูลได้ยากเพราะพื้นที่ห่างไกลกันจึงเก็บข้อมูลได้ล่าช้า หรือบางพื้นที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้เพราะพื้นที่ถูกปิดห้ามเข้าออกในช่วงสถานการณ์โควิด บางพื้นที่ต้องเข้าไปเก็บข้อมูลหลายครั้ง เช่น หมู่บ้านไร่แผ่นดิน ความท้าทายอีกประการที่สำคัญคือแบบสัมภาษณ์ระบุกลุ่มเป้าหมายตามกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มทางสังคมด้วย

สำหรับแนวทางการดำเนินการต่อไปสำหรับการรวบรวมข้อมูลในอนาคต แบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด การเก็บข้อมูลจึงไม่อาจเป็นลักษณะของการปล่อยแบบสัมภาษณ์ไว้กับผู้ตอบแต่ควรเป็นการจัดสนทนากลุ่มเพื่ออธิบายและให้ผู้ตอบได้ซักถามแล้วตอบลงไปแบบสัมภาษณ์ได้ทันที หรือมีการประชุมทีมผู้สัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจกับประเด็นคำถามก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้จริง อีกทั้ง การขอความอนุเคราะห์ไปยังหน่วยงานเพื่อช่วยสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลแต่ละพื้นที่อาจพิจารณาศักยภาพของหน่วยงานในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง บางพื้นที่อาจขอความสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางพื้นที่อาจใช้กลไกสำนักงานพัฒนาชุมชน หรือบางพื้นที่อาจขอการสนับสนุนจากสำนักงานการศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด เป็นต้น

9.2 ตัวแบบการเสริมสร้างสิทธิและการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายสาธารณะจากภาคประชาชนจังหวัดจันทบุรี

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นพัฒนาตัวแบบการเสริมสร้างสิทธิและการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายสาธารณะจากภาคประชาชน โดยมีกรณีศึกษาเป็นพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ซึ่งตัวแบบที่พัฒนาขึ้นเบื้องต้นเป็นไปตามกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ (ดังภาพ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย) อันประกอบด้วยกระบวนการสร้างความเข้าใจ กระบวนการรวบรวมความต้องการ และกระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง ในส่วนนี้เป็นการอภิปรายว่ามีปัจจัยหรือเงื่อนไขใดที่ส่งเสริมต่อการใช้สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานโยบายสาธารณะ ตามตัวแบบที่ประกอบด้วยสามกระบวนการกับสามภาคส่วน ดังต่อไปนี้

กระบวนการสร้างความเข้าใจ

กระบวนการสร้างความเข้าใจเป็นการออกแบบที่คณะผู้วิจัยเป็นหน่วยประสานเข้าพบภาคส่วนที่เป็นภาคราชการ ภาคประชาชน และองค์กรวิชาการในพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจและปรึกษาหารือร่วมกันถึงเป้าหมายเชิงเนื้อหาและกระบวนการของการวิจัยเพื่อส่งเสริมสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนฯ ประเด็นปรึกษาหารือ ได้แก่ ความท้าทายเกี่ยวกับภาคประชาชนในจังหวัด และแนวทางการสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาตัวแบบร่วมกัน

ภาครัฐในกระบวนการนี้ได้แก่ สำนักงานจังหวัดจันทบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ทั้งสองหน่วยงานต่างมีมุมมองที่ส่งเสริมสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานโยบายสาธารณะ และพร้อมสนับสนุนโครงการวิจัยนี้ อันสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา 43 ที่รับรองสิทธิของชุมชนในการจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรรวมถึงสามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมวดว่าด้วยการทำหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 57(1) ที่รัฐต้องจัดให้มีพื้นที่สาธารณะให้ประชาชนมีส่วนร่วม มาตรา 78 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ และมาตรา 253 ที่ท้องถิ่นต้องมีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วม แสดงว่า นโยบายและกฎระเบียบในเชิงของเจตนารมณ์ มุมมองการพัฒนา และการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐถือเป็นปัจจัยบวกต่อการส่งเสริมสิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะสำหรับกระบวนการสร้างความเข้าใจและเครือข่ายประชาชนในจังหวัดจันทบุรี

องค์กรวิชาการ ได้แก่ เครือข่ายนักวิชาการในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีที่มีความเข้าใจในบริบทพื้นที่เป็นอย่างดี ทั้งยังให้การสนับสนุนในการสร้างความเข้าใจต่อภาคประชาชนผู้ให้ข้อมูล สอดคล้องกับถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2563) ที่ว่าองค์กรวิชาการสามารถทำหน้าที่สนับสนุนกระบวนการนโยบายสาธารณะ ดังนั้น องค์กรวิชาการที่มีความเข้าใจพื้นที่และสามารถสนับสนุนเชื่อมโยงไปถึงภาคประชาชนได้ ถือเป็นเงื่อนไขความสำเร็จในกระบวนการสร้างความเข้าใจ

ภาคประชาชน ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้เข้ามาสู่กระบวนการสร้างความเข้าใจเนื่องจากภาคประชาชนในการศึกษาครั้งนี้ได้รับการติดต่อเฉพาะแกนนำบางท่านเพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้น แต่ต้องหยุดชะงักไปก่อนด้วยสถานการณ์โรคระบาด กระบวนการทำความเข้าใจของวัตถุประสงค์และกระบวนการก่อนการรวบรวมข้อมูลกับภาคประชาชนที่เป็นแกนนำจึงเป็นการอธิบายผ่านเอกสารที่มีความเป็น

ทางการ ซึ่งอาจเป็นผลให้กระบวนการรวบรวมความต้องการในขั้นตอนต่อไปมีภาคประชาชนหลายท่านเกิดข้อคำถาม ประชาชนจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นที่ไม่ใช่เพียงในขั้นเสนอความต้องการ แต่หมายถึงตั้งแต่การก่อตัวของนโยบาย (ถวิลวดี บุรีกุล, ทสพล สมพงษ์, สมเกียรติ นาคระโทก, 2563) ดังนั้น การขาดการทำความเข้าใจที่เพียงพอถึงวัตถุประสงค์และกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะแก่ประชาชน จึงเป็นปัจจัยเสี่ยงหรือเงื่อนไขที่จะทำให้ประชาชนขาดการรับรู้ว่าการพัฒนานโยบายสาธารณะเรื่องอะไร ด้วยวิธีการใด ใครเกี่ยวข้องบ้าง ซึ่งเป็นผลให้ประชาชนลังเลที่จะใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในกระบวนการรวบรวมข้อมูลได้

กระบวนการรวบรวมความต้องการ

กระบวนการรวบรวมความต้องการในครั้งนี้ องค์กรวิชาการอย่างสถาบันพระปกเกล้าได้ออกแบบเครื่องมือในการรวบรวมความต้องการของภาคประชาชนในรูปแบบของแบบสัมภาษณ์ (ตามประเด็นคำถามในบทที่ 3 และภาคผนวก) โดยองค์กรวิชาการในพื้นที่ ได้แก่ เครือข่ายนักวิชาการในพื้นที่ซึ่งมีความเข้าใจในบริบทพื้นที่เป็นอย่างดี องค์กรวิชาการในกระบวนการรวบรวมความต้องการนี้จึงมีบทบาทในการสนับสนุนกระบวนการนโยบายสาธารณะ (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, 2563) หากแต่การศึกษาครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ที่กระจายทุกตำบลและทุกอำเภอ องค์กรวิชาการที่ให้การสนับสนุนมีเพียงองค์กรเดียวอาจไม่ครอบคลุมต่อการเข้าถึงทุกพื้นที่ จึงจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนของภาครัฐในการรวบรวมด้วย

สำหรับภาครัฐที่มีบทบาทในกระบวนการนี้ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดซึ่งมีเชื่อมโยงกับเครือข่ายประชาชนในพื้นที่ในการรวบรวมข้อมูล ส่วนภาคประชาชน ได้แก่ แกนนำผู้ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล โดยมีทั้งส่วนที่ได้รับการประสานจากพัฒนาชุมชนและองค์กรวิชาการในพื้นที่ รวมทั้งผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม ที่มีผู้ให้ข้อมูลหลายท่านให้ความสนใจและมีการติดต่อกลับมายังคณะผู้วิจัยในส่วนกลางในรายละเอียดเพิ่มเติมของวัตถุประสงค์ของการรวบรวมข้อมูลและข้อคำถามในการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่าประชาชนในจังหวัดจันทบุรีเป็นพลเมืองที่มีลักษณะกระตือรือร้น สอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนานโยบายสาธารณะ โดยถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2563) ที่ว่าพลเมืองที่มีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญ หรือเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559) ที่กล่าวว่าประชาชนที่เข้มแข็งก็คือพลเมืองที่ไม่เพิกเฉยและมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

คณะผู้วิจัยมีข้ออุปสรรคต่อกระบวนการรวบรวมความต้องการนี้ แม้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรวิชาการ ภาคประชาชน จะให้การสนับสนุนต่อการส่งเสริมสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ในการรวบรวมข้อมูลองค์กรวิชาการที่ไม่ได้เข้าถึงทุกกลุ่มชุมชนต้องอาศัยความร่วมมือจากพัฒนาชุมชนในพื้นที่ ในช่วงนี้ขาดการสื่อสารที่เข้าถึงยังประชาชนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามทำให้การถ่ายทอดวัตถุประสงค์และความเข้าใจของกระบวนการรวบรวมความต้องการของประชาชนเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะนโยบายยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ดังนั้น นอกเหนือจากการสนับสนุนของภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ และการสนับสนุนขององค์กรวิชาการ ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขต่อการส่งเสริมสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนี้ที่สำคัญ ได้แก่ การประสานงานและการสื่อสารระหว่างเครือข่ายไปสู่ภาคประชาชน

กระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง

กระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง เป็นกระบวนการที่ถูกออกแบบให้มีการนำผลจากการรวบรวมความต้องการมานำเสนอและพัฒนาเป็นข้อเสนอทิศทางการพัฒนาจังหวัดจันทบุรีร่วมกัน โดยมีตัวแทนส่วนราชการ องค์กรวิชาการ และภาคประชาชนเข้าร่วมกระบวนการ แต่กิจกรรมในกระบวนการนี้ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากอยู่ในช่วงสถานการณ์โรคระบาด ประกอบกับข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้การวิจัยนี้จำเป็นต้องสิ้นสุดที่สองกระบวนการแรก อย่างไรก็ตามก็ดี คณะผู้วิจัยมีข้อค้นพบจากกระบวนการรวบรวมความต้องการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาข้อเสนอทิศทางการพัฒนาจังหวัดจันทบุรี โดยองค์กรภาควิชาการมีบทบาทสนับสนุนในการร่างข้อเสนอนโยบายต่อภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่

สำหรับอนาคตที่ชาวจังหวัดจันทบุรีอยากเห็นอีก 20 ปี 10 ปี และ 5 ปีข้างหน้า เป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าที่ประชาชนในจังหวัดอยากเห็นมากที่สุด คือ ระบบสาธารณสุขปึกแผ่นและโครงสร้างพื้นฐานที่ดี ตามมาด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การประกอบอาชีพ ความทันสมัยและเทคโนโลยี คุณภาพชีวิต สุขภาพ และการท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ ซึ่งโดยรวมแล้วถือว่ามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (2561-2565) 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ 2) ยกกระดับมาตรฐานการผลิต และการตลาดของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) อำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งจัดเตรียมระบบโครงข่ายบริการพื้นฐานเขตเศรษฐกิจชายแดนให้ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียน 4) สร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้เพียงพอและได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ 5) ยกกระดับมาตรฐานการให้บริการด้านการศึกษา พัฒนาอาชีพและบริการสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 6) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วม

อย่างไรก็ดี ผลจากการสัมภาษณ์ที่ได้ลำดับความสำคัญแล้ว คณะผู้วิจัยขอจัดทำเป็นร่างข้อเสนอ ยุทธศาสตร์จังหวัดจันทบุรีในเบื้องต้นอีก 5 ปีข้างหน้า เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัดต่อไปในอนาคต ดังนี้

- 1) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เท่าเทียม และสอดคล้องการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละพื้นที่
- 2) ยกกระดับการตัดสินใจและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วม
- 3) ยกกระดับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยตอบสนองต่อความหลากหลายและเท่าเทียมกันในทุกภาคส่วนทั้งภาคเกษตร อัญมณีและเครื่องประดับ ตลอดจนการพัฒนาอาชีพในระดับครัวเรือนเพื่อสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองได้
- 4) ยกกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนผ่านระบบสวัสดิการและบริการขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึงและเข้าถึงง่าย ทั้งด้านการศึกษาและบริการทางสุขภาพ

5) พัฒนาระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ตลอดจนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่

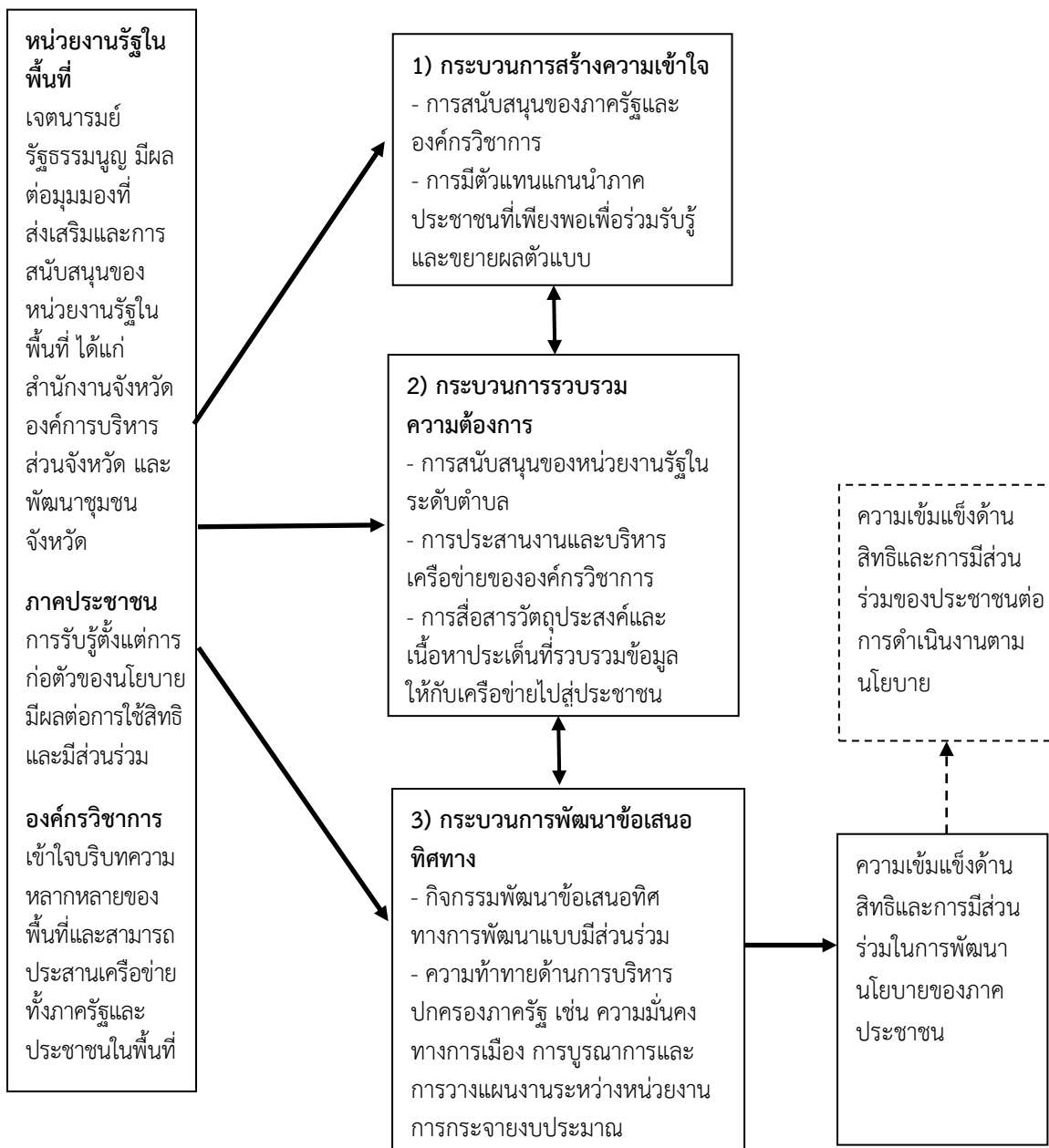
ข้อเสนอร่างข้อเสนอยุทธศาสตร์จังหวัดจันทบุรีที่คณะผู้วิจัยเสนอ เป็นไปตามข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ในประเด็นอนาคตที่อยากเห็น ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่ามีประเด็นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ 5 ปีของจังหวัดจันทบุรี แต่แตกต่างกันในลำดับความสำคัญและรายละเอียด จากข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่าภาคประชาชนให้ความสำคัญกับเรื่องโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด ซึ่งในแผนยุทธศาสตร์ 5 ปีที่มีอยู่นั้น เรื่องโครงสร้างพื้นฐานเป็นประเด็นสนับสนุนในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ขณะที่มุมมองจากภาคประชาชนนั้น ไม่ได้เสนอการพัฒนาให้โครงสร้างพื้นฐานเป็นประโยชน์เชิงเศรษฐกิจเท่าที่นั้น แต่โครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยสำคัญในการเข้าถึงบริการและการอำนวยความสะดวก ตลอดจนการประกอบอาชีพในระดับครัวเรือน เป็นไปได้ว่าโครงสร้างพื้นฐานในภาพรวมหรือในระดับจังหวัดอาจมีความพร้อมแต่ยังไม่ทั่วถึงในบางพื้นที่ การรวบรวมความต้องการและเสนอเป็นร่างยุทธศาสตร์นี้ถือว่ามีผลสอดคล้องกับการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบล่างขึ้นบน (ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563) ซึ่งสามารถนำไปเป็นชุดข้อมูลหนึ่งประกอบการจัดทำแผนของคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการได้

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีข้อค้นพบที่อาจเป็นเงื่อนไขต่อการใช้สิทธิและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาข้อเสนอทิศทางการพัฒนา ตั้งแต่ความห่วงกังวลในการเมืองระดับประเทศ ที่ความมั่นคงทางการเมืองระดับประเทศ อาจส่งผลต่อการพัฒนาจังหวัดด้วย มาจนถึงหน่วยงานอาจขาดการบูรณาการและการวางแผนงานทำให้ทิศทางการพัฒนาจังหวัดจันทบุรีถูกกำหนดโดยคนนอกพื้นที่ ขาดการประสานแผนงานระหว่างท้องถิ่นกับรัฐบาล เพื่อการพัฒนาในภาพรวม การกำหนดนโยบายที่ไม่ชัดเจน และไม่ตรงความต้องการของประชาชน ตลอดจนความห่วงกังวลว่าจะมีการกระจายงบประมาณที่ไม่เท่าเทียม และงบประมาณในการพัฒนาไม่ต่อเนื่องไม่เพียงพอทั่วถึงทุกชุมชน เงื่อนไขดังกล่าว คณะผู้วิจัยเห็นว่าเป็นความท้าทายด้านการบริหารปกครอง (Governance) ซึ่งการตัดสินใจและบริหารงานภาครัฐของแต่ละประเทศต่างก็เผชิญภาวะเช่นนี้ ดังเช่นรัฐบาลยูเครนที่ต้องเผชิญความเปลี่ยนแปลงการดำเนินนโยบายสาธารณะจากรัฐเป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียวมาเป็นแบบสนทนากับภาคประชาชน (Lima, 2019; Chaltseva and Neprytska, 2020)

การดำเนินงานเพื่อไปถึงยังเป้าหมายยุทธศาสตร์นั้น หน่วยงานรัฐในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบายถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และประชาชนจำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานโยบายสาธารณะอาจไม่จบลงเพียงแค่การเสนอนโยบายแต่ยังรวมถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563; Karkin, 2011) จากข้อค้นพบมีข้อห่วงกังวลของภาคประชาชนต่อภาพอนาคตที่อยากเห็น ซึ่งเป็นเงื่อนไขต่อการใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ ในส่วนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ได้แก่ ความห่วงกังวลต่อการทำงานของภาครัฐที่ล่าช้าไม่สม่ำเสมอในการทำงาน ความโปร่งใส การทุจริต และเห็นแก่ประโยชน์พวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ข้อบังคับและกฎหมายหน่วยงานรัฐที่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง ทำให้ไม่เอื้อต่อการดำเนินงานและพัฒนา และการพัฒนาที่ล่าช้า ชะงักงันเอง ภาคประชาชนก็มีความห่วงกังวลต่อบทบาทของภาคประชาชนเอง ซึ่งอาจเป็นเงื่อนไขที่กระทบต่อสิทธิและการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติเช่นกัน ได้แก่

ข้อห่วงกังวลในส่วนของผู้นำชุมชน เช่น การไม่ประสานงานทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาในชุมชนได้จริง การกำหนดนโยบายของผู้นำยังเป็นไปเพื่อผลประโยชน์พวกพ้องส่งผลให้เกิดความแตกแยกในชุมชน เป็นต้น ประเด็นห่วงกังวลเหล่านี้มีความสำคัญต่อความสำเร็จของนโยบาย แม้ประชาชนจะมีสิทธิและได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา นโยบายสาธารณะ แต่หากไม่ได้เข้าร่วมในการดำเนินงานและตรวจสอบทางนโยบาย ก็ถือเป็นการมีส่วนร่วมที่ไร้ความหมายเช่นกัน

สำหรับการวิเคราะห์ผลการศึกษิตตามตัวแบบการเสริมสร้างสิทธิและการมีส่วนร่วมพัฒนา นโยบายสาธารณะจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี สรุปดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 9.1 ตัวแบบเงื่อนไขในการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา นโยบายสาธารณะจังหวัดจันทบุรี

9.3 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้เพื่อส่งเสริมต่อสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเชิงนโยบายของประเทศได้กำหนดให้ประชาชนเป็นภาพส่วนที่สำคัญในการพัฒนานโยบายสาธารณะอยู่แล้ว ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 หากแต่กลไกในทางปฏิบัตินั้น คณะผู้วิจัยขอเสนอให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการในสองประการที่สำคัญ

ประการแรก ภาครัฐควรส่งเสริมองค์กรภาควิชาการหรือองค์กรภาคประชาสังคม ให้มีบทบาทในการร่วมผลักดันกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะในรูปแบบล่างขึ้นบนมากขึ้น เพราะการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบบนลงล่างที่รัฐใช้การประชามในระดับตำบล ส่งต่อไประดับอำเภอ ระดับจังหวัด แล้วผ่านกลไกคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการนั้นมีระเบียบรองรับที่ชัดเจนอยู่แล้ว การพัฒนานโยบายสาธารณะแบบล่างขึ้นบนอาจทำดั่งเช่นประเทศบราซิล ที่มีสถานโยบาย (Policy councils) เพื่อเป็นพื้นที่ปรึกษาหารือทางนโยบายและยังเป็นพื้นที่ให้การศึกษาแก่ประชาชน เป็นพื้นที่เปิดให้มีการสนทนาระหว่างประชาชน รัฐบาล และสังคมภายใต้เงื่อนไขที่เป็นธรรม (Lima, 2019, p.1) กลไกนี้เพื่อช่วยให้ภาคประชาชนได้มีช่องทางเข้าถึงกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะที่มากกว่าช่องทางปกติและยังเป็นการฝึกทักษะความเป็นพลเมืองของประชาชนอีกด้วย

ประการที่สอง กลไกแบบล่างขึ้นบน ควรเน้นการฝึกวัฒนธรรมประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือให้มากขึ้น เนื่องจากผลจากการตอบแบบสอบถามในเบื้องต้น พบว่าประชาชนมีการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิและการมีส่วนร่วม รวมทั้งความคิดเห็นต่อสิทธิและการมีส่วนร่วมแปลผลอยู่ในระดับมาก แต่ผลของการแสดงออกจริงกลับมีระดับที่ไม่สอดคล้องกับการรับรู้และความคิดเห็น แสดงให้เห็นว่าการแสดงออกจริงด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมยังมีข้อจำกัดอยู่ และต้องการการส่งเสริม เช่น การเปิดพื้นที่ให้มีกระบวนการพัฒนาข้อเสนอจากภาคประชาชนภายใต้กระบวนการปรึกษาหารือ ซึ่งจะช่วยให้การแสดงออกและความเป็นพลเมืองในการร่วมพัฒนานโยบายสาธารณะได้ ถือเป็นเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนที่ถูกมองข้ามให้มีความเป็นพลเมือง โดยให้พลเมืองสามารถแสดงออกในพื้นที่สาธารณะ (Rietbergen-McCracken, 2017, p.5 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์, และสมเกียรติ นาคระโทก, 2563, น.50) เพราะพลเมืองแทบไม่มีโอกาสในการกระบวนการพัฒนานโยบาย การให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้เขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการราชการด้วย (Karkin, 2011, pp.16-17)

นอกจากนี้ ตัวแบบจากงานวิจัยนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้โดยหน่วยงานอย่างสำนักงานจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดอื่น หากแต่การนำไปประยุกต์ใช้คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะใน 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคองค์กรวิชาการ และภาคประชาชน ควรได้มีส่วนร่วมไปด้วยกันตั้งแต่ต้น ได้แก่ ตั้งแต่กระบวนการสร้างความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับภาคประชาชนเพื่อให้กระบวนการขั้นตอนต่อไปของตัวแบบ ได้แก่ กระบวนการรวบรวมความต้องการ และกระบวนการพัฒนาข้อเสนอทิศทางมีเครือข่ายในการรวบรวมและทำความเข้าใจกับประชาชนผู้ให้ข้อมูลจริงในแต่ละตำบล 2) ควรมีการนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกระบวนการรวบรวมความต้องการไปดำเนินการต่อในเชิง

กระบวนการ เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะจากภาคประชาชนแบบมีส่วนร่วม เนื่องจากกระบวนการจัดเวทีถือเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนานโยบายสาธารณะจากภาคประชาชน (ถวิลวดี บุรีกุล, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือที่จะทำให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สร้างความเป็นสาธารณะและสำนึกรับผิดชอบร่วม สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ และความคิดเห็นจากกระบวนการนั้นจะสามารถนำไปสู่การตัดสินใจได้ในที่สุด (วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ, ม.ป.ป., น.24)

9.4 ข้อเสนองานวิจัยในอนาคต

งานวิจัยนี้ออกแบบเพื่อให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาข้อเสนอทิศทางการแบบมีส่วนร่วม แต่ยังไม่อาจดำเนินการได้ในช่วงสถานการณ์ที่จำกัดต่อการดำเนินกระบวนการกลุ่ม จึงควรมีการศึกษาที่น่าตัวแบบที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาไว้นี้ไปทดลองใช้อีกครั้งเมื่อสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ยุติลง เพื่อเป็นการทดสอบแนวทางสำรวจความต้องการและพัฒนาทิศทางการพัฒนาจังหวัดแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ประชาชน และองค์กรวิชาการ

งานวิจัยนี้มีการออกแบบแบบสอบถามเพื่อวัดการรับรู้ ความคิดเห็น และการแสดงออกด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายสาธารณะของประชาชน โดยจะใช้วัดระดับการเปลี่ยนแปลงของผู้เข้าร่วมก่อนและหลังกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาข้อเสนอทิศทาง แต่ยังไม่สามารถนำไปใช้ได้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องมือนี้ได้เพียงครั้งเดียวและไม่อาจเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงได้ อีกทั้งการตอบกลับยังมีจำนวนไม่มากพอที่จะอนุมานไปยังประชากรในจังหวัดได้ จึงควรมีการนำแบบสอบถามนี้ไปใช้กับจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่กว้างมากขึ้น เพื่อวิเคราะห์เชิงปริมาณได้ว่ามีความแตกต่างทางความคิดเห็นระหว่างกลุ่มต่าง ๆ หรือไม่อย่างไร ความคิดเห็นกับการแสดงออกด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะมีระดับความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และเพราะอะไร ซึ่งจะทำให้ได้ข้อค้นพบเชิงประจักษ์ว่าความคิดเห็นกับช่องทางการแสดงออกที่มีอยู่จริงนั้น ส่งเสริมต่อการใช้สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือไม่อย่างไร

งานวิจัยนี้ เป็นการสำรวจเพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นในเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ปรากฏเป็นจำนวนมากอาจสะท้อนความต้องการประเด็นความต้องการส่วนใหญ่ แต่ไม่อาจละเลยความคิดเห็นส่วนน้อยของบางพื้นที่ที่เป็นข้อคิดเห็นในเชิงลึก แต่งานวิจัยนี้ยังไม่สามารถดำเนินการได้ จึงควรมีการวิจัยต่อเนื่องในเชิงประเด็นโดยการใช้ประโยชน์ข้อมูลระดับตำบลหรือระดับอำเภอในบางพื้นที่จากงานวิจัยนี้ พัฒนาเป็นข้อเสนอทิศทางการพัฒนาในเชิงลึกระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบและประชาชน เช่น ความต้องการพัฒนาแหล่งน้ำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรได้มีการสำรวจต่อในเชิงลึกต่อไป

งานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวแบบในกระบวนการนโยบายสาธารณะของประชาชนในจังหวัดจันทบุรีเท่านั้น อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านระยะเวลาของการวิจัย ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตอาจมีการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการพัฒนานโยบายจากภาคประชาชนในกรณีประเทศหรือพื้นที่อื่นเพื่อทำการเปรียบเทียบความเข้มแข็งด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานโยบายสาธารณะ ของประเทศที่มีลักษณะสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองใกล้เคียงกันกับประเทศไทย

งานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวแบบในบริบทสถานการณ์ปัจจุบัน จึงเป็นที่น่าสนใจว่าในอนาคตอาจมีการทดลองใช้ตัวแบบนี้เพื่อทำการศึกษาอีกครั้งว่าชุดข้อมูลและผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความ

ต้องการและความห่วงกังวลของประชาชนในจังหวัดจันทบุรีเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วด้านความหลากหลายของคนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี เช่น คนนอกพื้นที่ที่ย้ายถิ่นเข้ามา แรงงานต่างด้าว สังคมผู้สูงอายุ หรือกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). *ภาคประชาชนเข้มแข็ง เมื่อประชาชน เป็น "พลเมือง"*. สืบค้น 2 มีนาคม 2564, จาก <http://www.kriengsak.com/Strong-public-sector-on-a-citizen>
- โกวิท พวงงาม. (2557). *การศึกษาวิจัยเพื่อวัดความเข้มแข็งการเมืองภาคพลเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า.
- คณะกรรมการการเสริมสร้างศักยภาพทางกฎหมายให้คนจน. (2551). *การทำกฎหมายให้เกิดประโยชน์ต่อทุกคน*. นวยอร์ค: คณะกรรมการการเสริมสร้างศักยภาพทางกฎหมายให้คนจนและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ.
- จันทร์ดีบุ ฟู่เฟื่อง และคณะ. (ตุลาคม 2546). *วิถีชีวิตและสถานภาพชาวประมงกว๊านพะเยา*. พะเยา: มูลนิธิกองทุนไทย และโครงการพะเยาเพื่อการพัฒนา.
- เจมส์ แอล. เครย์ตัน. (2551). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน: การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม*. (วันชัย วัฒนศัพท์, ถวิลวดี บุรีกุล และเมธิศา พงษ์ศักดิ์ศรี, แปล). ขอนแก่น: ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.
- เดวิด บีแอม และคณะ. (2013). *การประเมินคุณภาพประชาธิปไตย: คู่มือปฏิบัติ*. ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (แปล). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ถวิลวดี บุรีกุล, ทศพล สมพงษ์ และสมเกียรติ นากระโทก. (2563). *การศึกษาพฤติกรรมการความเป็นพลเมืองสำหรับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัท ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2553). *โครงการสร้างพลังทางด้านกฎหมายให้แก่ประชาชนที่ยากไร้: การแก้ไขปัญหาท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2557). *พลเมืองไทย: การสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า. คุณากร กรสิงห์. (2558). ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 4(2), 147-160.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2563). *การศึกษาความเป็นพลเมืองสำหรับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ถวิลวดี บุรีกุล และรัชวดี แสงมเหษณ์. (2557). *ค่านิยม วัฒนธรรม และอุดมภูมิประชาธิปไตยไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทงศักดิ์ พลอาษา และประเสริฐ ประสมรักษ์. (2562). ผลการประเมินความเข้มแข็งของการสร้างและใช้ธรรมนูญสุขภาพเฉพาะพื้นที่ในมุมมองของประชาชนจังหวัดอำนาจเจริญ. *ศรีนครินทร์เวชสาร*. 34(4), 379-385.

- นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์. (2553). แนวคิด “พลเมืองเข้มแข็ง” สู่ ความเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนกับประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*. 2(1), 91-118.
- มุสตี สระทอง และคณะ (2563). การศึกษาความเข้มแข็งของชุมชนตำบลธงชัยอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*. 7(9), 421-434.
- โยส วากเนอร์. (2552). *คู่มือการสานเสวนาและปฏิบัติงานร่วมกัน*. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว และคณะ (แปล). กรุงเทพฯ: มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย.
- วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ. (ม.ป.ป.). *คู่มือการประชาเสวนาหาทางออก*. (ม.ป.ท.).
- วิทยากร เชียงกุล. (2557). *เพื่อการปฏิรูปมนุษย์และสังคมอย่างลึกซึ้ง*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- สารานุกรมปรัชญาออนไลน์ฉบับสังเขป สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). (2552). *ประชาธิปไตย*. สืบค้น 3 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.philospedia.net/democracy.html#34>
- สำนักงานจังหวัดจันทบุรี. (2564). *แผนที่จังหวัด*. สืบค้น 29 มกราคม 2564, จาก <http://www.chanthaburi.go.th/content/map>
- สำนักงานจังหวัดจันทบุรี. (2564). *แผนพัฒนาจังหวัด*. สืบค้น 29 มกราคม 2564, จาก http://www.chanthaburi.go.th/news_devpro
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2019). *8 สถิติรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน*. สืบค้น 9 มีนาคม 2565, จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/08.aspx>.
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2558). *ลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจประชาชน: อ่านและสอนที่จอห์นส์ ฮอปกินส์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันคลังปัญญาคณาจารย์วิทยาศาสตร์เพื่ออนาคตไทย มหาวิทยาลัยรังสิต.

ภาษาอังกฤษ

- Arntzen, J. et al. (September, 2003). Final Report of the Review of Community - Based Natural Resource Management in Botswana. Botswana: Centre for Applied Research for the National CBNRM Forum.
- Bruce, J. W. et al. (March, 2007). *Legal Empowerment of the Poor: From Concepts to Assessment*. Burlington: United States: Agency for International Development.
- Chaltseva, O., & Neprytska, T. (2020). Designing Public Policy in Ukraine and in Poland in Conditions of Political System Transformation. *European Journal of Transformation Studies*. 8(2), 134-147.

- Emery, Steven, Henk A J Mulder, and Lynn Jayne Frewer. 2015. "Maximizing the Policy Impacts of Public Engagement: A European Study". *Science, Technology & Human Values* 40, no.3: 421-444.
- Karkin, N. (2011). The Critical Analysis of Civic Engagement in Public Policy Formation in the Light of the Stakeholder Theory. *Petroleum-Gas University of Ploiesti Bulletin, Law & Social Sciences Series*. 63(1), 9-18.
- Kaur, M. H. (2018). Public Policy and Factors Influencing Public Policy. *International Journal of Physical Education, Health and Social Science*. 7(2), 1-5.
- Kettl, Donald F. and James W. Fesler. 2009. *The politics of Administrative Process*. 4th Ed. Washington: CQ Press.
- Lima, V. (2019). Civic Learning, Challenges and Possibilities in Public Policy Management. In M. A. Peters, R. Heraud (eds.), *Encyclopedia of Educational Innovation*.
- Ostrom, E. (2008). *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. 22nd eds. United Kingdom: Cambridge University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 แบบสัมภาษณ์โครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน: กรณีศึกษา การพัฒนา นโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี

แบบสัมภาษณ์

โครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน: กรณีศึกษา การพัฒนา นโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในโครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน: กรณีศึกษา การพัฒนา นโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี ประจำปีงบประมาณ 2564 รหัสโครงการ 64031 ของสถาบันพระปกเกล้า เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคประชาชนในการพัฒนาข้อเสนอทิศทางการพัฒนา และเสริมสร้างการทำงานแบบหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและประชาชนในการร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดจันทบุรี ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลภาพรวม หากมีข้อสงสัยโปรดสอบถามผู้เก็บข้อมูลหรือผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย

คณะผู้วิจัย (สถาบันพระปกเกล้า)

1. นางสาวนิตยา โพธิ์นอก เบอร์ติดต่อ 086 245 1819
2. นางสาวจิตรเลขา ทวกลิน เบอร์ติดต่อ 098 652 5451
3. นางสาวดวงจันทร์ ศิริรักษ์โสภณ เบอร์ติดต่อ 082 340 9229

ผู้ให้ข้อมูล

รหัสผู้ให้ข้อมูล.....

ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด จันทบุรี

เป็นตัวแทนกลุ่ม (ใส่เครื่องหมายถูก ✓ ในช่อง กลุ่มของผู้ให้ข้อมูล)

- 1. กลุ่มผู้นำชุมชน (ปราชญ์ชาวบ้าน อสม. ผู้นำศาสนา)
- 2. กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องถิ่น)
- 3. กลุ่มเลื่อมวลชนท้องถิ่น และกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกร กลุ่ม NGOs)
- 4. กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประมงชายฝั่ง
- 5. กลุ่มข้าราชการในพื้นที่
- 6. กลุ่มธุรกิจ พาณิชย์ และการท่องเที่ยว
- 7. กลุ่มคนรุ่นใหม่ (ผู้มีอายุระหว่าง 18-24 ปี กำลังศึกษาอยู่ ยังไม่ได้ประกอบอาชีพหลักตามข้อที่ 1-7)
- 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ..... นามสกุล.....

ตำบล..... อำเภอ.....

เบอร์โทรศัพท์.....

1. อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร

1.1).....

.....

1.2).....

.....

1.3).....

.....

2. ปัจจุบันท่านภูมิใจอะไรในพื้นที่ของท่านมากที่สุด

2.1).....

.....

2.2).....

.....

2.3).....

.....

3. อีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร

3.1).....

.....

3.2).....

.....

3.3).....

.....

4. อีก 10 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร

4.1).....

.....

4.2).....

.....

4.3).....

.....

5. อีก 20 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไร

5.1).....

.....

5.2).....

.....

5.3).....

.....

6. อะไรที่ท่านห่วงกังวลมากที่สุดว่า จะทำให้สิ่งที่ท่านฝันเป็นไปไม่ได้

6.1).....

.....

6.2).....

.....

6.3).....

.....

7. สิ่งที่ท่านสามารถทำได้เพื่อส่วนรวมคืออะไร

7.1).....

.....

7.2).....

.....

7.3).....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก 2 แบบสอบถามโครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน: กรณีศึกษา การพัฒนา นโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี

แบบสอบถามชุดที่		
		
แบบสอบถาม โครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน: กรณีศึกษา การพัฒนา นโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี		
<p>คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้ จัดทำเพื่อประเมินระดับความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ ด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน: กรณีศึกษา การพัฒนา นโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี ขอให้ผู้เข้าร่วมโครงการโปรดตอบตามความเป็นจริงของท่านหรือข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการเป็นข้อมูลประกอบการวิจัยในโครงการ</p>		
<p>โปรดทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงใน () และตอบคำถามในช่องว่าง</p>		
<p>ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป</p>		
<p>1.1 เพศกำเนิด</p>		
<p>() 1. ชาย () 2. หญิง</p>		
<p>1.2 อายุ</p>		
<p>(โปรดระบุอายุของท่าน)</p>		
<p>1.3 กลุ่มอาชีพ</p>		
<p>() 1. ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ () 2. นักวิชาการ</p>		
<p>() 3. นักธุรกิจ/ภาคเอกชน () 4. นักเรียน/นักศึกษา</p>		
<p>() 5. รับจ้างทั่วไป () 6. เกษตรกร</p>		
<p>() 7. ค้าขาย () 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>		
<p>เอกสารส่งครั้งที่ 1 เมื่อ 25/02/2564</p>		<p>หน้า 1 จาก 4</p>

แบบสอบถามชุดที่

--	--	--

ส่วนที่ 2: ประเมินตนเอง

ในความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่า ท่านมีความรู้ ตระหนัก และมีพฤติกรรมต่อประเด็นเหล่านี้ มาก/น้อยเพียงใด

โปรดทำเครื่องหมายถูก ✓ หรือกากบาท X หรือวงกลม O ให้ชัดเจน ตรงตัวเลขหรือข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

หัวข้อด้านสิทธิ: ท่านรู้สิทธิเหล่านี้หรือไม่					
1) ท่านรู้ว่า ประชาชนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 43 ในการเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐเพื่อดำเนินการสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน	() 1. รู้ () 2. ไม่รู้				
2) ท่านรู้ว่า ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 253	() 1. รู้ () 2. ไม่รู้				
3) ท่านรู้ว่า ประชาชนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ แม้จะยังไม่มีการออกกฎหมายมาบังคับใช้ ประชาชนก็สามารถใช้สิทธินั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ	() 1. รู้ () 2. ไม่รู้				
หัวข้อด้านสิทธิ: ท่านคิดเห็นหรือแสดงออกต่อประเด็นเหล่านี้เพียงใด (1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ค่อนข้างมาก, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด)					
4) ท่านคิดว่า ท่านมีสิทธิในการเสนอความต้องการเพื่อให้รัฐออกนโยบายที่สนองความต้องการของประชาชน	1	2	3	4	5
5) ท่านคิดว่า ท่านมีสิทธิที่จะร่วมพัฒนาชุมชนของท่านได้	1	2	3	4	5
6) ท่านคิดว่า ท่านสามารถที่จะพัฒนาชุมชนของท่านได้	1	2	3	4	5
7) ท่านคิดว่า ท่านและชุมชนของท่านมีสิทธิรับรู้ ขับเคลื่อน และติดตามผลการขับเคลื่อนนโยบายนั้น ร่วมกับ อบจ. อบต. เทศบาล หรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง	1	2	3	4	5

						แบบสอบถามชุดที่		
8) ท่านติดตามว่า หน่วยงานหรือที่ใดมีเวทีนโยบายสาธารณะ เพื่อจะได้รู้ข่าวสาร	1	2	3	4	5			
9) ท่านติดตามผลว่า หน่วยงานที่จัดเวทีนโยบายสาธารณะมีผลจากการจัดเวทีนั้นอย่างไร เพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนของท่าน	1	2	3	4	5			
10) ท่านคิดว่า หน่วยงานหรือที่ใดมีเวทีนโยบายสาธารณะ เพื่อท่านจะไปเข้าร่วมใช้สิทธิถ้ามีโอกาส	1	2	3	4	5			
11) ท่านเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยท่านรับฟังและเปิดใจยอมรับการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่นในเวทีนโยบายสาธารณะ	1	2	3	4	5			

หัวข้อด้านการมีส่วนร่วม: ท่านรู้ประเด็นการมีส่วนร่วมเหล่านี้หรือไม่	
1) ท่านรู้ว่า ท่านมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ในการร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพิทักษ์ผลประโยชน์ประเทศ	☐ 1. รู้ ☐ 2. ไม่รู้
2) ท่านรู้ว่า ท่านสามารถมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 78	☐ 1. รู้ ☐ 2. ไม่รู้
3) ท่านรู้ว่า ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 78 ท่านสามารถร่วมกับภาครัฐ ในการดำเนินการอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชน	☐ 1. รู้ ☐ 2. ไม่รู้
4) ท่านรู้ว่า รัฐมีหน้าที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบาย ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 57	☐ 1. รู้ ☐ 2. ไม่รู้
5) ท่านรู้ว่า ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 57 รัฐต้องจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับทำกิจกรรม โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย	☐ 1. รู้ ☐ 2. ไม่รู้
6) ท่านรู้ว่า ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 253	☐ 1. รู้ ☐ 2. ไม่รู้

เอกสารส่งครั้งที่ 1 เมื่อ 25/02/2564

หน้า 3 จาก 4

แบบสอบถามชุดที่

--	--	--

หัวข้อด้านการมีส่วนร่วม: ท่านคิดเห็นหรือแสดงออกต่อประเด็นเหล่านี้เพียงใด (1 = น้อยที่สุด , 2 = น้อย, 3 = ค่อนข้างมาก, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด)					
7) ท่านคิดว่า การจัดทำนโยบายต้องการการมีส่วนร่วมจากประชาชน	1	2	3	4	5
8) ท่านคิดว่า การมีส่วนร่วมเสนอโยบายจากภาคประชาชนควรเกิดจากการรวมตัวของชุมชน โดยผู้นำชุมชนและคนในชุมชนร่วมแรง ร่วมใจ ขับเคลื่อนไปด้วยกัน จึงจะทำให้เสียงของประชาชนได้รับการรับฟัง	1	2	3	4	5
9) ท่านคิดว่า การจัดทำนโยบายต้องการการมีส่วนร่วมจากผู้คนหลายกลุ่ม เช่น ประชาชน หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เป็นต้น	1	2	3	4	5
10) ท่านคิดว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายเป็นความรับผิดชอบอย่างหนึ่งของประชาชน	1	2	3	4	5
11) ท่านต้องการและพร้อมเข้าร่วมเวทีนโยบายสาธารณะทุกครั้งที่มีโอกาส	1	2	3	4	5
12) ท่านจะเชิญชวนคนที่ท่านรู้จักเข้าร่วมในเวทีนโยบายสาธารณะเพื่อร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับชุมชน/จังหวัดของท่าน	1	2	3	4	5
13) ท่านต้องการและพร้อมเป็นผู้รับผิดชอบในการจัด หรือร่วมจัดเวทีนโยบายสาธารณะในทุกระดับ	1	2	3	4	5
14) ท่านต้องการและพร้อมที่จะร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาชุมชน เช่น ในการร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำบริการสาธารณะ ฯลฯ	1	2	3	4	5

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

จบแบบสอบถาม

“ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงสำหรับการให้ข้อมูลที่เป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้”

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ฝั่งทิศใต้
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

www.kpi.ac.th